SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 43 / Hejmar 506 / Sibat 2024

KOMPLOYA KARŞI DİRENİŞ

MİLYONLAR ALANLARDA

Önder Apo'nun Özgürlüğü Tüm Kadınların Özgürlüğüdür

Dilzar Dîlok

■ Önder Apo, 15 Şubat 1999 yılında NATO'nun Gladio operasyonuyla kaçırılarak götürüldüğü İmralı adasında 25. yıldır esir tutuluyor. 26. yılına giren İmralı ağırlaştırılmış mutlak tecrit sistemi, Önder Apo şahsında kapitalist modernitenin demokratik moderniteye, özgürlük arayışçılarına, kadınlara, gençlere ve dünyanın her yerinde kapitalist moderniteye karşı direnen tüm halklara uygulanan bir işkencedir. *Sayfa 9-10*

Bir Özel Savaş Olarak Üçüncü Dünya Savaşı

Cemal Şerik

■ Ortadoğu'da yaşanan çatışma ve savaşlar, ABD'nin 1991'de Körfez'e müdahalesi ile fitili ateşlenen Üçüncü Dünya Savaşı'ndan kopuk değildir. Üçüncü Dünya Savaşı'nı başlatan küresel sermaye güçleri, bu sorunları yeniden alevlendirerek; yaratmaya ve bilinçlere yerleştirmeye çalıştıkları böyle bir algıya dayanarak; "ideolojilerin sonu" aldatmacası altında; Reel Sosyalizm sonrasının dünya koşullarını yeniden şekillendirmeye çalıştılar. *Sayfa 11-13*

PKK'nin Ret ve Kabul Ölçüleri Özgürlüğe Kilitlenmiş Militanlığın Şifresi

Mahir Doğan

■ Önder Apo "Kendini bilme tüm bilmelerin temelidir" dedi. Kendini bilmek toplumsal varoluşa atılan ilk adımdır. PKK ile oluşan ya da günümüzde oluş halinde olan tamda bu toplumsallık, toplumsallığa atılan ilk adımdır. Önderlik gerçeğinde kendini oluşturan ve giderek PKK'de ahlaki ve politik bir yaşam biçimine dönüşen de budur. PKK'ye ve Önderliğe katılmak bu tarihsel süreç içerisinde oluşan kabul ve ret ölçülerini yaşamak ve bunun savaşını vermektir. *Sayfa 20-21*

Asrın Komplosunun iç Yüzü Nasıl Anlaşılmalı-2

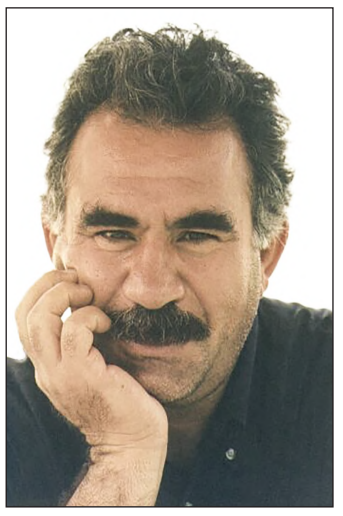

Rêber Apo

■ Dışişleri Bakanı Pangalos açık bir hileye başvurdu. Resmen görüşmek amacıyla çağırdığı eve en üst düzeyde istihbarat ekibi yollamışlardı. Dostça olmayan tehditkar bir üslupla "Sana sabah saat dörde kadar süre tanıyoruz. Aksi halde bildiğimizi zorla yaparız" dediler. Bu bir düşmanca yaklaşımdı. Önceden anlaşmış oldukları açıktı. Geriye benim halen devam eden dostça güvenimi kullanıp istedikleri yere çekmekti. Kenya çok önceden CIA ile birlikte hazırlanmıştı. Bunu sonra anlayacaktım. Çok güvendiğim Kalenderis, Yunan devletinin şerefi üzerine söz vererek, tehlikeden uzak bir yer olarak eski Yunanlıların etkili olduğu Kenya'da 15 gün içinde Dışişleri Bakanı'nın hazırladığı Güney Afrika pasaportuyla çözüm bulunduğunu söyledi. *Sayfa 14-17*

Uluslararası Komplo İnsanlığa ve Demokratik Yaşama Yöneltilmiş En Vahşi Saldırıdır

Duran Kalkan

■ 15 Şubat süreci çok daha bilinçli, iradeli, eylemli yaşanıyor. Dört parça Kurdistan'da dünyanın dört bir yanında kadınlar, gençler, halkımız, dostlarımız ayaktalar. Komploya karşı tutumu geliştirmek için halk yürüyor, sokakları ve meydanları dolduruyor, değerlendirmeler yapılıyor, duygu ve düşüncelerini açıklıyorlar. Bütün bunlarla komplo gerçeğini daha derinden anlamaya ve komploya karşı mücadeleyi daha güçlü hale getirmeye çalışıyorlar. Bir bütün hareket ve halk olarak bu gerçeği yaşıyoruz. Dostlarımız da böyle bir tutumla daha güçlü, bilinçli bir biçimde sürece katılıyorlar. *Sayfa 5-8*

İÇİNDEKİLER

Newroz Etkinliği Milyonlarla Gerçekleştirilebilir
Serxwebûn'dan
Sayfa 2-4

Politik Alanla Düşünce Gücünü Birleştirmektir Hakikat Rejimi
Ali Haydar Kaytan
Sayfa 18-19

Hiçbir Şey Yapılamaz Denilen Yerde Varlık Ve Özgürlük Savaşını Sürdürüyorum
Rêber Apo
Sayfa 22-25

Uygarlık Kavramı Doğru Yorumlanmadan Ekolojist Olunamaz
Kemal Karer
Sayfa 26-27

Devrimci Şair ve Halk Önderi Mustafa Gezgör
Anı
Sayfa 28

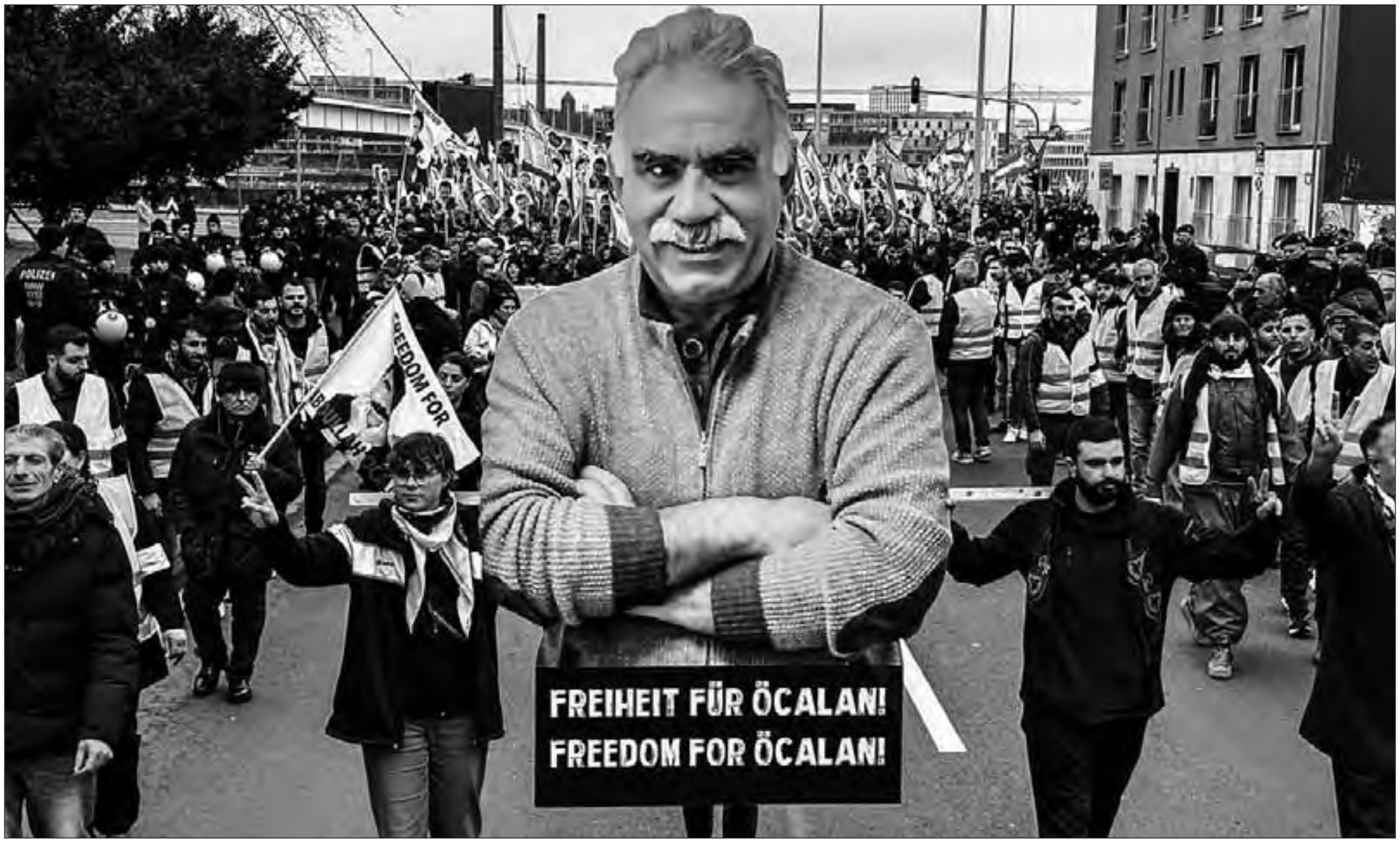

NEWROZ ETKİNLİĞİ MİLYONLARLA GERÇEKLEŞTİRİLEBİLİR

Serxwebûn'dan

Tarihi İmralı direnişini ve Önder Apo'yu saygıyla selamlıyoruz. 15 Şubat Uluslararası Komplo saldırısı ve İmralı tecrit, işkence, soykırım sistemi 25'inci yılını doldurdu, 26'ncı yılına giriyor. Kürt soykırım saldırısı da 100'üncü yılına girdi. Önder Apo, 15 Şubat 1925'i Kürt Soykırım Günü olarak değerlendirmek gerektiğini ifade etti. Bu durum hiç yaşanmamıştı. Ne tarihte benzeri var ne de günümüz dünyasında. 100 yıllık bir soykırım saldırısına hiçbir toplum buna maruz kalmadı. Dolayısıyla Kürt sorunu deyip geçmemek lazım. Kürtlere dayatılan soykırım saldırısı diyerek basit yaklaşmamak gerekir. Bu eşi benzeri olmayan bir durum. Bu, 100 yıllık son derece planlı, örgütlü, bütünlüklü bir saldırıyı ifade ediyor.

Uluslararası Komplo saldırısının da ne tarihte ne de günümüz dünyasında bir benzeri bulunmuyor. İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemi de öyle. Bunlar benzeri olmayan saldırılar. O halde komplo saldırısı, İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemi deyip geçmemek gerekir. Bunları hafif değerlendirmemek lazım. Eşi benzeri bulunmayan bir saldırı ve baskı sistemi. Tümüyle imhayı hedefleyen saldırılar bunlar. Yüzyıla yayılmış bir soykırımcı saldırı ve hala bunu ortaya çıkartanlar bunu gerçekleştirmek için ısrar ediyorlar. Bütün imkanlarını ve fırsatlarını birleştirerek Kürtleri tarihten silmek, yok etmek için saldırıyorlar. Ondan sonra da diyorlar ki; "Kürtler terörist, Kürtler suç işliyor, Kürtler kural dinlemiyor". Kim terörist, kim kime saldırıyor, kim kimi yok etmek istiyor; bu çok açık ortada.

Yok eden kendileri, suçlanan Kürtler

Alenen yok edeceğiz diyorlar ve zaten yok edici saldırılar da yapıyorlar. Saldıran kendileri, katleden kendileri, yok eden kendileri; yine de suçlanan Kürtler oluyor, Kürt özgürlük iradesi oluyor, Önder Apo ve PKK oluyor. Bu, üzerinde çok iyi düşünülmesi, anlaşılması gereken bir durum. Örneğin Önder Apo'dan, İmralı'daki diğer yoldaşlardan üç yıldır hiçbir haber yok. Ne TC hukukunda, ne Avrupa Birliği ve ne de ABD hukukunda böyle bir şey yazmıyor. Fakat uyguluyorlar. Kimse de itiraz etmiyor. Kendi hukuklarını bile uygulamıyorlar. Şaşılacak bir durum. O hukuk gerçekten uygulansın diye mi yazıldı yoksa insanları, emekçileri, halkları, kadınları, gençleri aldatmak için mi yazıldı?

25 yıl dile kolay. Tarihte 100 yıl soykırıma karşı direnmiş başka bir halk var mıdır? Kimse böyle bütünlüklü bir soykırıma maruz kalmış mıdır? Ama Kürtler direniyor. O halde gerçekten de yüz yıllık mücadeleyi doğru anlamak lazım. Ne yaptılar, neyi yaşadılar, ne kadar şehit verdiler? Ne kadar imha yaşadılar? Değerleri, imkanları yok edildi. Mesela bunlar hiç sorgulanmıyor. Sanki bunu yapanların buna hakkı varmış gibi. Tanrı onlara bu hakkı vermiş, Kürtlere ise, "bunları yaşayacaksınız" vebalini çekeceksiniz dermiş gibi.

İmralı saldırısı da böyle, Önder Apo'nun direnişi de böyle. 25 yıllık İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemine karşı bu anlamda görkemli bir direniş var.

İmralı bir cezaevi değil. Bir rehine evi de değil. Yüz yıldır sürdürülen soykırımcı saldırının son 25 yılının bir yönetim merkezidir. 25 yıldır bu soykırım, İmralı sistemi temelinde yürütülüyor. Çünkü Önder Apo, Kürt özgürlüğünün ve varlığının iradesidir, temsilcisidir. O nedenle kaçırıldı ve İmralı'ya konuldu. Önder Apo bu saldırıyla imha edilmek isteniyor. Önder Apo'nun şahsında imha edilmek istenen Kürt halkıdır, Kürt toplumudur. Önder Apo'ya saldırıyla Kürt soykırımı tamamlanmak isteniyor.

Bu anlamda İmralı direnişinin dersleri çok öğreticidir. Şimdiye kadarki düşünceleri altüst etti. En devrimci düşünce neydi? Objektif koşullar olmalı deniliyordu. Şu veya bu düzeyde belli bir imkan, fırsatlar olmalı ki, onları büyütmek üzere akıllı, planlı, tarzlı, üsluplu, tempolu mücadele edilebilsin. İmralı'da bunların hiçbiri yok. Yani objektif koşul, somut şartlar diye bir durum işlemiyor. Beyni ve yüreği dışında elinde hiçbir şey yok. İnsani olarak beyin ve yürek gücüyle direnmek dışında başka bir şey yok. Dolayısıyla İmralı direnişi çok öğreticidir. Dikkat edelim; Önder Apo, 25 yıllık İmralı direnişiyle her koşulda, her ortamda özgürlük için mücadele edilebileceğini ve kazanılabileceğini kanıtladı. Hem de en zor ortamda. Önder Apo'nun 25 yıllık İmralı direnişi doğru anlaşılır, anlam gücü geliştirilirse en büyük devrimci gelişmenin, büyük devrimlerin yapılabileceğini kanıtladı. Çünkü paradigma değişimini gerçekleştirdi. Öyle bir ortamda kendisini ulusal önder olmaktan çıkartarak küresel bir önder haline getirdi. Kürt önderi olmaktan çıkartarak halkların önderi, ezilenlerin önderi, kadınların önderi haline getirdi. Tüm ezilenler için kurtuluş yolunu gösteren, programını, tarzını ortaya koyan bir zihniyet ortaya çıkardı. Bu düzeyde bir zihniyet devrimi, entelektüel devrim gerçekleştirdi. Yeni bir paradigma, yeni bir anlayış, iktidar ve devlet sisteminin ortaya çıkardığı bütün sorunlar için yeni, uygulanabilir çözüm yolları ortaya çıkardı. Şimdi herkes bunları görünce, "bizim buna ihtiyacımız var" diyor. Dolayısıyla Önder Apo'nun düşüncelerini daha çok duymak, öğrenmek istiyor. Çünkü Önder Apo'nun düşünceleri kendi çıkarlarınadır. Kendi yaşadıkları sorunlara çözüm üretiyor. İşte İmralı direnişi, böyle bir direniştir.

Bizler bir bütün olarak böyle bir direniş çizgisinde kendimizi sorguladık, değerlendirdik. Böyle bir anlayışla, tarzla, çizgiyle ters olan, uyumsuz olan zihniyet yapılarımızı, duygu-ruh hallerimizi, anlayış ve tarzımızı düzeltmeye, değiştirmeye, İmralı direniş çizgisinde kendimizi yenilemeye çalıştık. 25'inci yıl dönümü bunu gerektiriyordu.

Bir de Kürt toplumuna yöneltilen soykırımcı saldırının 100'üncü yılına girildi. Kürtler, içinde bulunduğumuz yılda, soykırımcı saldırının 100'üncü yılına karşı mücadele edecek. İmralı işkence, tecrit ve soykırım sisteminin 26'ncı yılına karşı mücadele edecekler.

25 yıllık tarihin en azgın saldırısı Önder Apo'yu, PKK'yi, Kürt Özgürlük Hareketi'ni yok edemediyse, bundan sonra hiç yok edemez. Kürtler 100 yıldır soykırımcı saldırıda yok olmadıysa, direnip var olmayı sağladıysa buradan çıkardıkları derslerle yürütecekleri varlık ve özgürlük mücadelesiyle sadece kendilerini özgür kılmayacaklar, bütün halkları özgür, demokratik ve kardeşçe yaşar hale getirecekler. Bu nedenle Kürt özgürlük mücadelesi ve Önder Apo'nun direnişi, bütün ezilenler tarafından, başta kadınlar olmak üzere böyle dikkatle değerlendiriliyor. Bu temelde ele alınıyor ve gittikçe yayılıyor, küresel bir direnişe dönüşüyor. Bunu daha çok yaymamız ve zafer yolunda ilerlememiz gerekiyor.

Köln yürüyüşü bir zirvedir

Gerçekten de 10 Ekim 2023'te ilan edilen Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü ve Kürt sorununun çözümünü hedefleyen eylem hamlesi, 15 Şubat komplosunun 25'inci yıl dönümünü protesto eylemlerinde kelimenin gerçek anlamıyla bir zirve yaptı. Komployu protesto etmeyen hiçbir yer kalmadı. Kurdistan'da, dünyada her yerde protesto edildi. Hepimiz bu protesto eylemlerine katıldık ve komploya karşı başarı çizgisinde yürümüş olan İmralı direniş gerçeği çizgisinde ruhumuzu, duygularımızı, düşüncelerimizi, davranışlarımızı yeniden bir düzene koyduk. Yani bir özgürlük hamlesi yaşadık. Kendimizi komplo gibi vahşi bir saldırı karşısında başarı kazanan İmralı çizgisinde eğittik.

Diğer yandan büyük eylemler oldu. Bir aydır Avrupa'da gençler yürüyorlar. Sadece Kürt gençleri değil, dünyanın dört bir yanından gelen, kendilerini enternasyonalist topluluk olarak tanımlayan gençler yürüyor.

Diğer yandan Kuzey Kurdistan'da Qers'tan ve Wan'dan gruplar 15 gün yürüdü. 15 Şubat'ta Halfeti'de eylem tamamlandı. Yürüyüş kolları birleşti, onlarca kentten, kasabadan geçildi, Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü, Kürt sorununun çözümü için bilgilendirme, bilinçlendirme faaliyeti yürütüldü. Bu gerçekten büyük bir olay. Diğer yandan zaten Rojava Kurdistan'ı ayakta. Yüz binler, mil-

yonlar yürüyor. Komplonun 25'inci yıl dönümünü protesto eylemlerine yediden yetmişe bütün Kuzey ve Doğu Suriye halkları katıldı.

Zindanlar direniyor. Zindanlarda süren açlık grevleri üçüncü ayını tamamladı. Zindanlarda açlık grevi gerçekleştiren yoldaşlar "daha radikal, daha güçlü eylemler yapmak gerekir" dedi. Seçim sonrasına ertelediler. Durum değişmezse daha radikal eylem biçimine gideceklerini açıkça ifade ettiler.

Büyük Köln mitingine yüz binlerin katıldığını herkes kabul ediyor. 15 Şubat komplosunu protesto eylemleri Köln'de zirve yaptı. Bütün bunları toplayalım; milyonlar 15 Şubat Komplosu'nu ve İmralı işkence, tecrit, soykırım sistemini protesto etti. Milyonlar, beyinlerinin ve yüreklerinin Önder Apo ile olduğunu ifade etti. Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü ve Kürt sorununun çözümünü istediler. Herkes olduğu yerde yaptığı eylemde bunu ortaya koydu, ifade etti. Açıkça Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü gerçekleşinceye kadar kesintisiz bir eylem halinde olunacağını ilan ettiler. Bu, yeni bir durum ilanı, tutumu oluyor. Kürt halkı kadını, genci; yurt dışında soykırım nedeniyle dört bir yana sürülmüş Kürtler bir araya geldiler; özgür yaşam kararlılıklarını, iradelerini ortaya koydular ve temsilcilerinin fiziki özgürlüğünün sağlanmasını, İmralı sisteminin parçalanmasını istediler. Onlarla birlikte hiç de azımsanmayacak düzeyde dostları vardı. Dünyanın dört bir yanından, Avrupa'nın her tarafından gelen dostlar, kadınlar, gençler, akademisyenler, işçiler, sendikacılar, aydınlar, sanatçılar vardı. Her düzeyde topluma hizmet eden insanlar Kürtlerle birlikte Köln mitingindeydi. Ve onlar da Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü istedi. En az Kürtler kadar kendilerinin talebinin de bu olduğunu, kendilerinin de buna ihtiyacı olduğunu haykırdılar. Bu kadar netti.

Artık güneş balçıkla sıvanmıyor. Gerçekler görülmeli. Birçok çağrı da oldu; "PKK yasağı kaldırılsın" dediler. Avrupa da hata yapmış, özür dilensin, düzeltilsin diyenler oldu. Suç işlemiş; insanlık suçu. 25 yıldır İmralı sistemini ayakta tutarak suç işlemeye de devam ediyorlar. İmralı sistemini Avrupa Konseyi yönetiyor. Bunu herkes biliyor. Toplumun beyni ve yüreği olan insanlar, "bizim alnımıza sürülen bu kara leke daha fazla devam ettirilemez" diyerek kendi devlet sistemlerini uyardı. Gerçekten de anlayan için büyük mesaj verildi.

Köln yürüyüşü şunu gösterdi; ne yapılırsa yapılsın, ne kadar saldırı olursa olsun bu Kürt toplumu yok edilemez. Kürtler artık özgürlüksüz bırakılamaz, soykırım başarılamaz. Bu netleşmiştir. Dolayısıyla herkes Kürt halkının varlığını ve özgür yaşamını kabul edecek. Bu irade net bir biçimde Köln'de yüz binlerin haykırışı ile ortaya kondu ve biz bunu Önder Apo'dan öğrendik, Önder Apo ile birlikte yaşamak istiyoruz, dediler. Bunun içinde mücadele edecekler ve mutlaka kazanacaklar.

Kitlesel eylemlerin daha fazla geliştirilmesi hedeflenmeli

Köln mitingi birinci aşamanın zirvesi, ikinci aşamanın ise başlangıcı olarak ifade ediliyor. Aynı süreçte Brüksel'de bir de konferans oldu. Konferans sonuç bildirisi yayınlandı, talepler ortaya konuyor. İkinci aşamada neler yapılacağı biraz o talepler içerisinde yer alıyor.

15 Şubat Komplosu'nun 26'ncı yılına girildiği süreçte Önder Apo'ya fiziki özgürlük hamlesi, küresel özgürlük hamlesi, yeni eylem biçimleriyle daha üst düzeyde yürütülecek. Bu işi yürütenlerin açıklamaları var. Şimdiye kadar küçük topluluklar tutum koydular. Her yerde açıklamalar yapıldı. Çeşitli konferanslar, tartışmalar oldu. Tabii çeşitli kitlesel eylemlerle de desteklendi ama Köln mitingi gibi bir eylem olmadı. O zaman anlaşılıyor ki, Köln mitingi sadece 15 Şubat Komplosu'nun 25'inci yıl dönümünü protesto değil, aynı zamanda Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü hedefleyen küresel özgürlük hamlesinin de yeni bir eylem startıdır. Bundan sonra kitlesel eylemler olacak. Kitlesel eylemler öne çıkacak. Dar, küçük gruplar olmaktan çıkarak büyük eylemler şeklinde olacak. Böyle anlayabiliriz.

Bunun dışında hukuki mücadele kuşkusuz gelişecek. Bu çok önemli. Hukuki mücadele deyip geçmeyelim. Önder Apo'ya ideolojik yakınlık duymayabilirsiniz, zihniyet yakınlığı duymayabilirsiniz, siyasi yakınlık duymayabilirsiniz. Gerçekten demokrat olmanıza da gerek yok. Hukuka inanan birisiyseniz İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemine karşı çıkmanız gerekiyor. İmralı'da hukuk diye bir şey yok. Bu kadar hukuktan söz edilecek, adaletten söz edilecek, her şeyin temeli hukuk denecek ama böyle hukuksuzluk da işlenecek. Bu olmaz. Bunu teşhir etmek kolaydır. Hukuk mücadelesi çok daha geniş bir potansiyele sahip. Daha etkili karşı çıkışı geliştirilebilir, geliştirilmeli de.

Basın yayın, propagandayı daha çok daha etkili geliştirmeli. Hem eylemleri daha çok kitlelere ulaştırmalı ve hem de İmralı'daki uygulamalar basın üzerinden daha fazla teşhir edilmeli.

Yeni eylem biçimleri ve daha çok da sürekliliği olan, uzun süreli eylemler geliştirilmeli. Böyle eylem biçimlerini, yöntemlerini de araştırmak gerekir. Çünkü önümüzde kitlesel eylemliliği, sürekliliği sağlayacak önemli bir zaman dilimi var. Önümüzde 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü ve Newroz var; Kürt Özgürlük Bayramı var. Kürtler, 2500 yıl önce dünyaya, insanlığa, devlet karşısında, zalimler karşısında özgürlüğü kazandırmış, özgürlük bayramı hediye etmiş bir toplum, soykırıma karşı tarihin en anlamlı özgürlük mücadelesini yürütüyor. Bu duruma gelmiş. Dolayısıyla tam da Newroz'un anlamına uygun bir durum yaşanıyor. O halde Newroz en güçlü eylem günü haline getirilmeli. 15 Şubat Komplosu protestosunu kat kat aşan, 10 milyonları kapsayan bir Newroz etkinliği tüm dünyada geliştirilebilir. Yine önümüzde 4 Nisan, 1 Mayıs var. Mücadele için önemli günler. Bunlar değerlendirilecek. Bu anlamda önümüzdeki süreçte gelişmeler olacak. İnsan bunu rahatlıkla görebiliyor.

Bu zafer hamlesi sonuç alacak. Giderek eylem biçimleri sonuç alıcı, İmralı tecridini kıracak, fiziki özgürlük yönünde adımlar attıracak, sonuçları ortaya çıkartacak bir düzeyde olmalı. O yönlü gelişmeler yaşanacak.

Gerilla öncülük rolünü oynuyor

Yine gerilla bu konuda öncülük rolünü oynuyor. Hep belirtiyoruz; Parti öncülüğü gerilla öncülüğüdür diyoruz. Gerilla öncüdür. 10 Ekim'de böyle bir hamle ilan edilmeden, gerilla Ankara'da zaten kendi hamlesini ilan etti. Hem de faşist soykırımcı karargahı yerle bir ederek. Rojhat ve Erdal yoldaşların fedai eylemi böyleydi. Aslında süreç öyle başladı. Gerilla süreci bu temelde başlattı. Her ay kapsamlı bir devrimci operasyonla AKP-MHP faşist sürülerine kar, kış, soğuk demeden ezici-süpürücü darbeler vurdu.

Gerilla yeni aşamayı Ocak ortasında Girê Amediyê'deki eylemle başlatmıştı. Gerillanın ne olduğunu, nasıl savaştığını dost düşman herkes gördü . Yine karşısındaki gücün de ne durumda olduğunu herkes gördü. Gerilla görüntüleri kamuoyu ile paylaştı ve her şey o görüntülerde vardı. Ve bu da ilk defa oluyor. Hep savaş filmleri izledik şimdiye kadar ama insanlık hakiki savaş filmini ilk defa izliyor. O da Zap gerillasının yürüttüğü eylem temelinde gerçekleşti. Bunu iyi görüp anlamamız gerekiyor. Gerilla bu düzeye gelmiş. Hem bu kadar ağır koşullarda bu düzeyde savaşıyor hem de sonuçlarını hiç çekinmeden, bunları belgeleyerek topluma, insanlığa sunuyor. Ben bunu yapıyorum diyor. Alın, değerlendirin, ölçün, biçin. Beğenirseniz beğenin, beğenmezseniz eleştirin. Benden yana; gerilladan yanaysanız da, karşı çıkıyorsanız da bu işi doğru yapın. Görün, bilin öyle yapın. Yanlış olmasın, rastgele olmasın, hatalı övgüler de olmasın istiyor. Düşmansanız da kendinizi yanıltmayın. Çünkü gerilla yakar. Hata yaparsanız yanarsınız. AKP-MHP faşist sürüleri hatalar yaptı, yanıyorlar. Her şey göz önünde. Oradaki ortam gerçekten her bakımdan öğretici. Herkesin dikkate alacağı, ders çıkaracağı şeyler var.

Kürt gerillasını herkes iyi tanısın, dost olmak isteyenler de tanısın, öyle dost olsun. Düşmanlık yapmak isteyenler de bilerek yapsınlar. Çünkü Tayyip Erdoğan yönetimi herkesi düşman yapmak istiyor bu gerillaya karşı. Bir sürü tavizler veriyor. Herkesi karşı çıkartmak istiyor. Neye karşı çıkartmak istediğini herkes bilsin, hata yapmasın, sonunda yanılmasın. Tayyip Erdoğan yönetimi tarafından kimse kandırılmasın; onu istiyoruz. Yoksa kendileri de yanar. Savaş olur da, böyle olmaz. Böyle yapanlar yanarlar, ağır darbeler yerler. Merkez Karargah Komutanlığımız defalarca ifade etti, biz de belirttik. Israr ederlerse ağır hezimet yaşayacaklar. Ki yaşadılar.

Ciddiye almadılar, dikkate almıyorlar. Kendilerini çok büyük görüyorlar, kendilerini çok abartıyorlar. Aslında MİT ve özel savaş merkezinin parayla satın aldığı, eğittiği kişiler var. Basına çıkarıyorlar. Gece sabahlara kadar durmadan vaaz eder gibi savaş stratejiler çiziyor, taktikler belirliyor, herkesi maniple ediyor, yönlendiriyor, toplumu etkisiz hale getiriyorlar. Onların hepsi MİT ajanı, özel savaş elemanları. Merkez karargah komutanlığının, özel kuvvetler komutanlığının elemanları. Türk ordusunun sivilleştirilmiş elemanları. Gazeteci ya da yorumcu, düşünür falan değiller. Yönlendirmeye çalışıyorlar. O kadar yüksek perdeden konuşuyorlar ki! Buyurun, sonuçlar ortada. Yani işte kar varmış, kış varmış, soğuk varmış. Herkese var! Gerillayı gördünüz. Ne kadar sakin, ne kadar uyumlu, ne kadar bütünlüklü! Yaptığı işlerde ne kadar emin, ne kadar örgütlü, disiplinli, ne kadar soğukkanlı. Böyle bir gerilla karşısında kim durabilir?

HPG ve YJA Star komutası, savaşçısı, gerillası gibi hiçbir ordu savaşamaz. Ne Amerikan ordusu, ne Çin ordusu ne de bir NATO ordusu böyle bir savaş yürütemez. O koşullarda bir gün bile dayanamazlar. Sözüm ona Türk ordusu, NATO'nun en savaşkan ordusuydu. Ne hale geldiği ortada. Türk aydınları, solcuları, demokratları bunları teşhir etmeliler. Çünkü toplumun beynini yıkıyorlar. En tehlikeli işi onlar yapıyorlar. Onlara bu fırsatı vermemek gerekir.

Şimdi yeni bir ilan var. Tepê Cûdî'de HPG duyurdu. Ayrıntılarını daha sonra paylaşacak ama "tepeyi süpürdük" diyor. Tepê Cûdî denen büyük alanın birkaç tepesi vardır; bir tanesinde ezilmiş düşman. Tepê Amediyê'deki Tepê Gelhat dediğimiz yer gibi. Orada da ezildiler benzer bir biçimde. Sonunda ateşe verilmiş, yakılıp yıkılmış oradaki işgalci ordunun bütün varlığı. Kalanlar da adım adım böyle olacak, Sonları bu olacak. "Ya kaçıp giderler ya da yok olurlar" dedi komutanlığımız. Bu uygulanıyor, uygulanacak. Bu basit bir söz değildi. Bu bakımdan yaz da olur, kış da olur, bahar da olur, güz de olur. Artık kimse şu zaman olur, bu zaman olmaz demesin. Gerilla daha fazla sorguluyor kendisini, yeniliyor, geliştiriyor, zenginleştiriyor eylem biçimlerini. Bundan sonrası daha çok büyüyecek, daha çok yayılacak. Bunun beklenmesi lazım. Eğer bu işgalci güçler bu savaşta, saldırılarında, işgallerinde ısrar etmeye çalışırlarsa sonları bu olacak. Gerillanın daha güçlü direnişi ile karşılaşacaklar.

TC devleti Ortadoğu'dan dışlanıyor

Hakan Fidan Köln mitingi yapıldığında Almanya'daydı. Tuhaf ama aynı gün Neçirvan Barzani de oradaydı. Her yerde görüşmeleri yetmemiş gibi bir de Almanların önünde görüştüler. Amaçları mitingi engellemeye yönelikti. Eğer yasal kılıfa uydurabilseydi Alman polisi mitingi engelleyecekti. Bijî Serok Apo sloganını bu yüzden yasakladılar. Bir sürü bahane yaratmaya çalıştılar. Bu yasaklamanın arkasında Neçir-

van Barzani ve Hakan Fidan olduğu anlaşıldı. Bunlara ne denilir? Bu kişiler irdelenmeye değer. Neçirvan Barzani'yi biraz tanıyoruz ama Hakan Fidan kişiliğini de daha iyi tanımak lazım. Ne oldu bu kadar yeminli Kürt düşmanı, Kürt kasabı haline kendini nasıl getirdi? Kimdir, nedir, nerede, nasıl eğitildi; anlamak lazım. Bir sürü katliamları yaptı 9 Ocak 2013 Paris Katliamını yaptırdı. Yine 24 Aralık 2022 Paris Katliamını yaptıran da Hakan Fidan'ın kendisidir. Avrupa'nın her yerinde katliamı örgütlemiş, bundan sorumlu tutulup sorgulanması, yargılanması gereken kişidir. Avrupa'da yasal olan ve insanların bir miting yapmalarını engellemek için Almanya'ya gitmiş. Aman Kürt'ün hiçbir şeyi duyulmasın, Kürt halkının hiçbir hakkı olmasın, adı-kimliği bile kimse tarafından söylemesin diye Türkiye'yi de pazarlıyorlar, kendilerini de. Böyle şeyler yapıyorlar.

Tayyip Erdoğan'ın Mısır gezisi de öyleydi. Bütün AKP kanalları Sisi'nin büyük ricası üzerine Tayyip Erdoğan Kahire'ye gitti, diye yazdılar. Niye bunu yazma gereği duydular? Çünkü gerçek hiç de öyle değil. Tabanından, Türkiye toplumundan, her yerden tepkiler var. Şimdiye kadar Sisi için ne dediğini iyi biliyoruz, herkes biliyor. Nasıl ayağına gidip sarmaş dolaş olduğunu da gördük. Kibirlenen, üstten bakan, aşağılayan Erdoğan'ı oraya ne götürdü? Erdoğan bir de utanmadan "ben gitmedim de, rica etti de dayanamadım" diyor. Başkaları da rica etse her ricaya gidecek mi Tayyip Erdoğan? Ricalarla mı diplomasi yapıyor? Öyle değil tabii. Dikkatle değerlendirmek gerekir bu gezileri. Ortadoğu'daki gezilerin şu boyutu var özellikle. Ortadoğu'da TC Devleti dışlanıyor. 1923'ten itibaren şekillenen Ortadoğu, TC Devleti'nin kuruluşuna göre, o ulus devlet yapısına göre şekillenmişti. Şimdi yeni bir Ortadoğu şekilleniyor. TC bunun içinde yok. Kapitalist sistem Ortadoğu'da kendisini bu düzeyde değiştiriyor. Tayyip Erdoğan yönetiminin izlediği politikalar, Kürt düşmanlığı, Kurdistan'daki savaş Türkiye'yi bu hale getirdi. Çok övündükleri ve üzerinde yaşadıkları jeostratejik konumunu, imkanlarını tüketti. Bunu herkesin görmesi lazım. Özellikle Türkiye'yi sevenlerin görmesi lazım. Bu politikalar neye yol açtı diye anlamaları gerekli. Şimdi bunu bir yönüyle telafi etmeye çalışıyor.

Diğer yandan ise biliyoruz; Kürt düşmanlığıdır. PKK'ye dönük saldırıdır. Bunun için güç, imkan toplamaya çalışıyor. Bu konuda yanılmamak lazım. İsveç'in NATO'ya giriş meselesini, bu konuda çok etkili kullandı ve ABD'den, NATO'dan bir takım şeyler aldı. Şunu görüyoruz, son bir imha saldırısı için yeniden bir onay ve destek aldıkları görülüyor. İşte ABD'nin F-16 vermesi, pazarlıklar böyledir. AKP hükümeti İsveç'in üyeliğini bir şeyler almadan kabul etmedi. Tamamen Kürtlere karşı yürüttüğü soykırım savaşı ile pazarlık yaptı. Oradan yeni bir onay aldı, bir destek alıyor ve bu temelde kabul etti. Şimdi onunla saldıracak saldırı hazırlıkları yapıyorlar. Bunu görüyoruz. Fakat ABD ve NATO'nun desteği ve onayı, şimdiye kadar yapılanın ötesinde bir saldırı yapma imkanı vermiyor AKP-MHP faşist diktatörlüğüne. Ancak yaptıklarını tekrarlayabilir. Bu yaptıklarıyla da sonuç alamadı zaten. Planladıklarını gerçekleştiremedi. İradesi kırıldı, çakılıp kaldı Medya Savunma Alanları'nda. İşgal saldırılarını başaramadı. PKK'yi defalarca yok ediyorum diye planlar yaptı, bunu ilan da etti, ama sonuç ortada. Onlarca defa boşa çıktı. Yalancı çıktı, gerçekleştiremedi. Şimdi de aynı şeyi yaparsa farklı bir sonuç alamayacağını görüyor.

Başka güçleri de katarak bu yeni saldırıyı daha da güçlü kılmak istiyor. Bunu da anlıyoruz, takip ediyoruz. İran'la görüşme tamamen bu çerçevedeydi. Israrla İran Cumhurbaşkanı'nın Türkiye'ye gidişini sağladılar. Zaten Irak'ı, YNK'yi durmadan tehdit ediyorlardı. Aslında İran üzerinden Irak ve YNK'yi de yeni saldırı planlarına katmak istiyorlar. İran'la ne kadar uzlaştılar, ne yaptılar bilemiyoruz. Çok fazla İran'ın bu şeye geleceğini sanmıyoruz. İran şimdiye kadar belli bir düzeyde destek veriyor. Zaten birlikte çalışıyorlar. Bazı saldırıları birlikte yapıyorlar. İran istihbarat veriyor, Türkiye saldırıyor. PJAK güçlerine bile Türk uçakları o kadar saldırı yapıyor. Bunlar İran'la ilişki içinde oluyor. İran bilgisi dışında olmuyor. Bunun ötesinde daha fazla İran'ın verebileceği bir şey yok. Çünkü İran Türkiye gibi bir ağır durumu yaşamıyor. O düzeyde bir sorunu yok. Yani İran'ın çıkarları bunu gerektirmiyor. Fakat "İran'la da görüştüm" diyerek Irak ve YNK üzerindeki baskısını arttırmaya çalışıyor. Mısır ziyareti gerekçesinin bir diğer nedeni de buydu. Yani işte Mısır'la da görüşerek Irak'ı, Arap alemini etkilemek istiyorlar. Diğer yandan Mısır'la güya Gazze'deki savaş durumunu konuştuklarını belirtiyorlar. Onu da Kürtlere karşı savaş konusunda pazarlamaya çalışıyorlar. Mısır'dan da bu yönlü destek almaya çalışıyor. KDP ile birlikte yürüttüğü bu saldırı savaşına Irak ve YNK'yi de katmak istiyor. Zordur. Üzerlerinde baskı çok olabilir ama ne Irak'ın ne de YNK'nin bunda bir çıkarı yok. Ortada katılmalarını gerektirecek bir durum yok. Mısır ve benzeri ülkelerle yaptıkları görüşmelerle ekonomik, ticari şeyler geliştirebilirler. Bir süredir buna ihtiyaçları vardı. Mısır'ın da ihtiyacı vardı. Onun ötesinde bir şey olacağını sanmıyoruz.

Kürtler ne kadar yok sayıldıysa Araplar o kadar parçalandı

Hiç kimse Filistin halkının ve Kürt halkının bu kadar haklı, var olma ve özgür olma davasının mücadelesini basit ekonomik, siyasi çıkarlar için pazarlık konusu yapmamalı. Teşhir olur, zarar görür. Bütün Arap devletleri bunu iyi görmeliler. Türkiye ile yapacakları bir şey kalmadı. Eğer böyle yaparlarsa, Filistin ve Kürt halkının davasına karşı çıkarlarsa, İsrail'le kurdukları ilişkiler de onları kurtaramaz. Çünkü kendilerini Ortadoğu'da etkili hale getiren, yeni etkinlik kazandıran Kürt halkının özgürlük mücadelesidir, Filistin halkının mücadelesidir. Buradan kazanıyorlar. Bunu çok iyi görüp anlamalılar. Özellikle de Arap aydınları, yazarları, siyasetçileri bu gerçeği daha iyi görmeli. Arap toplumu kadın ve emekçileri daha iyi görmeliler, baskı yapmalılar. Biz buna Kürt, Arap stratejik ilişki ve ittifakı dedik. Önemli. Kürtler hiçbir zaman Arap halkının haklarına karşı çıkmadılar. Mücadelelerinin temelinde Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda ortaya çıkan bölge düzenini değiştirmek olduğunu öngördüler. O düzen Kürtleri yok saydı, Arapları da bu kadar parçaladı, zayıf düşürdü. Ortadoğu'nun zayıf gücü haline getirdi.

Arapları bu zayıflıktan kurtarmak için en büyük desteği Kürtler yürüttükleri mücadeleyle verdi. Şimdi bu gerçeği görüp Kürt özgürlük ve demokrasi hareketiyle daha iyi ilişkiler kurmak varken, yeni bir bölge, demokratik bir bölge Ortadoğu yaratmak için tekrar kendilerini TC gibi, AKP-MHP faşist diktatörlüğü gibi güçlere angaje ederlerse Kürtlerden çok kendileri kaybederler. Çünkü Türkiye Misak-ı Milli denen her yeri almak istiyor. "Ben işgal etmeyeceğim, alayım sonra size vereceğim" diyor ama yalan söylüyor. Aslında Kurdistan'ı işgal etmek, orada mevzilenmek istiyor. Tabii ki arkasından Yeni Osmanlıcılığı geliştirecek. Zaten Arap topraklarının hepsi bizimdi diyorlar. Yüzyıl önce bizimdi oralar, elimizden aldılar, tekrar alırız, diyorlar. Bunu herkes görüyor. Kürtler mücadele ediyor, önünü kesiyor. Dolayısıyla tehlikeli. Sadece Kürt karşıtlığı yapmıyor AKP-MHP faşizmi, Arap düşmanlığı, Arap karşıtlığı yapıyor. Hamas'ı da onlar tahrik ettiler. Gazze'nin bu hale gelmesinden herkesten çok Tayyip Erdoğan sorumlu, AKP yönetimi sorumlu. Şimdi AKP'yle çözüm bulmaya çalışıyorlar. Neyle çözüm bulacaksın ki? Kendi çıkarını sağlamak için Filistin halkını ateşe attı. Gazze halkının, insanların kanı üzerinde hiç kimse pazarlık yapmamalı. Biz bunu teşhir ederiz, yapılanlara karşı çıkarız. Filistin halkıyla bu düzeyde kardeşliğimiz, dostluğumuz var. Biz onlardan dostluk gördük. Sonuna kadar da bunu sürdürürüz. O bakımdan da kim olursa olsun, nerede Filistin insanının kanı üzerinde basit ekonomik, siyasi çıkar hesapları yapmaya kalkarlarsa karşılarında bizi bulurlar. Teşhir ederiz, karşı dururuz.

Türkiye kendine göre bir şey yapmak istiyor ama buna ne Mısır yatar ne Irak ne de İran. Herkes AKP-MHP ordusunun Zap'ta ne duruma düştüğünü görüyor. Bu kadar kış ortasında ezilen bir ordunun peşinden kim gider? Kendi çıkarlarını oraya kim bağlar? Bağlayacaklarını sanmıyoruz ama AKP-MHP çıkar hesapları nedeniyle belli ki herkesi biraz Kürtler üzerine, PKK üzerine daha fazla yöneltmek istiyor.

Türkiye toplumu, aydınları, emekçileri, işçileri, gençleri ve kadınları buna karşı çıkmalı. Orada bir bilinçlenme olmuyor. Çok cılız, zayıf kalıyor bu bilinçlenme. Böyle bir mücadele, bu durumu teşhir çok daha güçlü olmalı. Akılları başına gelmeli artık. AKP yönetimi 20 yılı aşkın süredir yapacağını yaptı. Daha fazlasına sabır mı edecekler? Dolayısıyla bütün bunlardan ders çıkartması gereken Türkiye toplumudur. Aydınlar, işçi ve emekçilerdir, sendikalardır. Ama zayıf kalıyorlar. Israrla bu bilinci geliştirmek için bizim de çalışmamız gerekir.

Doğa katillerine karşı mücadele yürütülmeli

"9 işçiyi şöyle kurtaracağız, böyle kurtaracağız" diyorlardı. Şimdi yaşamını yitirmiş diyorlar. Saygıyla anıyoruz. Ama ne böyle emekçi olsunlar, işçi olsunlar ne de öyle şehit. Yani böyle olmamak lazım. Kendi yaşamımız üzerinde kendimizi sorumlu kılmalıyız, etkili kılmalıyız. Yaşamımızı bu kadar başkalarına bağlarsak, bizi bu düzeyde zorlarlar. Ezerler. O hale gelmemek gerekir. Bu göz göre göre bir cinayettir. Birileri altın kazanıyor, altın çıkarıyor, öbürü canından oluyor. Şimdi Fırat'ın suyu zehirleniyor, diyorlar. Bütün Mezopotamya ölecek, kimse ses çıkarmıyor. Çok tuhaf. Böyle olabilir mi? Bu kadar yağma, talan düzeni olabilir mi? Hiçbir toplum buna dayanmaz. Aslında Türkiye toplumunun bunu bu biçimde kabul etmesi gerçekten de anlaşılır bir durum değil. Böyle bir şey kabul edilebilir mi? Fakat işte özel savaşla, yalanla, baskıyla, zorla toplumu etkisiz hale getirmişler. Böyle para babaları üretiyorlar. Niçin yapıyorlar bunları? Bu kadar yağma, talan Kürtleri katletmek için. "Savaş sanayii yapıyoruz, savunma sanayimizi güçlendiriyoruz, şu kadar, şunu alıyoruz, bu kadar bunu alıyoruz ve Kürt'e vuruyoruz" diyorlar. Şimdi bunlar Kürt soykırımında kullanılıyor. Kürt soykırımı, Kürt düşmanlığı Türkiye'yi bu hale getirdi. Bütün imkanlarını pazara satıyor. NATO'ya gitti teslim oldu. Yalvar yakar ediyor, para alıyor. İran'a yalvardı, destek almaya çalışıyor. Mısır yönetimine yalvarıyor destek almak için. Ne itibar kaldı, ne etkinlik kaldı. Kriz, ekonomik kriz, siyasi kriz hat safhada. Diğer yandan şimdi ekolojik yağma çok daha ileri düzeyde. Bu süreç Artvin'de, Karadeniz'de HES'lerle başlamıştı. O kadınların ellerini öpmek lazım. Nasıl karşı çıktılar o zaman? Ama hepsini bastırdı. Susturdular. Kimse sahip çıkmadı. "Biz bu HES'lere karşı çıkıyoruz" diye eylem yapmışlardı. Ondan sonra altın çıkartıyoruz diye orman bırakmadılar, yaktılar, yağmaladılar.

Para kazanmak, zengin türetmek için ormanları yok ediyorlar . Bütün Kurdistanı yaktılar ve kestiler. Zaten o güzelim Botan, Bestler ne hale getirildi? Dümdüz yapıldı. Yani karşı çıkamadık. Gerçekten de onu yapan herkesi yok etmek lazım. Çünkü onlar doğa katilidirler. O katillere karşı her türlü mücadele yürütülebilir. Kim yapıyorsa yapsın, bir katildir. Karşı durmak gerekir. Ama bu rejim sadece soykırımcı değil, Kürt katili değil, sadece Arap düşmanı değil, sadece kadın düşmanı değil, düşman değil; bir de doğa düşmanı, yeşil düşmanı. Yaşadığımız değerlere düşman.

Kapitalizm zaten azami kar, yağma, talan düzeni. Daha fazla kazanmak için yapmayacağı yok. Bir de Kürt soykırımı için silaha, silah için paraya ihtiyaç duyuyor. Dolayısıyla Türkiye'nin yağmalamadığı, pazarlamadığı, satmadığı hiçbir şeyi kalmadı. Ormanları o kadar kestiler. Kaz Dağlarını, diğer yerleri, ormanı, coğrafyayı yok ettiler. Sattılar bir sürü yeri. Türkiye'nin satılmamış yeri kalmadı. İstanbul boğazı, Karedeniz kıyılarının İsrail'e Katar'a satıldığı söyleniyor. Satılmadık değer, yer kalmadı. Sattıkları paralarla kendi göbeklerini şişiriyorlar. Bir de Kürt'e vuracak silah kazanıyorlar. Bu faşist sürüleri besliyorlar. Kürt katliamı, soykırımı için saldırıyorlar.

Ekolojik devrimsiz toplumun özgürlüğü olmaz

Kürt düşmanlığı, kadın düşmanlığı, toplum düşmanlığı aynı zamanda doğa düşmanlığıyla, tabiat düşmanlığıyla paralel gidiyor. Birine düşman oldun mu artık hepsine düşmansın. Bu çok önemli bir durum. Bu konuda yetersiz kalındı, yetersiz kaldık. Daha fazla teşhir gerekiyordu, Kurdistan'da Türkiye'de daha çok örgütlenmek gerekirdi. Özellikle doğa talanına karşı daha çok mücadele edilmeliydi. Ekolojik mücadeleye çok önem vermemiz lazım. Bu iş tehlikelidir. Paran gider, iki yıl sonra yerine koyabilirsin ama doğayı yeniden kuramazsın. Getiremezsin. Kaybettin mi artık bir daha hiç elde edemezsin ya da yüz yıl sonra ancak yeniden elde edebilirsin. Bu en büyük kayıp oluyor.

Bu konuda bilinç, örgütlülük, mücadele çok önemli. Önder Apo, demokratik toplumcu paradigmasını iki ayak üzerine kurdu. Biri kadın özgürlüğü, diğeri doğa dostluğu, toplumsal ekolojik ayak. Kadın özgürlüğüyle ekoloji birbirine çok bağlı. Dolayısıyla ekolojik devrimsiz, ekolojik sistemsiz kadın özgürlüğü de, toplumun özgürlüğü de olmaz. Bu düzeyde ele alıp yaklaşmamız ve ekolojik bilinci de, örgütlülüğü de, eylemi her düzeyde geliştirmemiz gerekir.

■■■

ULUSLARARASI KOMPLO İNSANLIĞA VE DEMOKRATİK YAŞAMA YÖNELTİLMİŞ EN VAHŞİ SALDIRIDIR

15 Şubat süreci çok daha bilinçli, iradeli, eylemli yaşanıyor. Dört parça Kurdistan'da dünyanın dört bir yanında kadınlar, gençler, halkımız, dostlarımız ayaktalar. Komploya karşı mücadeleci tutumu geliştirmek için halk yürüyor, sokakları ve meydanları dolduruyor, değerlendirmeler yapılıyor, duygu ve düşüncelerini açıklıyorlar. Bütün bunlarla komplo gerçeğini daha derinden anlamaya ve komploya karşı mücadeleyi daha güçlü ve yaygın hale getirmeye çalışıyorlar. Bir bütün hareket ve halk olarak bu gerçeği yaşıyoruz. Dostlarımız da böyle bir tutumla daha güçlü, bilinçli, istekli bir biçimde sürece katılıyorlar. Böylece komplocu saldırganlığı teşhir etme, komploya karşı özgür ve demokrasi mücadelesini geliştirme her zamankinden daha fazla güçleniyor ve yaygınlaşıyor.

Duran Kalkan

25 yıldır her 15 Şubat bizim için yeni bir mücadele yılına başlamayı ifade ediyor. Bunun için bilincimizi tazeliyoruz, öfkemizi artırıyoruz, örgütlenmemizi geliştiriyoruz. Daha planlı ve örgütlü olmak ve mücadele etmek için ne gerekiyorsa onu yapıyoruz. Bu açıdan her zaman derin sorgulamalar temelinde komplo gerçeğini ve buna karşı mücadelenin yol yöntemlerini daha derinden bilince çıkartmak için özeleştirel yoğunlaşmalarımızı derinleştiriyoruz. Gafleti yenelim ve her an duyarlı olalım diye hareket ve halk olarak oruç tutuyoruz, bununla nefsimizi terbiye etmeye, bütün kötülüklere karşı bilincimizi, davranışlarımızı duyarlı kılmaya çalışıyoruz.

Dikkat edilirse 15 Şubat süreci çok daha bilinçli, iradeli, eylemli yaşanıyor. Dört parça Kurdistan'da dünyanın dört bir yanında kadınlar, gençler, halkımız, dostlarımız ayaktalar. Komploya karşı mücadeleci tutumu geliştirmek için halk yürüyor, sokakları ve meydanları dolduruyor, değerlendirmeler yapılıyor, duygu ve düşüncelerini açıklıyorlar. Bütün bunlarla komplo gerçeğini daha derinden anlamaya ve komploya karşı mücadeleyi daha güçlü ve yaygın hale getirmeye çalışıyorlar. Bir bütün hareket ve halk olarak bu gerçeği yaşıyoruz. Dostlarımız da böyle bir tutumla daha güçlü, bilinçli, istekli bir biçimde sürece katılıyorlar. Böylece komplocu saldırganlığı teşhir etme, komploya karşı özgür ve demokrasi mücadelesini geliştirme her zamankinden daha fazla güçleniyor ve yaygınlaşıyor. İmralı işkence ve tecrit sistemini yıkma, Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü sağlama amaçlı küresel düzeyde "Önder Apo'ya Özgürlük ve Kürt Sorununa Çözüm" hamlemiz bu biçimde yaygınlaşarak gelişiyor. Bu yılda bütün bunlar temelinde komploya karşı söz konusu mücadelenin çok daha fazla güçleneceği, yaygınlaşacağı ve nihayetinde İmralı işkence ve tecrit sistemini tümden parçalayacağına inancımız tamdır. Böylelikle İmralı sistemini parçalayarak uluslararası komployu yenilgiye uğratmayı, ona yol açan ve yüz yıldır Kürt toplumuna dayatılan soykırımcı zihniyet ve siyaseti ortadan kaldırmayı, etkisiz hale getirmeyi, insanlığın yüz karası olan İmralı tecrit, işkence ve soykırım sistemini paramparça ederek, insanlığı bu kara lekeden kurtarmayı; Kürt halkının "Kara gününü" aydınlığa çevirmeyi hedefliyoruz.

Toplumdaki yaygın hareketlilik, mücadelede keskinlik bu durumu gösteriyor. Bu da 26'ncı yılda uluslararası komploya karşı mücadelenin çok daha güçlü gelişeceğini ve önemli sonuçlar ortaya çıkartacağını gösteriyor. Böyle bir sonuca ulaşmak için de kuşkusuz Apocu militanlar ve yurtsever halk olarak, kadınlar, gençler, devrimci demokratik güçler olarak tüm gücümüzü seferber edeceğiz, ne gerekiyorsa yapacağız ve uluslararası komployu daha büyük bir düzeyde yenilgiye uğratan sonuçlar ortaya çıkartacağız.

Komployu doğru anlamak ve sonuç alıcı mücadele yöntemleri çıkartabilmek gerekiyor

Böyle bir sonucu ortaya çıkartabilmek ve başarılı olabilmek için her şeyden önce komployu doğru ve derinlikli anlamak ve ona karşı sonuç alıcı mücadele yöntemlerini yaratıcı bir temelde ve zengin bir biçimde ortaya çıkartabilmek gerekiyor. Kuşkusuz bu da uluslararası komplo gerçeğini daha doğru ve derinlikli anlamaktan, bilince çıkartmaktan, dost-düşman ayrımını bu temelde doğru ve yeterli bir biçimde yapabilmekten geçiyor. Bunu her 15 Şubat'ta, komplonun her yıldönümünde mutlaka yapıyoruz. Yeni mücadele yılına hazırlanmak ve onu güçlü karşılamak böyle bir sorgulama yapmaktan, kendini yeniden kararlaştırıp planlamaktan geçiyor. Kurdistan Özgürlük Hareketi olarak, bir bütün Kürt halkı ve dostları olarak böyle yapıyoruz. Bu yıldönümünde de yapmamız gereken daha derin ve kapsamlı bir biçimde böyle bir sorgulama düzeyini kesinlikle ortaya çıkartmak, var olan yetersizliklerimizi, darlıklarımızı, yüzeyselliklerimizi aşmak, zayıf yanlarımızı gidermek, böylece daha doğru ve derin anlayan, daha güçlü, iradeli, örgütlü mücadele eden konuma kendimizi getirmek gerekiyor.

Bu temelde yeni bir komplo ve komploya karşı mücadele yılına giderken komplo gerçeğini, amaçlarını, hedeflerini, komplocu güçleri 25 yıllık komplo temelinde gelişen savaşımın sonuçlarını değerlendirmek 25'inci komplo yılında komplocu güçlerin hedeflerine, planlarına bakmak, bunları boşa çıkartmak ve komployu yenilgiye uğratmak için neler yapmamız gerektiğini bilince çıkartmak kuşkusuz gerekli ve önemli oluyor.

Yanılgıları aşabilmek, eksiklikleri giderebilmek için tekrar da olsa komplo gerçeğini dayanakları ve hedefleriyle birlikte daha doğru ve yeterli bir biçimde çözümlemek gerekiyor. Bu tür tekrarlar yanlış görülmemelidir, ifadeler basit ele alınmamalıdır. Sadece yıldönümlerinde de değil bunu her gün yapabilmeliyiz. Yanlışa düşmemek ve yetersiz kalmamak için her günü doğru ve yeterli mücadele yürütür kılmak için buna kesinlikle ihtiyacımız var.

Uluslararası komplo Önder Apo'nun imhasını hedefledi

Buradan baktığımızda bir kere daha şunu ifade etmeliyiz ki, komplo, Önder Apo'yu imhayı amaçlayan bir saldırıydı. Komplocular bunu böyle belirlediler ve uyguladılar. Dolayısıyla 25 yıl önce planlanmış ve uygulanmaya konmuş olan komplo gerçeğini ve onun amaçlarını doğru anlamalıyız, oradan kopmamalıyız.

Bugüne bakarak da 25 yıl öncesinin de tamı tamına böyle olduğu sanılmamalıdır. Öncesini kendi somutluğu içerisinde anlamak ve bundan kopmamak gerekiyor. Bu çerçevede komplonun faşist soykırımcı bir saldırı olduğunu, bu saldırının doğrudan Önder Apo'yu hedeflediğini, amacının ise Önder Apo'yu imha etmek olduğunu anlamalıyız. Bununla ulaşılmak istenen PKK'nin imha ve tasfiyesiydi. Uzun yıllar gerillaya karşı yürütülen savaş, PKK'ye karşı yürütülen saldırılar, sahipleri tarafından istedikleri sonucu vermemişti. Parti'ye, halka yöneltilmiş saldırılardan farklı olarak uluslararası komplo doğrudan Önder Apo'yu hedefledi. Öncekilerden farkı var, ama onlardan da kopuk ele alınamaz. Daha önceki saldırılar Önderlikle birlikte çoğunlukla Parti'yi, gerillayı, halkı hedefledi. Örgüt dağıtarak Önderlik etkisiz kılınmaya çalışılıyordu. Öngörülen buydu. Bu yöntemlerle sonuç alınamayınca son çare ve yeni bir planlama olarak ihanetin de verdiği bilgiler temelinde doğrudan Önder Apo'yu hedefleyen ve imha etmeyi amaçlayan bir saldırı planı hazırladılar ve uygulamaya koydular.

9 Ekim 1998 tarihinden itibaren geliştirilen ve adına uluslararası komplo dediğimiz saldırı işte bunu ifade ediyor. Çünkü PKK Kürt özgürlüğünü geliştiriyor, soykırımı önlüyor ve boşa çıkartıyordu. Önder Apo da PKK'nin imhasını, tasfiyesini önlüyor, saldırıları kırıyor ve boşa çıkartıyordu. Önder Apo'nun imhasını, Kürt soykırımını başarabilmek için de PKK'nin tasfiyesini öngördüler. PKK'ye karşı yürüttükleri mücadeleden sonuç alamayınca Önderliği hedefleyen uluslararası komploya PKK'nin imha ve tasfiyesini gerçekleştirmek istediler. O halde uluslararası komplo Önderliğin imhasını, PKK'nin tasfiyesini hedefleyen bir faşist soykırımcı saldırı, esas olarak Kürt sorununa bağlı olan Kürt soykırımını başarıya götürmeyi amaçlayan bir saldırıdır. Dolayısıyla Kürt sorunundan, Kürt soykırımından, soykırımcı zihniyet ve siyasetten kopuk bir saldırı değildir. Tersine Kurdistan'ı parçalayan, Kürt toplumuna soykırım dayatan zihniyet ve siyasetin başarılı olmak için gündeme getirdiği ve Önder Apo'nun imhasını hedefleyen planlı ve örgütlü bir imha saldırısı oluyor. Bu bakımdan yüz yıllık Kürt sorunundan, Kürt toplumuna dayatılan soykırımcı zihniyet ve siyasetten kopuk değildir. Tersine bu sorunun geldiği bir aşama; soykırımcı zihniyet ve siyasetin planlayıp uyguladığı bir saldırı oluyor. Komploya ve komploculara bakarak Kürt sorununun ne olduğunu, kimler tarafından ortaya çıkartılıp yürütüldüğünü daha iyi anlayabiliriz. Kürt sorununu, Kürt toplumuna dayatılan soykırımı bilince çıkardıkça uluslararası komplo gerçeğini ve komplocu güçleri daha iyi tanırız. O halde uluslararası komplo Kürt soykırımını gerçekleştirmek için geliştirilen ve soykırım başarısının önünde engel olarak ortaya çıkan, özgürlük bilincini, iradesini ve örgütlülüğünü ortadan kaldırmak, imha etmek için geliştirilen bir saldırı oluyor. Önder Apo'yu ve PKK'yi hedeflemesi buradan kaynaklanıyor. Kuşkusuz Önder Apo'ya ve PKK'ye dönük saldırılar uluslararası komplo ile başlamadı, öncesi de vardı. Devamlılıklarını görmek gereklidir, fakat ayrımlarının bilincine de ulaşmak lazım.

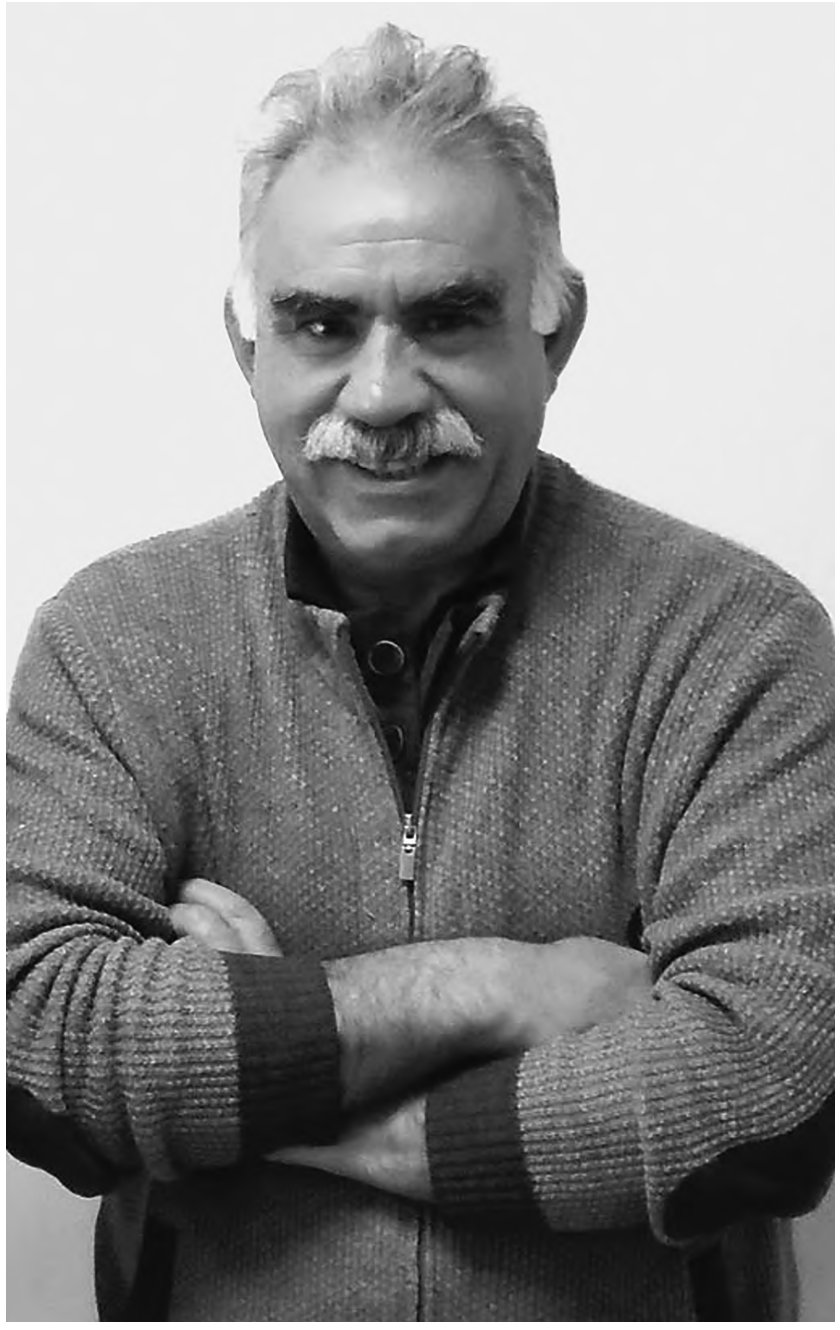

Tarihsel sürece baktığımızda önderliksel çıkışın, özgürlük mücadelesinin gelişiminin belli bir gençlik örgütlenmesi düzeyine ulaştığı zaman ilk imha saldırısına sömürgeci-soykırımcı güçlerin başvurduğunu görüyoruz. Bu da 1977 baharında Antep'te ve Ankara'da yöneltilen saldırılarla pratikleştirilmek istendi. Önder Apo'nun ve Apocu grubun öncü kadrolarının etkisiz kılınmasıyla yeni gelişmekte olan Özgürlük Hareketi Kürt soykırımı önünde engel olmaktan çıkartılmak istendi. Haki Karer yoldaşın katledilmesi çerçevesinde yaşanan olaylar bunu hedefliyordu. Buradan istenilen sonuç elde edilemeyince de sömürgeci-soykırımcı sistem 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesine gerçekleştirdi. Darbe, Türk ordusunun yönetime el koymasıydı ama darbeyi planlayan ve uygulamaya koyanın NATO'nun olduğunu, NATO'nun da Kürt soykırımını yürüten temel siyasi, askeri ve ideolojik güç olduğunu biliyoruz.

12 Eylül faşist darbe saldırısının da 1982 Büyük Zindan Direnişi ile Mazlumların, Kemallerin, Hayrilerin kahramanca direnişleriyle ve 15 Ağustos Kahramanlık Atılımı'yla yenilgiye uğratıldığı biliniyor. Böylece söz konusu plan da başarılı olamadı. Türkiye düzeyinde yürütülen saldırılarla Önder Apo ve PKK öncülüğünde gelişen yeni Kürt özgürlük

direnişi kırılamadı, örgütlülüğü dağıtılamadı, gelişmesi durdurulamadı.

Bunun üzerine 1985'ten itibaren NATO bu savaşa doğrudan girdi. '87-'88 sürecinde gerillayı ezmek ve Önder Apo'yu imha etmek biçiminde planlandığını bilmek gerekiyor. Önderliği Suriye'den çıkartıp Yunanistan'a da sokmayarak ulaşılmak istenen sonuç kesinlikle buydu. Önder Apo "Akdeniz üzerinde füzeyle vurarak bizi Akdeniz'in sularına gark edeceklerdi" dedi. Bu, öyle sıradan söylenmiş bir söz değildir. Bizzat süreci yaşayanın duyduğu, hissettiği, bilince çıkarttığı gerçeklik oluyor. Dolayısıyla karşımızda soykırım uygulayan gücün bunları rahatlıkla yapabileceğini bilmek, kabul etmek gerekir. Öyle yapamazsak Kürt toplumuna dayatılan soykırım gerçeğine doğru ve yeterli varamayız.

O açıdan da komplonun aşamalarını doğru ifade edebilmeliyiz. 9 Ekim ile başlayan, gizli yöntemlerle Önderliği imha etmekti. Akdeniz üzerinde uçakta vurmak istediler. Beyaz Rusya'nın başkenti Minsk'te bunu yapmak istediler. Yunanistan'ın Korfu adasında bunu yapmak istediler. Kenya'da Yunanistan elçiliğinden çıkartarak bunu yapmak istediler. Komplocu güçler başka neler planladılar, ne tür imha yöntemlerini planlayıp uygulamak istediler bunları bilemiyoruz ama en azından bilebildiklerimiz bunlardır ve bunların hepsi gizli yöntemlerle imha etmeyi öngörüyordu.

Bu imha saldırılarının hepsi Önder Apo'nun yaklaşımları, tarzı, duyarlılığı sonucunda başarısız kılındı. Bunlar sonucunda gizli yöntemlerle imha gerçekleşmeyince süreç uzayınca komplocular Önder Apo'nun durumunun bir siyasi sorun haline gelmesinden korkarak daha fazla uzatamayıp 15 Şubat komplosunu planlayıp devreye koydular. O da Önder Apo'yu Türkiye'ye teslim etmeyi ve imhanın idamla gerçekleştirilmesini içeriyordu. 15 Şubat'ta Kenya'dan Önderliğin Türk kontrgerillasına teslim edilmesi bu temelde oldu. Kesinlikle Önderliği bu temelde verenler, idam edilsin diye verdiler. Bizim için komploda anlaşılması gereken en temel nokta budur. TC yasalarının sorgusuz sualsiz Önder Apo'yu idam edeceği bir gerçekti. Teslim edenler, bunu bilerek teslim ettiler.

ABD'nin Bağdat'a saldırısında TC'nin ABD'ye destek vermesi karşılığında CIA, Önder Apo'yu MİT'e teslim etti. Bu temelde ABD ve TC pazarlığı yapıldı. Üçüncü Dünya Savaşı'nın ikinci aşaması olarak değerlendirebileceğimiz aşamasına geçiş Kürt soykırımını geliştirme, Saddam Hüseyin yönetimini ortadan kaldırma aşamasına geçişi böylece başlatmış oldular. Ortadoğu'da birçok yönetimin ortadan kaldırılması pazarlığını yaptılar.

Onun için olay ve olgulara yüzeysel bakmamak lazım, doğruya yakın düşünceye ulaşabilmek için çok yönlü, derinlikli ve tüm boyutlarıyla bakabilmeyi başarmak gerekiyor. Bu bakımdan 15 Şubat komplosu, 9 Ekim komplosundan hangi bakımdan farklıdır? 9 Ekim'de gizli yöntemlerle Önderliği kim vurduya getirerek imha edilmek istenirken, 15 Şubat komplosuyla da açıktan TC eliyle idam edilme temelinde imha edilmek istendi. İmha değişmedi, sadece yöntemi değişti. 9 Ekim komplosuyla, 15 Şubat komplosu arasındaki fark budur. Başka hiçbir fark yoktur, birbirinin devamıdır ve tek bir komplodur, 15 Şubat komplosu yeni bir biçim altında uluslararası komplonun sürdürülmesidir.

Zamana yayılmış PKK'nin tasfiyesini doğru bir yöntem olarak gördüler

Önder Apo nasıl ki 9 Ekim komplosunun gizli imha yöntemlerine karşı mücadele ederek onları boşa çıkarttıysa, ondan daha fazla 15 Şubat komplosunun idamına karşı mücadele ederek, onu boşa çıkartmayı bildi. Eğer idam olmadıysa, komplocular idam etmek istemedikleri için olmadı. İdama karşı mücadele edildiği için oldu ve mücadele sonuç verdi. Aslında 15 Şubat öncesinde de mücadele daha doğru ve etkili yürütülebilseydi 15 Şubat komplosu bile önlenebilirdi. Bu temelde mücadeleyle sonuç alınabileceğine inanmamız, mücadelemizin gücüne güvenmemiz gerekiyor.

Yoksa komplocular idam etmek istemedikleri için edilmedi değildir. Teslim edenler de idam edilmesini istediler, teslim alanlar da zaten hemen boğmak istiyorlardı. Bunu sorgusuz sualsizde yapabilirlerdi ama PKK'yi tasfiye etmek için sorgulama sürecine ihtiyaç duydular. Ardından göstermelik olarak İmralı mahkeme sürecini geliştirdiler. Birçok çevre provoke edip idamın önünü açmaya çalıştı. Bütün bunlara karşı Önder Apo yoğun bir çaba yürüttü. Komplonun Kürtlere karşı olduğu kadar Türkiye devletine ve toplumuna karşı olduğunu, onların başına da bela getireceğini, onlar için de bir felaket anlamına geldiğini değerlendirdi. Devlet güçlerine, Türkiye toplumuna bu bilinci vermeye çalıştı. Sorgulamada, mahkemede, savunmalarında tüm gücüyle ve son derece açık ve inandırıcı bir üslupla komplo gerçeğinin bu boyutlarını da ortaya çıkardı.

Komplocular 15 Şubat'a dayalı olarak da PKK'nin Önderlik yönetimi olmadan ayakta kalamayacağını hesap ediyorlardı ve altı ayda dağılıp gideceğini söylüyorlardı. Önder Apo bir yandan Türkiye devleti ve toplumunu komplonun kendilerine dönük boyutları temelinde bilinçlendirmeye çalışırken, diğer yandan örgütü ve halkı da ayakta tutmaya, komploya karşı mücadeleyi örgütlü yürütür kılmaya çalıştı. Önder Apo komploya karşı mücadele planları geliştirip onları örgütle paylaşarak yaptı, bu temelde idama karşı çok yönlü mücadele yürütüldü.

Mayıs ayı başında savaşın kurallı yürütülmesini istedi. Temmuz ayında geri çekilmenin tartışılmasını Parti yönetimimizden istedi. Birçok pratik adım bu temelde gelişti. 2 Ağustos 1999'da yeniden süresiz ateşkes ilan etti, gerillanın yurtdışına çekilmesi çağrısında bulundu. Dağdan ve Avrupa'dan demokratik barış gruplarının Türkiye'ye dönme çağrısını yaptı. Bütün bunlarla birlikte geliştirdiği değerlendirmelerle 15 Şubat komplosunun idam hedefini boşa çıkartmaya çalıştı. Türkiye toplumu, hükümet çok yoğun olarak bunu tartıştı. Uzun bir süre Türkiye içi yoğun bir tartışmayı yaşadı. Öyle sakin bir tartışma ortamı da söz konusu olmadı.

Sonuçta TC Devleti kendine göre bir değerlendirme yaptı. İdamı kendi geleceği açısından daha tehlikeli bir yöntem olarak gördü. Kürt toplumunu Önderlik etrafında daha çok birleştirip daha fazla direnişe çekeceğini değerlendirerek bundan korktu. Bunun yerine nasıl olsa zaten İmralı tecrit ve işkence sistemi altına alınmıştır, idamla Kurdistan'da daha çok bir direniş konumuna yol açmak yerine İmralı işkence ve tecrit ortamında çürüterek, düşüncesiz kılarak, siyasi-ideolojik yenilgiye uğratmayı, örgütsel dağılmayı gerçekleştirmeyi, zamana yayılmış PKK'nin tasfiyesinin yaşanmasını kendileri açısından daha doğru bir yöntem olarak gördüler.

2000'de idamı pratikleştirmeme kararına bu temelde vardılar. Önderlik ile uzlaştıkları için bu karara varmadılar. Kürt sorununu çözmeye yaklaştıkları için de böyle bir karara varmadılar. Tam tersine Önderliği yenilgiye uğratmayı, PKK'yi tasfiye etmeyi, Kürt soykırımını geliştirmeyi, İmralı işkence ve tecrit sistemi içerisinde yapmanın kendileri için daha yararlı olacağı sonucuna vardıkları için böyle yaptılar. İmralı sistemini kuranlar 'İdam edersen bir sefer ölürsün ama İmralı'da her gün ve her saniye ölürsün. İmralı'da böyle bir ölüm sistemi yarattık, oradan gelişme mi olur, kurtuluş mu olur, hiçbir şey olmaz, çünkü hiçbir şans bırakmadık' dediler. Böyle bir sistem altına almışlardı. O nedenle o kararın da doğru değerlendirilmesi lazım. TC Devleti Kürt sorununun çözümüne yaklaştığı için Önder Apo'nun idam kararını durdurmuş biçiminde bir düşünce yanlıştır. Tersine idamın kendileri için daha çok zarar getireceğini düşünerek İmralı işkence zemininde çürütme politikasının kendileri için daha yararlı sonuçlar vereceğini değerlendirip buna inandıkları için idamı uygulamadılar.

Önder Apo, İmralı'da okuyup inceleyerek, komployu çözümleyecek komploya karşı mücadelenin düşüncesini, programını, yol ve yöntemini ortaya çıkartacak bir gelişme yaratmak üzere mücadeleye yönelmeye karar verdi. Sonucun ne olacağı hiç belli değildi. Başarısızlık etkenleri çok fazlaydı. Başarı etkeni ise gözle görülemeyecek kadar azdı. Dolayısıyla ortalama düşünen insanlar bunu göremediler. Herkes Önderliğin bu tutumuna karşı çıktı, PKK yönetimi üzerinde baskı oluşturuldu, 'İmralı'da Önderlik mi olur, orada düşünce mi gelişir, artık bitti. PKK kendi işini kendisi yapsın, artık Önderlik devri geçmiştir, başka devirler başlamalı, biraz da biz dinlenmeliyiz' diyenler oldu. Yönetimimiz yeterince anlamasa bile başlangıçtan itibaren gösterdiği olumluluk, Önderliğin bu çağrısına cevap vermeyi öngörmek oldu. Zaten birçok provokasyon vb şeyler de ortaya çıktı ama başlangıçtan itibaren bu durumun gerçekleşmez yönünde propaganda edilmesine rağmen yönetim Önderliği izleme noktasında bir tutarlılık gösterdi. İmralı mücadelesinde Önderliği izleme, böyle bir mücadele içerisine girmeyi kabul etme olumlu bir tutum olarak rol oynadı. Bunda Önderlik ve halkın etkinliği esastı, toplum Önderlikle birlikteydi. Yönetimde eğer bir devamlılık olacak ve yeni şeyler yaratacaksa bunun Önderlikle birlikte olacağını, başka türlü olamayacağını görebiliyordu. Bu görüş İmralı mücadele sürecine yönelmeyi getirdi.

Daha sonraki süreçte Önderlik demokratik çözüm temelinde paradigma değişimine ulaştı. Çürütme politika-

Uluslararası komplo bir anda ortaya çıkmadı

Böyle bir ortamda hangi yöntem kullanılır, nasıl planlama yapılıp saldırılırsa saldırılsın gerillanın ezilemediği, PKK'nin dağıtılamadığı, halkın direnişinin durdurulamadığı bir ortamda başarılı olabilmek için yeni arayışlara girdiler. Önder Apo'ya yöneltilen bir saldırı ile başarılı olmayı umut ettiler, planladılar, stratejilerini bu temelde değiştirdiler ve 9 Ekim 1998 komplosunu bu biçimde gündeme getirdiler. Daha önceki saldırıların hepsi Önderlikle birlikte hareketi ve halkı da hedefliyordu. Öncelik daha çok harekete, gerillaya dönüktü, onları ezerek, dağıtarak sonuç almak istiyorlardı. O strateji başarılı sonuç vermeyince bu sefer stratejilerini değiştirdiler. Saldırının merkezini Önder Apo'nun imha edilmesi biçiminde belirleyip bu temelde PKK'yi tasfiye etmeyi, gerillayı etkisiz kılmayı dolayısıyla Kürt soykırımının önündeki engelleri ortadan kaldırmayı hedeflediler. Uluslararası komploya böyle gelindi.

Uluslararası komplo durup dururken gündeme gelmiş bir saldırı değildir. Tam tersine '77'den itibaren NATO düzeyinde geliştirilen saldırı planlarının bir devamı ve son halkası olma özelliğini taşıyor. Birçok planın boşa çıkartılıp başarısız kılınması sonucunda başvurulmuş yeni bir imha planı olma özelliği taşıyor. Bunların birbiriyle bağını görmek ve birbirinden kopuk ele almamak gerekiyor. Fakat aynılaştırma olursa da farklılıkları görülemez. Dolayısıyla yaratıcı ve sonuç alıcı mücadele yol ve yöntemi geliştirilemez. Bütün bunlarda doğruyu uygulayan ve başarılı olabilmek için komplonun önceki saldırılarla bağını ve de onlardan farklılığını iyi görmek gerekmektedir. Çünkü komplonun nasıl geliştiğini, kimlerin ne biçimde rol oynadığını doğru ve yeterli anlayabilmek de buna bağlıdır.

sında önce Ecevit hükümetinin Avrupa Birliği'nin bireysel haklara dayalı Kürt sorununu çözme projesini yenilgiye uğrattı. 'Demokratik Ortadoğu Özgür Kurdistan' çözüm programı temelinde Ecevit hükümeti böyle çökertildi. Yerine dinciliği kullanan, İslam ümmetçiliğini öne çıkartan AKP iktidarını yönetime getirdiler. Ona dayanarak da içten provokatif tasfiyeci dayatmaları gündeme koydular. Önderlik onu da Demokratik Özerklik, Demokratik Konfederalizm çizgisiyle, Demokratik Ulus çözümüyle boşa çıkardı. Yeni bir çözüm programı olarak teorik programsal düzeyde bunu ortaya koydu. Böylece AKP'nin dinciliği de rol oynayamadı. İçten tasfiyeci dayatmalara karşı kıt imkanları kullanarak müdahalede bulundu. Özellikle paradigma değişimi ve bunun geniş bir teorik izahının örgüte ulaştırılması tasfiyeciliği tasfiye etmeyi başardı.

23 Ağustos 2005 Milli Güvenlik Kurulu toplantısıyla TC Devleti yeniden PKK'ye karşı topyekun özel savaş konseptiyle saldırma kararı aldı. Bu topyekûn imha konseptine biraz tartışmalı bir biçimde Tayyip Erdoğan yönetimi de dahil edildi. ABD ilişkileri temelinde Türkiye'deki siyaset, ordunun duruşu vb şeyler biraz iç çatışmalarla yönlendirilmeye çalışıldılar. Bu da günümüze kadar topyekûn özel savaş konsepti temelinde sürdürüldü.

Topyekûn imha saldırısı da çeşitli aşamalardan geçti. 2006'da bir saldırı oldu. 1 Ekim ateşkesine gidildi. 2007 kasım ve aralık aylarından itibaren ABD ile birlikte yeni bir AKP saldırısı olarak ortaya çıktı. Bu durum 2010'a kadar sürdü. 2010'da büyük bir savaşa dönüştü. Siyasi çalışma imkanlarının kırıntılarını da AKP yönetimi ortadan kaldırdı. 1 Haziran 2010'dan itibaren stratejik olarak da savaş yeniden temel mücadele biçiminde gündeme geldi. Karşılıklı taktik hamleler biçiminde bu mücadele günümüze kadar sürdü.

30 Ekim 2014 tarihli MGK toplantısının kararlaştırdığı 'Çöktürme Eylem Planı' temelinde içte MHP ile dışta ABD ve KDP ile anlaşmalı olarak topyekûn imha saldırısı günümüze kadar çok daha yoğun ve planlı bir biçimde İmralı işkence ve tecrit sistemi ile birlikte yürütülüyor. Böylece Önderlik ve PKK imha edilmeye çalışılıyor. TC Devleti'nin hedefi kesinlikle budur.

Yeni süreçlerin nasıl gelişeceğini tarafların yürütecekleri mücadele belirleyecek. Komplocu güçler AKP ile bir yere kadar gittiler ve başarısızlığını gördüler. Çöktürme Eylem Planı ile birlikte MHP'yi ve KDP'yi de bu plana dahil ettiler. Şimdi onların da sonuç alamadığını görüyorlar.

Komplocu güçler, Kürt-Türk çatışması çıkararak çıkar sağlamaya çalışıyorlar

Komplocu güçler kimlerdi? Bu konuda da bilinç açıklığına sahip olmamız lazım. Komplocu güçler, komployla amaçladıkları gibi her şeyi Kürt-Türk çatışmasına dönüştürmeye, oradan çıkar sağlamaya çalışıyorlar. Önder Apo'nun Türkiye'de demokratik devrimi geliştirerek Kürt sorununu çözme, bütün sorunları çözme çizgisini bu temelde boşa çıkartmak istiyorlar. Böyle bir düşünsel saldırı da var.

Komployu sisteme öncülük eden güçler yürütürler. Eskiden İngiltere yapıyordu. Sermaye olarak İsrail elindeki gücü bu doğrultuda her zaman kullandı. Şimdi ABD pratik olarak yürütse de İsrail'in ve İngiltere'nin de böyle bir politika belirlemede, karar oluşturmada belirleyici rolleri vardır. Çoğu zaman bir üçlü biçiminde hareket de ediyorlar. Küresel hegemonik kapitalist sistemin önceki öncülüğü İngiltere, sonraki öncülüğü ABD, yaramaz çocuğu İsrail'le birlikte şimdi sisteme öncülük eder konumdalar. Uluslararası komploda böyle bir öncülük tarafından kararlaştırıldı. Ama somut kararlaştırmayı muğlaklaştırmamak da önemli oluyor. Somut kararlaştırma bizzat ABD yönetimi tarafından yapıldı. 1998'de Bill Clinton yönetimi tarafından oluşturuldu. Komplo Clinton tarafından imzalandı. Hükümet tarafından uygulamaya konuldu. Amerika Dış İşleri Bakanlığı tarafından da koordine edildi.

> **√ Önderlik 9 Ekim'de Suriye'den çıkarak Yunanistan'a gitti ama davet edenlerin izi bile yoktu. Yunanistan'ın istihbarat şefi karşıladı ve derhal Yunanistan'ı terk etmesini söyledi. Zaten girememişti henüz hava alanındaydı. Önderlik geri dönseydi Akdeniz üzerinde imha edilecekti. Geri dönmeyerek Rusya'ya gidişi Akdeniz üzerinde imha etme planını bozdu. Bu sefer Rusya üzerinde planlamalar, pazarlıklar başladı.**

> **√ Duma'nın iltica kararına rağmen yaptığı pazarlıklar sonucunda Önderliğin Rusya'dan çıkmasını istediler. Pazarlıklar da 'Mavi Akım Projesiydi.' Türkiye bu projeyi başka kesimlere vermişti, daha önce anlaştıkları şirketlerin ellerinden aldılar ve Rus şirketlerine verdiler. Rusya'da onun karşılığı olarak Önderliğin Rusya'dan çıkmasını kabul etti.**

Bu bakımdan Kürt sorunu, TC'nin, İran'ın, Suriye'nin, Irak'ın ortaya çıkardığı bir sorun değildir. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Kurdistan bölündü. Kürt'ü inkar ve imha zihniyet ve siyaseti kapitalizmin küresel hegemonik güç haline gelmesinde ortaya çıkardığı zihniyet ve siyaset Birinci Dünya Savaşı içerisinde oldu. Türkiye'deki İttihat ve Terakki yönetimine uygulattılar. Bu bir soykırım zihniyet ve siyasetidir. Ermenilere, Rumlara, Süryanilere uygulandı, Kürtlere de uygulanıyor. Sadece bir Kürt karşıtlığı, Kürt düşmanlığı değildir. Diğerlerine de soykırım olarak uygulandı. Kürtlere de 15 Şubat 1925'ten bu yana uygulanıyor. Onun için Önderlik '15 Şubat'ı Kürt Soykırım Günü olarak tanıyalım' dedi.

Komplo baştan itibaren ABD'nin planlanmasıyla uygulamaya konuldu

Kürt özgürlük düşüncesine ve örgütlenmesine karşı mücadele eden güç sadece TC ve bölgedeki diğer devletler değil, esas olarak küresel sistemdir. Kurdistan bölündü, farklı ulus devletlerin egemenliği altına kondu ama her zaman Kurdistan'ı bölen sistem, bütün parçalardaki Kürt sorununu yönetti. Kurdistan'ın hep ortak bir yönetimi oldu. Bağdat Paktı, SENTO gibi paktlar da kurdular. Dolayısıyla Kürt soykırım zihniyet ve siyasetinin küresel boyutları unutulmamalıdır.

Evet, mevcut ulus devletlerin de sömürgeci-soykırımcı devletlerin de rolü var, onların rollerini de küçük görmemek gerekmektedir, fakat sadece onlar düzeyinde ele alınırsa o zaman Kürt sorunu anlaşılmamış olur. Kürt özgürlüğünü saptırmanın en etkili yöntemlerinden birisi, bu sorunu küresel boyutlarıyla görmeyip sadece soykırımcı ulus devletler düzeyinde görerek onlara düşmanlık yapmak, böylece Kürtleri etraftaki devletlerle çatıştırarak onları ve Kurdistan'ı sömürmek, yönetmek istiyorlar. Zaten Kürt sorunu budur. Bunun için ortaya çıkartıldı. Böyle davranmak aslında Kürt soykırımının içinde davranmak anlamına geliyor. Çözümsüz bir biçimde ilkel bir milliyetçilik geliştirerek Türk, Arap, Fars çevreleriyle çatışmayı sürdüren 'Barzaniciliği' Önderlik bunun için eleştirdi ve sistemin bir ajanı olarak değerlendirdi. Kürt sorununu çözmek isteyen bir örgüt değil, aslında sorunu ayakta tutma, uygulama örgütü olarak ifade etti ki, bu da doğru değerlendirmedir. O bakımdan komplo açıktır. Baştan itibaren ABD'nin planlanmasıyla uygulamaya konuldu. Bu konuda bizzat Clinton yönetimi tarafından Hafız Esad yönetimi tehdit edildi. Dönemin Mısır yönetimi Hüsnü Mübarek kötü bir biçimde kullanıldı. Hafız Esad daha çok Mısır yönetimine itibar ediyordu. TC tehditleri kullanılarak yapıldı. Böylece Hafız Esad yönetimi üzerinde baskı oluşturularak Önder Apo'nun Suriye'den çıkartılması sağlanmaya çalışıldı. 9 Ekim 1998'de de buna ulaşıldı.

ABD'nin böyle bir süreci hazırlamasında başka etkenleri de vardı. 1 Eylül 1998'deki ateşkes komployla bağlantılıdır. Sonradan görüldü ki, gerillayı savaş dışına çekerek Önderliği savunmasız, yalnız başına bırakmak için ateşkes talebinde bulunmuşlar. Nitekim Önderliğe saldırı olduğunda gerilla harekete geçmekte, savaşa girmekte gecikti. Bu da gösterdi ki öncesinden planlıymış, önemli bir girişim olarak bunu değerlendirmek lazım. Önce ateşkes ilan ettirdiler. Böylece Önderliği gerilladan ve örgütten kopartarak yalnızlaştırmak istediler. Ardından 17 Eylül 1998'de Kürt işbirlikçiliği devreye konuldu. Washington'a götürdüler, ortak anlaşma yaptırdılar. ABD'nin Dış İşleri Bakanı basının önüne çıkardı, açıklama da yaptırdı. Aldıkları karar '92'deki gibiydi. 'PKK terör örgütüdür, Kurdistan'ı terk etmelidir' biçiminde açıklama yaptılar. ABD yönetimi bunun üzerine komployu planladı ve kararlaştırdı. Bir şey diyen olursa 'Kürtler istediler de onun için yaptık' diyeceklerdi. Onlara bu fırsatı Kürt işbirlikçiliği verdi. Dolayısıyla 17 Eylül 1998 Washington anlaşmasının komplonun düğmesine basmak oldu. Sonrasında belirtilen çerçevede baskılar oluşturuldu. Hafız Esad yönetimi korkutularak Önderliğin Suriye'den çıkmasını ister hale getirildi. Önderlik ülkeye de gelebilirdi, hazırlıklar vardı, yollar açıktı. Başta esas eğilim Önderliğin gerilla ortamına gelmesiydi. Önderliğin bu yaklaşımını da fark ederek hemen Yunanistan kontrgerillasını devreye koydular. Önceden de kurdukları ilişkilere de dayanarak oradan bir heyet gönderdiler, güya davet ettiler, dolayısıyla Önderliğin yönünü Yunanistan'a yönelttiler. O da bir komplo planlamasıydı. Bu da gösteriyor ki ABD'nin, NATO'nun Yunanistan'daki örgütlülüğü güçlüdür. Yunanistan kontrgerillası etkilidir, hafife almayalım, sadece Yunanlılara ait olarak görmeyelim. Tersine Kıbrıs sorunu çerçevesinde de NATO'nun çok etkili olduğu Yunanistan'da bu biçimde bir kere daha görüldü.

Önderlik 9 Ekim'de Suriye'den çıkarak Yunanistan'a gitti ama davet edenlerin izi bile yoktu. Yunanistan'ın istihbarat şefi karşıladı ve derhal Yunanistan'ı terk etmesini söyledi. Zaten girememişti henüz hava alanındaydı. Önderlik geri dönseydi Akdeniz üzerinde imha edilecekti. Geri dönmeyerek Rusya'ya gidişi Akdeniz üzerinde imha etme planını bozdu. Bu sefer Rusya üzerinde planlamalar, pazarlıklar başladı.

Duma'nın iltica kararına rağmen yaptığı pazarlıklar sonucunda Önderliğin Rusya'dan çıkmasını istediler. Pazarlıklar da 'Mavi Akım Projesiydi.' Türkiye bu projeyi başka kesimlere vermişti, daha önce anlaştıkları şirketlerin ellerinden aldılar ve Rus şirketlerine verdiler. Rusya'da onun karşılığı olarak Önderliğin Rusya'dan çıkmasını kabul etti. Önderliğin Roma'ya gidişi öyle oldu. Roma'da D'Alema yönetimi başta biraz olumlu yaklaşımı oldu. Bir sol yelpaze yönetimdeydi, Zeytin Dalı Koalisyonu deniliyordu, birçok partiden oluşuyordu. Biraz o solculuğun etkisi oldu ama daha çok İtalya'nın çakal politikacılığının etkisi vardı. Önderlik Suriye'den çıkmış bazı güçler çatışıyor, Önderliğin üzerinden siyaset yaparak Kürt sorunu etrafında acaba çıkar sağlayamaz mıyız arayışı oldu. Demek ki Kürt sorununun çok fazla derinliğini bilmiyorlardı, dolayısıyla Önder Apo'ya yöneltilen saldırının derinliğini bilmiyorlardı. Almanya ve Fransa ile sorunu rahatlıkla çözebileceğini D'Alema yönetimi umut etti, fakat Fransa ve Almanya buna hemen kapılarını kapattı. ABD zamanında gerekli uyarıları yapmış, bilgilendirmelerde bulunmuştu. Böylece daha ilk elden İtalya yönetiminin umutları kırıldı. Türk hükümetini İtalya'ya karşı boykota yönelttiler. İtalya kontrgerillası da güçlüydü, onları devreye koydular, mafyayı devreye koydular, tehditler geliştirdiler, böylece Roma'yı kalınamaz hale getirdiler. Onun üzerine Rusya üzerinden teklif göndererek tekrar Rusya'ya davet ettiler. Nasıl ki 8 Ekim'de Yunanistan'a davet olduysa Roma'dan Rusya'ya da davet oldu. 'Rusya'ya gelirsen iltica vereceğiz, eğitim yapmana izin vereceğiz' yani taleplerini hükümet kabul ediyor diye hükümet sözü verdiler. Bu ikinci yanıltma oluyor. Önderlik, Rusya'ya geri döndükten sonra CIA denetime aldı. Oradan Tacikistan'a sonra da Yunanistan'a götürdüler. Yunanistan'da birçok imha planı uygulamaya koydular, olmayınca da Yunan hükümetinin girişimiyle Kenya'ya götürdüler ve oradan da Türkiye'ye teslim edildi.

Önderlik komployu beyninde ve yüreğinde yendi

İçine girdiğimiz süreçte neler yapmalıyız? Bunun için Önderliğe bakacağız. Önderlik komploya karşı mücadeleyi nasıl yürüttü ve nasıl başarıyor? Tarihin en büyük zihniyet ve vicdan devrimini gerçekleştirerek uluslararası komplo karşısında ayakta kaldı, mücadele etti ve hala da bu temelde ayakta kalıyor. Paradigma değişimi böyle bir zihniyet devrimini ifade ediyor. Bütün ezilenler adına, tüm insanlık adına paradigma değişimi, 5 bin yıllık sınıflı devletli uygarlık karşısında halkların, ezilenlerin, kadınların duruşunun özeleştirisiydi. Bu kadar mücadele edildi, bu kadar bedel ödendi, şehit verildi, başarılar elde edildi ama başarıyı koruyamadı. Önder Apo paradigma değişimi ile bu nedenlere cevap verdi. Hepsi için bir özeleştiri yaptı. Dolayısıyla başarının da başarının kalıcılığının da yolunu açtı. Ancak böyle bir zihniyet devrimiyle iktidar ve devlet sistemini, onun kapitalist modernitesini aşan, onu yenilgiye uğratacak duyguyu, ruhu, düşünceyi, davranışı, siyaseti, ideolojiyi geliştiren ve başarılı olan bir durum ortaya çıkardı.

O halde komploya karşı başarılı mücadele etmek istiyorsak Önder Apo'nun yaptığını yapacağız ki başarılı olalım. Demek ki zihniyet ve vicdan devrimini en derin bir biçimde yapacağız. Komployu ortaya çıkartan küresel kapitalist modernite sistemini, onun dayandığı 5 bin yıllık erkek egemen iktidar ve devlet zihniyet ve siyasetini doğru anlayacağız. Ona karşı mücadele etme gücü ve iradesi kazanacağız. Onların dışında da bir yaşamın, varoluşun mümkün olduğuna hem inanacağız hem de onu gerçekleştirme güç ve iradesine sahip olacağız, bu düzeyde sistemden kopacağız.

Önderlik, zihniyet ve vicdan devrimiyle komployu beyninde ve yüreğinde yendi. Yeni ahlaki ölçüler, yaşam düzeni geliştirdi. Önce burada yendi, sonra da ona karşı siyasi-askeri mücadelenin programını, tarzını, stratejisini, taktiklerini ortaya çıkardı. Beyinde ve yürükte komplo ve onun dayandığı sistem yenilmeden, aşılmadan komploya karşı doğru, etkili, başarılı mücadele yöntemleri bulunamaz. Onun için komplonun dayandığı sistemi çözmek önemlidir. Önderlik savunmalarında 'beni yok etmek ve yargılamak isteyen 5 bin yıllık egemenlik zihniyetini ve siyasetini yargıladım ve mahkum ettim' dedi. O halde biz de bunu yapacağız. Sistemden kopmanın duygusuna, zihniyetine, tutumuna ulaşacağız, ona karşı mücadele eder konuma kendimizi getireceğiz.

Komplonun birçok planı parçalandı, birçok amacı başarısız kılındı

ama bu mücadeleyle başarısız kılındı. Gerçekten bunun üzerinde çok iyi durmamız lazım. İdam mücadele edilerek önlendi. Demek ki mücadele ederek bir takım sonuçlar yaratabiliyoruz. Mücadelenin gücü vardır, Kürtler de mücadele edebilirler, mücadele ederlerse kazanabilirler, sonuç alabilirler, buna güçleri vardır, ortam buna açıktır.

Sorunumuz zihniyet ve düşünsel sorundur

Bunun dışındaki diğer düşüncelerin hepsinin altında zihniyet kırımı yatıyor. Kültürel soykırımın etkisi var. Soykırımı ve asimilasyonu doğru değerlendirmeliyiz. Sadece dil asimilasyonu yoktur, zihniyet kırımı, kültür-tarih kırımı ve asimilasyonu var. Önder Apo ilk manifestoda buna "düşünsel sömürgecilik" demişti. Son manifestoda ise bunu "zihniyet kırımı" olarak tanımladı. Şimdi sorunumuz zihniyet sorunu, düşünsel sorundur. Bu sorununun ortaya çıkartılmasında da yabancı egemenliğin, dış baskıların, sömürgeciliğin ve soykırımın etkilerini göreceğiz. Kürtlere dayatılan soykırım kültürel soykırımdır, zihniyet kırımıdır. Yalnız başına öyle fiziki yok etme değildir, onu da yapıyor, sürgün de ediyorlar, Kurdistan'a dünyanın dört bir yanından insanları getirip dolduruyorlar, Kurdistan'ın demografyasını değiştirmek için bunu yapıyorlar ama bunlardan çok daha ötesi, başka hiçbir ülkede olmayan, başka toplumlara dayatılmayan ama Kürtlere dayatılan kültürel soykırım gerçekliği var.

Kültürel soykırım neyi ifade ediyor, bunun asimilasyonu neyi içeriyor? Bunlar sadece dille bağlantılı değildir. En tehlikelisi zihniyet kırımıdır. Önder Apo bunu "kendisi için düşünemeyen, gelecek öngöremeyen, başkasına hizmet etmeyi esas alan bir zihniyet yapısı" olarak tanımladı. Kölelik ve kültürel soykırım budur. Fiziki olarak yaşıyorsun ama başkası için düşünüyorsun, başkası için çalışıyorsun, başkasını büyütüyorsun. Efendilik ve kölelik böyle oluyor. Kendini güçsüz görme, öz gücünü zayıf görme, mücadeleyle başarıya yeterince inanmama buradan kaynaklanıyor. Bunların hepsinin zihniyet kırımıyla, soykırımla bağı var. Demek ki bizdeki zihniyet sorunu yeterince bilinçlenememe, bilgi edinememe, anlayamama sorunu değildir; bilinçsiz kılınmış, çarpıtılmış, kırılmış, saptırılmış bir bilince sahip olma sorunudur. Kendine ait olan bilinç ve zihniyet kırılmış, yerine kölelik geçirilmiştir. Başkalarını düşünün, başkalarını büyük gören, başkalarını abartan, kendisinin ise bir şey yapamayacağına hükmeden bir düşünce yapısı konmuştur. Kölelik de tam olarak böyledir.

Dünya devrimi yapılabilir

Uluslararası komplonun yeni bir yıldönümünde, mücadelesinde başarılı olmak istiyorsak bu temelde bir düzeltme yapmamız lazım. Evet, komplo kesinlikle yenilebilir. Kapitalizm temellerinden sarsılıyor, iktidar ve devlet sistemi her yönüyle tartışılıyor, doğayla tam bir savaş halindedir. Dünya devrimi bile yapılabilir. Elbette mevcut sistemi küçümsememek gerekir, birçok örgütlülükleri var, araçları var, vampir gibidir, kan emicidir, çıkarı için her türlü saldırıyı yapıyor, bu gerçekleri de görmeliyiz ama hep güçlü yanlarını görmeyelim, zayıf yanlarını da görelim. Bakışımız dengeli olmalıdır. Kendi gücümüzün etkisini görelim. İmkanlarımızı, fırsatlarımızı görelim. Onları örgüt ve eyleme dönüştürürsek ortaya çıkartacağı sonuçlar ve sağlatacağı gelişmeler çok daha net görülür. Bu gelişmeleri yaratabiliriz, bunlar mümkündür. Buna inanmak ve öz gücümüze güvenmek durumundayız.

Önderlik elinde hiçbir imkan yokken komploya karşı mücadele etti ve başarılı oldu. Önderlik gerçeğini bütün dünyaya yaydı. Evrensel önderlik durumuna getirdi. Bunu da zihniyet devrimiyle yaptı. Komployu ve dayandığı sistemi, onun dayandığı tarihsel gerçekliği, toplumsal yapıyı derinliğine değerlendirerek, analiz ederek, komplocuların gerçek yüzlerini açığa çıkartarak onların nasıl bir hilekarlık, baskı, sömürü sistemi, nasıl bir katliamcı, soykırımcı zihniyet ve siyaset olduğunu ortaya koyup insanlık hakikatini, varoluş hakikatini doğru temellerde, doğru ilkeleriyle açığa çıkardı ve böylece yeni bir dünyanın, bir yaşamın var olabileceğini ortaya koydu, kendisi onu esas aldı. Böylece yargılanan değil, yargılayan oldu. Mahkum olmadı, kendisi mahkum etti. Diyarbakır Zindanı'nda PKK'yi, Önderliği mahkum etmek istemişlerdi, başaramadılar. Düsseldorf yargılamalarında mahkum etmek istediler, başaramadılar. İmralı'da mahkum etmek istediler, başaramadılar. Tam tersine en güçlü bir biçimde yargılanan ve mahkum olan iktidar ve devlet sistemi oldu. Sömürgeci-soykırımcı zihniyet ve siyaset oldu. Önderlik böylece komploya karşı mücadele etti, komplocular karşısında durdu ve başarılı sonuçlar aldı.

Bir günde Önderliği yok etmek isteyen komplocular 25 yıldır saldırı yapıyorlar hala sonuç alamadılar.

Önderlik komployu boşa çıkardı, onların saldırılarını başarısız kıldı ve yenilebileceklerini gösterdi. O halde biz de Önderlik gibi komployu doğru anlarsak, komplocuların dayandığı sistemi doğru anlarsak, komplonun amaçlarını ve onun bizim için yarattığı tehlikeyi bilince çıkartırsak, komplonun dayandığı sistemden tümden kopar kendi özgür yaşam sistemimizi, demokratik yönetim sistemimizi esas alırsak, bunun doğruluğuna, başarılabileceğine inanırsak mücadelenin yol ve yöntemlerini buluruz, tarzını geliştirebiliriz. O konuda hiçbir zayıflığımız ve sorunumuz kalmaz. Eğer pratikte sorunlarımız ortaya çıkıyorsa, doğru karar alamıyorsak, doğru taktik belirleyemiyorsak, doğru politika oluşturamıyorsak, doğru yol yöntem, tarz geliştiremiyorsak; bu zihniyet yapımızdan kaynaklanıyor, zihniyet yapımızın karmaşıklığından, net olmamasından, sistemli olmamasından kaynaklanıyor. Bütün bunlara zihniyet yol açıyor. O halde anlayışımızı, zihniyet yapımızı düzeltmemiz gerekiyor. Bu da Önderlik gerçeğini doğru anlamaktan geçiyor. Hiç olmazsa Önderliğin belirttiklerini, yaptığı tanımlamaları doğru anlayıp özümsemek, kabul etmek ve uygulamak lazım.

Büyük ve kalıcı başarılar elde edebilmek için büyük potansiyele ve imkâna da sahip olduğumuz açıktır. Bütün değerlendirmeler, bu konuda hiçbir yetersizliğin ve zayıflığın yaşanmadığını ortaya koymaktadır. Kürt halkı gerçekten de büyük bir cesaret ve fedakârlıkla Önder Apo'nun açtığı özgürlük yolunda yürümekte ve her türlü bedeli göze almaktadır. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere dünyadaki tüm ezilenler bu çerçevede Kürt halkının geliştirdiği özgürlük mücadelesini gittikçe artan ve büyüyen oranda desteklemektedir. O halde siyasi ve askeri alanda büyük mücadeleler yürütmemiz ve kazanmamız önünde hiçbir engel yoktur. Halk desteği, ezilenlerin desteği en ileri düzeydedir. Mevcut siyasi, askeri durum, Üçüncü Dünya Savaşı içinde yaşanan çelişki ve çatışmalar, dört parça Kurdistan'da özgürlük mücadelesini en ileri düzeyde geliştirip zafere ulaştırabilmek için tarihi büyüklükte imkân ve fırsatlar sunmaktadır.

Partileşmek demek Önderliği doğru anlama ve başarılı uygulama temelinde katılmak demektir. O halde doğru olan Önderliğin belirtikleridir. Önderlik düşünceleridir, Önderlik gerçeğidir. Önderliğin her şeyi bizim için talimattır.

Komployu beynimizde ve yüreğimizde yenmeliyiz

26'ıncı mücadele yılına girerken bu temelde zihniyet devrimini geliştirme, derinleştirme, komployu dayandığı sistemle birlikte daha derinlikli çözümleme, doğru anlama ve onu alma, ondan güçlü bir biçimde koparma, kendi alternatif sistemini daha çok özümseme, benimseme, coşku ve heyecanla onu var etmeye yönelmeliyiz. Komployu gerçekten de her şeyden önce beynimizde ve yüreğimizde yenmeliyiz ki sonra politik-askeri mücadelede yenebilelim. Beyninde ve yüreğinde komployu yenemeyen, onu aşamayanlar, komploya karşı doğru mücadele yöntemleri bulamaz, etkili ve başarılı mücadele edemezler. Onun için de Önderlik gibi yapalım. Önce zihniyet ve vicdan devrimimizi geliştirelim, komployu beynimizde ve yüreğimizde yenelim. Komplocu sistemden tümüyle kopalım. Kendi sistemimizi doğru anlayalım ve inşa edelim. Bu temelde mücadele ettiğimizde komplocu sistemi daha fazla daraltabiliriz. Zihniyet ve vicdan devrimiyle böyle bir konuma ulaşmalıyız.

Komployu yenilgiye uğratabiliriz. Komplocu yöntemi ortadan kaldırabiliriz. Bu bir saldırı yöntemiydi. Bunu ortadan kaldırmamız ve tümden yenilgiye uğratmamız lazım. Bunun için sistemi tümden yenilgiye uğratma düzeyine hemen gelemeyebiliriz ama zorlayarak karşımızdaki sistemi demokrasiye biraz daha duyarlı kılabiliriz, bunu daraltarak, teşhir ederek, darbeleyerek yapabiliriz. Böyle bir durum komployu yenmek ve aşmak olacaktır. Böyle bir durum İmralı işkence ve tecrit sisteminin parçalanması, yok olmasını getirecektir. Dolayısıyla da Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü sağlayacaktır. Bu kavramlar da hayal değildir. İmralı sisteminin parçalanması, Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü olmaz bir şey değildir. Bir hayal, tatlı bir söz ya da salt bir umut değil, doğru anlaşılır, başarılı ve yaratıcı pratik yapılırsa gerçekleşebilir. Bunu görebilmeliyiz, gerçekten de bu mümkündür. Bunu görerek mücadele edersek o zaman kazanabiliriz. Siyasi ve askeri mücadeleleri bu temelde geliştirmede insan zorlanmaz. Yeter ki ideolojik mücadelede, anlayışta sonuç alabilelim.

Bunları gerçekleştirdiğimizde 26'ncı yıl gerçekten de komplonun tümden yenildiği, İmralı işkence ve tecrit sisteminin parçalandığı, Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünün sağlandığı bir yıl haline gelebilir. Bir yılda bu kadar gelişme olabilir mi? Evet olabilir, bu mümkündür. Böyle bir süreç içerisine girilmiştir. Bunu mutlaka sağlamamız gerekiyor. Ortaya koyduğumuz iddiaları pratikte gerçekleştirecek yol ve yöntemi mutlaka bulmamız lazım. Hedeflerimizin, planlarımızın içini doldurarak doğru uygulamalıyız.

Bütün bunların hepsi de gerçekten de komployu doğru anlamaktan, dayandığı sistemi çözüp aşmaktan geçiyor. Doğru söz ve doğru pratik gerekiyor. Böyle olursa sonuç alacağız. İddiamız budur. Böyle bir anlayış düzeyine ulaşmış bulunuyoruz.

Demek ki komplo gerçeğini çözümlemede, Önderlik gerçeğine ulaşmada biraz daha derinleşmemiz vardır. Bunu daha fazla ilerletebiliriz, bunu daha fazla yayabiliriz, bu temelde komploya karşı mücadeleyi daha örgütlü, bilinçli kılabilir ve 26'ncı yıl mücadelesini uluslararası komployu gerçekten tam yenilgiye uğratmanın başlangıç yılı haline getirebiliriz. Mutlaka bunu hedeflemeli, bu temelde mücadele etmeliyiz. Böyle yaparsak başarırız. Buna inanalım, güvenelim. Başarılı olmaz, hep böyle kalır sanmayalım. Sürecin uzamasının iki boyutu var. Bir günde Önderliği yok etmek istiyorlardı ama 25 yıldır imha edemediler. Bu bizim için bir başarıdır. Ama 25 yıl az bir süre değildir. Komploya karşı mücadele ediyoruz, komplo göz önündedir, maskelenemeyecek bir saldırıyı ifade ediyor. Dolayısıyla komploculuğu dize getirmek zor değildi. Daha doğru, etkili mücadele edebilseydik bu kadar uzamadan da komployu daha çok parçalar, daha ağır darbeler vurur kesin yenilgiye uğratabilirdik.

Tüm bunları görebiliyor ve değerlendirebiliyorsak o zaman 26'ncı yıl mücadelesi çok daha doğru ve etkili hale gelebilir, komplo tümden yenilgiye götürülebilir.

"Güneşimizi Karartamazsınız" şiarıyla Önder Apo etrafında ateşten çember oluşturan ve 25 yıldır Önder Apo'yu sahiplenen ve savunan kahraman şehitlerimizi saygı, sevgi ve minnetle anıyorum. Yine komploya karşı direnişin yedinci yıldönümünde İmralı işkence ve tecrit sistemiyle birlikte yaşamama ve bu sistemi yerle bir etme çağrısı yaparak 1-2 Şubat gecesi bedenini ateşe veren PKK Yeniden İnşa Komitesi Üyesi Viyan Soran yoldaşı da saygı ve minnetle anıyorum. Her ne kadar uyguladığı yöntemi benimsemesek de yaptığı tarihi çağrının büyük önemini derinden anlamak gerektiğini belirtme gereği duyuyorum.

■■■

√ Önderlik komploy boşa çıkardı, onların saldırılarını başarısız kıldı ve yenilebileceklerini gösterdi. Biz de Önderlik gibi komplocuların dayandığı sistemi doğru anlarsak, komplonun amaçlarını ve onun yarattığı tehlikeyi bilince çıkartırsak, komplonun dayandığı sistemden tümden kopar kendi özgür demokratik yönetim sistemimizi esas alırsak, başarılabileceğine inanırsak mücadelenin yol ve yöntemlerini buluruz.

DÜNYA KADINLARININ ÖNDERİ ÖNDER APO'NUN ÖZGÜRLÜĞÜ, TÜM KADINLARIN ÖZGÜRLÜĞÜDÜR

Komplo karşıtı eylemlerde komplocu güçlere karşı en güçlü mücadeleyi kadınlar yürütmüş, en büyük darbeyi de egemen sisteme kadınlar vurmuştur. Kadınların öncülüğü, tüm halkımızı sürekli eylem halinde tutan en temel etkendir. Kürtlerin komplo karşısındaki dinamizminin, sürekli eylem halinde oluşunun temel kaynağı kadın enerjisi, kadın gücü ve Kürt kadınının eylemsel öncülüğüdür. Kuşkusuz bunlar önemli olurken mücadeleyi yükseltmek ve zafere ulaştırma zorunluluğu da varlığını korumaktadır. Önderliği fiziksel olarak özgür olmayan halklar kadar önderliği fiziksel olarak özgür olmayan kadınların da özgürlüğü tam özgürlük olmamaktadır.

Dilzar Dîlok

Yüreği Önder Apo'nun öğretisiyle dolan, bu öğretiyle özgür fikirler yaratan, yaşamının en küçük anında bu özgür fikir ve duyguyla, özgür anlamlar yaşayan, tüm dünya insanlığına özgür insan olmayı miras olarak bırakan özgürlük savaşçılarını, özgürlük kahramanlarını saygıyla selamlıyorum. Zeynep Kınacı'dan Halit Oral'a, Viyan Caf'tan Veysi Taş'a, Mehmet Akar'dan Sarya ve Rûken'e, Rojhat ve Erdal'a kadar tüm fedai şehitlerimizi saygıyla ve sevgiyle anıyorum. Anıları bizi mutlaka zafere taşıyacaktır. O gücün bizlerde yarattığı inançla İmralı mutlak tecritlik sistemini yıkacağımıza ve Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü sağlayacağımıza inanıyorum.

Önder Apo, 15 Şubat 1999 yılında NATO'nun Gladio operasyonuyla kaçırılarak götürüldüğü İmralı adasında 25. yıldır esir tutuluyor. 26. yılına giren İmralı ağırlaştırılmış mutlak tecrit sistemi, Önder Apo şahsında kapitalist modernitenin demokratik moderniteye, özgürlük arayışçılarına, kadınlara, gençlere ve dünyanın her yerinde kapitalist moderniteye karşı direnen tüm halklara uygulanan bir işkencedir.

İmralı Zindanı Kurdistan üzerindeki soykırım sisteminin sürdürülmesinin son halkasıdır. Önderliğimize yönelik geliştirilen uluslararası komplo, Kurdistan tarihinde en büyük soykırım saldırısı olarak tarihe geçmiştir. Önder Apo, çocukluktan itibaren özgürlük sorunuyla yüzleşmiştir. Bu uğraş içinde giderek Kürt özgürlüğü, Kürt toplumsallığı konusu şekillenmeye başlamıştır. 19. yüzyılın ilk çeyreğinde Ortadoğu'da Kürtlerin statüsüzlüğü uluslararası hegemonyayla sabitlenerek ulus devletlerin denetimine verilmiştir. Kürtler yarım yüzyıl boyunca soykırım saldırıları altında katliamlarla yok edilmekle birlikte asimile edilerek Türk varlığının hammaddesi haline getirilmiştir. Türklük inşasının Anadolu ve Mezopotamya'da tüm halklara uygulanan soykırımla gerçekleştiği, TC tarihinin bir rutini olmuştur. Önderliksel çıkışın gerçekleştiği '70'li yıllara kadar geçen 50 yıllık süreçte Kürtler büyük kaybetmişlerdir. Kaybedilen Kürtlük değerleri, toplumsallığı ve Kürt ruhu olmuştur. Önder Apo'nun en başta itirazı bunadır. Kurdistan sömürgedir tespiti, Türk sömürgeci soykırımcı rejimi kadar, soykırımcı TC kurgulamasıyla Ortadoğu toplumlarını ulusdevletlerin elinde bir hammaddeye dönüştüren uluslararası hegemonyaya darbe vurmuştur. Sonuç olarak Önder Apo aynı yüzyılın son çeyreğini Kürdün statüsüzlüğünü, insanlıktan çıkmışlığını, soykırım altında kendisi olmaktan her an uzaklaşan ucubeliğini ortaya koyarak hegemonyanın Kürde yazdığı kaderi parçalamıştır. Uluslararası komplo ile tanrıların gazabı misali Önderlik üzerine yağdırılan İmralı işkence sistemi, işte bu özgürlük eylemine verilen tepkinin adıdır.

Komploya karşı mücadelenin öncüsü kadınlardır

Komplo karşısında Kürt halkının öncülüğünde gelişen mücadele tüm dünya halklarının katılımıyla evrenselleşti. Bu mücadelenin öncülüğünü kuşkusuz kadınlar yapmaktadır. Kadın öncülüğü nasıl ki yaşam öncülüğüyse, yaşamın en küçük anından başlayarak tüm anlarına kadar etkisini göstermektedir. Bu anlamda komplo karşıtı eylemlerde komplocu güçlere karşı en güçlü mücadeleyi kadınlar yürütmüş, en büyük darbeyi de egemen sistemlere kadınlar vurmuştur. Kadınların öncülüğü, tüm halkımızı sürekli eylem halinde tutan en temel etkendir. Kürtlerin komplo karşısındaki dinamizminin, sürekli eylem halinde oluşunun temel kaynağı kadın enerjisi, kadın gücü ve Kürt kadınının eylemsel öncülüğüdür. Kuşkusuz bunlar önemli olurken mücadeleyi yükseltmek ve zafere ulaştırma zorunluluğu da varlığını korumaktadır. Önderliği fiziksel olarak özgür olmayan halklar kadar önderliği fiziksel olarak özgür olmayan kadınların da özgürlüğü tam özgürlük olmamaktadır. Bundan dolayı kadınlar olarak her an yarım özgürlük halinde olduğumuzun hissiyatındayız. Bu hissiyat, bizi sürekli bir özgürlük arayışına, mücadele arayışına sevk etmektedir. Kürt dostlarının ve Önderlik çizgisinin takipçilerinin Önder Apo'ya özgürlük ve Kürt sorununa çözüm sloganı temelinde başlattığı küresel Önderlik hamlesi tüm dinamizmiyle sürmektedir.

2023 yılının 10 Ekim'inde ilan edilen bu hamle ardında bıraktığı dört aylık süre boyunca, tüm dünyada önemli bir dinamizm yaratmış, eylem kitlelerini harekete geçirmiş ve dalga dalga yayılarak şubat ayına kadar gelmiştir. Komplonun gerçekleştiği ay olarak şubat ayı da komployu kınama, hatta reddetme temelinde güçlü kitlesel eylemlerle zirveleşmiştir.

Kadınların İmralı sistemine karşıtlık temelinde geliştirdiği eylemler Önderliğin fiziki özgürlüğüne odaklanmaktadır. Ancak her eylemci eylemin ruhunu bilmektedir ki, eyleme geçen her kadın anı anına kendi özgürlüğünü sağlama üzerine düşünce üretmekte, nasıl özgürleşilir, nasıl özgür ilişkiler geliştirilir, öncü özgür fikirlerle yaşam nasıl inşa edilir sorularına cevaplar oluşturmayı hedeflemektedir. Önderliğin özgürlüğüne yönelen tüm eylemlerin odağında, ruhunda, anlamında bu vardır. Her kadının verdiği emek, yaptığı eylem, yüreğinde ve beyninde yarattığı anlam anları, özgürlük sosyolojisi temelinde ele alınabilecek birer özgürlük anı olmakta ve kadının kendi yüreğinden ve beyninden kendini yeniden yaratmasının da gerekçesi, vesilesi ve anlamı olmaktadır. Önderliğin özgürlüğüne odaklanan her eylem, eylemciyi yaratmakta, eylemcinin anlamını büyütmenin bir adımı olmaktadır.

Bu anlamda Önderliğe özgürlük hamlesi kapsamındaki her eylem anı, kadınlar için, kapitalist modernite sisteminin kadına dayattığı fiziki ve anlamsal kölelik zincirlerini kırmanın değerli anlarından biri olmaktadır. Tecridin kapsamı, anlamı ve başta kadın olmak üzere tüm toplumsal kesimlere yönelen baskısı üzerinde önemli tartışmalar yürütülmüş, gündemler yaratılmış ve tecridi anlamak kadar aşmaya odaklanan adımlar atılmıştır.

Önderliğe saldırı, kadın değerlerine saldırıdır

Şubat ayı boyunca, Kurdistan'ın tüm parçalarında Kürt kadınları özgürlük aşkıyla eylemlere katıldı ve tecridin kırılması için mücadeleyi büyüttü ve kendi enerjisiyle tüm toplumsal kesimleri eyleme kattı. Kuşkusuz bu eylemler önemli ve anlamlıdır, hem halkımızda hem de dünya halklarında Önderliğin fiziki özgürlüğü konusunda büyük bir duyarlılık yaratmıştır. Önderliğin özgürlüğünün tüm dünya halkları için anlamını daha fazla ortaya çıkarmış ve eylemlerin tüm kesimlere yansıması kadar tüm zenginliği, yaratıcılığıyla pratikleşmesinde de ön açıcı olmuştur.

Komplo, aynı zamanda tüm kadın değerlerine, kadın eksenli tüm yaratımları, kadın özgürlük değerlerine ve ortaya çıkarılan tüm devrim değerlerine yönelik bir saldırı olduğundan, komploya karşı mücadele de bu değerlerin, anlamların korunması anlamına gelmektedir. Önderlik tarafından Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nin ilan edilmesinden bu yana geçen çeyrek asırlık dönem, büyük kadın değerlerinin yaratıldığı, kadınlığın tanrıçalık kültürünün küllerinden yeniden yaratıldığı bir dönem olmuştur. Komplo tüm bu değerlere saldırmış, hatta büyük darbe vurmuştur. Önderlik kadın özgürlük mücadelesinin komploya birlikte yarım kaldığını değerlendirmiştir. Özünde Önderliğe saldırı kadın özgürlüğüne saldırıdır. Önderliğe saldırı, kadın değerlerine, kadın anlamına, tanrıça kültürüne saldırıdır. Bundan dolayı da komploya karşı yürütülecek mücadelenin her bir adımı kadın özgürlük mücadelesinin büyütülmesinin de temel bir adımı olmaktadır. Komployu mitolojik dilde anlatabilmenin kimi örneklerini vermek mümkündür. Nasıl ki, Marduk, büyük bir darbeyle anası Tiamat'ı ikiye bölmüş, ölümcül darbeyi vurmuşsa, komplo ile, batı hegemonyası tarafından doğudan yükselen insanlık direnişine büyük darbe vurulmuştur. Kadın değerlerini, ana tanrıça değerlerini, anacıl kültür değerlerini korumak, canlandırmak, yaşatmak kadar insanlığın beşiği olan Aryen kültür değerlerini, Mezopotamya toprağını, doğasını, insanını, kültürünü korumak, canlandırmak ve yaşatmak da önemli ve gereklidir. Yoksa komployu salt yılın bir tek günü yürümekle sınırlandırırsak, bunun komplocuların tahtını sarsmaya yetmeyeceğini bilmek gerekir.

Bunu yapabilmek, yani komplocular karşısında varlık, özgürlük ve anlam temelinde çok boyutlu mücadele yürütmek, büyük zihniyet

devrimi yapmayı önceler. Bundan dolayı da her bir kadının öncelikle kendisinde zihniyet devrimi yapabilmesi, bunun adımlarını atması, güçlü bir ideolojik-teorik bilme düzeyi yaratması gerekir. Bilgi, insanı özgürleştiren yanıyla alabildiğine edinilmelidir. Ki komplocuların, paralel olarak milliyetçiliğin, cinsiyetçiliğin, dinciliğin insanlığa, en fazla da kadına nasıl zarar verdiğini, kadını nasıl yok saydığını, kadını nasıl tarihten silmeye ve yok etmeye çalıştığını bilelim, görelim ve reddedelim. İdeolojik-teorik bilginin olmadığı yerde politik bilinç ve eylemin açığa çıkması da zordur, hatta mümkün değildir. Mümkün olsa dahi uzun vadeli olmaz, kalıcı olmaz, kazandırıcı olmaz. Politik bilince, ideolojik-teorik güce dayanmayan eylemler eylemin sahibinden çok başka odaklara da kazandırabilir, onlara yarar hale de gelebilir. İdeolojik ve teorik bilince dayalı politik duruşun gelişmesi her kadında doğal olarak bir eylem potansiyeli yaratmaktadır. Bilen ve bunu bir duruşa dönüştüren kadın, eylemsiz duramaz.

Analar eylem içinde eylem yaparak sürecin nasıl olması gerektiğini gösteriyorlar

Büyük yaşam deneyimleriyle analarımız bize eylemsel öncülük etmeye devam ediyorlar. Ki bunu da bir eleştiri olarak ele alıyor ve eylemlerimizle bunun özeleştirisini veriyoruz. Eylemdeki analar hem nöbet tutuyor, hem günlük olarak toplumun nabzını tutuyorlar. Ama aynı zamanda da günlük olarak eyleme desteğe gelen kesimleri bilgilendiriyor, onlara görev ve sorumluluk yüklüyorlar. Bu eylem salt bir durma, oturma eylemi de değildir. Kendi içinde yaratımları olan, adeta analar gibi doğurgan bir eylemdir. Analar eylem içinde eylem yaparak sürecin ruhunun nasıl olması gerektiğinin yolunu gösteriyorlar. Anaların yaptığı tiyatrolar, skeçler de bunlardan bir tanesiydi. Kendilerinin yargılandığı bir mahkemenin-duruşmanın sahnelendiği skeç, büyük derslerle doluydu. Aynı zamanda güldüren, düşündüren tarzdaydı.

Milliyetçi ve cinsiyetçi uygulamalar kadar dinci uygulamalara da karşı olmak, kadınların eylemlerinin en temel karakteridir. Çünkü tek tanrılı dinlerin en büyük darbeyi vurduğu toplumsal kesim kadınlardır. Bugün magazin dünyası da buna odaklanmakta, kadınları dinci, laik ikilemine sıkıştırarak görsel sanatların da nesnesi haline getirmeye çalışmaktadır. Nihayetinde ikisinin de aynı anlamsal kapıya çıktığı bu durumlar kuşkusuz kadınları özgürleştirmeyen, içinde bulunulan ulus devlet kafeslerini sağlamlaştıran öğeler olmaktadır. Bunları görmek, bilmek ve aşmak için güçlü özgürlüksel gerekçelerin olması, bu gerekçelerin kapitalist modernitenin tüm ayartıcı öğelerine rağmen yitirilmemesi ve mücadelenin büyütülmesiyle mümkündür. Bunun yolu da, her yönüyle sisteme, hegemon sisteme, erkek egemen sisteme karşı durmaktır.

Önder Apo öğretisinden güç alan halklar önderliğinde bugün dünya demokratik konfederalizminin adımları atılmaktadır. Önder Apo'nun esir edilmesinden önce de özgürlük mücadelemize Ortadoğu dışındaki halklardan katılımlar olmaktaydı, ancak paradigma değişimi sonrası az da olsa Önderlik fikirlerinin dünya insanlığına ulaşması ardından büyük bir sinerji ortaya çıktı. Özellikle demokratik ulus gerçeği halklarda büyük heyecan yaratmıştır. Bugün Kürt halkının Güney Amerika halklarıyla derin dostluklar kurması Önderlik paradigması sayesindedir. Arjantin, İspanya, Amerika, Almanya, İngiltere ve Fransa'dan devrimcilerin mücadele saflarına katılmaları Kürtleri tanıyarak, Kürt dilini, Ortadoğu dillerini ve kültürlerini tanımak istemeleri, kendi ülkelerinde kendi dillerinde bizi anlatmaları, Kürt tarihinde bir parıldayış süreci yaşadığımızı göstermektedir. Kürtlük, ilk defa bu kadar dünya halkları tarafından kabullenilen, sahiplenilen ve sevilen bir gerçeklik olmuştur. Başka halklardan devrimciler Kürtleri Önderlikle tanırken, kendilerini ve birbirlerini de daha derinden tanımakta ve dünya özgür insanlığının bir parçası olma hakikatine ulaştıklarından da büyük bir anlam derinliği yaşamaktadır. Tüm bunlar dünya insanlığının kazanımlarıdır. Özgürlük ruhunun ve anlamın ve her bir insanın dilinde, yüreğinde tüm dünya insanlığına taşınmasıdır. Önder Apo'nun her dilde, her renkte, her halkta yaşamasıdır. Bu hakikat, bu insanları, bağlı oldukları toplulukları büyütüp yücelttiği kadar Önderliğimizi, paradigmamızı, mücadelemizi de büyütüp yüceltmektedir. Kuşkusuz doğru olan bu gelişmelerle yetinmemek, Önderliğin yarattığı bu gelişmeleri Kürt soykırımının ortadan kaldırılması ve özgür birey ve toplumun inşa edilmesine yöneltmek gerekmektedir.

Önderlik fikirlerinin dünyada güçlü yankı bulmasının en önemli etkeni, paradigmamızın kadın özgürlükçü olmasıdır. Kadın özgürlükçü paradigma, Kürt kadınlarında derin bir varlık ve özgürlük bilinci yarattı. Kürt kadınının bilinçlenmesi ve özgürlük mücadelesini yükseltmesi, mücadeleye öncülük etmesi bu anlamda Önderlikle en fazla buluşma gerçekleştirmesi de bu sayede oldu. Önder Apo, İmralı esaretine alındığında kadın özgürlük mücadelesi için "yarım kalan projem" demişti. Ancak ortaya koyduğu özgür eş yaşam tahlilleriyle, jineolojî tanımıyla yarım kalan projeyi tamamlamak için bize büyük bir güç ve fırsat da vermiştir. Önderliğimizin varlığı bizim en büyük yaşam gerekçemizdir. Çünkü, Önder Apo kadınları kadınlardan daha fazla ve daha özgürlüksel temelde düşünmekte ve buna göre adımlar atmaktadır. İmralı sürecinde geliştirdiği savunmaların kadın özgürlükçü bakış açısıyla örülmüş olması, kadın ruhu, duyumsayışı, inceliğiyle tarihin ele alınışı kadınlar için büyük bir onur olmakla birlikte mücadele gerekçesi de yaratmıştır. Özgür yaşam tanımı, yapılan tespitler ve gelecek öngörüleri de aynı şekilde büyük arayışların ve mücadelenin zihniyet zeminini oluşturmuştur. Aynı durum dünya kadınları için de geçerlidir. Bundan dolayı da Önder Apo, dünya kadınlarının da önder kabul ettiği, nadir önderlerden biri olmuştur.

Komplo karşısında mücadele sürmektedir, duyarlılık üst düzeydedir, halkın talepleri de bunu göstermektedir. Ancak tüm bunlarla birlikte komploya karşı mücadelenin Önderliğin fiziki özgürlüğünü sağlamaya yetmediği ortadadır. Askeri alanda Sara ve Rûken yoldaşların öncülüğünde daha güçlü ve etkili eylemlerin önü açılmıştır. Bunun yanında YPS yerel birliklerden, HBDH milislerinden tek başına örgüt olup eylem yapan gençlere kadar birçok kesimin Kurdistan'tan Türkiye'ye kadar eylem içinde olduğu, bu eylemlerin önemli bir etki yarattığı da bilinmektedir. Bu eylemlerin 2023 yılı başından itibaren büyük bir hızla artacağı ve mutlaka sonuç almaya odaklanacağı da yılın başından itibaren görülmektedir.

Tüm bu kazanımlarla birlikte tek tek bireyler olarak, halk ve Hareket olarak 26. yılına giren bir işkencenin altındayız. Kürt bireyleri olarak, Kurdistan özgürlük mücadelesi bireyleri olarak her birimiz tek tek ömürlük işkence ve baskı rejiminin saldırıları altındayız. Önderliğe yönelen her saldırı, tecrit, uygulama her birimize yönelmektedir. Önderliğimizin yürüttüğü mücadeleyle İmralı sistemi çoktan boşa çıkarılmıştır. İmralı'da verilen büyük savaş, tüm ülkeye hatta dünyaya yayılmıştır. Kapitalist modernite İmralı sisteminde denediği yöntemleri başta Kurdistan ve Türkiye halkları olmak üzere tüm dünya insanlığına dayatmaktadır. İmralı sistemi boşa çıkarıldıkça kapitalist modernite sisteminin kendini yaşatmak adına attığı adımlar da vardır.

> *Önderliğe yönelen her saldırı, tecrit, uygulama her birimize yönelmektedir. Önderliğimizin yürüttüğü mücadeleyle İmralı sistemi çoktan boşa çıkarılmıştır. İmralı'da verilen büyük savaş, tüm ülkeye hatta dünyaya yayılmıştır. Kapitalist modernite İmralı sisteminde denediği yöntemleri başta Kurdistan ve Türkiye halkları olmak üzere tüm dünya insanlığına dayatmaktadır. İmralı sistemi boşa çıkarıldıkça kapitalist modernite sisteminin kendini yaşatmak adına attığı adımlar da vardır.*

Çokça tekrarlamaktayız, Önderliğe karşı gerçekleştirilen komplo devam etmektedir. Bu komplonun devam ettiğinin en belirgin göstergesi kadın üzerinde gerçekleştirilen operasyonlardır. Kuşkusuz en basitinden kadın özgürlük mücadelesine yönelik operasyonlar sürmektedir. Kadın yoldaşlarımız hedef alınmakta, kadın komutamız, YJA Star öncülüğü hedeflenmekte, yine kadın siyasetçiler, kadın toplumsal öncüler hedef alınarak dört parça Kurdistan öncüsüz bırakılmak istenmektedir. Gerilla sahasından siyaset alanına, adalet çalışmalarından halkın öz savunma güçlerine kadar tüm etkin sahalarda kadınlar hedef alınmakta, katledilmeye çalışılmaktadır. Kadına ve kadın değerlerine, kadın birikimlerine yönelik operasyonlar aralıksız sürdürülmektedir. Kuşkusuz buna karşı büyük bir direniş sergilenmekte, en başta da TC faşizmine büyük darbeler vurulmaktadır.

Bunun yanında kadına yönelik saldırılar kapitalist modernite eksenli liberal tarzda da gelişmektedir. En başta kadın özgürlük mücadelesini sistem içileştirme çabaları vardır, ki kapitalist modernite içinde gelişen ve kapitalist moderniteye karşıtlığı güçlü yapamayan ya da Reel Sosyalizm'in düştüğü tuzakların derin bilincinde olmayan kimi kesimlerin de bu tuzaklara düşmesi şaşırtıcı olmamaktadır. Yine kadın kimliğinin, cins bilincinin anlamsızlaştırılmaya çalışıldığı da bilinmektedir. Farklı kimlikler, hissedilen kimlikler, 3. ya da 5. cins kimlikleri adı altında kadın kimliği yok edilmeye çalışılmaktadır. Adeta her geliştirilen kimlik kadın kimliğine, kadın özgürlük değerine bir saldırıya dönüştürülmektedir. Cinssizleştirilen insan türünün erkek egemen sistemlerin "karılaştırılmış" nesnesi sayılması, öyle işlem görmesi ve bu şekilde ele alınarak sistemin, bu kesimlerin icadı üzerinden inşası, anlaşılmak zorundadır. Bunu anlamadan karşı duruşun geliştirilmesi mümkün değildir. Bu tarz sistemsel saldırıların da hümanizm vs sularında gezdirilerek kadın özgürlük öncülerinin, Kadın Özgürlük Hareketi'nin tutumunun zayıflatılması da kabul edilemeyecek bir tutumdur. Toplamında bir kapitalist modernite oyunudur, liberalizmin tuzağıdır ve kadın kimliğine büyük zarar veren bir saldırıdır.

Kapandıkça dinci, açıldıkça laiklik temelinde toplumun kültürel değerlerine saldırı var

Laik, dinci ikilemi temelinde kadınlara dayatılan iki ucu da pislik içinde olan ve elle tutulamaz olan bu durumun da görülmesi ve çözümlenmesi gerekir. Dincilik temelinde kapandıkça, laiklik temelinde açılan kadın somutunda toplumun kültürel, tarihsel değerlerine saldırı gelişmektedir. İki uç şeklinde görülse de tersten birbirinin aynısı olan bu saldırılar, kadını kendi özünden uzaklaştırdığı gibi birbirinin karşıtı gibi görünen egemenlikli erkek sistemlerinin malzemesi haline getirmekte, kadın özünü-anlamını-rengini sıfırlamaktadır.

Bugün ulus devletçi kurumların cübbeleriyle dinlerin cübbeleri yarıştırılmakta, nihayetinde hepsi de aynı kulvarda koşmakta, hepsi de aynı hedefe koşmakta, hepsi de aynı havayı soluyarak koşmaktadır. Hepsi de erkek aklının kadın mücadelesinin, kadın özgürlüğünün gelişimini engellemek için geliştirdiği oyunlar ve tuzaklardır. Daha da somutlaştırırsak, Kurdistan kadını öncülüğünde gelişen kadın özgürlük mücadelesinin gelişimini engellemek, sistem içileştirmek için geliştirilen saldırılardır, özel savaş oyunları, psikolojik savaş saldırılarıdır. Jin, Jiyan, Azadî sloganı çerçevesinde gelişen ve evrenselleşmesinin önü alınamayan özgürlük mücadelemize yönelik saldırılar şekil değiştirse de özü aynı kalma temelinde sürmektedir. Bu saldırılara karşı kuşkusuz yapılacak en temel şey, kadın özgürlük değerlerini tüm ideolojilere, çizgilere, sistemlere rağmen korumak ve yaşatmaktır. Öncelikli olan Kurdistanlı kadınların kendilerini daha örgütlü kılması, sistem karşıtı mücadeleyi derinleştirmesi, Kurdistan'daki tüm kadınlara ulaşması gerekir. Yine aynı şekilde Türkiye'deki tüm kadınlara ulaşmak ve bu kadınları bilinçlendirmek, örgütlemek gerekir. Bununla birlikte tüm bölge kadınlarına ulaşacak bir örgütlenmeyi geliştirmesi gerekir. Kendi başına kendi sınırlarında kalmış olmak, Kurdistan kadın özgürlük mücadelesini geliştirmez, giderek darlaştırır. Örgütlü olmak her şeydir, örgütsüz olmak hiçbir şeydir düsturuyla yaklaşmak en temel düstur olmalıdır. Yine darlaşmamak, bir kesimin uğraştığı bir alan olmakla sınırlı kalmamak, özgürlüğü tüm toplumun, tüm kadınların anı anına yaşamını örgütleyeceği bir zihniyet durumuna dönüştürmek gerekmektedir. Ki bunun için de hem tüm toplumsal kesimlerden kadınları kapsayarak mücadele yürütmek, hem de tüm kesimlerin yaşamını değiştirip dönüştürecek, ortaklıklar yaratacak bir yaşam tarzı yaratmaya odaklanmak gerekir. Kapitalist modernitenin, özelde de ulus devletin yarattığı kadın tipolojisine karşı özgür kadını koymak büyük bir iddiadır. Bugün ulus-devletin kurumlarında parçalana parçalana sistem hegemonyası altında yaşayan kadından eser kalmamıştır. Daha da ötesi devletçi siyasal partilerin gölgesinde kadınlara nesneleşmekten öte bir seçenek de bırakılmamıştır. Tüm bunlara karşı mücadele yürüterek daha yaşamsal, somut ve anlamlı sonuçlar yaratmak, 21. yüzyılın kadın özgürlük yüzyılı olabilmesini de mümkün kılacak, bu sözün salt bir slogan olarak kalmasını engelleyecektir.

Elbette tüm bu adımlar, eylemler, mücadele girişimleri, çabalar özgürlük içindir. Biz kadınlar, özgürlüğün Önderlikle, Önderliğin fiziki özgürlüğüyle olduğunu bildiğimiz için, bu mücadeleyi bir varlık mücadelesine dönüştürdük. Yaşam ölçülerimizi hiçbir koşulda ve hiçbir şartta geriye çekmedik. Bunun en güzel ve zirvede örneği de komploya karşı mücadelede kadın özgürlük öncülüğünün güncelleşen kahramanları, fedai ruhla savaşan ve tarih olan Sara ve Rûken yoldaşlardır. Kuşkusuz kadın özgürlük mücadelesi öncülüğü salt bu iki isim değildir. YJA-Star öncülüğünde gelişen mücadele, savaşta en iradeli, direngen, taktikte en yaratıcı, düşmana darbe vurmada en acımasız tarzı geliştirmiştir. Zafere kilitlenen tarz budur. Bu tarz, hepimize, özgürlük ve bağımsızlıktan daha değerli hiçbir şeyin olmadığını, bunun da Önderliğin fiziki özgürlüğüyle mümkün olduğunu gösteren tarihsel bir aydınlanma olduğunu göstermiştir.

■■■

BİR ÖZEL SAVAŞ OLARAK ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞI-3

Cemal Şerik

Amaç Ortadoğu'dan Başlayarak Dünya Hegemonyasının Yeniden Biçimlendirilmesiydi

Ortadoğu'da yaşanan sorunlar, çatışma ve savaşlar, ABD'nin 1991'de Körfez'e müdahalesi ile fitili ateşlenen Üçüncü Dünya Savaşı'ndan kopuk değildir. Üçüncü Dünya Savaşı'nı başlatan küresel sermaye güçleri, bu sorunları yeniden alevlendirerek; yaratmaya ve bilinçlere yerleştirmeye çalıştıkları böyle bir algıya dayanarak; "ideolojilerin sonu" aldatmacası altında; Reel Sosyalizm sonrasının dünya koşullarını yeniden şekillendirmeye çalıştılar. Asıl olarak da bununla öne çıkardıkları "İdeolojilerin sonu" safsatasını doğrulamak istediler.

Fitilinin ateşlendiği Ortadoğu'da Üçüncü Dünya Savaşı ile birlikte yaşananlar, kafalara yerleştirilmeye çalışıldığı gibi olmadığını gösterdi; ne ideolojilerin ne de tarihin sonu gelmişti. Yaşamakta olan ise hiçbir şekilde son insan değildi, aksine; kıyasıya mücadele ederek, insan olarak kalma iddiası ve kararlılığı içerisinde olandı. Küresel sermaye güçleri ise, böyle bir gerçekliği karartmak, gözlerden uzak tutmak ve dünyaya çıkarları doğrultusunda yeni bir düzen vermek için harekete geçmişlerdi.

Ellerinde tuttukları en güçlü silah ise, liberalizm ideolojisiydi. Oluşan tek kutuplu dünyada dünyayı çıkarlarına göre yeniden düzenleme "özgürlüğü"ne kavuşmuşlardı. Nasıl ki, 18. yüzyılın sonlarından itibaren "ticaret özgürlüğü" adı altında halkların yağmalanmasında sonsuz serbestlik isteyerek ellerinde tuttukları liberalizm bayrağını dalgalandırmaya başlamışlarsa, tek kutuplu dünyada da neo-liberalizm bayrağını dalgalandırmaya başlamışlardı. Bu sefer hedeflerinde; dünyanın girilmedik hiçbir parçası ve pazara sunulmadık hiçbir şeyin bırakılmaması vardı. Böylece liberalizmin "bırakın yapsınlar, bırakın geçsinler" de ifadesini bulan; "ticaret serbestliği", "sınırların gevşetilmesi", "vergi ve gümrüklerin aşağı çekilmesi" istemlerini de aşarak, bunları tamamen gereksiz hale getirecek bir dünya hedefini önlerine koymuşlardı.

Özgürlük sadece kendileri için

İstedikleri "özgürlük" kendileri içindi. Kendileri her yere gidebilirlerdi. Ancak kendileri dışında olan dünya halkları, mazlumları, o güne kadar hep sömürülmüş, horlanmış, aşağılanmış; bunların hiçbiri onlar için geçerli değildi. Kapitalizmin mekanı olan Avrupa'nın sınırları içerisine giremezlerdi. Bunun yasalarını çıkarmaktan, ideolojik argümanlarını oluşturmaktan da geri kalmamışlardı. Bu doğrultuda ilk hamleyi yaptıkları yer Ortadoğu olmuştu. ABD yönlendirmesinin çok belirgin olduğu Irak'ın, Kuveyt'e müdahalesi gerekçe gösterilerek, yine bunun asıl sorumlularından olan ABD öncülüğünde koalisyon güçleri, askeri müdahalede bulunarak savaşı başlatmışlardı. Ama bu müdahaleyi uzun soluklu kılamadılar. Fakat savaştan da vazgeçmediler. Başka biçimler ve görüntüler altında belirledikleri istikamette yol almaya devam ettiler. Bu çerçevede daha çok; Ortadoğu'nun tarihsel, toplumsal iç çelişkilerini; kabileler, dinler, mezhepler, kültürler, etnik-kimliksel bazda; o güne kadar çözülmemiş, en ufak bir kıvılcımla yangına dönüşecek sorunlarını kullanmaya başladılar. Bu şekilde "ideolojilerin sonu" söylemlerinin tam zıddını uygular, savunur hale geldiler; savaşın ağırlık merkezini bu alana kaydırdılar. Zamanının ideolojileri olan; din, mezhep, kabilecilik, kavimcilik devreye sokuldu. Fars, Arap, Türk ve Yahudi milliyetçiliği olan Siyonizm şahlandırıldı. Bunların hepsi de belirli çıkarların, ideolojik görüntülerinden başka bir şey değildi. Körfez müdahalesiyle başlayan Üçüncü Dünya Savaşı'na, Irak'a yapılan askeri müdahalenin geri çekilmesiyle birlikte başlayan süreçte, böyle bir biçim kazandırılmış olunuyordu. Irak'ta Saddam Hüseyin iktidardı; fakat 32. ve 36. Paralel arasında kalan alanda hem kara hem de hava hakimiyetini kaybetmişti. Şia ve Sünniler arasında fırtına öncesinin sessizliği yaşanmaktaydı. Saddam Hüseyin Kuran'ı Kerimi her zamankinden daha fazla eline alır bir hale gelmiş; Yahudi karşıtlığı temelinde Arap milliyetçiliğini körüklemekteydi. Bölgede var olan devletler arasında mezhep ve kabile bağlarına dayalı yakınlaşmalar başlamıştı. Reel Sosyalizm çözülmeden önce SSCB ile yakın ilişki içerisinde olan devletler "sıranın kendilerine" geleceğini gördükleri için, hem kendi aralarında bir yakınlaşma hem de uluslararası alanda yeni partnerler arayışı içerisine girmişlerdi. Yahudi-Müslüman çelişkisi yoğunlaştırılırken; Asuri-Süryani-Keldani, Ermeni gibi bölgenin kadim halkları, sahip oldukları inançları nedeniyle kıskaca alınmışlardı. Bu sorunların hepsi de "İdeolojilerin sonu"nun geldiği savunulan "sağcı"- "solcu" kavramlarının kullanımından ısrarla kaçınıldığı bir dünyada yaşanmaktaydı. Öyle ki, Afrika'nın içlerine kadar uzanan; Somali ve Sudan'ı da içerisine alan Ortadoğu -yeni adlandırılmış haliyle Büyük Ortadoğu- bölgesel anlamda Üçüncü Dünya Savaşı içerisine çekilmek üzere hazırlanmaktaydı. Buralarda kolları uluslararası alana; Avrupa, Amerika'ya kadar uzanan CIA, MİT vb istihbarat örgütlerinin kontrolünde olan, din istismarcılığına dayalı birer provokatör çete örgütleri oluşturulmaya başlanmıştı.

Irak'ta, mevzilerde beklemeye alınan savaş, bu haliyle hem üstlenilen alanların tahkimi hem de Ortadoğu geneline taşınma sürecine alınmış oluyordu. Ortadoğu'da politikalar buna göre belirleniyor ve hazırlıklar yapılıyordu. Savaşın olası bölgesel bir karaktere bürünmesiyle, kendilerinin doğrudan hedef haline geleceğini gören; İran, Suriye, Libya gibi devletler de farklı arayışlar içerisine girmiş bulunuyordu. Kaddafi'nin; Batıyla, Suriye'nin; Türkiye'yle, İran'ın ise; Rusya, Çin ve Fransa gibi Avrupa devletlerle ilişkilerini geliştirme arayışları da bunun bir sonucuydu. Önder Apo'ya karşı düzenlenen uluslararası komploya kadar da bu böyle devam etti. O nedenledir ki, uluslararası komplo Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde bir dönüm noktası oldu. O zamana kadar bölgesel düzeyde düşük yoğunluklu tutulan, soğumasına izin verilmeden zemini güçlendirilmeye çalışılan Üçüncü Dünya Savaşı'nın dozajı yeniden yükselmeye başladı.

Bu yönüyle Önder Apo'ya karşı uygulamaya konulan uluslararası komploy, Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde bir dönüm noktası olarak ele almak gerekmektedir. Hatta Üçüncü Dünya Savaşı'nın köşe taşlarının oturtulması olarak da değerlendirilebilir. Böyle bir değerlendirme yapmaya götüren nedenlerin başında da coğrafya olarak; Kurdistan'ın, Üçüncü Dünya Savaşı'nın kaderini tayinde Önder Apo'nun rolü belirtilebilir.

Gerek bölgesel, gerekse de uluslararası alanda karşı karşıya gelindiği ve şiddetli bir mücadelenin yaşandığı koşullarda, Üçüncü Dünya Savaşı'nın başlangıç merkezi olan Ortadoğu'da başlatılan küresel ölçekli hedefleri olan bir savaşın amacına ulaşabilmesi için zeminin de buna hazır hale getirilmesi gerekiyordu. Ve bunun sağlanabilmesi için de önünde engel olarak görülenler bir an önce aşılmalıydı. Birinci Körfez Savaşı ile başlayan Üçüncü Dünya Savaşı'nın hemen ardından yaşananlar da bunu somut olarak göstermişti. Bu temelde de zemin olarak, Kurdistan'ın böyle bir savaşın temel üssü haline getirilmesi belirlenirken, aşılması gereken engel olarak da Önder Apo görülmüştü. Çünkü Kurdistan, Birinci Körfez Savaşı sonuçlarından en fazla etkilenen coğrafya olan Ortadoğu'nun merkezinde yer alan bir ülke olma konumundaydı. Kurdistan'da kendini gösteren bu etkinin gücüyle, başta sömürgeci egemen ulus-devletler olmak üzere bölgedeki tüm devletlerin ve halkların etkilenmesi kaçınılmaz bir sonuç olarak yaşanacaktı. Kurdistan'da açığa çıkan bu etkiyi Kurdistan ve bölge halklarının çıkarlarına, devrimlerden yana çevirecek olan da Önder Apo'ydu.

Üçüncü Dünya Savaşı'nı başlatanların da hedeflerine ulaşabilmeleri için ihtiyaç duydukları koşulların oluşması ve bunun sağlanması önünde teşkil eden engellerin aşılması gerekiyordu. Başta işbirlikçi-ihanetçi KDP olmak üzere Başûr Kurdistan'da kimi güçler de böyle bir hedefe ulaşılması için önceden hazır hale getirilmişti. 17 Eylül 1998'de Washington'da varılan mutabakat da bunun en somut bir belgesiydi. Yapılan bu anlaşmanın hemen ardından da engel olarak görülen Önder Apo'ya karşı planlanan uluslararası komplo devreye konuldu. Böylece kendilerine göre Önder Apo 'devre dışı' bırakılarak işbirlikçi hain KDP ve kullanabileceklerini düşündükleri bazı Başûr Kurdistanlı güçlerin de önü açılmış olacaktı. Yapılan planlama tamamen bunun üzerine kurulmuştu. Zaten uluslararası komplo sonrasında Üçüncü Dünya Savaşı açılan bu yolda, hedefine ulaşabilmek için yeniden Ortadoğu'da aktif hale getirildi.

11 Eylül provokasyonu

11 Eylül 2001'de, New York'taki İkiz Kulelere yönelik provokasyonun hemen ardından, "Terörle Savaş" adı altında harekete geçildi. 11 Eylül provokasyonundan sonra dönemin ABD Başkanı George W. Bush tarafından yapılan bu ilanla; daha çok da El Kaide'yle doğrudan bağlantılı olarak kabul edilen örgütlere, gruplara karşı "Büyük Ortadoğu" diye adlandırılan coğrafyanın değişik bölgelerine yönelik askeri harekatlar gündeme geldi. Afganistan'la başlatılan bu saldırıyı sırasıyla Irak ve diğer ülkeler izledi. Hedeflerinden de anlaşılacağı gibi başlatılan bu askeri harekatlar, El Kaide ve onunla bağlantılı gruplarla sınırlı değildi, Taliban gibileri de dahildi. "Terörle Savaş" adıyla başlatılan saldırıların hedefinde ise "terörü destekleyen" olarak ilan edilen rejimler ve hükümetlerde vardı.

Bu askeri harekatların en dikkat çekici yönü ise George W. Bush'un başlattığı "Terörle Savaş"a gerekçe gösterilenlerin sahada yaşananlarla tezatlık göstermesiydi. Saldırıların yapıldığı bölgelerde El Kaide, Taliban ve türevlerinin varlığı çoğunlukla kullanılan bir gerekçe olurken, daha sonra görüleceği gibi Libya ve Suriye'de yürütülen askeri harekatlarla birlikte, bu sefer de bunlar "özgürlükçü" ilan edilerek desteklenmekteydi. Türkiye'de görüldüğü gibi bir ABD projesi olarak örgütlenerek, hazırlanan AKP'nin lideri Tayyip Erdoğan, SSCB'nin Afganistan'dan çekilmesiyle birlikte başlayan süreçte başbakanlık yapan Gulbeddin Hikmetyar'ın önünde diz çökmüş foto görüntülerin yer aldığı fotoğraflarının gazetelerde yayınlanmasına herhangi bir 'itirazda' bulunulmuyordu.

"Büyük Ortadoğu" adıyla anılan yer altı zenginlik kaynaklarının yoğun olduğu Orta Afrika'nın, Atlas Okyanusu kıyılarına kadar olan coğrafyada bir kampanya halinde yürütülen ve adına"terörle savaş" denilen bu askeri harekatlarda, daha çok NATO devletleri ve ABD ile yakın ilişki içerisinde olan devletler, kimi zamanda bu "müdahaleleri" kendi çıkarlarına gören bölgesel devletler yer alıyorlardı. Daha çok iç ve komşu devletler arası savaşların yaşandığı bölgelerde yaşanan bu saldırılar, isim olarak birbirine yakın adlandırmalarla adlandırılıyorlardı. "Afrika Boynuzu" olarak kabul edilen Afrika'nın Kızıl Deniz ve Hint Okyanusu kenarında ve yakınında olan ülkelerde: denizlerde konumlandırılan filoların üs haline getirilerek kullanıldığı "Özgür Afrika Boynuzu Harekatı", Afrika'nın Sahra Çölü etrafındaki ülkelere ABD 6. Filosu'nun komutası altında yürütülen NATO'nun İtalya-Sicilya'daki üssünün komuta merkezi olarak kullanıldığı "Özgür Sahra Harekatı", Irak'a yapılan askeri harekata "Özgür Irak Harekatı" gibi verilen adlandırmalar da bunlar arasında yer alıyorlardı. Bunlar biçim olarak da birer özel harekat kapsamında planlanarak uygulamaya konulmaktaydılar. Bu yönleriyle de klasik cephe savaşlarından farklıydılar. Hatta Üçüncü Dünya Savaşı'nın başlangıcı olarak kabul edi-

len Irak'ın, Kuveyt'e girmesinin gerekçe olarak gösterildiği ABD'nin Körfez'e yapmış olduğu askeri harekattan da farklılıklar taşımaktaydılar. Ve bu farklılıklar da kendisini belli başlı noktalarda dışa vurmaktaydı. Bunlardan, birincisi; ABD'nin 1991 yılının ilk aylarında Körfez'e düzenlediği askeri harekatın hazırlıkları, Irak'ın Kuveyt'e yönelik saldırısıyla başlatılmış, geniş bir koalisyon cephesine dayandırılmıştı. Askeri olarak da ezici askeri gücün ve konvansiyonel silahların kullanıldığı, stratejik klasik savaş yöntemlerine başvurulan, hatta bunlardan daha fazla etkili medya kullanımının olduğu psikolojik savaşın eşliğinde başlatılmış olmasıydı. Tüm bunlara dayalı olarak, ABD'nin başını çektiği "koalisyon güçleri", sunulan mali kaynak, gelişkin savaş tekniği ile eğitimli hava, kara ve deniz güçleriyle harekete geçmişti. Başlatılan bu savaşta ise, önce "Çöl Fırtınası" adını verdikleri yoğun hava bombardımanıyla saldırılarda bulunmuş, ardından da kara güçleri harekete geçirilmişti. Ve bu saldırılar düzenlenirken de deniz kuvvetlerinin aktif bir şekilde kullanımı söz konusu olmuştu. Yaşanan bu saldırılar karşısında ise; sekiz yıl İran'la savaşmış yıpranmış bir orduyla, altına girdiği ağır borç yüküyle, moralden düşmüş olan Irak'ın, hiçbir şansı bulunmamaktaydı. Bunun bir sonucu olarak da 17 Ocak 1991 tarihinde başlayan Birinci Körfez Savaşı iki ay gibi kısa bir sürede 1991 yılının Nisan ayının ilk haftasında Irak'ın ateşkes için kendinden istenen şartları kabul etmesiyle birlikte durdurulmuştu.

Komplodan iki yıl sonra İkiz Kuleler

İkincisi; Önder Apo'ya yönelik uygulamaya konan uluslararası komplodan yaklaşık iki yıl sonra yaşanan 11 Eylül 2001 İkiz Kuleler provokasyonunun ardından, "Terörle Savaş" adıyla özel harekatlara dayalı bir kampanya halinde yürütülen saldırılar ise, birçok yönüyle Üçüncü Dünya Savaşı'nın başlangıcı olarak kabul edilen Birinci Körfez Savaşı'ndan bu yönleriyle farklılıklar taşımaktaydı. Buna neden olan da NATO kurmaylarının, CIA uzmanlarının yapmış oldukları analizler sonucunda, Birinci Körfez Savaşı'ndan çıkarmış oldukları sonuçlardı. "Çok devletli" koalisyon güçlerine dayandığı, Birleşmiş Milletler'e ait üslerin, güçlerin kullanımını içerdiği, karasal alanda olduğu gibi, Akdeniz ve Afrika Boynuzu'na kıyı olan; Kızıldeniz ile Hint Okyanusu bölgelerindeki deniz filolarına dayanarak, denizlerde oluşturulan üstlerin kullanımını da içermekteydi.

Üçüncüsü; Birinci Körfez Savaşı, iki kutuplu dünya koşullarının ortadan kalktığı, tek kutuplu dünya içerisinde yaşanan ilk en kapsamlı bir savaştı. Bu, ABD'nin ve diğer batılı kapitalist emperyalist devletlerin, Uzakdoğu'dan Japonya'nın da mali cepheden yer aldığı 37 devletten oluşan koalisyon güçlerinin, görünen yüzüyle; Irak Saddam rejimine karşı yürütülen bir savaş olma özelliği taşımaktaydı. Çok kısa sürede Saddam Hüseyin rejimini devirme imkanına sahip olunmasına rağmen, belirli bir yere gelince durdurulan bir savaş olarak tarihe geçmişti. Bunun nedenini oluşturan da Reel Sosyalizm'in çözülmesiyle birlikte oluşan dünya koşullarında başlayan bu savaştan çok kısa sürede çıkarılan sonuçlardı. Çünkü karşılarında başını SSCB'nin çektiği askeri, teknik, eğitim ve donanım olarak NATO ile yarışan bir güç yoktu. Askeri anlamda kesin bir sonuç elde edilmiş olsa da, siyasal ve sosyal olarak aynı ölçüde sonuç elde edemeyeceklerini görmüşlerdi. Hatta daha farklı tetiklenen sorunlarla karşı karşıya gelme olasılıkları daha fazlaydı. Savaşın daha başındayken, Irak'ta Saddam Hüseyin rejimi bu doğrultuda daha farklı sorunları tetiklemeyi de amaç eden bir hareket tarzı içerisinde olmuştu. Bu çerçevede başlayan savaşı devletler arası yaşanan herhangi bir sorundan değil, farklı dinler ve inançlara sahip olunmasından kaynaklandığını, o nedenle de kendilerine saldırıldığını göstermeye çalışmıştı. Elindeki SSCB'den aldığı Scud füzelerini İsrail'e yönelterek ateşlemesinin nedeni de buydu. Bu şekilde Müslüman Arap halklarının desteğini alarak, savaşı Irak devlet sınırları dışına tüm Ortadoğu'ya taşımak istemişti.

Saddam'ın 'Cihat' çağrıları

Saddam Hüseyin bu doğrultuda "Cihat" çağrılarında da bulunmuştu. Irak'ın işgali ve buna karşı başlatılacak bir savaşın orta ve uzun vadede böyle bir sonuç ortaya çıkarma olasılığı da vardı. Bu da kaçınılmaz olarak daha farklı; askeri, siyasal, ideolojik, kültürel vb gibi sorunlarla karşılaşılması anlamına gelecekti. Sadece bu da değildi. Müslüman dünyasıyla karşı karşıya gelinmesi, farklı dinamikleri de tetikleyerek, ABD, -dolayısıyla koalisyon güçleri- ile Saddam Hüseyin rejimi karşıtlığını da içeren savaşın iki temel tarafı dışında, üçüncü bir tarafın da kendi alternatifini öne çıkararak daha etkili bir konuma gelmesine de imkan sunabilirdi. Tarihte yaşanan 1917 Ekim Bolşevik Devrimi bu konuda en somut bir örnek teşkil etmekteydi. Özellikle de Kürt devrimci dinamiği için böyle bir olasılık mümkündü. Yine Bolşevik Devrimi'nden farklılıkları olsa da, tarihte Selahattin Eyyubi'nin de oynamış olduğu rol de dikkat çekici bir örnek olma özelliğine sahipti. Selahattin Eyyubi'nin kendisi Arap olmamasına rağmen İslam Birliği'ne dayanarak etrafında Arap kavimlerini bir araya getirerek; Haçlı Ordusu'nun saldırılarını kırmış ve Kudüs'ün Müslümanların eline geçmesini sağlamıştı. Önder Apo içinde "ikinci bir Selahattin mi" biçiminde yapılmaya başlanılan benzeştirmelerin de varsayılan böyle bir olasılıkla doğrudan ilişkisi vardı.

Dördüncüsü; "Terörle Savaş" adı altında ağırlık olarak "Büyük Ortadoğu"da başlatılan saldırılarla yapılmaya çalışılan da, tek kutuplu dünya içerisinde kapitalist-emperyalist güçlere karşı alternatif olarak devrimci dinamiklerin ortaya çıkmasının, potansiyel güçlerin harekete geçmesinin önünün alınmak istenmesiydi. Büyük Ortadoğu olarak adlandırılan coğrafyada hem tarihselliği hem de bu tarihsellik içerisinde oluşan; toplumsal, kültürel, inançsal, dil, kimlik gibi farklılıkları içerisinde oluşan bir zenginliğe sahipti. Kimi zaman bu farklılıklar arasında değişik sorunlar nedeniyle, çatışmalara varan karşı karşıya gelişler de söz konusu olabilmekteydi. Bu farklılıkların birbirine karşıtlık temelinde tahrik edilmesi de her zaman bu çatışmaları olanaklı kılmaktaydı. Bu coğrafyada günümüze kadar eksilmeyen kabileler, inançlar, kültürler, kimlikler arasında çatışmalara, katliamlara kadar varan sorunların varlığı da bunun bir göstergesiydi. "Terörle Savaş" adı altında bir kampanya halinde yürütülen saldırılar da bu sorun ve çatışmaların yaşandığı ve farklı boyutlara ulaşma olasılığı karşısında kapitalist-emperyalist güçlerin kendilerini tahkim ederek, çıkarlarını sağlama alma ve "alan hakimiyeti" sağlama amacı taşımaktaydı. Bir nevi Büyük Ortadoğu'nun stratejik bölgelerinde temel üs alanları yaratmaktı. Bunu yaparken de kendi donanımlı güçlerini kullandığı kadar, bölgenin çatışmalara kadar varan sorun ve çelişkileri ile kontrol altında tuttukları paramiliter güçleri kullanmaktan da geri kalmamıştı.

Böylece, tek kutuplu hale gelen dünya koşullarında başlatılan savaşta mutlaka bu tür planlamaların yer aldığı, olasılıkların da hesaplandığı, stratejilerin gerektiği açığa çıkmış oluyordu. Zaten Birinci Körfez Savaşı'nın ardından NATO kurmaylarının CIA uzmanlarının yaptıkları da bundan başka bir şey değildi. 'Modern Savaş Teorisi' de böylesi bir süreçte NATO tarafından geliştirilmişti. 11 Eylül 2001 İkiz Kuleler provokasyonundan sonra "Terörle Savaş" adı altında başlatılan saldırılarda geliştirilen böyle bir 'teori' içerisinde anlam kazandı.

Öne çıkarılan özel savaş yöntemleri

ABD, 11 Eylül'ün ardından ilan ettiği "Terörle Savaşı"nı, 7 Ekim 2001 tarihinde daha çok havadan yoğun saldırılar eşliğinde, kara güçlerini de devreye koyarak Afganistan'da başlattı. El Kaide gerekçe gösterilerek başlatılan bu saldırıyla başkent Kabil ele geçirilerek, Taliban iç bölgelere çekilmeye zorlandı. Bu da Afganistan'da 20 yılı bulacak bir savaş döneminin başlaması anlamına gelecekti. ABD ve koalisyon güçleri yürüttükleri bu savaşta teknik ağırlıklı, daha çok Silahlı İnsansız Hava Araçları'nı (SİHA) kullanıp, istihbarat ve keşfe dayalı, özel harekatlara dayalı bir savaş stratejisi izledi. Taliban, diğer gruplar ve güçler de üstlendikleri alanlara dayalı, içerisinde ayaklanma ve gerilla taktiklerinin de yer aldığı uzun süreli bir savaş içerisine girdi. Afganistan'ın ardından, ikinci askeri harekat ise 20 Mart 2003 tarihinde Irak'a karşı başlatıldı. Yoğun hava saldırılarıyla başlayan ve kara güçlerinin harekete geçirilmesiyle yürütülen bu savaşta, ABD ve İngiltere'nin başını çektiği koalisyon güçleri Irak'ı bir aydan kısa bir sürede 15 Nisan'da kontrol altına aldı.

Afganistan'a yönelik yürütülen askeri harekatta olduğu gibi, Irak'a karşı başlatılan saldırılarda da benzeri "gerekçeleri" dile getirmekten geri kalmadı. Sonuçta Saddam Hüseyin rejimi devrildi. Kurulan mahkemelerde Saddam Hüseyin ve birlikte yargılandıkları kişiler içerisinden önemli bir kısmı, idam edildi. ABD ve İngiltere'nin başını çektiği koalisyon güçleri bu şekilde Saddam rejimini devirmiş oldu. Ancak bu Irak'ta savaşın bittiği anlamına gelmemekteydi. Saddam Hüseyin rejiminin yıkılmasından kısa bir süre sonra 2004 yılında, El Kaide ve Usame Bin Ladin'e bağlılık yemini eden Ebu Musab ez-Zerkavi tarafından Irak El Kaidesi kurulduğu açıklanarak, örgütlenme çalışmalarına ve eylemlerine hız kazandırıldı. Bunlar, ABD ve İngiltere'nin başını çektiği koalisyon güçlerinin Irak'taki varlığını 'kabul etmedikleri' gibi, Sünni bir 'İslam Devleti'nin oluşmasından yanaydı. Daha sonra hedefler itibarıyla benzerleriyle de ittifak kuran bu grup, "Irak İslam Devleti" adını alarak etki gücünü arttırdı ve giderek saldırılarını Irak'ın geneline taşırdı. Sonradan terk etmek zorunda kalınsa da Dora kentini ele geçirdi. Daha sonra Felluce'yi de kontrol altına alarak merkez haline getirdi. Oluşan bu toprak hakimiyeti, kendilerini 'İslam Devleti' olarak adlandırmalarına neden oldu. Daha sonra da Suriye'de örgütlenmelerini geliştirerek buralarda toprak hakimiyeti kurmaya başlamasıyla birlikte Irak ve Şam İslam Devleti (DAİŞ) adını aldı.

Öncesinde yapılan hazırlıklar, sonra El Kaide, daha sonra da 'İslam Devleti' adını alarak süreç içerisinde -en son adıyla adlandıracak olursak- DAİŞ, gerek koalisyon güçlerine gerekse de onlarla işbirliği halinde olan kişi ve çevrelere 'karşı' askeri bir hareketlilik içerisinde oldu. Bununla birlikte Irak'ta yaşayan ve çoğunluk Şia nüfusa sahip olanlar ile Müslüman olmayan topluklara karşı örgütlenme ve saldırılarda bulunarak hakim hale gelmeye çalıştı. 2014 yılında Musul'u ele geçirerek 'Hilafet'i ilan etti. Bunlar yaşanırken hem koalisyon güçleri hem de Saddam sonrası oluşan Irak rejim ordularıyla aralarında şiddetli çatışmalar meydana geldi. Yaşanan bu çatışmalarda koalisyon güçleri cephe savaşına girmekten daha çok, belirlenen bölgelere yönelik yoğun hava saldırıları ile kara unsurlarının birlikte, eş güdümlü hareket ettikleri özel birlik hareketlerini esas aldı. DAİŞ ise oluşturduğu psikolojik korku atmosferinin etkisiyle, karşısındakilerin geri çekildikleri kentlere girerek, kendi hükümranlığını ilan etti. İlk başlarda savaşan bir güç olma görünümünden uzak olan Irak rejim ordusu ise bu pozisyonuyla DAİŞ'in etki gücünün artmasına zemin sunmaktan öteye geçmedi. DAİŞ'in ilerleyişi karşısında savunma pozisyonunda kaldı ve savaş yerine; silah, mühimmat, erzakını bırakarak kaçmayı tercih etti. Denilebilir ki, DAİŞ, büyük oranda -ağır silahlar; tank, top, füze dahil- silah, cephane, erzak ve mali gücü bu şekilde elde etti. DAİŞ karşısında başından itibaren mevzilerini, silahlarını geride bırakarak kaçan -Saddam sonrasının- Irak rejim ordusu, ancak daha sonra koalisyon güçlerinin yoğun desteğiyle kendini toparlamaya başlayabildi. Bunun dışında örgütlenen İran'ın, büyük oranda desteğini alan Şia milis güçlerinin aktif, savaşan bir güç konuma gelmeleri de Irak rejiminin pozisyonunun güçlenmesinde önemli bir rol oynadı. 1991 Birinci Körfez Savaşı'ndan sonra Irak'a yasaklanan ve koalisyon güçlerinin koruması altında olan; 32. ve 36. paralel arasında kalan coğrafyada yaşayan Kürtler ise, yaşanan bu çatışmalardan diğer bölgeler kadar etkilenmediler. Yaşanan böylesi bir süreçte, Irak devleti resmi olmasa da fiilen; Şia, Sünni ve Kürt coğrafyası olarak üçe bölünmüş oldu.

Libya ise, Afganistan ve Irak'ın ardından "Terörle Savaş" saldırılarının bir sonraki adresi olmuştu. Ancak Libya'ya yönelik başlatılan özel savaş saldırısı Afganistan ve Irak'tan farklıydı. 18 Aralık 2010 tarihinde Muhammed Buzizi'nin kendisini yakmasıyla başlayan gösteriler, Tunus'ta 18 Aralık 2010 tarihinde Zeynel Abidin Bin Ali ve Muhammed Gannuşi yönetiminin devrilmesini sağlarken, aynı zamanda neredeyse tüm Arap ülkelerini etkisi altına alan "Arap Baharı" diye anılan bir dönemin başlamasına neden olmuştu. Başlayan böylesi bir süreçte ise, Tunus'u başka Arap ve Müslüman ülkeler izlemiş hatta etkisi, Arap dünyası dışına taşarak; Ermenistan, Arnavutluk, İran vb ülkelerde domino etkisi yaratmıştı.

"Arap Baharı"nın etkilediği Arap ülkeleri arasında Libya da vardı. Refah düzeyi diğer Arap ülkelere oranla yüksek olmasına rağmen, bu ülkede demokratik hakların daha genişletilmesi istemlerinin de içerisinde olduğu temel hak talepleri vardı. Tunus'ta başlayan ve başarılı olan halk ayaklanmasının etkisiyle, Libya'da da demokratikleşme taleplerinin öne çıktığı ve giderek ülke genelinde etkili olmaya başlamasıyla ABD, İngiltere ve Fransa bunu kendileri için bir fırsat görüp harekete geçtiler. Böylece Arap dünyası içinde öne çıkan demokratikleşme istemlerinin dile getirildiği "Arap Baharını" "Arap Kışına" çevireceklerdi. Afganistan'la başlayıp, Irak'la devam eden sürece yeni bir halka daha ekleme imkanına kavuşmuş olacaklardı. Çünkü, Birinci Körfez Savaşı ile başlayan Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde yeniden biçimlendirilmesi için iktidar değişikliğinin ön görüldüğü ülkeler arasında Libya da bulunmaktaydı. Bunun bir sonucu olarak da Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararını gerekçelendirerek 18 Mart 2011 tarihinde Libya'ya yönelik hava saldırıları başlatıldı. Aynı yılın Ağustos ayı sonlarına kadar süren çatışmalar sonucunda amaçlarına ulaşmış oldular. Ancak askeri saldırıların biçimi ve yaşanan sorunlar itibarıyla Libya'da yaşananlar, Afganistan ve Irak'tan farklıydı. Gösteriler bahane edilmiş; bazı işbirlikçilerle de anlaşarak ülke bir "iç savaşa" sürüklenerek, başlatılan askeri saldırıyla Muammer Kaddafi yönetimine darbe gerçekleştirmek istenmişti. Buna karşı direniş ancak beş ay sürebilmişti. Rusya ve İran'ın, Libya'yı yalnızlaştıran politikalarından da yararlanan ABD'nin öncülüğünde gerçekleşen bu askeri müdahale, Muammer Kaddafi'nin linç edilerek katledilmesiyle sonuçlanmıştı. Muammer Kaddafi'nin katliamından sonra her ne kadar ülke yönetimine el konulmuş olsa da, Libya'da savaş daha sonra da devam etmişti. Ancak bu sefer, Kaddafi karşıtları arasında iktidar odaklı, zengin enerji kaynaklarından pay kapmaya yönelik bir savaşa dönüşmüştü. Karşı karşıya getirilerek savaştırılanlar; uluslararası alanda toplanılan paralı askeri güçler ve yine uluslararası güçler tarafından örgütlenerek bir araya getirilen İslami görünüm verilen çeteler olmuştur.

15 Mart 2011'de Suriye'de başlayan ve yine aynı yılın Nisan ayında ülke geneline yayılan gösteriler, Libya'dakine benzer bir seyir izlemiş olsa da içerisinde farklılıklarda taşımaktaydı. Bu farklılıkların başında Suriye'de "Arap Baharı"nın etkisi 2011 yılının Ocak ayından itibaren kendisini göstermeye başlaması ve küçük gruplar halinde de olsa kendini görünür kılmasıydı. Yine potansiyel olarak uluslararası ilişkileri de olan rejim karşıtlarının Suriye'de

bir biçimiyle hep varlığını korumuş olmaları da söz konusuydu. Kuşkusuz rejim karşıtları da oluşmaya başlayan bu koşulları kendileri için değerlendireceklerdi. Bunun dışında Irak El Kaidesi de etki alanı olarak gördüğü Suriye içerisinde örgütlenmekteydi. Yine toplum içerisinde rejim karşıtları dışında, demokrasi ve insan hakları konusunda duyarlılık sahibi kesimlerin cılız da olsa bir örgütlülükleri bulunmaktaydı.

Suriye'de de "Arap Baharı" nın etkisi kendisini göstermeye başlamasıyla birlikte, tüm bu güçlerin harekete geçmesi için koşullar oluşmuş oluyordu. Otokratik yanı ağır basan

Suriye rejimi ise o süreçte Libya'da yaşananları dikkatle izliyor, Irak'tan sonra sıranın kendisine geldiğini görüyordu. Suriye rejimi tüm bunların yarattığı korku ve telaşla, gösterileri geleneksel katliamcı, baskıcı tutumuyla ezmeye çalışması ve "ateşin üzerine benzinle gitmesi" başlayan gösterilerin daha da yaygınlaşmasının ve giderek de ayaklanmaya dönüşmesinin önünü açtı.

TC'nin işgalinde bir uzlaşma durumu var

Bunun bir sonucu olarak da rejim karşısında silahlanmış gruplar sokaklara çıkmaya, devlet kurumlarına, rejim yanlılarına saldırı pozisyonuna geçmişti. Daha sonra bu gruplar ordudan firar edenlerin katılımıyla büyümeye ve örgütlenmeye başlamıştı. Büyük oranda ordudan firar edenlerin yer aldığı "Özgür Suriye Ordusu" (ÖSO) böylesi bir süreçte oluşmuştur. ÖSO, hem rejim karşıtlarının bir araya geldiği hem de ABD, Suudi Arabistan, Katar ve TC gibi devletlerin el attığı; askeri, mali, eğitim ve nitelikli güç verme dahil birçok konuda desteklediklerı adres haline gelmiştir. Bu aynı zamanda ABD'nin "Terörle Savaş" adı altında başlattığı, özel savaş kapsamında planladığı "Özel Harekatların" hedefinde olan Suriye'ye doğrudan yönelmesi için 'en uygun an' anlamına gelmiş ve bunu kendisi için bir fırsata dönüştürmüştür. Ancak ABD için oluşan bu fırsat, yıllardır böyle bir imkanın oluşmasını bekleyen başta soykırımcı, sömürgeci faşist TC olmak üzere kimi devletler için de benzeri bir anlam ifade etmiş ve onun içindir ki, ABD'den daha hızlı davranmayı kendi çıkarları doğrultusunda, bölgesel amaçlarına ulaşmak için değerlendirmiştir.

Suriye'de çatışmaların giderek boyutlanması, farklı grup ve örgütlerin denetiminde kentlerin ve bölgelerin oluşmasına neden olmuş, rejim Şam merkezi ve Arap Alevilerinin yoğun olduğu Lazkiye, Tartus gibi bölgelere sıkışmıştır. Giderek de Arap dünyası dahil uluslararası alanda, meşruluğu tartışmalı bir hale gelmiştir. Bu şekilde bölge devletleri ve uluslararası güçlerin Suriye'ye müdahaleleri cepheden bir savaş olma boyutuna taşırılmamıştır. Böyle bir tablonun oluşumunda Rusya, İran ve Çin'in rolü büyüktür. Özellikle de İran ve Rusya'nın doğrudan Suriye rejiminin yanında saf tutmuş olması, Suriye'nin Libya'laşmasının önüne geçtiği gibi; bölge devletlerinin ve uluslararası güçlerin doğrudan Suriye Devleti ile savaşa girmelerini engellemişlerdir. Fakat Suriye devlet sınırları içerisinde bu devletlerin askeri güç bulundurmalarının ve özel askeri harekatlar geliştirmelerinin önüne geçememişlerdir. Hatta denilebilir ki, kimi zaman onlarla özel harekatların geliştirilmesi konusunda konsensüs sağladıkları da söylenebilir. TC Devleti'nin Suriye devlet sınırları içerisindeki varlığı her ne kadar görünen kısmıyla, kontrolü altında örgütlenen çeteler üzerinden sağlanıyorsa, özünde böyle bir uzlaşmaya dayanmaktadır. Aynı şekilde ABD ve koalisyon güçleri de DAİŞ'e karşı mücadele ya da "Terörle Savaş" kapsamında ele aldığı El Kaide'nin isim değiştirmiş hali olan Cephet El Nusra yine DAİŞ gibi çete gruplarına karşı "mücadele" adı altında uygun gördüğü bölgelere konumlanmışlardır. Bu şekilde yarattıkları gerekçeler üzerinden kendilerini Suriye'ye askeri olarak konumlandırmışlardır. Burada yürüttükleri askeri faaliyetler de özel harekatlar kapsamında yürütülmektedir.

Özellikle de TC Devleti'nin Suriye'deki varlığının hem Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde ifade ettiği anlam ve bunun uygulamaya konulmasında kullandığı yöntemler, hem de yürüttüğü özel savaş harekatları ve taktikleri boyutuyla ele almanın gereği vardır. Çünkü, TC Devleti aktif bir unsuru haline geldiği Üçüncü Dünya Savaşı'nın özel savaş boyutuyla yürütülmesinin en belirgin örnekleri arasında yer almaktadır. Öyle ki, Suriye savaşının ilk başladığı andan, hatta öncesi süreçlerden itibaren TC Devleti hep özel savaş planlaması temelinde hazırlıklarını yapmış, koşullar yaratmaya çalışmış, fırsatını yakalayınca da harekete geçmiştir. Bu çerçevede Suriye'deki çete gruplarını örgütleyerek, silahlandırarak paramiliter bir güç haline getirmiş ve ihtiyaç duydukları alanlarda, bölgelerde, ülkelerde paralı askerler olarak kullanmıştır. Yine bu güçlere dayanarak işgal ettikleri bölgeleri fiilen ilhak etmekten ve buraların demografisini değiştirmekten de geri kalmamaktadır. Sadece bununla da sınırlı değil. Son derece bilinçli bir şekilde Suriye halkını, göçe zorlayarak, bazen de teşvik ederek, yönlerini Türkiye'ye çevirmelerini sağlamış ve Türkiye'de açtığı sözde mülteci kamplarını birer kontra yetiştirme 'okuluna' çevirmiştir. Buralardan devşirdiklerinden paramiliter güçler oluşturarak, ihtiyaç duydukları alan ve bölgelerde kullandığı gibi, bu kampları hem fuhuş ve uyuşturucu "yuvaları" hem de ucuz işgücü deposu haline getirmekten geri kalmamıştır. Ayrıca soykırımcı TC Devleti, kontrolü altına aldığı DAİŞ gibi çete yapılanmalarının işledikleri cinayet ve yaptıkları katliamlara dayalı korku atmosferi yaratarak tam bir psikolojik savaş yürütmüştür. Bu çete gruplarını, Kurdistan'da, Türkiye'de olduğu gibi, Avrupa ülkelerinde de birer katliam gücü olarak kullanmıştır. Hepsi birer özel savaş planlaması ve taktiği olan bu yönelimleriyle de Efrîn'den, Halep'e ve İran sınırına kadar olan; Rojava ve Başûr Kurdistan'ı içerisine alan coğrafyayı işgal ederek; sınırlarına dahil etmek istemektedir. Bununla da Ortadoğu'nun temel hegemon gücü haline gelme stratejisini pratikleştirmeye çalışmış ve böyle bir hedefe ulaşmak için de, uluslararası güçler arasındaki çelişkiyi kullanmaktan ve Türkiye'nin jeostratejik konumu pazarlanmaktan geri kalmamıştır.

Demokrasinin önü kesildi

"Büyük Ortadoğu" coğrafyasının geneline taşırılan Üçüncü Dünya Savaşı'nın almış olduğu bu biçim Tunus ve Mısır'a karşı biraz daha farklı yaşanmıştır. Bu yönleriyle de Libya ve Suriye'den farklı bir yol izlenilmiştir. "Arap Baharı"na ev sahipliği yapan Tunus diktatör Zeynel Abidin Bin Ali ve Muhammed Gannuşi iktidarın devrilmesine rağmen demokratikleşmenin önü, önce örgütlü İslami görünüm altındaki örgütler, ardından da uluslararası güçlerin doğrudan desteklediği güçler tarafından kesilmiştir. Aynı şekilde Mısır'da, Tahrir Meydanı gösterileri ile yıkılan Hüsnü Mübarek rejimi yerine önce İslami görünümlü Mursi yönetimi oluşturulmuş, ardından da onun yerine ordu tarafından yapılan darbe ile Sisi iktidara taşınarak demokratikleşmenin önüne geçilmiştir.

Üçüncü Dünya Savaşı'nın Ortadoğu'da -daha geniş bir coğrafyayı kapsayan adıyla "Büyük Ortadoğu" sınırları- bahsini ettiğimiz ülkelerle de sınırlı kalmamıştır. Bu ülkelere başkaları da dahil edilerek, sınırları daha da genişlemektedir. "Büyük Ortadoğu"da Üçüncü Dünya Savaşı'nın sınırları genişletilirken, çözümsüzlük içerisinde adeta kangrene dönüşen; ulusal, dinsel, bölgesel sorunların olduğu kadar, bunlara dahil edilen başka sorunların kullanılmasından geri kalınmamaktadır. Hatta bunların dışında politik stratejik hedefler doğrultusunda oluşturulan, eklemlenen sorunların varlığı da söz konusudur. Öyle ki, eklemlenen bu sorunların yaratıcısı Üçüncü Dünya Savaşı'nın en temel aktörlerinden her hangi birisi olabilmektedir. Bu anlamda belirlenen stratejik hedeflere ulaşmak için savaşın tarafları aynı taktikleri hem belirlenen jeo stratejik bölgelerde hem de birbirlerine karşı uygulamaktan geri kalmamaktadırlar. 2023 yılının başlarından itibaren Orta Afrika ülkelerinde birbirinin ardı sıra yapılan darbeler bu konuda en somut örneklerdir.

2023 öncesinde yaşanmaya başlamış olsa da en dikkat çekici haliyle 2023 ortalarına kadar ard arda Orta Afrika'nın batı kıyısına varıncaya kadar birçok ülkede (Gana, Burkina Faso, Nijer ve Gabon) yaşanan askeri darbelerde her ne kadar ülke içi siyasal ve toplumsal sorunlar gerekçe olarak gösterilmeye çalışılmış olsa da, bu darbelerin Üçüncü Dünya Savaşı ile olan bağları görmezden gelinemez. Darbeyi yapan kesimlerin uluslararası ilişkileri ve bağları da bunu gerekli kılmaktadır. Özellikle de Nijer ve Gabon darbelerinde çok net bir şekilde kendisini göstermektedir. En dikkat çekici olanı da bu darbelerle birlikte Üçüncü Dünya Savaşı'yla ilgili gündemin birden Ukrayna'dan, Orta Afrika'ya kayması ve Rusya'yı rahatlatmış olmasıdır. Burada görülmesi gereken, bir başka husus da Orta Afrika ülkelerinde bu darbeleri yapanların, Rusya ile olan ilişkileridir. Yine ABD'nin özel savaşın temel ayaklarından biri olarak gördüğü askeri darbelerin, Rusya tarafından Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde ABD'yi zayıflatmak ve etki gücünü kırmak için kullanılmış olmasıdır.

7 Ekim 2023 günü Hamas'ın saldırıları ile başlayan İsrail-Hamas çatışmasının ise, Orta Afrika'da yaşanan darbelerle benzeştirilmesi mümkün olmasa da, doğrudan Üçüncü Dünya Savaşı ile olan bağı görmezden gelinemez. Aksine Üçüncü Dünya Savaşı'nın varmış olduğu boyutla doğrudan ilişki halinde yaşanan bir çatışma olma özelliğine sahiptir. Hatta çatışmanın temel aktörleri ile çatışmanın yaşanmaya başladığı koşullar birlikte ele alındığında bir provokasyon ve özel savaş oyunu olduğu yönünde bir belirlemede bulunma olasılığı da söz konusu olabilmektedir. İsrail'in Ulusal İstihbarat Teşkilatı (MOSSAD) ile Hamas (İslami Direniş Hareketi) arasındaki ilişki de böyle bir olasılık kapsamında tutmaktadır. Çünkü çatışmaların başlamasının ardından, İsrail'in temel gündemi olan iç sorunlar ve protesto gösterileri birden kesilmiştir. Yine başlattığı saldırı ile Filistin içerisinde Hamas kendi pozisyonunu güçlendirirken, rakibi konumunda olan hareketleri ve örgütleri de oldukça zayıf bir konuma düşürmüştür. Bu durumda başlayan çatışmadan en kazançlı çıkan; kendi cephelerinde dincilik ve milliyetçilik gibi ortak bileşkelere sahip olan; Binyamin Netanyahu hükümeti ile Hamas olmuştur. Ayrıca Hindistan'da yapılan son G20 toplantısında Hindistan-Suudi Arabistan-İsrail-Güney Kıbrıs-Yunanistan hattını izleyen Asya-Avrupa yeni enerji yolu projesinin neden olduğu çıkar çelişkisi ve çatışmalar da söz konusudur.

Erdoğan enerji yolunu sabote edeceğini açıkça duyurmuştu

Soykırımcı, sömürgeci TC ise ilan edilen bu projenin karşısında yer aldığını ve bunu bizzat Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın ağzından açıkça sabote edeceğini açıklayan bir devlet pozisyonundadır. TC'nin, Hamas ilişkileri dikkate alındığında, Hamas'ın, İsrail'e yönelik başlattığı saldırıda böyle bir etkenin rolünün olma olasılığı da bulunmaktadır. Hamas'ın bir taraftan Binyamin Netanyahu hükümetiyle İsrail ve Filistin halkının kanı üzerinden kurduğu kirli ortaklık, diğer taraftan İsrail devlet çıkarlarına olan bir projeyi baltalamaya yönelik saldırıda bulunması birbiriyle çelişkiymiş gibi görünse de, Hamas gibi örgütlerin karakteri dikkate alındığında özünde bunun bir çelişki olmadığı da kendiliğinden anlaşılmış olacaktır. Ki, çoğu kez karşı karşıya geldikleri devletlerin hizmetinde rol sahibi kılınan El Kaide, DAİŞ gibi provokasyon örgütlerinin pratikleri de bunun örnekleriyle doludur.

Birinci Körfez Savaşı ile başlayan Üçüncü Dünya Savaşı "Büyük Ortadoğu" olarak adlandırılan coğrafya üzerinde bir özel savaş yöntemleri biçiminde sürdürülüyor. Özel operasyonel güçlerin kullanıldığı, kirli ilişkilerin kurulduğu, her türlü istihbarat ve keşif imkanının sunulduğu planlama ve hazırlıkların yapıldığı, bağlayıcı her hangi bir kuralı olmayan, ama tüm yaptıklarına, işlenen insanlık ve savaş suçlarına; "terörle savaş" adı altında 'yasallığın' kazandırıldığı bir süreç sözkonusu. Her türlü tekniğin kullanımına imkan sunulduğu, entrika, komplo ve provokasyona başvurulduğu, sınırsız ve denetimsiz bir bütçenin kullanımına olanak sağlandığı, hesap sorma ve hesap vermenin olmadığı, yargılanma muafiyetinin getirildiği, sınırsız imkanlarla donatıldığı Özel Harekatlar olarak günümüze kadar yürütülerek getirilmiştir.

Siyasal ve askeri taktik açıdan Birinci Körfez Savaşı'ndan önemli sonuçlar çıkarılmasına rağmen, sorunları ele alış ve çözüm yönteminde ise; yaşananlardan da anlaşılacağı gibi, 20. yüzyılın dünyasının düşünce kalıplarına ve alışkanlıklarına sarılarak, attıkları her adımda sorunların daha da içerisinde çıkılmaz hale gelmesine ve büyümesine yol açmışlardır. Tepeden iktidarı değiştirerek asıl sorunların "çözüleceği"ni düşünerek hareket etmişler ve stratejilerini de buna göre belirlemişlerdir. Bunu sağlamak için de İkinci Dünya Savaşı sonrası sosyalizme, ulusal kurtuluş hareketlerine, sınıf mücadelesi ve devrimci hareketlere karşı geliştirilen, kullanılan klasik özel savaş taktiklerinin sınırlarını mantık ve strateji olarak aşamamışlardır.

■■■

Rêber Apo'nun 'AİHM Savunması 2. Cilt' kitabından derlenmiştir

ASRIN KOMPLOSUNUN İÇ YÜZÜ NASIL ANLAŞILMALI?

Kenya çok önceden CIA ile birlikte hazırlanmıştı. Bunu sonra anlayacaktım. Çok güvendiğim Kalenderis, Yunan devletinin şerefi üzerine söz vererek, tehlikeden uzak bir yer olarak eski Yunanlıların etkili olduğu Kenya'da 15 gün içinde Dışişleri Bakanı'nın hazırladığı Güney Afrika pasaportuyla çözüm bulunduğunu söyledi. Dosta güven esas olduğu için kabul etmemek olmazdı. Yanımda ciddi bir uyarıcı yoktu.

Şam'dan Avrupa'ya doğru çıkışımı bazı tarihsel örneklerle mukayese etmem yanlış yorumlanmaktadır. Ama tarihle güncellik kutsallığın özünde yürüyorsa, bu benzerlik kaçınılmazdır ve doğrudur. Ancak çarpıtılmış ve inkara dayalı tarihler, kutsal değerlerin benzeşme gerçeğine set çekebilirler. Bu durum bile, olsa olsa bir perdelemedir. Gerçek olan, kutsallıkların zincirleme hareketidir.

Hristiyanlığın özellikle Avrupa kolunu yaratan büyük Aziz Paul'den bahsedeceğim. Önce havarilere düşmanlık yapıyordu. Şam yolunda bir mucizeyle havarilere katılışını, tarih değiştiren bir olay olarak anlatır. Tarsus'ta doğan Yahudi bir aileden gelmektedir. Antakya'dan başlayarak birkaç kez Anadolu, Yunanistan ve İtalya'ya sefer yapar. Çok büyük inanmış bir propagandacıdır. O olmasaydı, Hristiyanlığın Avrupa'ya bu denli taşınması mümkün olamazdı. Roma'da öldürüldü.

Anısına Avrupa'nın her tarafında dikilmiş Saint Paul katedralleri boşuna büyük bir görkemlilik arz etmezler. Çünkü Avrupa ahlakının ve bugünkü aşamaya ulaşmasının temelinde Aziz Paul'un attığı insanlık harcı vardır. Avrupa yarı yarıya Saint Paul demektir. Çok yönden ihanete uğramış olması ve olumsuzlukların da kaynağına alet edilmek istenmesi bu gerçeği değiştirmez. Daha ilginç olanı, Yunan sahasında karşılaştığı iyi dostlar kadar, birçok dönek ve sahte dostların da mevcudiyetidir. Bazı dostların laubaliliğinden de şikayet eder.

Baduvas'ın davetine sahip çıkmadı

9 Ekim 1998'de Şam'dan çıkışım bu tarihsel olguyu hatırlatır. Çok sayıda dost vardır. İktidardaki partiden birçok davet yapılmıştır. Parlamento, anayasayı değiştirebilecek bir çoğunlukla beni davet etmiştir. Gitmeden önce bakanlık yapmış ve halen milletvekili olan Kostas Baduvas adlı dostla konuşan tercüman Ayfer Kaya, gelebileceğime dair telefonda birçok kez teyit almıştır.

Ulaştığımda, ortada 'dost Baduvas' yoktur. Karşılayan, İstihbarat Başkanı Stavrakis ve çağdaş Yehuda İskaryot (İsa'yı ihbar eden havari) rolünü oynayan ve adını da Agit koyan Kalenderis'tir. Tavırları tam üç bin yıl önceki Helenlerin tavrından farksızdır. Helenlerin o günden beri değişmeyen bir tavrı; kendi dışındakileri ve çıkarlarına uygun düşmeyenleri barbar olarak adlandırmak, kendi basit dünyaları dışındakileri yabancı olarak görmektir ve bu, köklü bir duygudur. Fakat bu yaklaşım tüm gerçeği ifade etmez, işin duygusal ve moral yönünü izah edebilir. Siyasi ve diplomatik gerçekler daha farklıdır.

Şu gerçeği görmekte yarar var: Kürt Özgürlük Hareketi, PKK önderliğinde bir nevi çağdaş Bolşevizm gibi görülmektedir. Zaten 'katı Stalinci' damgalaması bu görüşü yansıtmaktadır. Çok farklı özellikleri olsa da, yaklaşımlar benzerdir. Resmi siyaset ve devletler düzeni, PKK'yi ve bir bütün olarak Kürt Özgürlük Hareketi'ni legaliteye kabul etmek istememektedir. Birçok ülke ise illegaliteye çekmiştir. Özellikle Almanya bunda başı çekmektedir. ABD daha katıdır. Ortadoğu devletleri de aynı yaklaşım içindedir. Kesinlikle legalite dışı saymaktadırlar. Dost olanları ancak kişisel ve gayri resmi yaklaşım içindedir. En çok koruyucu dost ülke olarak tanıtılan Suriye, hiçbir zaman radikal Arap milliyetçiliği çizgisini aşmamıştır. Kişi olarak Devlet Başkanı Hafız Esat'ın tavrı önem taşıdığından, iki cümleyle değerlendirebiliriz. Hafız Esat, büyük olan otoritesinden ve içinden geçmekte olduğu koşullardan ötürü, bana göre despotik klasik devletle devrimci demokratik devlet arasında bir çizgide duruyordu. İlahi anlamlı devletin bir ayağını halkın içine çekmişti. Sanılanın aksine, otoriter ve kutsal devleti basitçe kısmen halkın hizmetine vermişti. Ama Sümer rahip devlet anlayışını esas olarak koruduğu da bir gerçektir. Yarısı aydınlık, yarısı karanlık bir Ortadoğu kimliğiydi. Kürt Özgürlük Hareketi'ne düşman değildi. Ama geleneksel ideoloji, devlet anlayışı, milliyetçilik ve çağdaş diplomatik güçler dostluğunu engelliyordu. En büyük yiğitliği, başkaları istiyor diye düşmanlık yapmamasıydı. Fakat son ayrılacağımız günlerde, Firavun torunu Mısır Başkanı Mübarek ile etrafındaki bürokrasiyi aşacak güçte olmadığını ortaya koymuştu. Milliyetçiliği aşırı zorlayacak konumda değildi.

Benim açımdan eleştirilmesi gereken Suriye değil, kendi konumumdu. 1990'ların, hatta 1980'lerin başlarında Arap sahasından ayrılsaydım tarihin seyri başka olabilirdi. Zagroslar'a yerleşmem en ciddi seçenekti. Fakat İran ve Kürt işbirlikçilerinin yaklaşımlarının neleri doğuracağı bilinmezdi. İkincisi, bu rolü rahatlıkla ve başarıyla oynayabilecek arkadaşlar vardı. Bu hakkı onlar kullansınlar beklentisi hakimdi. Ama öyle basit çıktılar ki, kendilerini bir karışlık derede bile boğduracak cüceler olduklarını gösterdiler. Kendilerine tanıdığım tarihi fırsatı ve hizmeti hiç anlamadılar. Olanaklar üzerine hovardaca ve bir mirasyedici gibi oynadılar. Kendilerini de, çok büyük değer ifade eden emek ve sabrımı da gafilce kullandılar ve çarçur ettiler. En çok eleştirilip özeleştiriye çekilmesi gereken konu budur. Fakat 9 Ekim 1998 çıkışını oraya yapmamanın doğruluğuna hala inanıyorum. Çünkü o zaman savaş kişiselleşir, tam bir intikamcılığa dönüşürdü. Olası bir barış ve kardeşlik fırsatı hepten yitirilirdi. Dağa çıkış 40 yıllık rüyam olduğu halde, üzüntümden çatlamamamın tek nedeni, insan yaşamının ve özgürlüğün iğne ucu kadar barışçıl bir imkanı varsa, bunun denenmesinin tercih edilmesinin daha değerli olmasıydı. Mevcut tabutluğumda bile moralli olmamın tek nedeni, onurlu bir barış için yaşamamın soylulaştırıcı bir savaştan daha az değerli olmamasıdır.

Simitis hükümetinin bu tavrının özünü anlamak çok daha önemlidir. ABD ve İngiltere, hatta Almanya'nın da onayı dahilinde bir tutum olma ihtimali bulunmaktadır. Yine Baduvas'ın davetine hiç sahip çıkmaması düşündürücüdür. Gelmememi kesin isteyebilirdi. Bakan olan birisinin bu kadar basit kalması anlaşılır olmaktan uzaktır. Önemli bir ihtimal, ayaklarımın Ortadoğu'dan bilinçli kopartılmasıdır. Bunda İngiltere istihbaratı temel rol oynamış olabilir. Karışık güçlerin devrede olması ihtimal dışı değildir. Daha sonraki gelişmeler şu gerçeği gösterecektir: Avrupa'ya çekilip kişiliğimi ve onurumu yıktıktan sonra, ellerinde ehil bir araç olarak, başta Türkiye olmak üzere Ortadoğu denkleminde kullanılmamın tasarlanması en güçlü olasılıktır. Yunanistan'a ilk adımımı atar atmaz; hukuk, insan hakları ve demokratik toplum kurallarının benim için olmadığını, katı siyasi ve ekonomik çıkarlarının esas alındığını anlayacaktım. Yunanistan'la başlayan tavrın Türkiye korkusu olduğunu veya anlaşarak sağlandığını belirtmem pek gerçekçi olmaz. Tersine, en üst düzeyde Batı sistemi olarak, başta Başkan Clinton olmak üzere, Türkiye'nin tavrını çok önceden ve çok dakik olarak inceledikleri kanaatindeyim. PKK ve Öcalan olgusunu kendi çıkarları için Türkiye'nin başına en ideal biçimde patlatmakta ve kullanmakta çok bilinçli olduklarını da belirtmem gerekir. Strateji ve taktik şuydu: Hem PKK'yi ve Kürtleri, hem de Türkiye'yi ve Türkleri kullanmak; gerektiğinde elli yıl sürecek kör bir savaşta tutmak için benden yararlanmak, Türkiye'nin elinde gerçekleştirilecek bir öldürtmeye kadar gitmek, en azından kendilerine bağlı şoven gerici kesimlerle bunu gerçekleştirmek. Böylelikle Türkiye'yi kendilerine daha çok bağlama, Kürtleri de onursuz bir

sığınmacılık altında kendine muhtaç kılma stratejinin ana parçaları olarak değerlendirilmektedir. Yaşanan dört aylık Avrupa macerası, bu eğilimi daha çok doğrulayacak niteliktedir.

Dostluk eğilimimi belirtmek durumundayım. Beş yaşındaki bir çocuk da olsa, dost bellediğimde sonuna kadar inanmam benim için bir karakter özelliğidir. Hayatta belki de en büyük zayıf (kendim buna inanmıyorum, dostluğun ve yoldaşlığın güven şartının hiç çiğnenmemesi gerektiğine batıl bir inanç gibi halen inanıyorum) yönüm, bu tür bir güven duygusudur. Dostluk ve yoldaşlık adına bu yönümün korkunç kullanıldığını biliyorum. Ama en temel insani değer olduğundan, vazgeçmemem gerektiğine de eminim. Bana göre, dostluk ve yoldaşlıkla oynamak, anasını ve eşini satmak gibi bir şeydir. Dolayısıyla dostluk ve yoldaşlık bağı 20. yüzyılın şahsında en büyük darbeyi yemiş olduğundan, onun en son ve en trajik kurbanı ben olacaktım. Bu anlamda 20. yüzyılla boğuşmaktan bahsetmem gerekir. Önce Yunanistan'da, sonra olası dostluk adına gittiğim ikinci durak Rusya'da, dostluğun başına neyin gelmiş olduğunu belirtmem hayli öğretici olacaktır.

Duma'nın siyasi iltica tanımasına ilişkin karar

İki seferin sonunda yoğunlaşmam, Yunan karakterini sınırlı da olsa çözme imkanını verdi. Bahsettiğim, hakim Yunan karakteridir. Mutlaka halkının bazı özgün ve egemenlerden farklı karakteristik özellikleri vardır. Tanrı Dionysos'tan beri Yunan halkının özgünlüğü bir gerçektir. Coşkulu ve dostçadır. Ama dünyanın tüm ülkelerinde görüldüğü gibi, bu karakter yenilmiştir ve ancak elinden ağlamak gelir. Dünyanın tüm halkları dostluklarına sahip çıkamazlar. Ama ardından bol bol ağlarlar. Kendi kendilerine dost ve yoldaş olduklarında da böyle yaparlar. Ayrılıkları, yitirişleri ve birlikleri ağlama ve ucuz sevgiye gömülmüştür. Saygı duyulsa da, bunun fazla değeri yoktur. Dostluğu ve yoldaşlığı koruyamayan bir saygı ve sevgiye, anam da olsa, hep hor baktım. Karşılıklı bir sevgi ve anlayış göstermedim. Sanki kader bana, 'Çok değer verdiğin dost ve yoldaşların için ağlamaya değmez' der gibidir. Karşı çıktığım, dostluk ve yoldaşlık değildir. Tersine, ona zafer değerini veremeyen, dost ve yoldaş olmasını bilmeyen, sahte ve zavallılardır.

Yunan egemen sınıf tarihine bakıldığında, MÖ 1600'lerde Mikenlerden beri mitolojik bir biçim kazanmış olan düşünce tarzlarına göre, tanrı Zeus her türlü puştluğu ve kalleşliği yapabilir. Önüne çıkan her kadını baştan çıkarabilir; her tarafından, alnından, kıçından Athenna başta olmak üzere birçok küçük tanrı doğurabilir. Yalan ve kandırmaca tanrısal özellikleridir. Troya kahramanı Hektor'u nasıl kandırdığını, ona inanan Homeros bile hayıflanarak dizelerine döker. Yeter ki Helenistlerin çıkarına olsun. Bir nevi İsrail Tanrısı Yehova gibidir. Helenler ve İsrailoğulları seçilmiş kavim oldukları için, diğer insanlık, yani barbarlar aleyhine ne yapsalar haklarıdır ve tanrıları da bunu böyle emretmektedir. Bu mitolojik gerçeklik, daha sonra dinsel ve siyasi gerçekliğe dönüşecektir. Mitoloji deyip geçmemek gerekir. Günümüze kadar dinin ve siyasetin temelinde yatan mitolojik gerçekliklerdir.

Bu mitolojik özellikler, Yunan hakim sınıfının nasıl doğduğunu dile getirmektedir. Ana kaynağı da Sümer mitolojisidir. Anadolu, Fenike ve Mısır üzerinden hem mitolojik, hem de maddi toplum olarak beslendikleri bilinmektedir. O günden beri değişmeyen bu sınıfsal ve ulusal karakter bütün çıplaklığıyla karşımda duracaktır. Hileci, kandırmacı, çıkarları uğruna hiçbir insana değer vermeyen, dışındakileri değersiz ve barbar sayan bir zihniyet ve ahlaktır. Temsil ettiğim insanlık, halk ve tarih gerçekliği, özünde kendisiyle bağdaşmayacak farklı bir tarih, siyasal ve kültürel gerçeklikle karşılaşmıştı. Bu bir anlamda Medler ve Perslerden beri devam eden Doğu-Batı karşılaşmasının küçük bir devamıydı. Batı kapısı, şahsımda temsilini bulan Doğu çıkışına kolay geçit vermeyecekti. Atina'nın başka hesapları da vardı. Tüm yaklaşımları, Türk tehlikesine karşı herkesten ve her yöntemle yararlanmaktı. Benim şahsımda yararlanabileceklerine tabii dostça bir biçimde pek göz kestiremiyorlardı. Yararlanmayı, tipik İngiliz politikası gibi "iti ite kırdırma" biçiminde ele alma yanlısıydılar. Dostluklarının bir kandırmacadan ibaret olduğu anlaşılıyordu.

Önceden planlanmamış çıkışım, ortaya çıkan zorunluluk karşısında, denenmesi gereken önceliklerin başında görüldü. Reel sosyalizmden sonra içine düşülen yozlaşma sürecinin krizli bir dönemi yaşanıyordu. Başbakan Primakov ve Başkan Yeltsin, reel sosyalizmin önemli hainleriydiler. Ekonomik ve gizli kirli istihbaratla bağlantılı çıkarlar nedeniyle, konumum ne kadar stratejik de olsa, o dönem için satılmaya çok müsaitti. Koca bir Sovyet sistemini satanların nazarında özgürlük değerlerine saygı beklemek kendini kandırmaktı. IMF, ABD, İsrail ve Türkiye ile yürütülen ilişkiler, bana karşı hukuk dışı bir tavrın alınacağını kesinleştiriyordu. Halbuki Duma bana 298'e karşı 1 oyla siyasal iltica tanınmasına ilişkin bir karar çıkarmıştı. Fakat despotik devlet açısından bunun fazla anlamı yoktu. Beni zorla Türkiye üzerinden Kıbrıs'a indirmek istiyorlardı. Büyük ihtimalle işbirliği halinde, daha o günlerde bir teslim etme gerçekleşebilirdi.

Bu inanarak yaptığım bir tercih değildi. Fakat uğrunda o kadar kan dökülmüş ve acı çekilmiş özgürlük ve eşitlik ideallerinin başına böyle bir yozlaşmış rejimin çöreklenmesi, aslında reel sosyalizmin derin sapmasını göstermekteydi. Bu durum onun geleneksel sömürü ve baskı sisteminden kopmadığını kanıtlıyor, Sümer rahiplerinin tapınak sosyalizminin bile gerisinde olduğunu hatırlatıyordu. Rusya devrimciliğinin kapitalizmin ve feodalizmin ufkunu aşamadığının, devlet kapitalizminin sosyalizmi doğuramayacağının, dolayısıyla çağdaş liberal kapitalizm karşısında tutunamayacağının bir örneğini sergiliyordu. Bunu bizzat görmem, 20. yüzyılın bir yüzünü daha iyi tanımama yol açtı. 20. yüzyıl bir ihanet yüzyılına çok benzemekteydi. Devrimler ve özgürlükler yüzyılı, daha sona gelmeden, hiçbir insanlık değerine kökten bağlı olmayan ve maddi çıkarcılığın her ilkeyi tutsak ettiği bir yüzyıl olarak 2000'e dayanmıştı. O kadar kanlı geçmesi yücelmesine değil, barbarlığına bir kanıttı. Genele hükmeden, ilkel milliyetçilik ve kaba materyalizmdi. İnsanlığın tarih boyunca tüm yüceltici, gerçekten insan hakları ve demokratik içerikli özelliklerine karşı en kapsamlı bir karşı-devrim söz konusuydu.

Devrimin ve karşı-devrimin tanımını yeniden yaptıracak bir sonuçla karşılaşılmıştı. Karşılaştığım tablo insan gerçekliğine daha doğru yaklaşmaya zorluyordu. İlkelerle güne gömülmüş yaşam tarzını kıyaslamamı aydınlattı. Bazı sembolik kalıplara takılmamam, artık tanrı ve insan maskelerini (ki, aynı gerçeği ifade ederler) cesaretle parçalamam gerektiğine dair cesaret ve bilincimi arttırıyordu. 20. yüzyılın putları kırılmalıydı. Bireyin varlığı ve hakları toplumun varlık ve haklarından önce gelmeli veya en azından ikisi arasındaki optimal (verimli ve özgür birlik) nokta esas alınmalıydı. Bireysellik ve ona ilişkin hakların kapitalizmin insafına terk edilmesi vahim bir yanılgıydı. Bireyin varlığını ve özgür gelişimini esas almayan her toplumculuk, aslında Sümer rahip tarzıydı ve egemen sömürücü sınıfları doğurmaya mahkumdu. 'Her şey toplum için' sloganı aslında en eski bir sınıflı toplum sloganıydı. 'Her şey birey için' ise, çelişkili gibi görünse de, en gelişmiş sınıflı toplumun, kapitalizmin sloganıydı. İki ilkenin sloganlarına yenik düşmeden, bir insanlık, özgürlük ve eşitlik idealine dayanmak esas yoldu. Bilimsel sosyalizm bir olgu olacaksa, kendini dogmatizmden ve tapınak sosyalizminden kurtarmalıydı. Devlet uğruna her mücadele sosyalizme tersti. Onun yerine bir arayış, sosyalizmin özüydü. Bulunan proletarya diktatörlüğü de olsa, yeni bir kölelik aracından başka sonuç vermiyordu. Zor sisteminin aşılmasına dayanan bir siyasal teori ve pratik, bireyi baştan esas alan bir özgürlük ve toplumu kolektif emekle yücelten bir eşitlik ideolojisi, bilimselliğin ve tekniğin yol açtığı imkanlarla egemen sınıf barbarlığını aşabilir ve özlenen toplumsal ütopyanın gerçekçi ifadesini kovuşturabilirdi.

Moskova seferinin bu yönlü ideolojik yoğunlaşmamı hızlandırması, sosyalizm ütopyasına inanmış ve büyük emek çekmiş sahiplerinin anısına verebileceğim en temel karşılıktır. 20. yüzyılın Moskova'sı o kadar basitleşmişti ki, hiçbiri hayali olumsuz da olsa canlandıracak güçte değildi. Rus gerçeği üzerinde en az Yunan gerçeği kadar durmanın gereği açıktı. Burada da bazı putları yıkarak yaklaşmanın gerçeklere ulaşma açısından vazgeçilmez olduğu kendini açıkça ortaya koyuyordu.

Avrupa Kürt sorununun çözümünden yana değildi

Roma'ya 12 Kasım 1998'de yöneliş, Avrupa içinde gidilebilecek tek ülkenin başkenti konumunda olmasındandı. Komünist Parti'nin 'Yeniden yapılanma' adlı grubundan Milletvekili Ramon Montaviani'nin desteğiyle ulaşıldı. Massimo D'Alema hükümetinin birkaç aylık dönemine denk gelmişti. Yaklaşımları zikzaklı oldu. Ne siyasi, ne hukuki net bir yaklaşım sergileyemedi. İtalyan büyük sermaye çevrelerinin ağır tahriki, Avrupa ülkelerinin tam destek vermeyişleri, özellikle Almanya'nın kişiliğini sarsma ve kendini dayatma tavrının ağırlığı altında inisiyatifli davranamıyordu. Baştan savmacı tavır gelişiyordu. En iyi eğitilmiş polis gruplarıyla çok yoğun bir psikolojik baskı kuruldu. Odadan ayrılmaya hiç fırsat tanınmadı. Kaçırtma veya kalmakta ısrar edilirse çok sıkı bir denetime razı olma dayatılıyordu. Ağır sorumlulukları olan birisi için, ilk çıkan fırsatta ayrılması gerektiği açıktı. Bir zorla atmadıkları kalmıştı. Birçok ülkeye para verip yer ayarlamaya çalışmaları gerçek niyetlerini gösteriyordu. Demokratik hukuk tavrı sergilenmeyecekti.

Niyetim Kürt sorununu demokratik bir platforma çekmekti. Destek olunsaydı, Türkiye'nin de bu tavra gelmesi zor olmayacaktı. Anlaşılan, Avrupa Kürt sorununun ciddi çözümünden yana değildi. Sorunla Türkiye'nin uğraşması daha çok işlerine geliyordu. Yunanistan'ın tavrından da bu anlaşılıyordu. Avrupa'da siyaset, savaşın sonunu getirebilirdi. Bu ise, ABD de dahil, Batı'nın stratejisine uygun düşmüyordu. Almanya'nın tavrı, bir an önce dağ yolunun açılmasıydı. Uzun vadeli düşündükleri açıktı. Ortadoğu'da Kürtlere dayalı bir kargaşa daha çok işlerine geliyordu. Dolayısıyla benim beklenmedik çıkışım, taktikleri dışında bir durumdu. Bütün hazırlıkları, ehlileştirilmiş işbirlikçi Kürt şahsiyetlerine dayanıyordu. PKK ve özellikle benim varlığım, on yıllarca yürütmüş oldukları ve çok sermaye akıttıkları Kürt kozunu ellerinde işlemez kılıyordu. Ya saptırıp kişiliksiz biri konumuna getirecekler ya da dışlayacaklardı. Bunda ABD'nin eğilimi de hesaba katılıyordu. Zorlasam kalabilirdim. Roma hukukunun doğduğu merkezden atılmam zordu. Fakat siyasi riskleri ağırdı. Bu kadar zorlayan bir devletin daha tehlikeli yönelimleri de her an hesaba katılmalıydı. İlk doğacak fırsatta ayrılmam zorunluluk arz etmişti.

Avrupa'nın üç tarihi başkentinde geçirdiğim toplam dört ay bazı önemli gerçekleri ortaya çıkarmıştı. Demokrasi ve hukuk, Kürt özgürlük iradesine hakkını vermek niyetinde değildi. Avrupa'nın insani bir Kürt politikası yoktu. Sadece Türkiye'ye yönelik taleplerinde bir argüman olarak kullanılıyordu. Aslında son iki yüz yıllık politikalar sürdürülüyordu. Kürtleri Ortadoğu'da İran, Irak ve Türkiye yöneticilerini kendi politikaları doğrultusunda zorlamak için en uygun araç olarak görüyorlardı. Acil bir çözüm için tavır almamalarının altında bu temel neden yatıyordu. Onlara uzun

vadeli sorun yaratan bir Kürt olgusu lazımdı. Çözüm ise, kullanacak malzeme bırakmıyordu.

Bu tutum Kuzey Irak'taki Kürt işbirlikçileri için de geçerliydi. Sorunlu bir Türkiye kendilerine muhtaç olacaktı. Dolayısıyla PKK'nin hep bir sorun olarak kalması, politik çıkar için hepsine çok gerekliydi. Benimle çözümü değil, istedikleri gibi davranıp uzun vadeli politikalarına hizmet edecek birilerini düşünüyorlardı. İki yüz yıllık politik perspektiflerine aykırı bulunuyordum. Özgür karakter ve bağımsız karar inisiyatifi kabul edebilecekleri bir durum değildi. Bunu kabul etmeleri, onlarca yıldır besledikleri birçok işbirlikçi Kürdü kaybetmeleri demek olurdu. İtalya Türkiye'den daha çok yatırım ve ticaret imkanı elde etmek istiyordu. Bunun için en radikal tavrı alabiliyordu. Ama benim durumum, pratikte görüldüğü gibi bu hesabı da bozuyordu. Çıkarları kişiliğimi kaldırmaya uygun düşmüyordu. Anlaşılan, Avrupa hukuku ve demokrasisi Kürt sorunu sınırlarında duruyordu. Ancak işgüçlerinden ucuzca yararlanma ve uzun vadeli Ortadoğu politikalarında bir araç olarak kullanılan Kürt yaklaşımı geçerliydi. Bu yönüyle de olsa, politika yine de tam şekillenmeden uzaktı. Ağır basan yön, genel birçok sorunda başta Balkanlar olduğu gibi, Kürt sorununda da Avrupa'nın şekillenmiş bir politikasının olmadığıydı. Her devlet ancak polis ve istihbarat çerçevesinde yaklaşıyor, sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla da sızmaya çalışıyordu.

MOSSAD devrede

Roma'dayken ve sanıyorum Moskova'dayken, benimle en yoğun ilgilenen bir güç de MOSSAD'dı. "Kürt meselesinin en esaslı sahibi benim" dercesine, istihbarat ve denetim ağını esasta geliştiren güç olduğu giderek açığa çıkıyordu.

ABD, İsrail ve İngiltere ayrı bir kanat olarak duruyorlardı. Avrupa henüz dağınıktı. Zaten bu tip önemli sorunlarda ortak bir politikadan yoksundu. İngiltere iki yüz yıldır önderlik ediyordu. Olası Kürt politikası İngiltere olmaksızın düşünülemezdi. İsrail'in doğuşuyla denetim MOSSAD eliyle yürütülüyordu. Barzani ve Talabani'yle birlikte birçok Kürt sisteme bağlanmıştı. Yalnız PKK'nin durumu yaratmış oldukları sistemi bozuyor, yaratılmış dengeyi tehdit ediyordu. Bu nedenle beni sorumlu tutup, sıkı bir teşhir ve tecrit politikasına hapsetmişlerdi. Türkiye'yle 1996 anlaşmaları, operasyonel roller üstlenmelerine de yol açmıştı. Bunu çok iyi hesap edememek bir eksiklikti. Roma'dayken hala ciddiye almamamız, İsrail gücünü hesaplamadaki yetersizlikten kaynaklanıyordu. Daha sonra anlaşılacak ki, Moskova'yı da benimle ilgili olarak avuçları içinde tutan İsrail'di. Benim esas takibimde ve işlemez duruma getirilmemde İsrail'in payı belirleyiciydi. Tabii bunu ABD'nin büyük mali ve diplomatik desteğiyle birlikte yürütüyorlardı. Moskova'da kalmamam için IMF'nin 8 milyar dolarlık kredisi kullanılmıştı. Yine Türkiye'den bu amaçla Mavi Akım Projesi koparılmıştı. En alçakça olanı şuydu ki, hiçbir şey vermeden, sıkışık durumumu bol bol kullanarak, birbirlerinden birçok tavizi koparıyorlardı. Türkiye'de "Apo primi" denilen rantçı sistem, uluslararası alanda da daha büyük çaplı uygulama buluyordu. Tüm Avrupa, Rusya, ABD ve en son Kenyalı bürokratlar da nemalarını alacaklardı. Şahsımda bir halkın özgürlük istemlerinin böylesine maddi çıkarlarla pazarlanması çok alçakçaydı.

İtalya'da psikolojik savaş sonuç veriyordu. En ufak bir fırsatta çıkmaya hazırlanıyordum. Moskova temsilcisi Numan Uçar'ın köylü basitliği komplonun derinleşerek sürmesine yardımcı oldu. İtalya temsilcisi Ahmet'in de pasif ve sorumsuz hali, olup biteni tam anlamaktan uzaktı. Hepsi kendi basit dünyalarında çoktan tükenmişlerdi. İtalya'dan çıkışta hem ben, hem Başbakan D'Alema rahatlamıştı. D'Alema kötü bir demokrasi ve insan hakları sınavını vermişti. İtalyan sermayesi karşısında ürkekti. Hukuk ve demokrasinin gür sesi olsaydı, özgürlük tarihine katkısı unutulmaz olurdu.

Tekrar Moskova'ya vardığımda, büyük ihtimalle oyunun son perdesi bilinerek hazırlanmıştı ve oynanıyordu. İtalya'dan çıkartılmam, her iki tarafın karanlık güçleriyle yetersiz PKK temsilcilerinin safdilce yaklaşımlarıyla gerçekleşmişti. Süreç, çarmıh veya tabutun hazırlanması süreciydi. Moskova'dakiler ilk çivileri sıkı vuruyorlardı. İlk defa suratlarında dostluğa hiç yer vermeyen görüntülerle tanışıyordum. Belli ki, karar üst düzeyden ve kesindi. Bilinen akıbette üzerine düşeni yapıyorlardı. Oyun ve zorbalıkla bir kargo uçağına bindirip, sonradan Tacikistan'ın Başkenti Bişkek olduğu anlaşılan köy evi gibi bir yerde bir haftalık bir tutukluluktan sonra, aynı statü içinde Petrograd yoluyla garip dost gibi görünen ve emekli general olduğu söylenen Naksakis'le Atina temsilcisi Ayfer, özel bir uçakla gelip Atina'ya doğru yola çıktık. Uçağın devlet bağlantısı açıktı. Önce Romanya'ya indirilmek istendi. Naksakis teslim etmenin burada gerçekleşeceğinin Simitis'le kararlaştırıldığını iddia etmektedir. Doğru olabilir. Kabul etmeyince, zorunlu olarak Atina'ya indik. Aynı cehennem zebanileri, Stavrakis ve Kalenderis bekliyorlardı. Yalnız bu bir gün sonra olacaktı. İlk gün geldiğim gibi VIP salonundan geçip bir gün Naksakis'in kaynanası, halktan ve dost olan kadının evinde kalacaktım. Ona şunu demiştim. "Pangalos ihanet edebilir mi?" Çok kesin 'hayır, seçim için bundan iyi bir fırsat olamaz' diyordu.

Dışişleri Bakanı Pangalos açık bir hileye başvurdu. Resmen görüşmek amacıyla çağırdığı eve en üst düzeyde istihbarat ekibi yollamışlardı. Dostça olmayan tehditkar bir üslupla "Sana sabah saat dörde kadar süre tanıyoruz. Aksi halde bildiğimizi zorla yaparız" dediler. Bu bir düşmanca yaklaşımdı. Gerçek suratlarını gösteriyorlardı. Önceden anlaşmış oldukları açıktı. Geriye benim halen devam eden dostça güvenimi kullanıp istedikleri yere çekmekti. Kenya çok önceden CIA ile birlikte hazırlanmıştı. Bunu sonra anlayacaktım. Çok güvendiğim Kalenderis, Yunan devletinin şerefi üzerine söz vererek, tehlikeden uzak bir yer olarak eski Yunanlıların etkili olduğu Kenya'da 15 gün içinde Dışişleri Bakanı'nın hazırladığı Güney Afrika pasaportuyla çözüm bulunduğunu söyledi. Dosta güven esas olduğu için kabul etmemek olmazdı. Yanımda ciddi bir uyarıcı yoktu. Tam anlayamadığım tercüman Melsa, uyuşuk hareket ediyordu. Sahtelikleri çözebilirdi. Ayfer'i alıkoymuşlardı. Aslında tecrit edilmiştim.

Bu süreçte ihaneti dolaylı yoldan anlatmak isteyen birkaç harekete tanık oldum. Şoför binmem gereken uçağa sert bir vuruş yaptı. Bunun bilinçli bir tavır olduğu kanısındayım. Uçak kalkamadı. Fakat daha sonra hemen İsviçre üzerinden olduğunu tahmin ettiğim yerden, çok özel bir uçak Yunanlı olmayan ekiple gizli bir askeri havaalanında beni bekliyordu. CIA veya İngiltere istihbarat uçağı olma ihtimali yüksekti. Binmeden önce taksi şoförü on defadan fazla gidip geldi, uçağa bir türlü varmak istemiyordu. Bundan da bir sonuç çıkarmadım. Dostluğun kitabında böyle ihanetlere yer olmayacağına o kadar inanmıştım ki, birisi o anda bana "kaçırılıyorsun" deseydi, terslerdim. Çünkü insanlığın kitabında buna yer yoktu.

Tarihin en büyük provokasyonu

Daha sonra her şeyin planlı olduğu anlaşılacaktı. Kenya Büyükelçisi Kostulas beni rahatlıkla havaalanından aldı. İlk konuşması manidardı. İngilizler ve Almanların biraz şerefi olabileceğini, ama Yunanlıların pek şerefi ve onuru olmadığını hissettirmek istedi. Bu sözlerinden bir anlam çıkarmak imkansızdı. Zorla BM toplantısına bırakmak niyeti vardı. Bundan da bir şey anlayamadım. Daha sonra benimle birlikte yemek yemekten de vazgeçti. Hiç oturmamaya çalışıyordu. Belli ki son günleri geçiriyordu. Atina'dan gelen direktifle mutlaka elçilikten atılmam isteniyordu. Dört goril gönderilmişti. Direneceğimizi belirtince vazgeçtiler. Dışişleri, Kamu, Adalet ve İstihbarat Bakanlıkları sabaha kadar bakan düzeyinde telefonla Elçilikten çıkarılmam gereğini belirtip orta yere atılmamda kararlı görünüyorlardı. Kostulas, Kenya Dışişleri Bakanı'nın İstihbarat Başkanı oğlunun olduğu bir toplantıya gidip, her şeyin bilindiğini, fotoğraflarımın bile çekildiğini, tanınan sürenin 15 Şubat'a kadar olduğunu, çıkmazsak zorla bunu gerçekleştireceklerini karar olarak bana aktardı. 15 Şubat'ta çıkmazsak, öldürme dahil her şey olabilirdi. Dolayısıyla o gün çıkmak kaçınılmazdı. Kalmak; baskın, direnme ve silahlı çatışma süsü verilerek öldürülmek olacaktı.

Kalenderis'in son büyük ihaneti şuydu: "Simitis'le konuştum. Mısır üzerinden Hollanda'ya gidebileceğimize dair güvence verdi" dedi. Olduğu gibi kabullenmekten başka bir seçenek yoktu. Daha önce de Beyaz Rusya'nın Başkenti Minsk üzerinden bir Hollanda seferi düşünülüyordu. Aslında bu da tertipti. Büyük ihtimalle Şam çıkışından beri her şey CIA, İngiltere ve Yunan istihbaratının halen içyüzü tam bilinemeyen bir planı gereği yönetilmekteydi. Tarihin en büyük provokasyonlarından birisi olarak hazırlanıldığından kuşkum yoktur. Ama gerçek içyüzü konusunda her şeyi bildiğimi söylemem olanaksızdır. Bunu ancak kendileri bilebilir. Yapabileceğimiz, ortaya çıkan gelişmeleri doğru yorumlayabilmektir. Kenyalı polisi Elçiliğin içine kadar almışlardı. Gitmememin baskın anlamına geldiğini açıkça hissettiriyorlardı. Yetkili birkaç cümleyle şunu söylüyordu: "Biz ülkemizde kan dökmek istemiyoruz." Bu arada ilaç, uyuşturucu kullanma durumları olabilirdi. Mutfakçılar mutlak anlamda Elçiliğe bağlıydı. Durumum bir nevi uyurgezer gibiydi. Dolayısıyla sağlıklı düşünmeden alıkonulmam için gerekli dozajda ilaç kullanmış olmaları bu süreçte yüksek bir ihtimaldi. Çok açık kuşkulu durumları bile çözmememin bir nedeni de uyuşturucu etkisi olabilir.

Bindiğim uçağın etrafında yeşil gözlü ve sarışın, kumral, uzun boylu ve ellerinde otomatik tüfekli adamların tertibat aldığını fark ettim. Bunların CIA ve MOSSAD elemanları olmaları yüksek bir ihtimaldi. Elçilikte fotoğrafları çekenlerin de MOSSAD'dan olmaları daha yüksek bir ihtimaldir. Uçağın içinde Türk Özel Timi üzerime çullanıp beni yere yatırdı. Üzerimdeki her şeyi alıp bantlarla kıskıvrak her tarafımı bağladılar, gözlerime de aynı kalın bantları takıp uçağın arkasına bıraktılar. Uçak Cavit Çağlar'ındı. Doğruyol hükümetinin niteliğini yansıtan bir olaydı. Uçak iki defa indi. Biri Mısır, diğeri ya İsrail ya Kıbrıs'tı. Gemiyle adaya getirildiğimde, 16 Şubat sabahıydı. Uçakta gözlerimin ilk çözülmesiyle söylemek istediğim mesaj şuydu: "Bu başarı sizin değildir. Size dostluk yaptıklarını söyleyenler, dürüst davranmıyorlar. Bu oyunu her iki tarafa oynamak istiyorlar. Ben hiçbir zaman Türklük düşmanlığını yapmadım. Ana tarafından kan bağlılığı bile vardır. Barış ve kardeşlik tek doğru yoldur. Bundan sonra mücadelemi bu temelde yürüteceğim kesindir." Aslında ilk tavrım, sonuna kadar konuşmamaktı. Fakat hemen anlaşılıyordu ki, bu tutum komplonun olduğu gibi gizli kalmasına yol açardı. Komployu açıklamak için yaşamak daha doğruydu. Yolda uçaktan indirdiklerinde ve biraz sürüklediklerinde, "Faili meçhule mi götürüyorsunuz?" dediğim zaman, "Bu şansı sana vermeyeceğiz. Ağzını kapat, yoksa biz kapatırız" dediklerini hatırlıyorum.

Beni adada ilk karşılayan, yarbay rütbesinde ve Genelkurmay Başkanlığı'nı temsil ettiğini belirten bir subaydı. Dedikleri özce şöyleydi: "Bu işte çok oyun var. Biz kardeşlikle halletmek istiyoruz. Bu tertiplere fırsat vermeyeceğiz." Bu, pek beklemediğim bir tavırdı. Güvenirliğini hiçbir zaman ölçecek durumda değildim. Taktik yanıltmayla birlikte, bir politikayı da dile getirmiş olabilirdi. Bekleyip görmekten başka bir seçenek yoktu. On gün koşulları çok ağır bir hücrede kaldım.

Emniyet, MİT, Jandarma ve Genelkurmay istihbaratı dörtlü çapraz halinde bir soruşturma yürüttüler. Kaba bir baskı ve küfür yoktu. Fakat manevi, psikolojik ortam benim için çok ağırdı. Dayanabilmek mucizeydi. On gün boyunca doğru bildiğim ve bulduğum biçimde konuştum. Tavır koydum. Bir kısmı yayınlandı. Bir kısmı yayınlanmadı. Farklı bir devlet yüzüyle karşılaştığım kesindi. Olgun yaklaşıyorlardı. Oynanan oyunların ne kadar içinde veya karşısında olduklarını kestirmem zordu. Esas aldığım tutum, baştan sona halkların onurlu barış ve kardeşçesine yaşama birlikteliğine fırsat veren bir çizgiyi inançla, kararlılıkla ve bilinçle savunmaktı. Bu durum ideolojik ve politik çizgime ters düşmüyordu. Ayrılıkçılığa ve meşru savunmayı aşan şiddete tavır almam ideolojik hattım gereği olduğundan rahatlıkla tavrımı sürdürdüm.

Bir uzlaşma olsa, durumu ilan etmeyi bir onur bellerdim

İmralı yargılamasının meşru, evrensel ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin gereği olan bir temeli yoktu. İşin temelinde ağır bir komplo ve kaçırılma vardı. Mahkemenin bu koşullar altında olmaması gerekirdi. Ayrıca AİHS'ye aykırı birçok yönü olduğu AİHM'e de bildirilmiştir. Sembolik olan, genelde hazırlanan senaristleri ve yönetmenleri dışında olan bir tiyatronun kamuoyuna yönelik kısmının oynanması söz konusuydu. Savunmamı bir "demokratik uzlaşıcı ve barış mesajı" olarak vermem bana göre en doğru tutumdu. Kapsamlı bir savunma için ne süre, ne materyal, ne de hazırlık açısından psikolojik olarak uygun bir durum vardı.

İmralı sürecine ilişkin birçok açıklamalarım oldu. Umarım özü olduğu gibi kitaplar halinde yayınlanır. Buradaki hususları tekrarlamam fazla anlamlı olmaz. Kaldı ki, bu savunmam tüm avukatlarla diyaloglarımın ideolojik, siyasi ve moral temelini vermektedir ve tamamlayıcı nitelikte görülmelidir. Bazı çevreler içte ve dışta olmak üzere tavrımı tahrip etmek istediler. En sakıncalı durum buydu. Sağlık ve ölümümden bile daha önemli olan bu hususları sürekli açıklığa kavuşturmak istedim. Yaygın olarak yapılan, "Derin devlet ve Genelkurmay'la anlaştığım, uzlaştığım veya teslim olduğum" biçiminde bir propagandaydı. Bu propaganda amaçlıydı; hem iç hem de dış taraftarları, bununla gerçek yüzlerini gizlemek istiyorlardı. Bir uzlaşma olsa, durumu ilan etmeyi bir onur bellerdim. Böyle bir durumun olmadığını hep vurguladım. Ateşkes konusu üzerinde ise, 1993'ten beri duruyordum. En son Şam'dayken, tek taraflı olarak ilan ettiğim 1 Eylül 1998 ateşkesine bağlı olarak, 1 Eylül 1999'da koşullar elverdikçe ve makul bir süre kalmak üzere sınırların dışına çekilmeyi, ateşkesi daha gerçekçi kılma kararlılığı temelinde ikinci bir adım olarak attım. Mevcut durum, zorunlu koşullar nedeniyle sınırlı bir gücün içeride, büyük bir kısmının dışarıda meşru bir savunma temelinde üstlendiği, "demokratik uzlaşı ve barış için diyalog" beklentili bir pozisyon biçimindedir.

Siyasetin, hükümet ve parlamentonun çözüm aramamasının sorumluluğunun kendilerine ait olduğu, mevcut durumun her bakımdan risk-ler taşıdığı bilinen bir husustur. Bu durum olumlu temelde aşılmazsa, daha büyük ve uzun süreli bir şiddet sarmalının ortamı kaplaması tehlikesi göz ardı edilemez. Uzlaşma, "demokratik ve laik cumhuriyet" kavramının özlü olarak hayat bulmasında aranmaktadır. Türklerin tarih boyunca Anadolu'da oluşturdukları tüm siyasi oluşum ve devletlerde Kürtlerin payının olduğu, bunun en son örneğini Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ve ondan önce verilen ulusal kurtuluş savaşıyla kanıtlandığı iyi bilinmektedir. İsyanlar nedeniyle inkar edilen ve günümüze kadar değişik biçimlerde süren bu politikadan vazgeçilmesi halinde, çözüm olanağının ortaya çıkacağına inanılmakta ve beklenmektedir. Kürtlerin özgür yurttaşlar ve halk olarak, evrensel hukuk ölçüleri de göz önüne getirilerek cumhuriyetle bütünleşmesi stratejik bir yaklaşım olarak görülmektedir.

PKK'nin yeni dönem program, strateji ve taktiklerine yansıyan bu tutum, savunmamın ilgili bölümlerinde genişçe açıldığı için tekrarlamayacağım. Politika ve tavır belirlemesi gereken, devletin üst düzeyidir. Bu gerçeklik sadece Türkiye Kürtleri için değil, tüm parçalardaki Kürtler için stratejik bir yaklaşım olarak öngörülmektedir.

Gerçek bu kadar açık olduğu halde, PKK'ye yönelik tavırların önemli bir kısmı, sarsılan ve açığa çıkan çevrelerin çok çirkin ve hain yüzlerini gizlemek için "Apo Kürt meselesini İmralı'ya gömüyor" iftiralarıdır. Bunları çok iyi takip edip hesap sorma büyük önem taşımaktadır.

Özellikle son on yıldır amansız bir ihanet dayatmasıyla, hem Güney Kurdistanlı işbirlikçiler tarafından, hem de Avrupa'ya sığınmış, her bakımdan Avrupa'ya bağlanmış, moral değer tanımayan ve tüm yaşamlarını anti-Apoculuğa bağlamış kesimlerce yürütülen bu iftira ve karalama kampanyası kendilerini kurtaramayacaktır. PKK savaş ve barışçıl tutumuyla ortadadır. Gücü, şehitleri ve halkı da ortadır. Bunlar nerededir? Savaş istiyorlar. Kim engelliyor? PKK'yi kışkırtmakla kime, hangi güce hizmet ediyorlar? Dürüstlerse meydan açıktır. Kürt meselesini dağda, ovada, şehirde, köyde, içte ve dışta temsil etsinler. Sonuna kadar direnerek bir örnek göstersinler ki, sahtekar ve iftiracı olmadıklarını kanıtlamış olsunlar.

Güneyli işbirlikçiler on yıldır PKK'nin sırtında otonomi hayali ile yaşıyorlar. Hem YNK hem de KDP, bağlı ve uydu güçleri ile PKK'ye karşı korkunç tavırlar geliştirdiler. Onlar için iki yol vardı: Ya samimi bir özeleştiriyle demokratik uzlaşı ve barışa gelmek ya da hak etmedikleri ve PKK'siz gerçekleşmeyecek otonomiden vazgeçmek. Bunların kırk yıldır yürüttükleri siyaset ve diplomasi Kürt halkına dört bin yıllık yabancı tahakkümden daha fazla zarar vermiştir. Hiç olmazsa bundan sonra dürüst olmayı, barış ve demokrasiye gelmeyi bilsinler. Aksi halde dünya da gelse, içinde bulundukları durumdan kurtulamayacaklarını görsünler. Tüm şehitlerin, yoldaşların, halkın ve benim kararlılığımın bu olduğunu unutmasınlar.

Benim İmralı sürecim bu savunmamın ruhuna uygun olarak devam edecektir. Tutumum; yarın olacakmış gibi barış ve demokratik uzlaşıya her an hazır olmak kadar, yarın benden

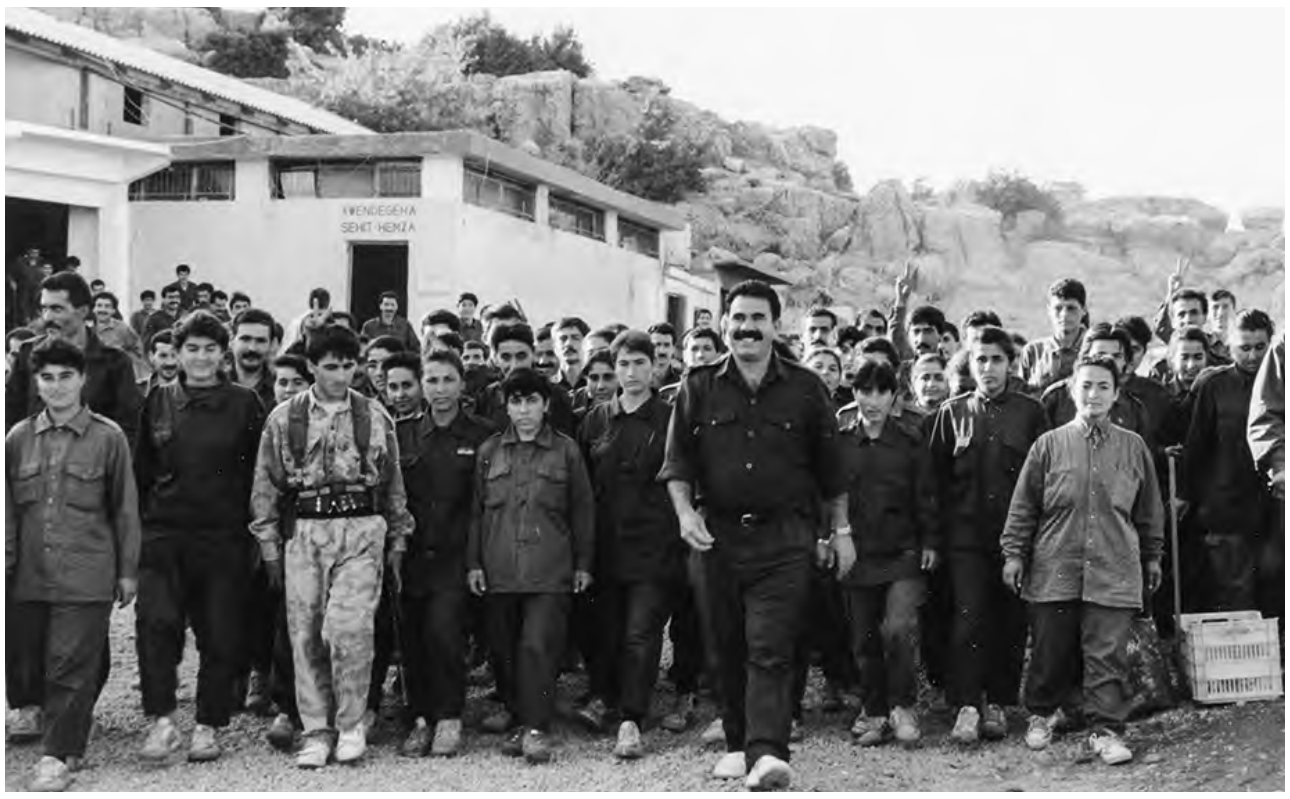

başlayacak bir imha savaşına da sonuna kadar karşı olmak ve her zaman inançla, kararlılık ve hazırlılıkla buna cevap vermektir. Bunun dışında ne yaşam tanıdım, ne de anlarım. Çok büyük yetersizlikleri olsa da, umut ve bağlılıklarını her zaman bana sunanların, bu gerçeğin ne anlama geldiğini tüm yönleriyle anlamaları ve içinde bulundukları koşullara göre gereğini yapmaları, kendileri için de bir yaşam sorunudur. Bağlı olmayı bilmek ve ölçülerine göre hareket etmek son derece önemlidir; yaşamını olası her tür gelişmeye karşı tümüyle örgütlü ve hazırlıklı tutmayı gerektirir.

İnanıyorum ki, bu savunmamla eksik kalan ve soru işareti uyandıran birçok hususa kapsamlı cevabımı vermiş bulunuyorum. Halkımıza ve yoldaşlara, başta Türk halkı olmak üzere tüm komşu halklardan ve dünyadan dostlara, beklentilerine ve en azından çok merak edilen ve halen yaşadığım ağır koşullar altındaki İmralı sürecine ilişkin yanıtları en kapsamlı bir biçimde vererek borcumu ödemiş olmaktayım. Eleştirilerini aynı sorumluluk altında geliştirmeleri ve eleştirilerimin gereklerini yapmaları da benim kendilerinden beklentim ve hakkımdır.

Halkımız üzerinde Sümerlerden beri geliştirilen kolonileştirme çabalarının ayrılmaz bir parçası olan ve esas olarak dost görünümünde işbirlikçi güçlere ve kişilere dayalı komploların en kapsamlısı olarak hayat bulan 9 Ekim-15 Şubat komplosu, istediği ve planladığı sonuca ulaşmaktan uzaktır. 20. yüzyılın tüm hainlerini ve işbirlikçilerini en üst emperyalist irade altında birleştiren bu komployu bir tarihi Anadolu ve Mezopotamya barışına dönüştürmek, görev olarak halklarımızın ve tüm sorumlu güçlerinin önündedir. Bu göreve sahip çıkmak, hem ülkenin güçlü bütünlüğü ve hem de laik ve demokratik cumhuriyetin özlü birliği için tek doğru tutumdur. Bu aynı zamanda tarih boyunca arzulanan onurlu barışın, kardeşliğin, özgürlük ve eşitliğin de yoludur.

15 Şubat komplosu halklar için kalıcı barışa dönüştürülebilir

15 Şubat komplosunu tarihi açıdan yorumladığımızda önemli özellikler ortaya çıkmaktadır:

1- Komplonun genelde Doğu-Batı çatışma çizgisi üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Beni Anadolu'nun, Türkiye'nin zayıflatan noktası olarak değerlendirmektedirler. Batı'nın şımarık çocuğu ve uç noktası olarak Yunan siyaseti beni hep ilkesiz, sadece zarar veren bir pozisyonda görmek istemiştir. Tersine ilişkimin kendilerine zarar vereceğini görür görmez ateşe atmaktan çekinmemiştir. Fakat son komplodaki rolü, esas olarak dostluğu kullanan hain işbirlikçilik biçimindedir. Bizzat planlayan ve uygulayan değil, daha çok taşerondur. Bu taşeronluk karşılığında ilerde Kıbrıs ve Ege konusunda taviz beklediği çok açıktır. Sonraki gelişmelerde bu husus fazlasıyla açıklığa kavuşmuştur. Bizzat teslim etme emrini verenin Başkan Clinton olduğu özel temsilcisi Blinken tarafından basına açıklanmıştır. Bunu terörizme karşı tavırla izah etmek dar bir yaklaşım olur. Bunun arkasında İsrail'in olduğu kesindir. İsrail sağının savaş yanlısı aşırı uç kesiminin Türkiye'ye verdiği sözle bağlantısı güçlüdür. Dönemin İsrail Başbakanı sağcı blok Likud lideri Benyamin Netenyahu'dur. İsrail Ortadoğu'nun stratejik dengesinde Türkiye'yi yanında tutmak için komplonun gerçekleştirilmesinde baş aktör durumundadır; fakat yalnız değildir. Ayrıca İsrail sol demokratlarıyla, Şimon Perez çizgisiyle bağlantısı olacağını tahmin etmiyorum. Unutmamak gerekir ki, İzak Rabin suikastı da sağ uçlarla bağlantılıdır. Clinton, komplonun hazırlıkları yoğunlaştığında Monica şantajıyla etkisiz duruma getirilmiştir ve İsrail lobisinin bir dediğini iki etmeyecek durumdadır. Hem karısı Hillary hem de Monica'nın elinde şantajla birçok başkanlık kararını çıkarmak imkan dahiline girmiştir. Burada İsrail ve Yunan stratejisi arasında Türkiye konusunda geçici bir işbirliği durumu doğmaktadır. Clinton bunu koordine etmektedir. Koordinasyonun temelleri Londra'da atılmış olup, beni izole ederek Kürtleri ve PKK'yi kendi kontrollerine almanın hesabı çok güçlüdür. Benim önderlik konumum Kürtler üzerinde geleneksel Batı politikasını sarsmaktadır. Olayın özü de bu gerçekliğe dayanmaktadır. Avrupa bu nedenle tasfiye edilmemi çıkarlarına uygun bulmuştur. Çünkü uzun süredir yürüttüğü Kürt politikası yine benim yüzümden boşa çıkmaktadır. Birleştikleri daha genel bir özellik, Doğu kültürünü benim şahsımda çözememiş olmalarıdır.

2- Bu husus teslim edilmemin psikolojik ve kültürel gerekçesini teşkil etmiştir. Batı kültürünün beni eritebilecek bir yapıda olamaması, dışlanması gereken bir kişilik olarak görülmemde etkili olmuştur. Maddi, ekonomik çıkarlar belirleyici olmakla birlikte, kültürel temel de göz ardı edilemez. Güya ikinci bir Lenin veya Humeyni çıkarmak istemeyen havaları etkili olmuştur. Kendi kültürlerinin işbirlikçisi veya taklitçisi olmayan, kendini aşağılayıp onları üstün olarak kabul etmeyen birisine hiç de hoşgörülü yaklaşmadıkları netçe ortaya çıkmıştır. Uygar-barbar çizgiyi bu olayda korumuşlardır. Kişiliğim konusunda uzun süre gözlem yaptıkları belliydi. Kendi mentalitelerine aykırı olduğumu çoktan kararlaştırmış gibi bir atmosferde buldum kendimi. Bu atmosfer bilinçli yaratılmış bir durumdu.

3- Avrupa kapitalizminin son iki yüz yıllık Kürt politikasına özünde bağlı kalınmıştır. Bu politikanın temelinde, başta Türkler olmak üzere İran ve Arapları kendine bağlı kılmakta Kürtleri bir tehdit aracı olarak kullanma yatmaktadır. Ben Kürt sorununda ya savaş ya barışla nihai bir çözümü zorlamaktaydım. Onlar ise bu sorunu hep ellerinde kullanacakları bir koz olarak bulundurmayı esas almaktaydılar. Bu silahın ellerinden alınması hiç de çıkarlarına gelmiyordu. Geleneksel sömürgecilik politikasının en kirli bir kalıntısı olarak değerlendirmekten vazgeçmek istemiyorlardı. Stratejik olarak çözümlenmiş bir Kürt sorunu, onlar için henüz zamanı gelmemiş bir konuydu. İran, Irak ve Türkiye ile hesaplarını tam olarak görünceye kadar Kürt kozunu saklı tutma pozisyonu açıkça görülüyordu. Bu, tıpkı Türkiye'de bazı kesimlerin çıkarlarını sorunun sürüp gitmesine bağlamaları gibi bir tavırdır; Kürtler açısından 'ne öl ne kal' politikasıdır. Ölmeyecek kadar sahip çıkma, yaşamayacak kadar uçurumda tutma gibi vahşi bir yaklaşımdır. Biraz destek verselerdi, doğru temelde son derece olumlu koşullar doğabilirdi. Örneğin bugünkü Kosova ve Makedonya'da gösterdikleri yaklaşımı Kürtler için de ısrarla sergileseler, sorunlar çoktan hal yoluna girerdi. Benzer bir durum İsrail ile Araplar ve Rusya ile Çeçenler için de geçerlidir. Çıkarları sorunların uzun vadeli sürmesinde yatmaktadır. Ama Avrupa'nın içini, yakınını ilgilendirdiğinde, hızlı ve yoğun davranabilmekte ve çözüm geliştirebilmektedirler. Benim durumum konjonktürel olarak bu tür çözümü çıkarlarına uygun kılmadığından dışlanmayı olağan kılmaktadır.

Devam edecek

Politik Alanla Düşünce Gücünü Birleştirmektir Hakikat Rejimi

Önder Apo "Özgürlük Hareketi'nin Doğu-Batı senteziyle en ciddi yönü özgünlüğü ve inançlı yaklaşımıdır. Herhangi dogmatik bir merkeze bağlılığı yoktur. Ucuz hayaller beslememektedir, dürüst ve cesur insanları esas almaktadır. Hiçbir mensubuna kişisel çıkar ve prestij vaat etmemektedir. Kapıları doğruya, güzele, adalete açık ve özgür bırakan bir tutum içerisindedir. Yaşamda eşitliği ve emeğe saygıyı esas almaktadır. İlerledikçe toplum bu özellikleri somut olarak gördükten sonra örgütlenmeyi sahiplenecektir. Ne dediklerinden çok nasıl yaşadıkları çekici bulunacaktır. İlk gelişmeye karakterini veren bu özelliklerdir."

Ali Haydar Kaytan

■

İnşa göreviyle karşı karşıyayız. Bir düşüncenin bedenleşmesi tarzında toplumsal inşa gerçeğiyle yüz yüzeyiz. Kadro olarak bunları yapıyoruz. Hakikat rejiminden kast ettiğimiz esas itibariyle biraz da budur. Politik alanla, düşünce gücünü birleştirme, hakikat rejimi olarak tanımlanabilir. Ulaşılan anlam gücünü politik alan görevleriyle birleştirme, dolayısıyla buradan bir toplumsal inşa gerçeğini ortaya çıkarmadır. İşte hakikat rejimi biraz bu çerçevede ele alınabilir.

Politik alan özü itibariyle hakikatin örüldüğü, toplumsallaşmanın gerçekleştiği alandır. Toplum politik bir olgudur, toplumsallıkla politiklik nerdeyse özdeştir. Zaten politikanın toplumun özgürlük alanı olarak değerlendirilmesi de oradan geliyor. Demokrasiyle de bir tutuyorsunuz. Nerdeyse demokrasiyle iç içedir, yönetim olgusuyla iç içedir. Ama sadece yönetim değildir. Politika çok daha derinliklidir ve toplumun ayrılmaz karakteristik özelliğidir. Toplumun gelişme alanı, kendisini aşma, yetkinleşme alanı, toplumun gelişerek özgürleşmesi alanıdır. O açıdan hakikat rejimiyle doğrudan bağı var.

Toplum bilim en genel anlamda felsefe olarak değerlendirilebilir

Bizim açımızdan sosyoloji de önemlidir. Toplum bilim en genel anlamda felsefe olarak değerlendirilebilir. En genel anlamda felsefe derken özü itibariyle toplum bilimden söz ediyoruz. "Bütün bilimlerin anası" bir boyutuyla da bizler onun üzerinde yoğunlaşıyoruz. Toplumu tanımak, onun bilimini yapmak gerekli, en azından o konuda yüzeysel olmaktan çıkmış, derinlik kazanmış, bir bilgiye sahip olmak önemlidir. Başka türlü toplumu nasıl örgütleyebiliriz ki? Toplum konusunda bilgi sahibi olmadan, toplumsal inşaya girişebilmek mümkün mü? O açıdan toplumu tanımak gerekiyor. Zaten insanın toplumsal bir gerçeklik olması da onunla ilgilidir. İnsandan söz ettiğinizde toplumsal bir varlıktan söz ediyorsunuz. Kendinizden söz ettiğiniz de yine toplumsal bir varlıktan söz ediyorsunuz. Kendinizi örgütlerken, kurarken bile kendinizde toplumu kuruyorsunuz.

Önderlik "Kendimi toplumsallaştırdım, Kürt olarak demokratik sisteme kavuşturdum, demokratik modernite olarak da bölge halklarına sundum" dedi. Kişide kendisini bireysel olarak kurarken kendisinde bir toplumu kuruyor. Kadrolaşma dediğimiz, militanlaşma dediğimiz, partileşme dediğimiz şey özü itibariyle budur. Kadrolaşma, kendisini toplum olarak kurmak, toplumsal bir varlık olarak kendisini kurmaktır. Onun için insan evrenin maketidir.

Kadro bundan çok daha fazlasıyla bir toplumun maketidir. Kendisini bir toplum maketi olarak kurmayan bir kadro bireyciliği aşmamış demektir. Bireyciliğin çoğu buradan gelir, zaten yabancılaşma dediğimiz şey toplumdan kopuştur. Yabancılaşma, kendi özünden uzaklaşma, temel karakteristik özelliğinden kopmadır. Toplumsal bir varlık olma konumundan çıkmadır. Yabancılaşma esas itibariyle budur. İnsan kendi toplumundan koparsa yabancılaşır. Onun için hakikat arayışından söz ederken şunu söyleyebiliriz. Hakikatle buluşmak aynı zamanda yabancılaşmayı aşmaktır.

Bu anlamda Kürtlerdeki yabancılaşma ve ihanet olgusu üzerinde durulabilir. Tarihsel olarak kölelik-özgürlük ikilemi, bütün Kürt tarihini bağlayan ikilemdir. Özgürlük-kölelik ikilemi, bugünkü dünyamıza da bugünümüze de damgasını vuran bir ikilemdir. Bu ikilem işte aynı zamanda toplumsallaşma veya tersinden toplumu dağıtma biçiminde değerlendirilebilir. İşbirlikçilik-ihanet olgusu, Kürdistan'da güçlü, Önderliğin esaretinin de temel nedenlerinden, gerekçelerinden biridir.

Önder Apo'nun esaretini ortaya çıkaran esasta Kürt ihanetidir. Bu da bir gerçektir. Bunları değerlendirme konusu yapabiliriz. Daha derinlikli olarak yöntem üzerinde yoğunlaşmak, hakikati genel tanımlarıyla daha derinlikli olarak anlamak, sonra somutta onun inşası üzerinde yoğunlaşmak, derinleştirmek ve giderek bunu bireysel düzeyde kişi olarak kendini hakikat olarak inşa etmeye kadar götürmek. Orada ortaya çıkan zaafları ve zayıflıkları eleştirmek, değerlendirme konusu yapmak uygun olabilir.

Mitoloji, din, bilim ve felsefe bunların dilini çözme ve bunların dilinden oluşturulan sentezi sağlam bir mantık yapısı haline getirme, olaylara olgulara böyle bakma, temel yöntem olabilir. Bu durumda böyle kolay kolay yanılmayan bir bakış açısı, bir duruş ortaya çıkarıyor. Önderlik kendi yöntemine "yorumculuk" diyor. Yorumlama için de bunlar gereklidir. Ama yine de kuşkusuz burada Önder Apo'nun en değerli ve anlamlı bulduğu şey bilimdir.

Bilim insanlığın en büyük kazanımıdır. Pozitivizmi eleştirebilirsiniz, ama sonuçta bilimi yeniden kuruyorsunuz. Bütün bilimler içerisinde de sosyal bilim önemlidir. "Bilimlerin anası" o zaman sosyal bilimin kuruluşuna yeniden başlamak gerekir. Sosyal bilimi olumsuzluklardan arındırmak, yöntem konusunda düştüğü hatalardan, yanlışlardan, yanılgılardan kurtarmak önemlidir. Günümüzün bilimine bu açıdan da toptan bir retçi yaklaşım belki doğru olmayabilir, ama en azından ondaki bazı şeyleri kesinlikle reddederek başlamak gerekiyor. O da nedir? Keskin öznenesne ayrımını ret etmektir. Hem Descartes hem de Bacon öncülerini ret ederek başlamışlardır. Ruh-beden keskin ayrımı vardır. Diğerinde öznenesne keskin ayrımıdır. Bunları reddetmek, ondan sonra da insanı esas almak gerekir. Bu da pozitif bilimi karşıya almak oluyor. Pozitif bilimi mahkum etmek ve onun dışına çıkmak, bilim insanlığın en büyük kazanımıdır. Önder Apo'nun çok çarpıcı belirlemeleri var. "Metafiziklere mahkum değiliz" diyor. Ama yine de metafiziklere mahkum olmamakla birlikte, iyinin, doğrunun, güzelin ve özgür olanın arayışından da vazgeçemeyiz. Bilimde ne kadar derinleşirseniz, bilimle gerçekliği ne kadar çarpıcı bir biçimde ortaya koyarsanız metafiziğin alanı o kadar daralır.

Sanat, hakikati en iyi ifade etme yöntemidir

Dinin etkisi yaşamdan neyle nasıl çıkarılabilir? Yerine ne konularak çıkarılabilir? Belki de salt bilim de değil, sanat da olabilir. Sanatın gelişimiyle dinsel inanç arasındaki ilişki incelenmelidir. Sanat hakikati en iyi ifade etme yöntemlerinden biridir. Oradaki o yaratıcılığın gelişmesi toplumu daha fazla özgürleştirebilir, kötü metafiziklerden daha fazla arındırabilir.

Atina Savunmasında Önderlik çok çarpıcı açıyor ve şunları belirtiyor:

"Aslında Türk-Kürt olgularının basit bir kullanım değeri taşıdığı anlaşılıyordu. Sorunun özünün bir Kürt-Türk çelişkisinden ibaret olmadığı, kendini bütün yönleriyle gösteriyordu. İkinci, üçüncü kategorilerden çelişkiler olduğu ortadaydı. Dar bir ulusalcılık ve sınıfsallık bu yüzeysel çelişkileri ifade ediyordu. Sistemli olamadığımız, karşı-sistemlerin içinde kaldığımız inkar edilemez bir konum arz ediyordu. İstediğin kadar ezilen ulusçu veya sömürülen sınıfçı olduğunu iddia et, pratik seni karşıt sistemin basit bir avı halinde tutmaktan öteye taşımıyordu."

"Eğer yaşadığın sistemi köklü gözden geçirmez, alternatifini geliştiremezsen bu konumu aşamayacağın da ortadadır. Kocaman Sovyet sistemini kullanan emperyal hegemonik sistem, bir Kürt-Türk ilişkiler ve çelişkiler odağını haliyle kullanacaktı. Öyle yaptığı da bütün marifetleriyle karşındaydı. Bu durumu sadece dostların, Özgürlük Hareketi'nin eksiklikler ile izah edip aşmak gerçekçi değildi. Hatta görünür komploculara bağlamak da yeterince bir izah olamazdı. Ne kadar Kürt, Türk, Arap çözümlemesi yapılsa da durum yine aşılamazdı. Buralardan dünya hegemonik sistemini çözmeye yönelmedikçe içinde kıvranmaktan kurtulunamayacaktı. Benim durumum her yönüyle bir sistem çözümünü dayatıyordu. Öyle sıradan parçasal, farklı zaman-mekan çözümlerini değil, bütünsel derinlikli ve tüm boyutlarıyla bir evrensel çözümü dayatıyordu. Bu tür bir çabaya ve düşünsel yoğunlaşmaya yöneldim. Tümüyle etli butlu olmasa da kendi sisteminin iskeletini oluşturduğum kanısındayım."

"Evrensel bakış açım, mevcut bilimsel bilgi düzeyini rahatlıkla karşıladığı gibi hiçbir gelişme karşısında şaşmayacak bir olgunluğa ulaşmış seviyededir. Yaşam-ölüm diyalektiğinde tüm gelişim evrelerini yorumlayabilecek ve karşısında yeterince cesaretle durabilecek durumundayım. Dönüştürdüğüm sadece bilimsel zihniyet yapısı değildir. İnsanlık tarihi boyunca yaşanan mitolojik, dini, felsefi ve bilimsel düşünce tarzlarının iç içe diyalektik gelişmesini zihniyetimin temel kalıpları haline getirmişim. Buna, sağlam mantık yapısı da denilebilir. Bu mantık yapısı içinde toplum, doğa ve evren kavramına şüpheli karakterimi doyurabilecek denli bir derinlik, doğruluk kazandırmış durumdayım."

"Ben merkezli bir düşünce yapısı veya hastalığından kurtulmuş durumdayım. Ta çocukluktan beri en güçlü baba, kabile, aşiret, ulus, devlet vb. kavramlarla kendini özleştirme, tekleştirme hastalığı aslında insan psikolojisindeki en derin bir zaafı da teşkil ediyor. Belki de canlılar aleminde kendi başına yaşayamayacak denli zayıf bir hayvan olan insan türü, bu zayıflığını toplum olmak ve toplum olmakla da kendini onun bir kategorisi (aile, hanedan, devlet, ulus, aşiret) olan biçimler altında tanrısal bir yansı haline getirmekle benleştiriyor, tekleştiriyordu. Aslında tek tanrılaşmayla, benlikte bir zirveleşme ve kendini gizleme söz konusudur."

Önemli olan insanlık tarihi boyunca tüm mitolojik, dini, felsefi ve bilimsel düşünce tarzlarının iç içe diyalektik gelişmesini zihniyetinin temel kalıpları haline getirmektir. Önderlikte olan budur. Mitolojinin dilini rahatlıkla çözebiliyor. Mitolojide muazzam bir hakikat payı var. Dinde muazzam bir hakikat payı var. Marks'taki zaaflardan biri nedir? Dine "toplumun afyonu" deyip bir yana atmasıdır. Çoğunlukla mitolojiye "yalan" deyip bir kenara atılmasıdır. Felsefede bile bölünmelerin yapılması, idealizm, materyalizm ayrımları o tarzda birinin bir kenara atılması yanlıştır. Önderlik öyle yapmıyor. Her birinde ifade edilen hakikat payları var. Önemli olan o hakikat paylarını alabilmek, onları o temelde çözebilmek önemli oluyor. Bilimsel düşünce ne zamana denk düşüyor? Yakın tarihe denk düşüyor.

İnsanlık tarihi uzun bir dönem boyunca mitolojinin etkisindedir. Uzun bir dönemini mitoloji biçiminde din biçiminde geçiriyor. Dini ve mitolojiyi bu açıdan anlamak çok büyük önem arz ediyor. Böylelikle toplumu anlayabiliyorsun. Amerikalı bir Sümerolog var. Amerika'da çıkan bir dergide "Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa" kitabı İngilizce çevirisinden okumuş. O Sümeroloji açısından değerlendiriyor. Önderliğin Sümerleri yorumlama ve görüşlerindeki derinlik, farklılık anlamında Önderliği müthiş yüceltiyor.

Önder Apo "Özgürlük Hareketi'nin Doğu-Batı senteziyle en ciddi yönü özgünlüğü ve inançlı yaklaşımıdır. Herhangi dogmatik bir merkeze bağlılığı yoktur. Ucuz hayaller beslememektedir, dürüst ve cesur insanları esas almaktadır. Hiçbir mensubuna kişisel çıkar ve prestij vaat etmemektedir. Kapıları doğruya, güzele, adalete açık ve özgür bırakan bir tutum içerisindedir. Yaşamda eşitliği ve emeğe saygıyı esas almaktadır. İlerledikçe toplum bu özellikleri somut olarak gördükten sonra örgütlenmeyi sahiplenecektir. Ne dediklerinden

çok nasıl yaşadıkları çekici bulunacaktır. İlk gelişmeye karakterini veren bu özelliklerdir. Fakat esas zayıf yönleri de bu özelliklerin kendi başına yetmediği ortaya çıktığında görülecektir" diyor. Sayılan bu özellikler de yetmiyor. Onun için burada birçok şey belirttik. İnançlı yaklaşım, dogmatik bir merkeze bağlı olmamak, ucuz hayaller beslememek, dürüst ve cesur olmak, hiçbir mensubuna kişisel çıkar vaat etmemek, prestij peşinden koşmamak, kapıları her zaman doğruya, adalete, güzelliğe açık bırakmak, öylesi bir tutum içinde olmak, yaşamda eşitliğe ve emeğe saygıyı esas almak, toplum bunları görüyor ve sahipleniyor.

Bunlar güçlü yanları olabilir, ama esas zayıf yön bu özellikler yetmediğinde ortaya çıkıyor. Önderlik bunları eleştirmiyor ki, bunlar hala var. Bu özellikleri birçok arkadaş taşıyor olabilir de onun için Önderlik "isteseniz yaparsınız" diyor. Bu özellikler yetmiyor. O zaman inanç önemli bir şey, insan inanmadığı bir şeyi yapmaz. Yapamıyorsa inanmadığı için yapmıyor. Burası önemlidir.

İnsan inanmadığı bir şeyi yapamaz

Bir şeyi yapmıyorsan bilmediğin için değil, inanmadığın için yapmıyorsun. Ben bunu çok önemsiyorum. İnsan inandığı bir şey için kıyameti koparır, aşk budur. Ama kendi başına bu inanç da yetmez, yanına bir başka şeyin eklenmesi gerekir. Bu da bilgeliktir. İnanç ve bilgeliğin birlikteliği, Önderliğe katılımın böyle sağlanması, Önderliğe katılımın bu tarzda beslenmesi gerekir. Eğer Önder Apo "Yapamıyorum demeyin, yapmak istemiyorum deyin" diyorsa ve bu doğruysa, o zaman "yapamıyorum" derken aslında kişi yalan söylüyor. Canı istemediği için öyle söylüyor.

O zaman nedir? Ruh haliyle, doğrudan inanmakla bağlantılıdır. Ferhat ile Şirin hikayesi anlatılır. Ferhat'ın ailesi Şirin'i istemeye gider. Şirin'i, Ferhat'a vermeyeceklerini söylemezler, ama öyle bir şart ileri sürerler ki bu şart imkansızdır. Derler ki, "Ferhat bu dağın arka yüzünde bulunan suyu, dağı delerek bize getirirse Şirin'i alabilir" diyorlar. Ferhat'ın ailesi yıkılarak geri gider. Ferhat ne olduğunu sorar ve söyleneni Ferhat'a aktarırlar. Ferhat imkansız olduğunu söylemez, bütün aletlerini alır ve coşkuyla dağı delmeye girişir ve deler.

Aşk bu değil midir? İnanmak aşkla bağlantılı bir şeydir. Aşkın, sevginin içinde inanma vardır. Diğerinde yoktur. Aşkın her zaman bütünlük gerektirdiğini bilmek zorundayız. Bütün olmadan, bütünlük yakalanmadan aşk gerçekleşemez. Kişilikte bile öyledir. Kişilikte bütünlük sağlanmadan inançlı bir kişilik ortaya çıkamaz. Kişilik bütünlükle doğrudan bağlantılıdır.

Kendini adamaktan söz ediyorsun. Ama önce kendin ol ki, kendini adayabilesin. İnsan kendisi olmadan nasıl kendisini adayabilir, nasıl fedai olabilir? Fedailik nedir? Adanma nedir? Bir yerde canını vermedir, ona hazır olmadır. Fakat bu yetiyor mu? Bu senin kişilik bütünlüğünü yakaladığın anlamına geliyor mu? Bu anlamda gerçek fedailik bu değildir. Kendini verme, kendini adama değildir. Kendi olabilmek önemlidir. En azından doğrultunun bu olması gerekir. Bilme ile kendini bilme aynı şeydir, kendi olmak özünde aynı şeydir. Seni kendi olmaya götüren yöntem doğru yöntemdir, diğeri doğru yöntem değildir. Seni sen yapan, seni kendi gerçeğinle buluşturan doğru yöntemdir.

Önemli olan burasıdır. Buradan yola çıkmak lazım. Hangi yöntem beni kendim olmaya götürebilir? Bu konuda insanlara bakılabilir. İnsanların başlangıçta şöyle netleşmiş yöntemleri olmayabilir, ama kendileri olmakta, dürüst yaşamakta kararlıdırlar. Sonuna kadar inançlı, kararlı davranmakta ısrarlıdırlar. Yöntemleri vardır, yöntemsiz değildirler. Mevlana "Kanat senin uçmana yol açmıyorsa o zaman kanat takmanın ne anlamı var."

Yöntem kanat takmaktır, ama uçmanı sağlattırırsa kanadın anlamı var. Başka kanadın ne anlamı olabilir. Bu yaklaşım, bu bakış açısı, bu duruş büyük önem taşır. İnanmaya her zaman büyük değer biçmek lazım. Fakat inanma soyut bir şey değildir. İradeleşmeyle de rahatlıkla bağını kurabiliriz. İnançlı insan iradeli insandır. Sizin iradenizi çelikleştirecek olan inancınızdır. Çelik irade inancınızı pekiştirir. İradeleşme anlam gücünün derinleşmesiyle ilgilidir. Anlamda ne kadar derinleşirseniz, kendinizi o kadar irade yaparsınız, ne kadar iradeleşirseniz o kadar inançlısınız.

Bazı şeyler var yönteme girmiyor daha çok tarza giriyor, ama yöntem yolunda yürürken tarza da ihtiyaç var. Dolayısıyla tarz da büyük önem taşıyor. İradeli duruş tarzla da bağlantılıdır, tarzla da ilişkilidir. Kararlılık tarzın önemli unsurlarından biridir. Sonuç alıcılık tarzın önemli unsurlarından biridir, ama aynı zamanda yola giren ve yolda yürüyen insan için de gereklidir, yöntemini besler.

İnsanı büyüten şey nedir? Nietzsche'nin sözü ile "İnsanı büyüten şeyleri sevmek lazım." İnsanı olduğu gibi bırakan hatta küçülten şeylerden tiksinmek lazım. İnsanı olduğundan daha büyük kılan şey nedir? Bu yöntem de olabilir. Zorluklarla boğuşmak insanı daha büyük kılar. Onun için zorlukları sevmek lazım. Yol insanı büyütür, yolda karşılaştığınız zorluklar ve onlarla boğuşma, o zorlukları aşma sizi büyütür.

Büyümenin iki sağlayıcı unsuru var. Bir; amaç sizi büyütür. İki; amaç için çıktığınız yolda karşılaştığınız engelleri aşma çabası sizi büyütür. Geriye adım atmama sizi büyütür, insanı büyüten iki şeydir. Zaten soyluluk dediğimiz şey de bu iki olgudur. Soyluluk büyümekle alakalıdır. "Soyluluk adanmadadır, soyluluk boyun eğmemededir" denir. Soyluluk adanma ve boyun eğmemeyi ifade eder. Peki, soysuzluk nedir? Soysuzluk teslimiyettir, boyun eğmedir. Soysuzluk adanma yerine bencilliği seçmedir, bireyciliktir. Bireycilik soysuzluktur.

Soyluluk amaç için çıkılan yolda karşılaştığınız, yüz yüze geldiğiniz her engel karşısında asla boyun eğmeme ve o engelleri aşmak için sonuna kadar çaba harcamadır. Birincisi budur. İkincisi ise, bir amaca bağlanmadır. Zaten ikisi birbirine bağlıdır. Bir amaç için varlığını özgür yaşama adamaktır. Burada amacın yaşam olması gerekir. "Yaşam hiçbir şey, amaç her şey!" Önderlik bunu çok ürkütücü olarak görüyor. "Eski dogmatik yaklaşımımızda bu vardı. Oysa şunu söylemek lazımdı. Aslında her şey olan yaşamın kendisidir" diyor. 'Yaşamı amaç için feda edebilirsin' böyle değil, bu tarz bir yaklaşım da doğru değildir.

Yöntemi parçalamamak lazım. Yöntem kendi başına bir şeyi ifade etmez bir de hedef lazım. Hedef olsun ki yol olsun, amaç olsun ki yol olsun. Amaç ve yöntem ilişkisini sorgulamak lazım. Bir yola girmek için öncelikle gerekli olan amaçtır. Ne amaç güdüyorsun, amaçtaki şey nedir? Amacın hakikatin bilgisi, bir yerden başlıyorsun ilk evrensel oluşa kadar uzanıyorsun. Bugüne gelip geleceğe kadar gidiyorsun. Evren sonsuzluğuna kadar, bunun bilgisine ulaşmak istiyorsun. Bu bilgiyi nasıl oluşturacaksın? Amaç budur. Bununla neyi anlatmaya çalışıyorsun?

Ben kimim sorusunu sorduğum anda hakikat arayışım başlar. Bu mücadeleye katılanlardan hangi biri, "gideyim hele bir bakayım orada ne var ne yok" demiştir. Yaşamı anlamlı kılmak gibi bir şey seni buraya sürüklüyor. Bunu derinliğine düşündüğün zaman davranışlarında bunu yorumlarsın. Daha anlamlı bir yaşamın sahibi olmak için buradasın. Senin değer atfettiğin şeyler burada olduğu için buradasın. Bunun için geldin. Sen ona katılmak istiyorsun. Bir amaç gözetiyorsun ve bir amaç için buradasın. Herkes bir amaç için buradadır. Yoksa tesadüfen burada değilsin. Macera için burada olan var mı? İnsanın bir amaca bağlı olarak yaşaması çok önemli, sizi yönlendirebilirler.

Bizim duruşumuzda inançtan çok onuru kurtarma var. Onurumuzu kurtarma, namusu kurtarma, bireysel namusu, bireysel onuru kurtarma, duruşumuzda bu belirgin bir yandır. Ben o düşmana boyun eğmeyeceğim. Seyit Rıza diyor ya, *"Ben senin oyunlarınla baş edemedim, o bana dert oldu. Sizde bana boyun eğdiremediniz bu da size dert olsun."* Diyorsunuz ki, düşmanın karşısında ben sana boyun eğmeyeceğim. Aslında bizim duruşumuzun özü budur. Önderlik buna, *"Namusu kurtarmak istiyorsunuz, namusu kurtarmaya çalışıyorsunuz, ama zaferi kurtarmak önemlidir. Bireysel namusu değil, bir halkı kurtarmak gereklidir"* diyordu.

Amaç insanı büyütür

Hedef, amaç dediğiniz şey sizin iddianızdır. İddia odur ya da iddia onunla bağlantılıdır. *"Ben parti kuracağım, ben militanı yaratacağım, ben düşmanın ulaşamayacağı ve sürekliliğimi her koşul altında koruyacak örgüt ortaya çıkaracağım."* Önderliğin, Mahirlerin katledilmesinden sonraki kararı böyledir. *"Onlar sürekliliği sağlayacak bir örgüt ortaya çıkaramadılar, kendileri katledildi ondan sonra da örgütler dağıldı, yenilgi budur. Ama ben onlar gibi yapmayacağım, ben onların o boşluğunu gidereceğim. Diğer yönüyle Mahir'e çok fazla eleştirim yok ki, Deniz'e eleştirim yok. Halka bağlılık, düşman karşısındaki duruş, diğer bir sürü etken ancak onlar gibi olunabilir. Bir insan ancak onlar kadar yücelebilir, ama diğer boyutuyla eksiklikleri var. Benim yapmam gereken o eksikliği gidermek. Düşmanın asla ulaşamayacağı bir yere yerleştireceğim, örgütün merkezini ve örgütlemede sürekliliği sağlayacağım. Mücadeleye sürekliliği sağlayacak bir öncü örgüt ortaya çıkaracağım."* İddia bu ve bunu başardı. Ortada hiçbir şey yokken cezaevinde tek kişiyken iddiası budur. Belki de henüz "Kürdistan Sömürgedir" tezi bile kafasında çok fazla netleşmiş değildir. Dediğim gibi, amaç insanı büyütür. İkincisi ise, duyarlılıktır. Önderlik duyarlılığı, "En üst düzeyde bilme diye" tanımlıyor. Duyarlılığı tanımlamak gerekir. Bu da bir duruştur. Önderlik diyordu ki: *"Bende tavşan yüreği var, sizdeki öyle değildir. Sizdeki cesaret bile benim tüylerimi diken diken ediyor. Sizdeki cesaret ilginçtir ya hero ya mero cesareti, nerede inceyse orda kopsun cesaretidir. Ama benim ki böyle değil, ben on yıl ötesini düşünürüm, o anki yenilgiyi düşünürüm ve bugünden tedbir alırım"* diyordu. Bir cümlesi vardı benim için çok değerliydi. *"Kritik bir yenilgi anı gelip kapıya dayandığında eğer yüreğiniz küt diye durmadıysa siz şereften yoksunsunuz*" diyordu.

Öncelikle Önderlikte işin hayaller boyutu önemlidir. Bir çocuğun çok büyük amaçları olamaz, hayalleri olur. Yedi yaşında bir çocuk, *"Ben Kürdistan'ı kuracağım"* diye çıkmaz. Ama kafasının içerisinde o Kürdistan'ı kuruluşa götüren bir şey var. Bir amaç ve daha güzel bir yaşam var. "*Bu yaşam yaşanmaya değmez, ben bu yaşama katılmıyorum, ben senin örfünü-adetini takmıyorum"* diyor. Bu tarzdaki bir itiraz karşısında da bir kişiyle arkadaşlık kurmak bile yeni bir toplumsal ilişkiye yönelmektir ve bu da bir amaç ilişkisidir. Son derece soyludur ve Önderlik bunu yapıyor.

Önderlik "Toplum tanımlanmaya çalışıldıkça, cehalette derinleşme gibi bir paradoksla karşılaşılmaktadır. İnsan bireyinin gelişiminde toplum ne denli belirleyiciyse, gelişmenin önünde de o denli engeldir. Toplumsal paradoks buradadır. Liberalizmin kendisini derinleştirdiği bireyle, komünitenin bağladığı birey her ikisi de benzer ölçülerde çarpık ve tekil olarak yaşamdan kovulmuş olmaktadır.

"Bu tür hasta bireylere dayanarak toplumu tanımlamak mümkün değildir. Ne yazık ki, insanlık günümüze kadar her iki halin etkisinden kurtulmuş değildir. Bu toplumsal paradoksla ne kadar bilim yapılabileceği son derece tartışmalıdır. Bilim yapılabilmesi için temel şart olan zekâ, ancak toplumla dile kavuşarak sıçrama yapabilmekte, fakat bir adım ötesinde önü yine toplumsal varlık tarafından kesilmektedir."

"Böylece hakikat olgusu son derece izafi kalmaktadır. Tam da bu noktada dogmatik inanç veya düşünce katılaşarak insan zekasını en gerici anılarınkinden bile daha duyarsız ve yanılgılı kılabilmektedir. Dogmatik toplumun yaygınlığı düşünüldüğünde bilimin göreliliği kendini oldukça hissettirmektedir. Toplumsal paradoksun tümüyle aşılması imkansız olmakla birlikte, bunu sınırlı ölçüde aşmak bilme düzeyine ulaşmakla mümkündür" diyor.

Burada daha çok rol bireye düşüyor. Bazen toplumsallık adına bireyi siliyorsun veya etkisini azaltıyorsun ya da tersi birey adına toplumu hiçleştiriyorsun. Her ikisi de doğru değil, ama bizim de şu andaki inanç sisteminde daha çok o noktalarda yoğunlaşarak doğruyu yakalamak biçiminde bir sorunumuz hala devam ediyor. Bu toplumsal paradoksu onun içindeki bireyler aşabilir. Aşması gerekenler esas itibariyle onlardır. Sonuçta birey her zaman toplumla ilişki içindedir, ama aynı zamanda çelişkisi de var, önü kesildiğinde onunla mücadele eder ve onu aşmak ister, ama yine bunu toplumsal zeminde yapar, toplumla birlikte yapar. Onun dışına çıkarak yapmaz. Toplumsal varlık mevcut durumu aşmak dogmatizmi kırmak zorundadır.

Toplumsal değişim konusu önemlidir. "Şöyle şu toplumsal etkiler, anamız-babamız bizi kötü yetiştirdi sorun onlardadır beni öyle yetiştirdiler" diyenler var. Bana göre bunlar doğru yaklaşımlar değildir. Çözümsüzlük gibi durumlar insanı etkiler, ama belirleyici değildir. Senin devrimciliğinin önünde asıl engel onlar değildir. Asıl engel olan sen kendinsin. Senden kaynaklanan bir şeydir. Kendini irade haline getirmemen, kendindeki yapma iradesini ortaya çıkarmaman önemli bir sorun oluyor.

Devam edecek

PKK'NİN KABUL VE RET ÖLÇÜLERİ ÖZGÜRLÜĞE KİLİTLENMİŞ MİLİTANLIĞIN ŞİFRESİ

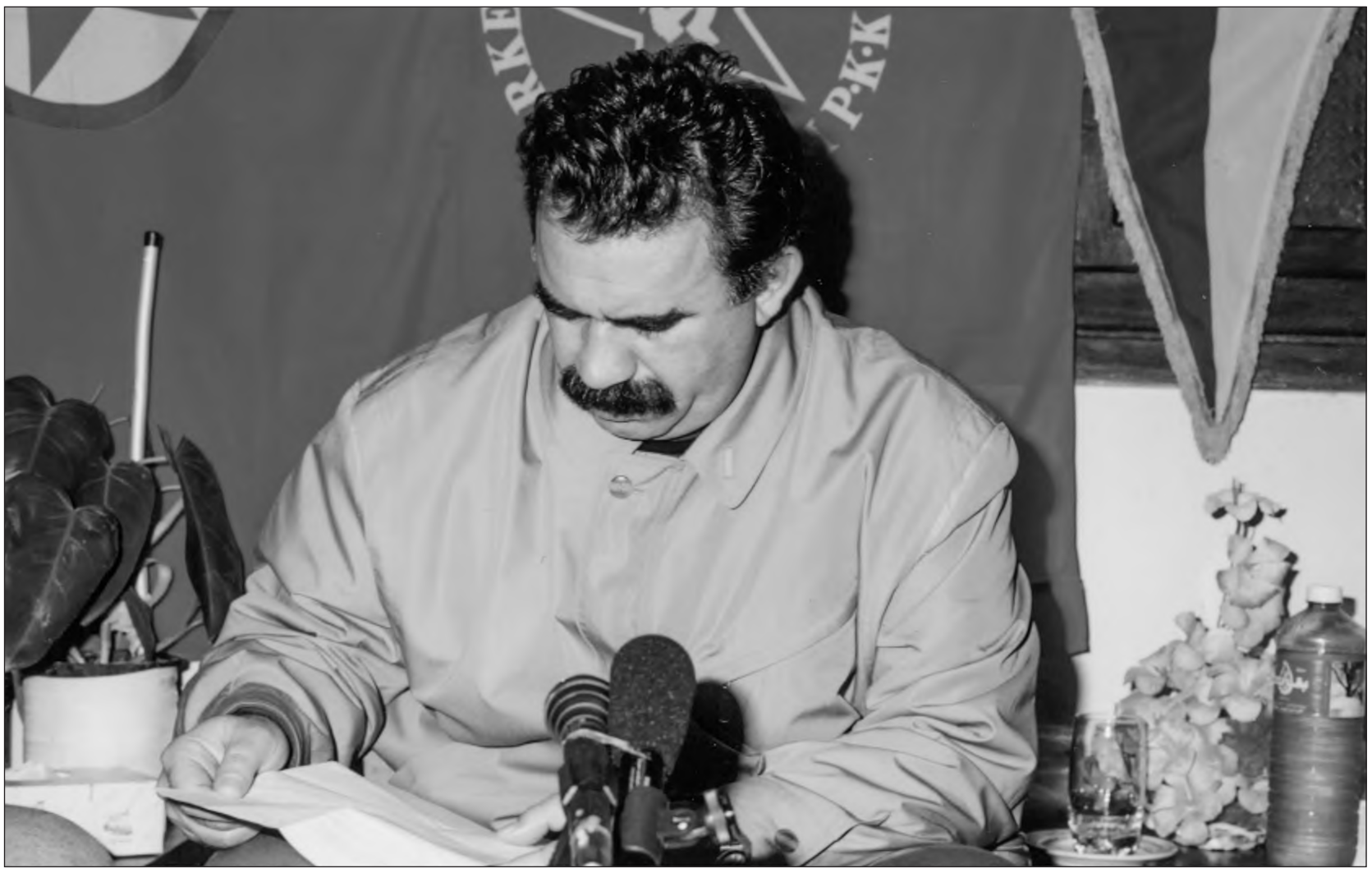

Yaşanan her türlü ideolojik, örgütsel, siyasi, kültürel ve yaşamsal sorunlarımızın temelinde kadro ilke ve ölçülerinde zayıflık var. PKK içinde cins ve sınıf mücadelesi temelinde kabul ve ret ölçülerinin devrimci bir tarzda uygulanmaması var. Bunun da temel nedeni eğitimsizliktir. Temel eğitim kaynaklarımızdan uzaklaşma yaşanıyor. Önderlik savunmaları ve çözümlemeleri temelinde kendimizi eğitmiyoruz. Bir defa okumanın yeterli olunacağı düşünülüyorsa bu büyük bir yanılgı demektir. İlkeler temelinde Önderlik savunmaları ve çözümlemeleri ile kendimizi anda eğiterek kabul ve ret ölçülerimizi bileyelim ve sürece bu temelde yüklenelim. Önder Apo'ya Özgürlük Kürt Sorununa Çözüm hamlemizi ancak doğru bir kadro öncülüğüyle başarıya ulaşatırabiliriz.

Mahir Doğan

Önder Apo "Kendini bilme tüm bilmelerin temelidir" dedi. Kendini bilmek toplumsal varoluşa atılan ilk adımdır. Bu anlamda PKK ile oluşan ya da günümüzde oluş halinde olan tamda bu toplumsallık, toplumsallığa atılan ilk adımdır. Önderlik gerçeğinde kendini oluşturan ve giderek PKK'de ahlaki ve politik bir yaşam biçimine dönüşen de budur. PKK'ye ve Önderliğe katılmak bu tarihsel oluşum ve gelişim süreci içerisinde oluşan kabul ve ret ölçülerini yaşamak ve bunun savaşını vermektir. Her şeyden önce verili olanı, hazır olanı kabul etmemektir. Yine bilimsel, felsefi temelde olay ve olguları sorgulamak da sahip olduğumuz kabul ve ret ölçüleriyle mümkün olmaktadır. Aslında PKK ve Önderlikte temsilini bulan kabul ve ret ölçüleri, yaşamın temel yasası ve belirleyeni konumundadır. Dolayısıyla yeni yaşamı yaratabilmek için Kemal Pir tarzında yaşama bağlanmak, onu ölümüne sevmek gerekir.

Önderlik; "Hatırlıyorum ilk 'Kurdistan Sömürgedir' dediğimde havale geçirir gibi kan ter içinde kaldım" diyordu. Bunun bırakalım gereklerini yapmayı düşünmenin bile hangi hakikate denk düştüğünü ve ne kadar amansız bir söylem ve eylem gerektirdiğini hissettiği için, bu gerçek karşısında havale geçirdiğini ifade ediyor. Elbette bu düşünceler gökten vahi ile inmedi. Düşünsel bir yoğunlaşma ve kendini eğitme ile gerçekleşti. Dikkat edilirse önce aileden başlayarak verili olan yaşam biçimini sorguluyor, yanlış gördüğü şeyleri reddediyor. Tabii mevcut olanı reddetmek aynı zamanda yerine yeni bir şey koymayı da gerektiriyor. Zaten böyle olmaz ise mevcut olanı reddetmenin bir anlamı da olmayacaktır. Bu temelde sorguladığı için "Kurdistan Sömürgedir" tezine ulaşıyor ve bunu aşmak için bir amaca dönüştürüyor.

Hedefine kilitlenen bir kurşun gibi eyleme geçmek

Bunun için; "Sömürgeciliğin zerresinin gölgesi bile ihanete eşdeğerdir" diyor. Sömürgecilik adına ailede, toplumda, sokakta, okulda, kısacası yaşamın her alanında ne varsa ret etmeyi gerektiriyor. Önderlik ve PKK gerçeği sömürgeci hukuku, onun her türlü etkilerini aşmayı ve bu temelde kendi insanını aramayı, onu toplumsal tarihin derinliklerinden çıkarıp yeniden insanlığıyla, toplumsallığıyla buluşturmayı esas alıyor. Bu ahlaki ve politik topluma atılan ilk adım oluyor. Soykırıma, imhaya, inkâra karşı ulusal ve toplumsal kurtuluşu esas alan ve bu temelde örgütlenen, eylemini geliştiren hareket oluyor. Bu da askeri, siyasi, kültürel, ekonomik, hukuki her alanda bu amaca göre örgütlenmeyi, yeni bir yaşamı esas almayı ve buna göre yaşamayı gerektiriyor.

Kuşkusuz amaç ve hedefte yoğunlaşmayı sağlayan da düşünce ve eylemdir. Düşünce olmadan insan eylemi gelişmez. Devrim mücadelesinde düşüncesiz-eğitimsiz, eylemsiz yol almak mümkün değildir. Tam da bu noktada Önderlik ve Parti tarzında fikir, zikir ve eylem bütünlüğünün nasıl bir ilkeye dönüştüğünü görüyoruz. Fikirleri iliklerine kadar titreyerek hissediyor, yaşamında en amansız bir ilke haline getiriyor ve hedefine kilitlenen bir kurşun gibi eyleme geçiyor. Önderlik gerçeği anı anına kendini böyle yaratıyor. PKK'nin en amansız kabul ve ret ölçüleri böyle oluşuyor. Yaşamı anda yaşıyor. Dikkat edilirse Önderliğin Kemallerle, Hakilerle ulaştığı hakikatlere ve Önderlik tarzına amansız bir bağlanma ve katılım var, yine devrimci yaşamın doğrularına muazzam bir bağlanma var. İşte cellatların giyotinlerinde, darağaçlarında, yağlı urgan boynundayken bile doğruya doğru, yanlışa yanlış deme gücünü gösterebilen bir insan gücü, devrimci öncüler böyle ortaya çıkıyor. Fikir, zikir ve eylem bütünlüğünü kendinde cisimleştiriyor. Kemaller, Hakiler, Hayriler, Mazlumlar, Önderlikte temsilini böyle buluyor. Bu gerçek, sömürgeleştirilmiş bir halkın özgürlük davasına amansız bir bağlanma geliştiriyor.

İnsan kendi toplumsallığıyla buluştukça toplumsal hakikatle de buluşuyor; Hilvan-Siverek direnişiyle feodal-komprador işbirlikçiliği yerle bir etmeyi hedefliyor, Amed Zindanı'nda düşmanı kendi kalesinde fethederek devrimci öncülük, direniş ve kahramanlık ölçülerini geliştiriyor. 15 Ağustos Atılımı'nda ilk kurşunu düşmanın kalbine saplarken, sömürgeleştirilmiş halkın damarlarına yeniden taze kan oluyor. Kapitalist sistemin liberal bireyci ve maddiyatçı anlayışları karşısında toplumcu, demokratik sosyalizmi ve komün anlayışını geliştiriyor.

İşte tüm bu süreçler boyunca düşüncede, yaşamda ve eylemde kabul ve ret ölçüleri Önderlik ve PKK gerçeğinde böyle ilmik ilmik yaratılarak günümüze kadar geliyor ve bu diyalektik tarihsel akış hala oluş ve oluşum içinde olduğu için tüm yakıcılığıyla sürüyor.

Kürdistan Devriminin Yolu'nda (Manifesto) PKK için yeni "Çağdaş Med Hareketi" ve "Çağdaş Kawa" tespitlerinde bulunup yeni bir tarih okuması başlatıyor. Yapılan her tespit bilince dönüşüyor, bilme anı ise yaşama. İşte bugün yoldaşlardan oluşan bir Önder Apo klanına dâhil oluyorsak bu yaşam ölçülerine katıldığımızdandır.

Peki, Önderliğe ve PKK'ye katılırken yukarıda bahsettiğimiz bu kabul ve ret ölçülerini biliyor muyuz? Bu ilke ve ölçülere katıldığımızın ne kadar bilincindeyiz? Önderlik Hakikatinin yoğunlaşmış ifadesi olan 'Savunmalar'ını bile daha okumamış olmayı neyle izah edebiliriz? Önderlik Savunmaları yazarken hücrede kalemi bile bir ceza konusu haline gelirken, bunun intikamı için amansız bir direniş halindeyken bizler nasıl olur da okumayız. Savaşın en yoğun yaşandığı o savaş tünellerinde bile eğitimler kesintisiz sürerken, bunca imkân ve olanağın olduğu ve teknik imkanlar içinde yüzen ve kendine PKK'liyim diyen kadrolar nasıl olur da kendini eğitemiyor? Partiden bildiğini, öğrendiğini nasıl olur da yanındaki yoldaşıyla paylaşmıyor? Telefon, tablet, bilgisayar üzerinde saatlerce oturup ilgili-ilgisiz birçok şeye zaman ayırırken nasıl olur da yanındaki, komünde yaşadığı yol arkadaşıyla bir sosyal paylaşım içine girmiyor? Bu yaklaşım ve anlayışlar PKK ve Önderlik kadro gerçeğini ne kadar temsil ediyor? Her birimizin kendine sorması gereken soru tüm yakıcılığıyla ortaya çıkıyor; PKK'nin kabul ve ret ölçüleri böyle iken biz kendimizi PKK ve Önderlik gerçeğinin neresinde görüyoruz?

Bir lokma bir hırka felsefesine göre yaşamak

Yurtsever halkımız parti merkezine "biz eski PKK'lileri istiyoruz" derken ne kadar ağır bir eleştiri ile karşı karşıya olduğumuzun bilincinde miyiz? Bununla neyi kast ediyor? Hiç kuşku yok ki bununla kastedilen sözü ve eylemi bir olan, yaşamı halk ve parti ölçülerinde ve sadeliğinde olan, kendini halkının davasına adayan PKK ve Önderlik kadrolarından bahsediliyor. Mevcut kadroda bunu görmediği için geçmişi arıyor. Neyi görmüyor? Bir lokma bir hırka felsefesine göre yaşamayan arkadaşları görüyor. Giyimi marka, bindiği araç son model, ilişkilendiği çevre orta sınıf olunca nasıl bir yaşam beklenebilir? Emekçi yoksul halk gerçeğimizle nasıl buluşabilir? Bundan da öte düşman gerçeği karşısında bırakalım halkı savunmayı kendini nasıl savunabilir? Bırakalım kendisini liberal sistemin bireyci küçük burjuva yaşam ve kültüründen korumayı, acaba eriyip gitmekten kendini nasıl kurtarabilir? Hiç kuşku

yok ki bunu yaşayan bir kişi bırakalım PKK'li olmayı bir düzen partisinin, derneğinin bile üyeliğini yapamaz.

Her şeyden önce PKK ve Önderlik gerçeğine katılmak özgürlük ve hakikat arayışını kedinde gerçekleştirmekle mümkün olur. Önderlik onun için "bir halkın özgürlük davasını yürütmek isteyen öncelikle kendini özgürleştirmeyi bilmeli" diyor. Kendini özgürleştirmek de her an Önderlik ve Parti hakikatini kendinde yaşamsal kılmakla mümkündür. Önderlik görüşme notlarında "kendinizi özgürleştirememişsiniz, beni nasıl özgürleştireceksiniz" derken bu gerçeği ortaya koyuyor. Düşman esas olarak bizim Önderliğe ihtiyacımız olduğu için mutlak tecridi uyguluyor. Önderlik o koşullarda bile zaten amansız bir mücadele veriyor, düşman da bizleri Önderlik gerçeğinden kopararak, esas olarak bizler üzerinden sonuç almaya çalışıyor.

PKK kadın özgürlük mücadelesi ile sınıf mücadelesini toplumsallığın bir temel çelişkisi biçiminde ele aldı. Sınıf mücadelesi de en az cins mücadelesi kadar bizler için önemini koruyor. Zaten bu iki husus doğru ele alınmadığı için mücadelesizlik gelişiyor. Kapitalist sistemin ideolojisi olan Liberalizm bu iki husus üzerinden ortamımıza sızıyor.

Gerçekten de Önderliğin değil bizim Önderliğe ihtiyacımız var. Slavoj Zizek de "Öcalan'a ihtiyacımız var" derken bu gerçeği ifade ediyor. Önderliğin değil bizim özgürleşmeye ihtiyacımız var. Daha doğrusu özgürlüğe olan yaşamsal ihtiyacı hissedersek Önderliğin fiziki özgürlüğü için çalışmış oluruz. O halde neden buna denk bir eğitim, örgütlenme ve eylem mücadelesini anı anına Önderlik tarz, yöntem ve üslubuyla geliştiremiyoruz? Daha nereye kadar her şeyi önderlik ve Partiden bekleyeceğiz? Kendisinin özgürlük sorununu görmeyen, bunca yıllık amansız bir mücadeleye rağmen hala sömürgeciliğin ve kapitalist sistemin etkilerini üzerinden atamayan, her şeyi Önderlik ve Partiden bekleyen bir anlayışla mücadele nasıl büyütülebilir? Halkın en temel özgürlük sorunu nasıl çözülebilir? Sömürgeciliğin imha, inkâr ve soykırım savaşı, siyaseti nasıl anlaşılabilir, nasıl aşılabilir?

Dünya tarihine Kadın Devrimi olarak geçecek bir devrimin öncüleriyiz

Diğer önemli bir husus da cins ve sınıf mücadelesinde yaşanan anlayış ve yaklaşım sorunlarıdır. Önderliksel gelişme ve PKK'nin gelişim sürecinde sınıf ve cins mücadelesinin anlam ve önemi biliniyor. Hem cins hem de sınıf mücadelesi konusunda Reel Sosyalizme eleştirilerimiz her zaman olmuştur. Fakat açığa çıkan sorun ve yaklaşımlar gösteriyor ki bu konuda Önderlik ve PKK gerçeği doğru ele alınmıyor. Eğer doğru ele alınsa ve bilince çıkartılsaydı bu kadar sorun yaşanmazdı. Bununla birlikte Demokratik Ekolojik Kadın Özgürlükçü Paradigmayla birlikte bu eleştiriler yeni bir kuramsal çerçeveye ulaştı. Geçen yüzyıla nasıl ki sınıfsal, sosyal ve ulusal mücadeleler damgasını vurmuş ise, 21'inci yüzyılın da Kadın Özgürlük Mücadelelerinin yüzyılı olacağı tespiti bile başlı başına yeni bir mücadele yöntemini gerekli kılıyor. İktidarcı-devletçi sömürü sisteminin temeli erkek egemenlikli zihniyetin kadın üzerindeki tahakkümü ve özel mülkiyet anlayışı üzerinden gelişiyor. Dolayısıyla PKK ve Önderlik gerçeği Kadının Özgürlük Mücadelesini ve sınıfsal mücadelesini toplumsallığın temel çelişkisi biçiminde ele aldı. Sınıf mücadelesi de en az cins mücadelesi kadar bizler için önemini koruyor. Zaten bu iki husus doğru ele alınmadığı için mücadelesizlik gelişiyor. Kapitalist sistemin ideolojisi olan Liberalizm bu iki husus üzerinden ortamımıza sızıyor.

Devletçi sitemin temel çekirdeği olan aileye yaklaşımda son yılarda kadronun yaklaşımı ilginç bir hal almış durumda. Yıllardır kendini halkının özgürlüğüne adayan yoldaşlarımız fırsatını bulduğunda aileye koşuyor. Hani bizim ailemiz halkımızdı? Aileye yaklaşımda geçmişe göre ne değişti? Mevcut aile demokratikleşmiş de bizlerin mi haberi yok! Özgür Eş Yaşama dayalı devrimi Kurdistan'da gerçekleştirmiş miyiz? Kurdistan toplumu özgürleşmiş, dünya sistemi içerisinde bir statüye kavuşmuş ya da kavuştu kavuşacak ama dağda yaşayan yoldaşların mı haberi yok? Daha açık ve ağır bir biçimde söyleyelim bu konudaki yaklaşımın değiştiği mi düşünülüyor? Özgür bir yaşamın yaşanacağını düşünenler kendini kandırabilir ama bırakalım PKK ve Önderliği halkımızı bile buna ikna edemez. Özellikle PKK ve Önderliğin cins mücadelesini doğru ele almayan, bu ciddiyetle yaklaşmayan bir kadro değil ortamımızda, halk içinde bile ciddiye alınmaz. Önderlik ve Parti gerçeği öyle bir militan duruş, ölçü ve yaşam tarzı yaratmış ki halkın kapısından içeri adım attığında PKK'li olup olmadığını anlar. Belki yüzüne söylemez ama gittiğinde bu PKK'li olamaz diyecektir. Tam da bunun için "biz eski PKK'lileri istiyoruz" demektedir. Cins ve sınıf mücadelesinde kadroda aşınma gördüğü için böyle söyleniyor. Kürt toplumu her ne kadar doğal toplumdan birçok olumlu özellik taşıyor olsa da mücadele öncesinde kadına yaklaşımın nasıl olduğunu herhalde ifade etmemize gerek yok. Mücadelemizin bu konuda nasıl bir yol kat ettiği de biliniyor. Hatta öyle ki dünya tarihine Kadın Devrimi olarak geçecek bir devrimin öncüleriyiz. Hal böyle iken feodal, aileci, liberal, küçük burjuva özentili 'özgürlükçü' yaklaşımlar bırakalım PKK ve Önderlik ortamında bu halkın içinde nasıl yaşanabilir? Bir PKK kadrosu bunu en ufak bir pratik ve anlayışta bile yansıttığında nasıl kabul görebilir ya da görebiliyor. Şu çok iyi bilinmeli ki cins mücadelesini sıradanlaştıran ve normalleştiren yaklaşımlar PKK ve Önderliğe yönelik karşı-devrim faaliyeti yürütmekten farklı bir anlam taşımaz.

Demokratik Uygarlık nehri içinde akan hakikat arayışı

Diğer bir husus da Önderliğin Marksizm'e ilişkin eleştirilerini kendine göre değerlendirip adeta "sınıf mücadelesinin devri geçti" diyerek bu anlayışları palazlandıran yaklaşımdır. Önderlik savunmaları baştan sona iktidarcı-devletçi sınıf ve odaklarla, demokratik sosyalizmi temsil eden toplumsal mücadelelerden bahsediyor. Nasıl oluyor da bu temel çelişki görmezden geliniyor. Böyle ele alan yaklaşımlar PKK ve Önderliği nasıl okuyor? Hiç mi PKK Program ve Tüzüğüne bakmıyorlar. Kaba ve düz yaklaşımlar bir alışkanlık ve normal hale gelmiş. Sosyalist mücadelenin temel öncülleri olan Marks'ı, Lenin'i okumamış, peygamberliksel çıkışları inceleme gereği duymamış, mitoloji, din, bilim, felsefe ve tarih konularında rastgele konuşan bir kültür, daha doğrusu kültürsüzlük geliştiriliyor. Toplumun yarattığı toplumsal değerlere, öncülere sıradan yaklaşan anlayışlar türemiş. Önderliğin Savunmalarında bile gelenekler eleştirilirken büyük bir özen ve yüksek bir hassasiyetle ele alınıyor. Hatta bu geleneklere, tarihe-topluma mal olmuş önderliklere saygının gereği olarak eleştirel yaklaşıp geliştirmeyi esas alırken bizler öyle sıradan yaklaşamayız. Herhangi biriymiş gibi ele alamayız. Gerçeğe ve yaratılan geleneğe saygıyı korumak önemlidir. Bu kadar büyük bir toplumsal karşılık yaratmış olmalarının bir gereği bile olsa ciddi yaklaşmak durumundayız. Bu hareket ve Önderlik bunu hep böyle ele aldı. Hele hele toplum içinde bu konuda daha hassas davrandı. Ama hiçbir zamanda Önderlik hakikati gibi yaklaşmadık. Partimizin ve Önderliğimizin ulaştığı ve örgütlemeye çalıştığı bir hakikati var. Ama bu durum bizim açımızdan kapitalist modernite karşısında çıkış itibariyle bile olsa aynı Demokratik Uygarlık nehri içinde akan hakikat arayışlarına karşı saygınlığımıza gölge düşüremez. Eleştirilerimiz her zaman oldu, olacaktır. Zaten hiçbirisi toplumsal sorunlara yeterince çare geliştiremediği ve devletçi-iktidarcı zihniyete yenik düştüğü veya yedeğine girmekten kurtulamadığı için eleştiriyoruz. Kendilerini eleştiriler temelinde değiştirirlerse Demokratik Uygarlık sistemi içerisinde yer alacak sistemlerdir. Özcesi bizim bir hakikatimiz zaten var. Bu akımları ne övebiliriz ne de tümden inkarcı yaklaşmamız doğru olmayacaktır.

Kurdistan'da orta sınıf gittikçe palazlanıyor. Orta sınıf ulusal mücadelenin hizmetinde olduğu sürece bir anlamı olabilir. Ama gırtlağına kadar sömürgeci, devletçi ve iktidarcı sistemle yürüyenleri kimse yurtsever diye bize kabul ettirmeye çalışmasın. Feodal kompradorları, ajanlaşmış işbirlikçi orta sınıf ve burjuvaziyle bu halkın, toplumun çıkarları hiçbir yerde birbiriyle kesişmiyor. Gerçekten yurtseverliğiyle bilinen, hala toplumsal değerleri koruyan, iktidarcı ve devletçi sömürgeciliğin kullandığı bir aparata dönüşmeyen her kesimle elbette ilişkileneceğiz. Bu konuda Kurdistan halkların, direnişçi aşiretlerin, tasavvufçu cemaatlerin, inanç ve dinsel mezheplerin, kültürlerin, dillerin, topluma kendini kabul ettirmiş seydaların, kanaat önderlerinin, sivil toplum kuruluşlarının merkezi konumundadır. Eğer ilişkileneceksek böylesine toplumcu özünü koruyan yapılarla ilişkileneceğiz.

Konformist ve liberal anlayışların etkisinde kalmak

Önderlik ve PKK çıkışından günümüze işçi, işsiz, köylü, öğrenci, yarı aydın ve emekçi halkımızın emeği ve değerleriyle bu güne kadar geldi. Gelişip serpildi. Belli istisnalar hariç kadro tabanımız böyleydi, şu anda da büyük oranda böyledir. PKK ve Önderlik gerçeğinden uzaklaşmış kadro anlayışları kendini orta sınıfa dayandırıyorsa bilinmeli ki imanı zayıflamıştır. Maddiyatçı yaklaşıyordur. Konformist ve liberal anlayışların etkisinde kalmıştır. Kendi toplumsal tabanını, halkını, emekçisini beğenmeyen, küçümseyen bir kadro PKK ve Önderliği temsil edemez. Halk çalışması yürütemez. Zaten böyle ele alan birinin halkla ilişkisinden de bahsedilemez. O halde halkla ilişkilerimiz zayıflamış diyorsak bu anlayış ve yaklaşımların etkisinde kaldığımızı da itiraf ediyoruzdur. Son yıllarda maddiyatçı, özel mülkiyetçi, tekelci anlayışlar gittikçe gelişiyor. Herkes "benim şuyum, benim buyum" diye tutturmuş gidiyor. Eskiden elinde küçük bir poşet ile dolaşan (Poşette de genelde kitap olurdu) arkadaşlarımız neredeyse sırt çantasının yanında bir de valizle dolaşıyor. Kaplumbağa gibi sırtında eviyle sağa sola gidiyor. Bu anlayış gerillaya bile taşınmış. Arkadaşlarımız o kadar köşesine çekilmiş, bireycileşmiş ki yanındakinin ne yaşadığını bilmiyor. Bir tableti, bilgisayarı varsa zaten kaldığı komünden çıkmıyor. Şunu da söyleyelim; savaş tünellerinde aylarca sadece su ile beslenen yoldaşlarımız var. Aylarca bir parça ekmek bile ulaştırılamıyor. Bir de bizler kendi yaşamımıza dönüp bakalım. Değerlere yaklaşımımız böyle mi olurdu? Ya da değerler gözlerimizin önünde çarçur edilirken izleyici kalır mıydık? Hiç kuşkusuz kendini PKK ve Önderlik kadrosu olarak ele alan hiçbir yoldaş böyle ele alamaz.

Bugün savaş tünellerinde düşmanın en üstün teknik, taktik nükleer gaz ve bombardımanlarına rağmen aylarca savaşan bir gerilla gerçeği yaşanıyor. 21'inci yüzyılda gelişen teknik karşısında gerillacılık bitti" diyenlere gerillacılığın nasıl yeniden ve yepyeni taktiklerle kendini örgütlediğini gösteren tünel savaşlarını ne kadar hissediyoruz? Gerilla için "ayakkabı numaralarına kadar biliyoruz" diyenlerin evine girip, beynine kadar çatışarak ulaşan ve fedai eylem geliştiren PKK ve Önderlik militanlığının neresindeyiz? Bu fedai duruşu ve yaşamı sergileyenler APOCU ve PKK'li ise bizler bu halimiz, yaşamımız ve duruşumuzla bu gerçeği ne kadar temsil ediyoruz.

Tüm bunlar da gösteriyor ki PKK öncülüğünün önemini yitirmesi şurada kalsın her geçen gün daha fazla çelikten bir çekirdek haline getiren militan kadro duruşuna ihtiyaç var. Yaşanan her türlü ideolojik, örgütsel, siyasi, kültürel ve yaşamsal sorunlarımızın temelinde bu kadro ilke ve ölçülerinde yaşanan zayıflama vardır. PKK içinde cins ve sınıf mücadelesi temelinde kabul ve ret ölçülerinin devrimci bir tarzda uygulanmamasıdır. Bunun da temel nedeni eğitimsizliktir. Temel eğitim kaynaklarımızdan uzaklaşmaktır. Önderlik savunmaları ve çözümlemeleri temelinde kendimizi eğitmememizdir. Bir defa okumanın yeterli olunacağı düşünülüyorsa her arkadaş büyük bir yanılgı içindedir. O halde ilkeler temelinde Önderlik savunmaları ve çözümlemeleri ile kendimizi anda eğiterek kabul ve ret ölçülerimizi bileyelim ve sürece bu temelde yüklenelim. Önder Apo'ya Özgürlük Kürt Sorununa Çözüm hamlemizi ancak doğru bir kadro öncülüğüyle başarıya taşıyabiliriz.

■■■

HİÇBİR ŞEY YAPILAMAZ DENİLEN YERDE VARLIK VE ÖZGÜRLÜK SAVAŞINI SÜRDÜRÜYORUM-2

TC sömürgeciliğinin sosyal gelişmeyi serbest bırakması mümkün değil. Hatta dil ve kültür katliamı söz konusu, dolayısıyla sosyal geleneğin ayakta kalmasına imkan yok. Bugün İsrail'de, Güney-Afrika ırkçılığında bile bu tür baskı yok. Oralarda Araplar, siyahlar güçlü bir müziğe, güçlü bir edebiyata sahiptir. Dolayısıyla gelişme bizde toptan olacaktır. Yani bizde her gelişen kişi biraz siyasi olacak, biraz askeri olacak, biraz edebiyatçı olacak, biraz hukukçu olacak, yani komple bir insan olacak. Toptan kaybedilmiş, toptan kazanılacaktır.

Rêber Apo'nun kitaplarından derlenmiştir

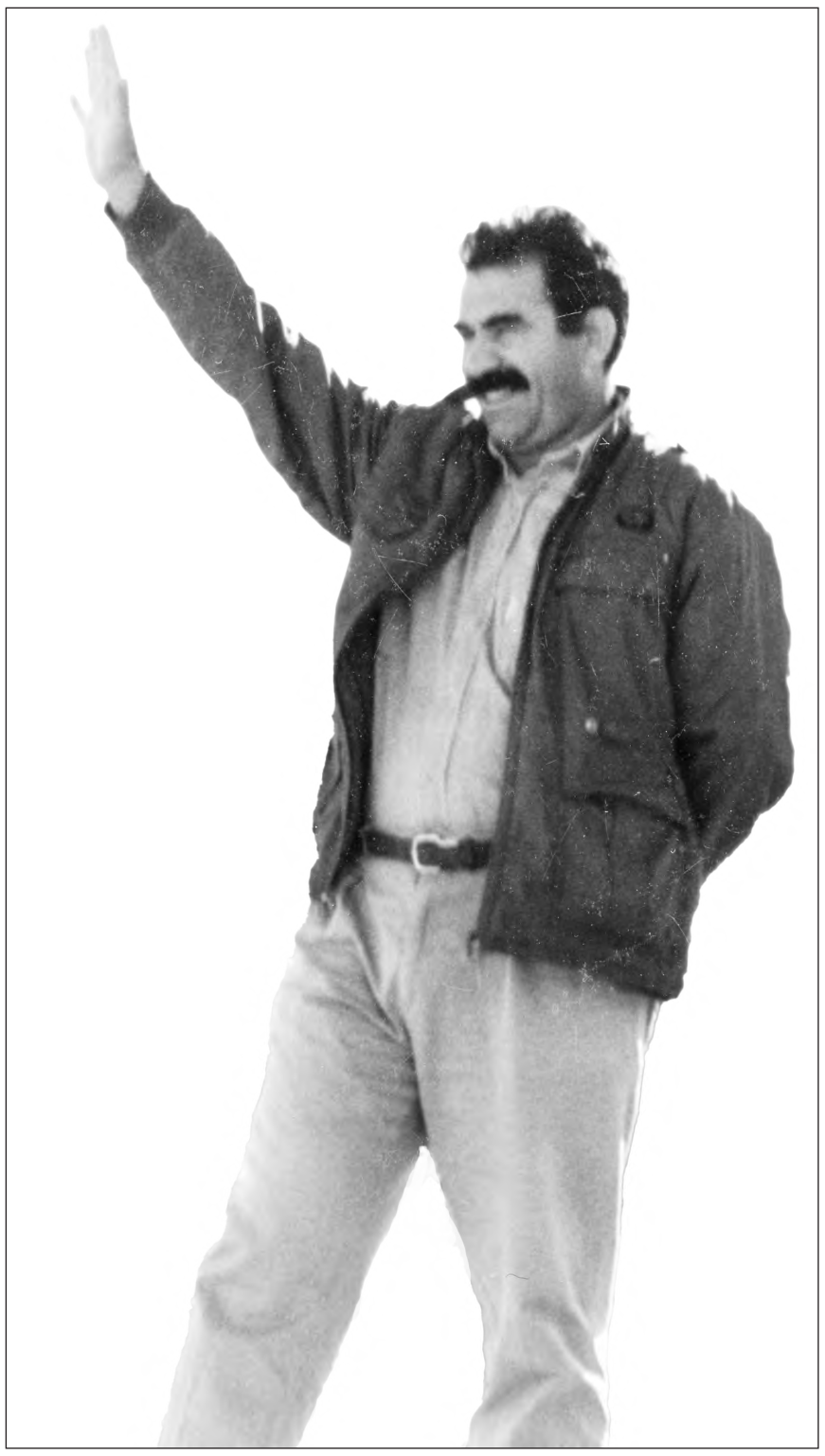

Partimizin yükselmeyi ve gelişmeyi mümkün kılan, bunun her bakımdan yolunu açan, imkanını ve hazırlığını veren, oldukça donatan yaklaşımı biliniyor. Yine geliştirilen dersler, Parti'nin örgütlenme ve gelişim savaşımını çok çok aşan, bizi yeni toplumun kuruluşuna ve hem de devrimci temelde kuruluşuna götürecek bütün bilgiler ve yöntemleri ihtiva etmektedir. Yeni toplumun kuruluşunda gereken bilgilenme ve bunun devrimci değişikliğe uğratılmasında kullanma yöntemleri, teknikleri oldukça kapsamlı verilmeye çalışılıyor. İşte bu anlamda en üst düzeyde bir eğitim olayı biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Şüphesiz böylesine bir eğitimin esas rolü oynayabilmesi için, sizlerin oldukça birikime sahip olmanızı gerekli kılmaktadır. Yeni bir kuruluşta ve aynı zamanda zafere gitmesi gereken bir devrim süreci içinde bulunuyorsunuz.

Kadromuzun şahsında yeni toplumun tipini biçimlendirmekle mükellef olduğumuz açıktır. Gelecek toplumu şahsında temsil eden militanların yaratılmasından ibaret bir konumda olduğumuz, eğitimimizin temel amacının kadroda bu gelişmeyi sağlamlaştırmak olduğunu bir an bile göz ardı edilmemelidir. Sürekli buna ulaşmakla mükellefsiniz. Yeni toplumun kuruluşunu kendinde temsil etmek demek mevcut tüm bilgileri almak kadar özümsemek, ondan daha da ötesi mücadeleye taşırmaktır. Dikkat edelim, içeriğinin özümsenmesini ve mücadeleye taşırılmasını sağladığınızda, bu anlamda geleceğin toplumunu önemli oranda şahsınızda temsil etmiş olacaksınız. Kendi konumumuza bu temelde yeniden bakalım; acaba gelişme bu düzeye ulaşmış mıdır? Gelecek toplumun her düzeyde size nüfuz etmesi sağlanmış mıdır? Bu çok önemli bir şarttır ve kadro olmanın, önder olmanın temel şartıdır. Mademki yeni bir toplumun kuruluşunda, hem de hayatınızı ortaya koyarak elde silahlı bir düzeyde savaşımı esas alan bir niyetle yola çıkmışsınız, iyi ve güzel bir niyetle ortaya çıkmışsınız; o halde, bunun kuru bir niyetten ibaret kalmaması için, bu çerçevede bir yaklaşım cesaretini, fedakârlığını, yoğun çabasını göstereceksiniz.

Geriye özgürlük tutumunda birleşmek kalıyor. Bu bizde parti yoldaşlığıdır. Bu bağlar hepinize sonsuz büyüme imkânı vermektedir. Sağlam bir ahlaki konuma ulaşmaktan tutalım çağımızın en güçlü yorumuna ulaşıncaya kadar sizi silahlandırmaktır. Daha dün, kendiniz üzerinde bile bir söz hakkınız olmadığı bir konumda, sizi kendine getirip halkımızın çok üstün bir otorite gücü haline getirebilmektedir. Daha dün nefes alamaz, bir sözcük konuşamaz seviyedeki tipten, gürül gürül akan bir çağlayan gibi kendini konuşturabilmektir. Bütün bu konumlara ulaşmak eldedir ve en tercih edilmesi gerekenlerdir. Bu anlamda sizi güçlendirecek olanı, halkımızın önderi kılacak olanı tercih etmek; sadece en iyi, en doğru, en güzeli tercih etmek değil, aynı zamanda emir olanı, hiçbir gerekçeyle kaçınmamamız gerekeni yapmaktır. Partimizin doğrultusu, emredici konumu bu düzeydedir.

Savaşçı olacak ve bütün bu halkı savaştıracağız

Unutmayalım ki yarın her düzeyde, toplumumuzun en özgür toplumlardan birisi haline gelmesi sağlanacaktır. Bunu sağlayacak olanlar, kuracağımız okullarda yetişecek yeni nesiller olacaktır. Burada bunun temeli atılıyor. Burada temelleri sağlam atarsak, yarının sistemi ve o sistem içinde ortaya çıkan özgür, demokrat, sosyalist insan ortaya çıkacaktır. Çünkü burada demokrasiyle çelişen, sosyalizmle çelişen bir yaklaşım içindeyse, yarının çarpık gelişmesinde suç sahibi olacaktır. Kimler bugünü tam doğru bir çözümlenişe götürmüşse, gelecek nesillerin sağlam gelişmesinde katkı sahibi olmuş sayılacaktır. Hiç kimse PKK ile oynayamayacağı gibi PKK'nin başarısınıda engelleyemez. Ama yok bu kadar hasta davranış, bu kadar kafa karışıklığı, bu kadar birbirlerini boşa çıkartmanın olduğu yerde de bırak zafer sağlamayı, orda ancak en zavallıca düşmüşlerin, hastaların idare edildiği bir durum ortaya çıkar. Çok radikal bir terbiye kararına varmalısınız. Düşünce ve davranış sisteminizi kesin yine çok radikal bir şekil vermeyi başlangıçtan itibaren kabul etmelisiniz. Ondan sonra öğrenmek için yardım istemelisiniz. Bu iş böyle geçecek. Hiç kimse bunu başka türlü götüremeyecek. Dediğim gibi yasaları var. Biz geliştirdik onları. Okuyacaksınız, özümseyeceksiniz. Gerekirse 7 yaşındaki bir çocuk gibi kendinizi yeniden yeniden büyütme yoluna koyduracaksınız. Bu temelde gelenlere hoş geldin derken gidenlere de güle güle ve her yerde her zaman bu çerçevede başarılı olun. Öyle yaşayın, öyle savaşın ve sonuna kadar başarı sizin olsun.

Yaşamaya ve başarmaya ihtiyacınız var. Bunun sırrını size veriyoruz, bunun derslerini öğretiyoruz. Savaş örgütü olmakta ısrarlıyız. Her ne kadar iyi savaşamadıysanız da savaşmamız gerektiğine dair azminizi koruyabilir ve daha da bileyebilirsiniz. Önemli bir savaşı kişilik boyutunda ve gerekirse topyekün bir halk savaşına taşırmadıkça, bunu göze almadıkça kurtuluşun mümkün olmadığını bilmeliyiz. Bu kişiliğiniz sonuna kadar savaşa açık olsun. Günübirlik savaşçılık değil, ömür boyu savaşçılık, büyük bir ihtirasla, büyük bir kinle ve durdurulamayacak bir iradeyle kendinizi etkili kılmalısınız. Başka tür kişilikle savaş verilemez. Bunu öğretiyoruz. Okulumuza güveniyoruz. Ve savaşçı olacak, ucuz yaşamayacağız, biz bütün bu halkı savaştıracağız.

Eğitim ve eğitilme sorununu tartışıyoruz. Görüyorsunuz yönetimi tartışmamız, eğitilmeyi ve eğitmeyi tartışmaktır. Sık sık değiştirmemiz, hepimizin öğretmen olma ihtimalinden ileri geliyor. Hepimizin ille de öğretmenlik yapmamız, ama aynı zamanda öğrenci olmamızın da gerektiğini ortaya koyuyoruz. Bunlar genel ilkelerdir, faaliyetimizin özü kendimizi daha gelişkin, yaratıcı eğitim ve yönetim ortamına kavuşturmaktır. Eğitimde hem eğitme hem de eğitilme durumu söz konusudur. Birbirinize çok şey verip alıyorsunuz. PKK'deki okul sistemi bir tarafa, öğretmenler bir tarafa, öğrenciler tarzındaki bir biçimle gelişmiyor. Belirli tecrübeler olmakla birlikte, herkes eğitime hem öğretmen hem de öğrenci olarak katılıyor.

"Elime bir fırsat geçse, insanlarla uğraşsam, onları eğitsem, dava için seferber etsem" diye düşünmek herkesin arzusu olabilmelidir. Marks'ın bir sözü vardır; "dünyanın en yüce işi insanlarla uğraşmaktır" der. Hiçbir çalışma insanlarla uğraşmak kadar değerli değildir. Hele bu bir de devrimci eğitimse, bundan daha büyük başka bir çalışmadan bahsedilemez. Onun için herkesin kendini böyle bir çalışmaya vermesi önemli ve biz bu konuda elimizdeki şansları ikinci plana atamayız.

PKK'de yakalanan eğitim şansı sizin için bir ilaçtır. Bütünüyle yaşadığınız hastalıkları giderebilirsiniz. Ustaların sözleri vardır: "Devrimciler zamanında kendilerini eğitebilmeli" derler. Yarını, öbür günü kaybederseniz kendinizi zamanında eğitmediğinizdendir. Bununla yalnız kendinize mi zarar vereceksiniz? Hayır! Ayaklanmaya girişecek halkımızın çok kanlı bir biçimde tasfiye edilmesinde, kendini eğitmeyen "devrimcilik" sorumlu olacaktır. Dolayısıyla hiç olmazsa bundan sonrasına sağlam bir eğitimle karşılamak için, mevcut olanakları en iyi biçimde kullanmanız gerekiyor. Biz eğitimle gelişen bir hareketiz. İdeolojik eğitimin bizde daha grup aşamasında nasıl geliştiğini göz önüne getirin! Yıllarca kafalarımızı kitaplara gömdük. Ulusal sorun gerçeğini nasıl ortaya çıkardık? Bugün bunu dünyaya bile kabul ettiriyoruz. Başlangıçtaki cılız grup çabalarımızı göz önüne getirin! Çok azımızın bu konudaki yoğun ideolojik eğitimi bazı gelişmelere yol açtı.

Devrim her zaman güzel bir biçim ister, güçlü bir dil ister

Bizim için eğitim hayati bir sorundur. Eylemin, örgütlenmenin hızlandırılması ve sınıf dışı etkilerin sınırlandırılması temelde başaracağımız devrimci eğitimle mümkündür. Ve pratik savaşım içinde bu eğitime şiddetle ihtiyaç vardır. Hem ihtiyaç var hem de zorunludur. Bir de uzun süreli eğitimsizliği göz önüne getirirsek, en küçük fırsatları bile bütünüyle eğitime vermemizi bilmek büyük önem taşıyor. Bu sadece devrimci militan faaliyetler için değil, yaygın halk yığınları için de gereklidir. Halkımız eğitilmeden savaştırılamaz. Onun günlük çıkarlarını göz önüne getiren yaratıcı bir eğitim sistemi verilmeden bu halkı savaştıramazsınız. Onun için milyonların eğitimini de göz önüne getiren bir eğitim politikamız olmalıdır. Eylemlerimiz kendiliğinden eğitiyor ama, bu yetmez! Onun anlamını özel eğitim faaliyetleriyle birleştirmek gerekir.

Devrimci dönemler aynı zamanda güçlü hitabet dönemleridir. Hitap bir sanattır; devrim de en ciddi sanat olduğuna göre, devrimin hitabeti çok güçlü ve gelişkin olmak durumundadır. Ve yine denilir ki, devrimin temel sorunu siyasaldır, siyasetse yarı yarıya hitabettir. Bütün güçlü siyasal oluşumlar, devletler ortaya çıktığında, güçlü hitabetler de ortaya çıkar. Ve hatta böyle dönemlerde büyük bir yarış başlar. Bir Roma, bütünüyle hitaptır, yine klasik Yunan çağı büyük hitabet çağıdır. Örneğin bir Kuran'ın dili bile, büyük belagat ve hitabet örneğidir. Ve bu hâlâ devam ediyor. Ayetler nasıl okunur, ezan nasıl okunur, bunlar hep hitabettir. Yine Türk parlamentosu kurulduğunda Atatürk nasıl hitap ediyor? Yani yaşamınızı yakından ilgilendiren her önemli temel siyasal iddia, güçlü bir hitabetle yürütülüyor.

Siz her bakımdan olduğu gibi, hitap açısından da tam bir ahraz(*), tam konuşamaz veya en bıktırıcı, en kaçırtıcı tarzı sergiliyorsunuz. Konuşamıyorsunuz. Ne Kürtçe, ne Türkçe, ne de Arapçayı hitap dili olarak kullanmak şurada kalsın, normal bir konuşma dili gibi bile konuşamıyorsunuz. Konuşmalarınız, gerçekten gerek örgütlenmede ve gerekse de eğitim ve emir-komutada çok yetersiz. Çok zarar veriyor. Hitabet tarzınız parçalayıcıdır, kaçırtıcıdır. Özü açığa koymaktan uzaktır. Gerçi hitap, bir üsluptur, dışarıya yansıtış biçimidir. Öz olmazsa, birikim olmazsa, isterseniz kuş dilini kullanın, bülbül olun yine de etkili olamazsınız. Güçlü konuşabilmek için muhteva gerekli, inanç gerekli, azim gereklidir.

Bunlar olmadıktan sonra nasıl konuşacaksınız? Nasıl hakim bir hitaba sahip olacaksınız? Bu kadar dağınık, sistemsiz kişilikler, birikimsiz kişilikler konuşamaz. Aslında en etkili silahlardan biri hitabet olduğu halde, o silahı sadece, saflarda anlayış yetersizliklerini, karma karışıklığı derinleştirmekte kullanıyorsunuz. Bazılarında Ezop dili var, bazılarında cümleleri yarım bırakma uzmanlığı var. Bazılarında ise ne düşünce veden? Çünkü kişiliğinde hakimiyet yok, sorumluluk yok. Bütün raporlarda öyle hal ve hareketler sıralanmış. Çoğunun basit bir köylü tarzını yaşadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Veya aydın ukalasıdır, biraz ağzı çok laf yapıyorsa da içerikten yoksun bir lafazandır. Yani böyle ağır bir biçimsizlik bütün birimlerimizde neredeyse egemen haldir.

Fakat unutmayalım ki, bütün önemli politikacılar, devlet adamları, askeri kişilikler hitabeti, biçimi yıllarca öğrenerek, kendilerini etkili kılmayı bizzat kendi kişiliklerinde sağladılar. Çok önemli devletlerin ve önemli devrimlerin, çok önemli hatipleri ve önemli biçimleri vardır. Biz genelde sömürgeciliğin kurbanı olan veya düşürülmüşlüğün en derinini yaşayan bir halkta bunu göremeyiz. Hiç birisi doğru-dürüst konuşabilir mi? Kendi gerçeği yok, kendi gerçeğini kaybetmiş, neyi konuşacak? Yüzü konuşmaya utanır. Halkımız neden bu kadar utangaçtır, niye bu kadar hepsinin yüzü kızarık? Çünkü gerçeği elinden alınmıştır. Gerçeği olmayan neye dayanarak söz söyleyebilir? Güçsüzdür. Hitap için diyalog olmalı, diyalog için güçlü olmalı. Yani sağlam bir gerçeği temsil etmek gerekir. Gerçeklerle bağını bu kadar yitirmişsin, tarihle bağını yitirmişsin, sosyal gerçeklikle ve kültürle yitirmişsin, yine bilimle ve siyasetin kendisiyle bağını yitirmişsin, o zaman bir zavallı gibi ortada kalacaksın. Ve böyle kalanlarda etkili olamaz.

Nasıl sömürgeciliğe karşı savaşım diyorsanız, nasıl her türlü geriliğe karşı savaşım diyorsanız, bu biçim geriliğini, bu dil geriliğini, bu anlatım geriliğini, bu tarz ve tempo geriliğine de bir son deyip, mücadele edeceksiniz. Bunun başka çaresi yok. Kendinizi böyle yetkinleştiremezseniz bu yaşamı ilerletemezsiniz, sağlıklı bir yaşamınız olmaz. Artık bu konuda kafanızı çalıştırmanız gerekir. "Ben yeterli, yerinde ve gerçekçi davranmak zorundayım. Konuşmak zorundayım, anlaşılır olmak zorundayım" diyeceksiniz. Mecbursunuz buna. Bir de siz milyonlara hitap ediyorsunuz, emirle insanları ölüme götürüyorsunuz.

Biraz anlayışlı olun, tutarlı olun. Böylesine bir sanatı benimsemiş olanlar, kelime hatası bile yapmazlar, tavır yetersizliğine bile düşmezler. "Beni anlayamadı, içimdekini anlatamadım" demek olur mu? Sen kimi kandırıyorsun? Kendinizi düşünün, böyle yönlerinizi bile doğru-dürüst gideremiyorsanız veya ağzınıza bile iki cümleyi doğru-dürüst sığdıramıyorsanız, peki nerede kaldı devrimcilik? Ben mecbur muyum sizin karşınızda böyle yeterliliği zorlamaya? Evet mecburum, çünkü görev başındayım, size bir şeyler verme görevim vardır. Siz halkın karşısına gidiyorsunuz onlarla dalga geçiyorsunuz. Ahbap-çavuşluk hâlâ hepinizin egemen dilidir. Ahbap-çavuşluk, dedikodu dili, gayri-siyasi ve oldukça ilgisiz konuşmalar yaşamınızın yüzde doksanını alır.

Ben bir veya bin kişinin bile karşısında olsam, dilimi temel siyasi gerçeklik dışında kullanmam. Siyasi, askeri, bütünüyle örgütsel konuyu egemen kılarım ve onun etrafında dönerim. Dolayısıyla herkesi de döndertirim. Görev adamı, militan adam, profesyonel adam dediğin böyledir. Ama siz ne yapıyorsunuz? Fırsat bulur bulmaz hemşericilik, ahbap-çavuşluk, işte her türlü askeri ve siyasi değeri fazla olmayan, hayali, fazla amaçla bağlantısı olmayan her türlü düşünce de demeyeyim, davranış da demeyeyim, karışıklığı hem kendinize ve hem de yapıya taşıyıp duruyorsunuz.

"Biz nasıl gelişeceğiz" diyorsunuz, gelişebilmeniz işte bu söylediğim tarzda olur. Yıllardır niye kendinizi sağlam bir dile kavuşturmadınız? Çocuklar bile yedi-sekiz yaşlarından itibaren iyi konuşurlar. Siz yıllardır saflardasınız, sağlam bir askeri biçime kendinizi niye kavuşturamıyorsunuz? Demek ki tembelsiniz, demek ki tutarsızsınız. Ciddi değilsiniz, olmaz bu! Temel siyasi bir kadro olmayı madem görev belledinizi, o zaman onun gereklerini kendiniz de yerine getirmelisiniz. Yıllarca da sürse kendinizi yetiştirmeyi bilecektiniz. Sizin bütün davranışlarınız örgüt olayından uzaktır, ilişkileriniz örgütlülüğü esas almıyor, siyasi derinliği esas almıyor. Duygularınız, tutkularınız siyasi içerikten yoksundur. Aslında niçin yaşadığınızı bile kendiniz de kestiremiyorsunuz. Dolayısıyla irade dağınıklığı var. Tabii bu nedenle askeri işin içine intiharvari giriyorsunuz.

Siyasi yaşayacaksınız, her tarafa siyasi yansıyacaksınız; asker olmak istedin askeri konuşacaksın, askeri yansıyacaksın, hiçbir zaman askeri gerçeklikle, kurallarla bağlantını bitirmeyeceksin. Yapmayın! Siz bütün temel kurallarla bağınızı yitiriyorsunuz, ondan sonra "kayıplar, başıma neler geldi" diyorsunuz. Kendinizi unutuyorsunuz. Senin yaşamın buna yol açmıştır, senin tarzın, üslubun dağıtmıştır. Anlamıyorum, siz devrimciliği başka nasıl anlıyorsunuz? Bu halinizle neyin devrimini yapacaksınız? Sorun kendinize; ben neye hitap ettim, neyi çözüyorum? Bunu yapmazsanız o zaman örgüt içinde ne arıyorsunuz? Sağlam bir biçim; fiziki biçim, ruhi biçim ve onun dile getirilişi, mümkünse onu en çarpıcı kılma bir görevdir. Diliniz yok dersem, bedeniniz yok dersem, doğru değil. Var ama, işletmemişsiniz. Biçimlendirmemişsiniz. Yanlışta ısrar, "böyle doğmuşum, böyle büyümüşüm, ben adam olamam" bu sömürgeciliğin istediği bir şey. Ama bir militanın herhalde böyle sömürgeci etkileri bedeninde ve dilinde yaşamaya hakkı yoktur. Çekici kişilik, sürükleyici kişilik, dil ve onun temel gerçeklerle bağlantısı olmadan olmaz. Gerçeklerle bağını yitiren bir demagogdur, ne kadar ince de konuşsa o bir gevezedir. Dil ne kadar gerçekleri dillendiriyorsa o kadar büyük rol oynayabilir. Ama kendi içinde de mümkün olduğunda biçim güzelliğini bulacaktır. Etkili olmak istiyorsan bu kaçınılmazdır. Diğer el-kol hareketlerinden tutalım yürüyüş havasına kadar, bakış tarzından tutalım her türlü ilişkileniş biçimine kadar, hep güzellik arayacaksınız. Hiçbir devrimcinin bir diğerini kendi davranışlarıyla, diliyle üzmeye, zorlamaya, çirkinleştirmeye, öfkelendirmeye, çekiştirmeye hakkı yoktur. Her devrimci diliyle kolaylık sağlar, ilişkileriyle yüceltir, güzelleştirir, yaşamı anlamlı kılar.

Devrim her zaman bu anlamda güzel bir biçim ister, güçlü bir dil ister, güçlü bir hava ister. Devrimcinin havası vardır, temposu vardır, göz alıcılığı vardır, ama bütün bunların anlam ifade etmesi için büyük gerçeklerle bağlantısı kurulmalıdır.

Edebiyat; şiirden romana, anıdan röportaja kadar birçok türü içerir. Edebiyatın kendisi bir yazı yazma sanatıdır. Sanat ise daha geniş alanları kapsamında bulundurur. İnsan eyleminde, insanın toplumsal gerçekliğinde sanatın yeri büyüktür. Sanat; insani yaratma eylemidir. Çok genel bir tanım olarak insanın yaratma tarzıdır veya sanat, insanın doğa üzerinde ilk çağdan günümüze kadar kendini toplumsal biçimlendirmesidir, düşüncesini oluşturmasıdır.

Sanat; dağılmışlığa, boğulmuşluğa çare olmak, nefes almaktır

Edebiyat; şiirden romana, anıdan röportaja kadar birçok türü içerir. Edebiyatın kendisi bir yazı yazma sanatıdır. Sanat ise daha geniş alanları kapsamında bulundurur. Fakat insan eyleminde, insanın toplumsal gerçekliğinde sanatın yeri büyüktür. Aslında daha da genelleştirilirse sanat; insani yaratma eylemidir. Çok genel bir tanım olarak insanın yaratma tarzıdır veya sanat, insanın doğa üzerinde ilk çağdan günümüze kadar kendini toplumsal biçimlendirmesidir, düşüncesini oluşturmasıdır. Bunlar için yaptığı her şey sanat kavramına girmektedir. Üretim tekniği de bir sanattır. Düşünme tekniği de bir sanattır. Sanat insan doğuşuyla bu kadar bağlantılıdır.

Sanat tarihi, toplumları çok iyi işler. Siz öyle bir kitapta her şeyi bulabilirsiniz. Bizim için gerekli olan, sanatın daha da ilerici, devrimle ilgili yanıdır. Yani gelişmeye ne kadar köstektir, ne kadar yol açandır? Bunlar önemlidir. Örnek olsun diye söylüyorum. Zamanla iyi dinlediğim Kürtçe türkü, beni ulusal soruna çekmiştir, etkisi hayli belirgin olmuştur. Demek ki burada iyi bir türkü veya türküyü iyi söyleyen biri beni devrime çekmiştir. Bu kadar bir etki gücü var. Duygusu gelişmeyenin anlayışının da fazla gelişemeyeceği açıktır. Yaşamı çok dar ekonomik sınırlar içinde algılayan bir çoban gibi, işi-gücü birkaç keçi gütmek olan birisinden güçlü sanatkâr olması beklenemez, olamaz da. Veya gece-gündüz kanter içinde çalışan bir inşaat işçisi, güçlü bir duyguya sahip olamaz. Kendini dar bir üretime mahkûm edenlerden sanatkâr çıkamaz.

Halk olarak kendimizi düşünelim; kendini bu kadar basit yaşamını kurtarmaya veren bir halk güçlü bir sanat edimine sahip olamaz. Olamadı mı da devrimci eyleme, siyasi eyleme ulaşamaz. Neden? Çünkü onun için mühim olan, bir çorbayı, bir parça ekmeği kurtarmaktır. Bunlar yaşam için daha elzem ama, geri kalırsınız.

Ne yapıp edip bu zor durumda bile bir sanatçı çıkaracaksınız. O senin acılı yaşamını dillendirsin, senin bu acılı yaşamının müziğini, resmini yapsın. Toplum o kaba, maddi ve oldukça da altta seyreden acılı durumdan başka türlü kurtulamaz. Sanat burada kabul edilemez bir yaşam koşulundan veya onun darlıklarından sıyrılmak, kurtulmak edimi olarak başlıyor. Sanat;

dağılmışlığa, boğulmuşluğa çare olmak, nefes olmaktır.

Bizde çok cılız bir ses vardır. Kürtlük biraz türküde yaşar. Biraz insanların ağıtlarında, ezgilerinde yaşar. Diğer bütün alanlarda yok edilmiştir. Demek ki sanat düzeyi, aynı zamanda toplumsal düzeyin bir ifadesidir. Ama yine de bir çağrıdır, bir kimliktir, bir yaşam belirtisidir. Ot gibi yaşayabilirsin ama, bu bir yaşam belirtisi değildir. Mühim olan kendi temel tarihi, doğal toplumsal gerçeğinin ifadesi misin, değil misin ve onunla bağlantın var mı, yok mu? Böyleyse yaşadığını iddia edebilirsin. Hangi tarihte, hangi temel toplumsal gerçeklikle bağlantın var, onu söyle sana kim olduğunu söyleyeyim. Ot gibi yaşıyor ama, "ben de Kürdüm" veya "ben de Türküm" diyor. Bunun hiçbir anlamı yok. Kimlik böyle gösterilmez. Kimlikli olmak demek, gerçeğin temel değerlerine bağlı kalmayı bilmek demektir. İdeolojik gerçeklik, siyasal gerçeklik, sosyal gerçeklik, devrimsel gerçeklik bir kimlik olabilir. Bütün bunlar için demek ki sanat; "kendi kimliğini bul, gerçeklerle bağlantını kur" çağrısıdır. Aksi halde olan sanat değil, demagojidir, yine bir yaranmadır, sanat adına gericiliktir, saptırmadır.

Sanatın toplumda, daha çok da bireyin yaşamında canlandırma, ruh verme özelliği de vardır. Ekonomik olarak yaşayabilirsin ama, ruhtan yoksun yaşayamazsın. Buna otsu yaşam denir. Hatta ideolojik olarak bile sanatın işlevini koyarsak; bir insan kendini ne kadar sanata verirse o kadar ömrünü uzatır ve kendini biraz tatmin eder. Siyasetin, hatta bilimin bile sanatla ilgisi vardır. Ve onlar için de bu böyledir. Bunlara ne kadar kendini verirsen o kadar etkili ve başarılı olursun. Yani sanat yaratıcı ruh demektir. Espridir ve gereklidir. Toplumları sanattan kopardın mı, ruhtan ve kimlikten kopardın demektir. Gerisi bir moloz yığınıdır.

Edebiyat yaşamın güzelleştirilmesidir, yaşamın espirisidir, ruhudur

Edebiyat başta olmak üzere sanatla bağını kurmadan, hatta sanatçı özeniyle donatmadan ideolojik ve siyasi hareketleri yürütmek büyük eksiklik taşır. Hatta bu hareketler hastalıklı olur. Hâkikat sadece ideolojik ve bilimsel yöntemle açıklanamaz; açıklansa da eksik kalır. Bu tür bir açıklama bir modernite saplantısı olarak anlaşılmalıdır. İleriki bölümlerde daha da açıklayacağım gibi, modernitenin kişiliği tek boyuta indirgeyen (ekonomist, siyasetçi, ideolog, akademisyen, asker, işçi, bilim insanı, aydın vs) yaklaşımı aşılmadan, kapitalist moderniteye karşı tutarlı ve bütünlüklü, dolayısıyla başarılı bir mücadele geliştirilemez. Devrimci çıkışların, kişiliklerin ve örgütlerin donanımları bütünlüklü olmadıkça, tarihsel-toplumsal kültürle, bu kültürü temsil eden şimdiki halleriyle ilişkilenme ve bu hallerle donanma sağlanmadıkça, liberal yaşamın tuzağına düşmek kaçınılmazdır. Kapitalist modernite liberal yaşamın içerdiği ideolojik ve teorik silahlarla rakibini düşürmektedir. Liberal birey veya yaşamın çok doğal ve özgür birey ve yaşam olduğu sanılır. Hâlbuki bu tür bir yaşam en katı dinlerden daha dogmatik ve tek boyutlu yaşamdır. Eğer PKK çıkışı benzer reel sosyalist örneklerin yaşadığı savrulma ve tasfiyeyi tam yaşamamışsa, tasfiye edilememişse, bunun temel nedeni toplumsal hâkikate bütünlüklü olarak bağlı kalması ve yenilik içeren teorik ve pratik adımlarını aynı bütünlükle birleştirebilmesidir. Sonuçta bu tarz çıkış ve yürüyüş, kapitalist modernite unsurlarına karşı alternatifi olan demokratik modernite unsurlarının gelişmesine yol açtı. Devrimci çıkışları sadece fiziki güce veya herhangi tekil bir boyuta indirgemek er ya da geç yaşamın bütünselliği tarafından aşılacaktır. Çağdışı uygarlığın ve kapitalist modernite unsurlarının ezici güç dengesizliği karşısında özgür ruh ve bilinç mücadelesi kayalıklarda kök salarcasına çiçeklenmiş ve meyvesini vermiştir.

Daha özgün edebiyatın rolü üzerinde duracak olursak; bu konuda sömürgeciliğin büyük bir katliamı gerçekleştirdiği bilinmektedir. Yani edebiyat alanında sömürgeci etkiler çok yoğundur. Edebi alanda da değerler sömürülmektedir. Hatta Kürdistan'daki edebiyat için kullanılabilecek her türlü malzeme sömürgeci süzgeçten geçirilmiş ve bir karşı silah şeklinde kullanılmaktadır. Yine bir Türk edebiyatı araştırılacak olursa, onun oluşumunda da yoğun bir malzeme olarak kullanılma durumumuz vardır. Bu durum müzikte de öyledir. Özellikle edebiyatın temel taşları olan şiir ve romanda kullanılanlar kesinlikle hepsi Kürt malzemesidir. Fakat Türk biçimlidir, üzerine Türk damgası vurulmuştur bu neden böyledir?

Aslında Kürt gerçeği, devrim edebiyatına yatkın bir gerçekliktir. Eğer devrimin edebiyatı oluşursa bu, sömürgeciliğe karşı büyük bir kuvvet haline gelecektir. Sömürgecilik bunu önlemek için Kürt değerlerini –ki bunlar kesin devrime ihtiyaç gösteren bir toplumsal gerçekliktir- alıp aşındırıyor. Bunun için bazılarını teşvik ediyor, bazılarını korkutup zindana atıyor, bazılarına olanak sunuluyor, sonuçta da kendine bağlıyor. Bu ise, Kürt değerlerine karşı hor bakmayı getiriyor. Teşvik vererek daha da koşturuyor. Sonuç; böyle asimile edilmiş kocaman bir edebiyat kitlesi, sömürgeci ordu gibi kendi ulusal değerlerine karşı savaştırılıyor.

Şu çok açık; neredeyse ağırlıklı olarak bütün türküler Kürt gerçeğine dayanır ama, şu anda Kürt olayına karşı tam bir kontra gibi savaştırılıyor. Belli başlı türkücüleri, artistleri göz önüne getirelim, durum daha iyi anlaşılır. Bu, Amerika'da da böyledir. Birçok ülkede asimile edilenler, sömürülenler içinde azınlıktadırlar. Kendi halklarının dertlerini, sorunlarını işleyeceğine onların gerçeklerine karşı kullanılan bir saldırı durumu haline getirilirler. Ve bu Kurdistan gerçeğinde de çok somut olarak yaratılmıştır. Düşman bir yandan askeri ordusu, polisi, jandarmasıyla savaşırken, bir yandan da edebiyat kontralarıyla alanı bombalamaktadır. Bu gerçekten acıdır. Kendi halkının içinden çıkmalarına rağmen ve hatta halkçı geçinmelerine rağmen çok ağır bir kimlik bozuşmasına yol açtırmak, cinayetten daha tehlikelidir. Halkımızı yaralamaları, manevi yönden ölüme

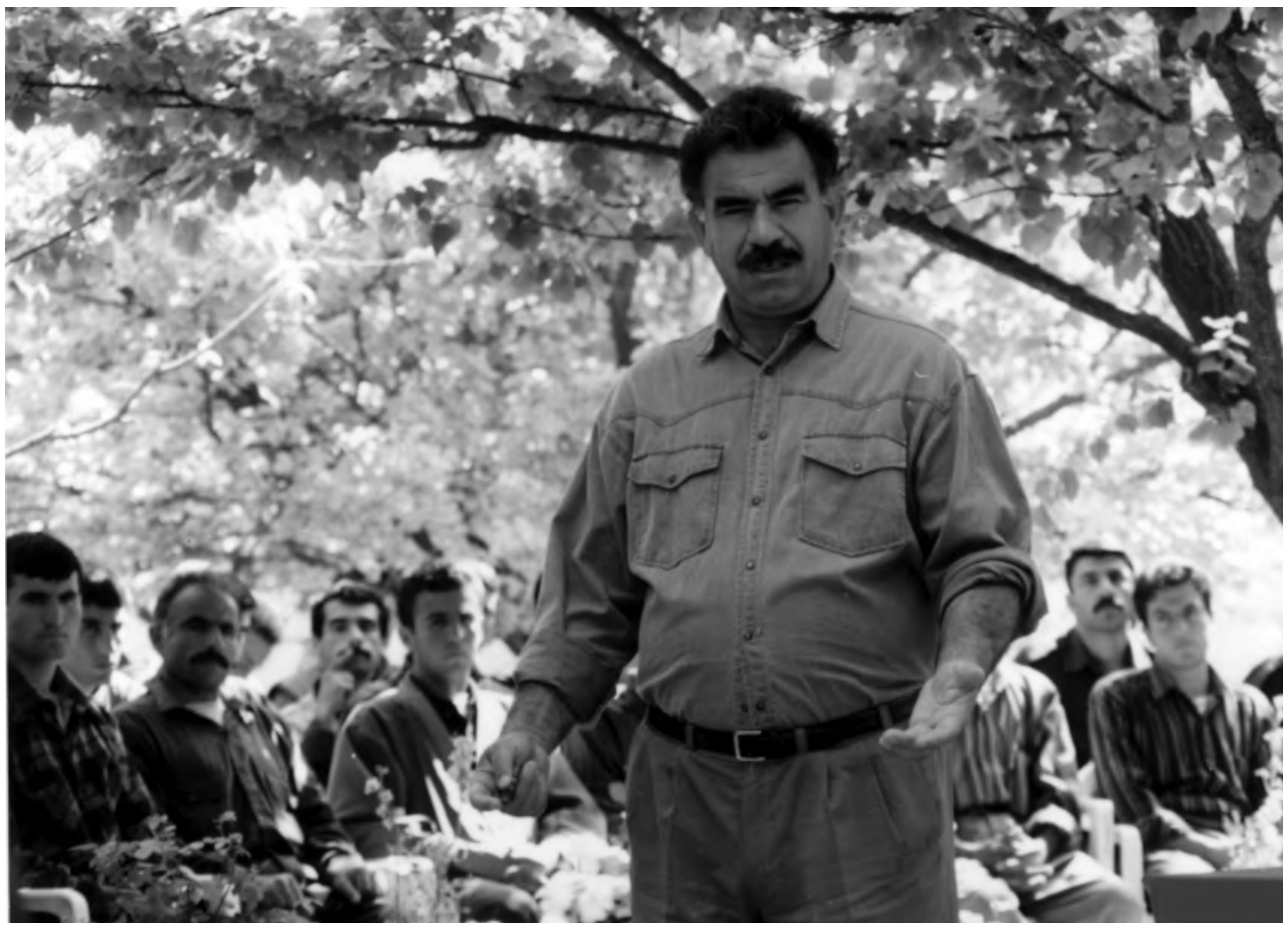

Sanatın toplumda, daha çok da bireyin yaşamında canlandırma, ruh verme özelliği de vardır. Ekonomik olarak yaşayabilirsin ama, ruhtan yoksun yaşayamazsın. Buna otsu yaşam denir. Bir insan kendini ne kadar sanata verirse o kadar ömrünü uzatır ve kendini biraz tatmin eder. Siyasetin, hatta bilimin bile sanatla ilgisi vardır. Yani sanat yaratıcı ruh demektir. Espridir ve gereklidir. Toplumları sanattan kopardın mı, ruhtan ve kimlikten kopardın demektir. Gerisi bir moloz yığınıdır.

götürmeleri hiç de küçümsenecek bir tehlike değildir. Burada söz konusu olan; Kürtçe konuşmama, Kürtçe edebiyat yapmamaktan da öteye, özden bir yitirilmişliktir. İnsanın ruhunu köleleştirdin mi, insanın kimliğini buruşturdun mu aslında ona en büyük darbeyi indirmişsin demektir.

Sanat silahıyla vurulan bir halk, ülke, tarih gerçekliğini sanat adı altındaki katliamı ortaya çıkarmak çok önemlidir. Bir toplumun ruhunun, dilinin kesilmesinin sonuçlarını iyi göstermek çok önemli bir edebiyat görevidir. Bunu ortaya koymak için bir devrimci bile olmaya gerek yoktur. Yani gerek vardır da "illa ben bir örgüte bağlı olmadan edebiyat yapmak istiyorum" diyenlere söylüyoruz; eğer bu anlamda gerçekten partisiz, örgütsüz bir edebiyatçı olarak kalmak istiyorlarsa; onların öncelikle ruh katliamı, duygu katliamı, kimlik katliamı, tarih katliamını ortaya koymaları gerekir. Böyle büyük bir gerçekliği bir-iki kelimeye sığınıp örtbas ederek değil, bütün yönleriyle koymak ancak o kişiyi dürüst bir edebiyatçı olmaya götürebilir.

Bu konuda öz edebiyatçı var mı desek, maalesef yok. Gerçek bir katliamı irdeleyen ve halklar üzerinde -Türk halkı da dahil- yaratılan tahribatı gösteren ne bir Türkiyeli ne de bir Kurdistanlı edebiyatçı var. Zaten kendine Kurdistan edebiyatçısı diyen bir kişi de bulamazsın. Türk edebiyatçılarının da büyük bir kısmı bozmadır, bozuntudur, şuradan-buradan derlemedir. Ve işleri-güçleri resmi ideolojiyi sanat biçimleriyle yutturmaktan ibarettir.

Bir Kurdistanlı edebiyatçıdan bahsetmek mümkün müdür? Hali hazırda böyle edebiyatçılar bile yok. Belki ilgi duymak, anlamak isteyenler vardır. Bunlar büyük sanat ve edebiyat edepsizidirler. İyi bir edebiyatçı kılmak için, önce bunları edepli kılmak gerekiyor. Nasıl edepli kılacaksın? Onlara tarih gerçekliğini çok iyi göstereceksin, bir halkın yaşam gerçekliğini, bir halkın kimlik gerçeğini, giderek savaşım gerçeğini kabul ettireceksin ki, biraz terbiyeleşsinler. Terbiye ancak böyle olabilir. Ancak beyni bu değerlerle yoğunlaşırsa, ruhu biraz canlanırsa terbiyesini bulur. Ondan sonra belki bazı gerçekler üzerine yönelebilir. Ondan sonra onun bazı edebiyatçı özelliklerini ortaya çıkarmasından söz edilebilir.

Çözüm dili devrimdir

Kurdistan somutu söz konusu olduğunda daha da bir hiçleşme var. Bunun aşılabilmesi için ne gerekiyor? İşte biz, onun da çözüm dili devrimdir dedik. İyi bir devrimci gelişmeye yol açmadan, kimliksizliği, sinmişliği, ruhsuzluğu devrimle kırmadan edepli insan yetiştirmek mümkün değildir. Edepsizlerle edebiyatçı yetiştirmek mümkün değil. Dolayısıyla edebiyatın da gelişmesinin temel bir çaresi olarak, bizim bütünüyle devrimci yöntemi esas almamız doğruydu. Devrim; öncelikle boğulmuş insanı, kimliği elinden alınmış insanı, dili elinden alınmış insanı, ruhu çıkmış insanı, neredeyse canı da elinden alınmış insanı kazanmayı amaçlıyor. Savaşan insan kazanılmış insandır. Savaşan insanda çaba da vardır ve "yaşamak istiyorum" der. O zaman işte yaşamın nasılı, yaşamın anlamlısı, kabul edilebiliri akla gelir. O da edebiyata götürür. Dolayısıyla önce devrimle insanı kazanmak, onun canlanışını sağlamak ve giderek daha güçlü bir edebiyat zemini yaratmak doğrudur.

Edebiyat yaşamın güzelleştirilmesidir, yaşamın esprisidir, ruhudur, zenginliğidir. Onun da ancak devrimle elde edildiğini çok iyi görüyoruz.

Biz müziği biraz canlandırdık. Hatta resmi inkâr duvarını yıktık. Kürtçe müzik biraz alan buldu. Bu ilk adımdır. Yine Kürtçe yazılar yasağı delindi. Bazı yazı yazmalar oluyor. Müzik, resim, heykel için ilgi alanları yaratılmış, zemin sunulmuştur. Fakat alan kendi terbiyecilerinden o kadar yoksun ki, bu konuda o kadar inkarcılık var ki, ilgi duyan çok az veya hiç yok. Duysa da beceremez. Neden? Çünkü terbiyesi yok. Dedim ya, bu iş tarihi bilinç ister, yürek ister, yüreğin olması için de toplumsal boyutlanışı görmesi lazım. Toplumun acısını, toplumun kırımını, imhasını görmesi, dirilişini görmesi lazım.

Bu ara Kürt tipi üzerine yoğunlaştık. Yoğunlaşmamızın oldukça siyasi nedenlerden kaynaklandığı, Kürt tipinin aslında bir kördüğüm olduğu askeri görevlere doğru yol aldığımızda, siyasal ve örgütsel olmaya çalıştığımızda ortaya çıktı. Baktık ki, elimizdeki kişilikler bela. Sizler bir belasınız. Bunlar neden böyle diye sorduk ve burada biraz çözümlemeyi geliştirelim dedik. Siyasi sınırları aşarak sosyoloji alanına, psikoloji alanına, edebiyat alanına girdik. Çünkü, var olan problem kördüğüm! Çünkü çaresiz, dilsiz, yüreksiz, duygusuz insanlar. Yoldaşını katlediyor, "devrim yaptım" diyor. Bir sigara için, bir çorba için birimi imhaya yatırıyor, "komutanlık yaptım" diyor. Bir ahbap-çavuşluk için kendini imha ettiriyor, "kendimi kanıtladım" diyor. Bastırıyor, bütün parti değerlerini harcıyor, "kişiliğimi kanıtladım" veya "intikamımı aldım" diyor. Suçsuzu vuruyor, sağı-solu dağıtıyor, "en büyük eylemi yaptım" diyor. Bütün bunlar kişilik sapmalarıdır. Büyük bir kişilik bozulması ile karşı karşıyayız. Bir kördüğüm, suç yumağı olduğu ortaya çıkıyor. Nasıl böyle bir suç yumağı haline gelinmiş? Çözümlemelerde bunun üzerinde yoğunca durduk. Bu kadar suç teşkil ettiğinizi ben bile fark etmiyordum. Ama en son ortaya koyduk, gerçekten deli toplumu. Parti içinde de önemli bir kesim suç yumağı. Zaten suçlar ortaya çıktı. En ağır suçlar; örgüt suçları, askeri suçlar, siyasi suçlar görüldü. Ve dehşetle karşıladım bunları. Bu durum neyle aşılabilir? Şimdi assak, zaten düşmanın yüzyıllardan beri istediği de bu. Birbirleriyle ka-

pıştırsak, zaten düşman bin defa bölmüş, parçalamış ve bir de bizim elimizle bölmek ve parçalamak istiyor. Eski hikâyenin tekrarı oluyor. Bu suçluluk durumunu kabul etsek, o zaman örgütü bitirir, tasfiye ederiz. Zaten müthiş tasfiyeciler çıkıyor. Doğru yolu bulmaya çalışırsak, bu da güç, yetenek, sabır ve çözüm gücü istiyor. İşte edebiyat burada kendi temel işlevini ortaya koyuyor.

Dikkat edilirse yaptığımız çözümlemeler siyasi bir tahlilden ziyade, önemli oranda romana yaklaşıyor. Roman yanı ağır basan değerlendirmelerdir. Neredeyse ulusal tip çözümlendi. Çözümlemeler temel tipleri az-çok ortaya çıkardı. Romanın da en temel işlevi; tipleri yaratma, ortaya çıkarmadır. Toplumsal tipleri yaratmaya çalışır veya toplumdaki tipleri analiz eder, ayrıştırır, soyutlar. Bizim yaptığımız da önemli oranda bu. Ama biz bunu edebiyat yapmak için yapmadık, devrimci tıkanıklığı, kişilik bunalımını, hastalıklarını aştırmak için görev bildik. Bir de kendini tanınmaz hale getirmiş, demagojik, bazen hiç konuşmayan, bazen çok konuşan büyük yalancılar ortaya çıktı. Ve her gün bir sürü yalancı var. Rapor-talimat yalanlardan ibarettir, toplantılar yalanlardan ibarettir, siyasi gerçekleri alt-üst ediyor, askeri gerçekleri yerle bir ediyor, ama yine de "varım" diyor. Peki nedir bu? Ucube! Bunu izah etmek gerekir. Peki nasıl izah edeceksin?

Eğer çok güçlü bir edebiyat faaliyeti gelişecekse bu çözümlemelere bağlı olarak gelişir. Temelini orada attık. Gerçekten tarihle bağlantısı, temel toplumsal gerçeklikle bağlantısı, yine gerçek amaçla bağlantısı, yücelikle bağlantısı, kurtuluşla bağlantısı tam anlamıyla konulmuştur. Sağlam tip çürük tip, çirkin tip güzel tip, hain tip kurtuluşçu tip, hasta ve bunalımlı tip çözüm olabilen tip, bunların hepsi az-çok konuldu. Yani bu tiplerin bazı temel özellikleri, yurtseverlik özellikleri, siyasileşme ve örgüt olma özellikleri, güç sahibi olma özelliği gösterildi. Düşmanın hizmetindeki özellikleri gösterildi. Birçok temel gerçeklikle bağını kopardığı için nasıl lümpenleşmiş, serserileşmiş; bunu gösterdik. Yani bir yerde serseri tipin, kaçan tipin, delinin izahını yaptık. Bütün bunlar ne anlama geliyor? Edebiyatın yapıldığını gösteriyor. Kürt edebiyatı dediğin olay biraz da böyle gelişir anlamına geliyor. Yani daha önce yapılan edebiyat mıdır? Agirî katliamını, Dersîm katliamını konu alan bazı romanlar TC ideolojisine göre yazılmış. Bu durum özünde katliamın övgüsüdür. Her gün televizyonda, sinemada Kürt tipini en aşağılık bir biçimde ve hem de dalga geçerek yansıtıyorlar. Bu, sömürgeciliğin horlamasıdır. Ve Kürt dedin mi bozuk Türkçe konuşan, çaresiz, dalga geçilecek, alay edilecek, kullanılacak adam akla gelir. Edebiyatta da bu böyle olmuştur, sinemada da. Özellikle televizyonda böyle işlenmiştir. Edebiyatta muazzam bir kendinden utanma, toplumsal gerçeğinden vazgeçme işlevi yüklenmiştir. Devrimci edebiyatı yapan bütün bunları göğüsler. Doğrusunu ortaya koyma savaşımını verir. Biz bunların temellerini atıyoruz. Aslında en can alıcı edebiyat bu alt-üst oluşu dile getirmektir. Ölü ruhlarla canlanan ruhları veya ruhun bizzat dirilişini yaratmak gerekir, işlemek gerekir. Çünkü bizde ayakları üzerinde dolaşanların büyük bir kısmının ölü canlar olduğu açıkça söylenebilir.

Candan bahsedemezsiniz ki. Birçok özelliğinizle ölümü temsil ediyorsunuz. İlgisiz, soğuk, itici, çürütücü yanlarınız ölü yanlarınızdır ve yaygındır. Şehadetlerde canlanmayı görmek, ağır işkencelerde direnmeyi görmek, yaşadığını sanırken ne kadar ölü olduğunu görmek, kısaca yaşamda çok farklılığın geliştiğini görmek yaygındır. Yaşam heyecanı gelişiyor. Bütün bunlar edebiyatla müthiş dile getirilebilir. En çarpıcı edebiyat bu alt-üst oluş dönemlerinde neyin ölmesi gerektiğini, neyin dirilmesi ve yaşatılması gerektiğini göstermektir. Edebiyatın baş görevi budur.

Kültür üzerinde baskı olmasa edebiyat daha farklı gelişir. Ve sosyal gelişme açık bırakılsa, örneğin bir Amerikan sömürgeciliğinin sömürgesi olsaydık sosyal yan, kültürel yan serbest bırakılırdı, hatta gelişmeye uğratılırdı, kültürel ve edebi gelişme daha farklı yaşanırdı. TC sömürgeciliğinin sosyal gelişmeyi serbest bırakması mümkün değil. Hatta dil ve kültür katliamı söz konusu, dolayısıyla sosyal geleneğin ayakta kalmasına imkan yok. Bugün İsrail'de Güney-Afrika ırkçılığında bile bu tür baskı yok. Oralarda Araplar, siyahlar güçlü bir müziğe, güçlü bir edebiyata sahiptir. Çünkü yasaklama yok, kendi sosyal gerçekliklerini yaşarlar. Çünkü onların üzerindeki baskının sınırı, onların birçok alandaki gelişmelerine karışmaz, tersine fırsat sağlayabilir. Bizde ise bunların hiçbiri yok. Bu farkı biraz iyi görmek gerekir. Dolayısıyla gelişme bizde toptan olacaktır. Yani bizde her gelişen kişi biraz siyasi olacak, biraz askeri olacak, biraz edebiyatçı olacak, biraz hukukçu olacak, yani komple bir insan olacak. Toptan kaybedilmiş, toptan kazanılacaktır. Kazanımlar toptan olmak zorundadır. Sömürgeci gerçeklik bunu zorluyor. Bu açıdan kişinin kalkıp "ben askerim siyasetten anlamam veya siyasiyim sosyal yaşamdan anlamam" demesi kendini aldatmadır, sömürgeci gerçekliği görmemedir.

Sanatçılığın da bir savaşçılık meselesi olduğunu bilmek gerekiyor. Kan ter içinde çalışarak sonuç alınabileceğini bilmek gerekir. Sanatçının sazıyla, savaşçının silahı ve namlusu arasında çok az fark vardır. İkisi de devrimi çağrıştırır, düşmana ateş kusar. Bu bağı da iyi anlamak gerekiyor. Türkülerimiz aynı silah sesleri gibidir. Yani, halkı uyandırır ve savaşı çağrıştırır. Oyunlarımız adeta gerillanın hareket tarzıdır. Böyle değerlendirmek gerekir.

Elbette bu ayrışma olmayacağı anlamına gelmez. Hayır, askeri alan, cephe bölümü, sosyal faaliyetler ayrı kollar halinde gelişir. Ama bağlar çok sıkıdır. Birbirini etkileme, birbirini büyütme olacaktır. Her alan için parti örgütü koyamazsın, ancak özgünlük temelinde birbirlerini güçlendirmeden bahsediyoruz. Edebiyat askerliğe, askerlik edebiyata aykırı değildir. Tam tersine birbirinin önünü açar. Devrim iyi bir edebiyatçı olmanın önünde engel değildir, bilakis iyi bir edebiyatçı olmanın yolunu açar. Böyle karşıtlık temelinde değil, muazzam birbirini geliştirme temelinde görülmelidir. Bundan rahatsız oluyorsan o zaman sen sömürgeci etki altındasın.

Bunu niye söylüyorum? Çünkü, yazarlar, edebiyatçılar bunu yapıyorlar. Edebiyatta böyle küçük şeyler yoktur, küçük aileler yoktur. Büyük edebiyatlarda halk vardır, büyük ruh vardır, büyük savaş vardır. Benden ülke isteyeceksin. Zaten bunlar böyle olursa aile iyi olur, ev iyi olur, mülk iyi olur, yani herkes için yaşam oluşur. Ahlak bizden bunları istiyor, edebiyat böyle istiyor. Size bakıyorum, sanatçılarımıza bakıyorum, hepsi beni yoldan çıkarmak istiyor. Küçük ucuz yaşamlarıyla beni kandırmak istiyorlar. Hepinize sesleniyorum; vicdan yoluna, birlik yoluna gelin. Düşmanın, "kendilerinden başkasına değer vermiyorlar, şöyle teröristtirler" dediği gibi benim üzerimde duruyorlar. Bunlar kara yüzlüdür. Onlara ülkeyi kazandırdık, yaşamı kazandırdık, ama kör gibi bakıyorlar.

Ne yaptık? Bu savaş, bu azap, bu direnişler -PKK'nin çıkışından bugüne kadar- ne içindi, nedendi? Bu kadar şehit kanı, kendini yakanlar ne içindi? Bunu unutmamalıyız.

Fransız tarihinde Jan Dark adında bir kız vardı. İngilizlere karşı direnmiş, Fransız halkı için çok çalışmış. Şimdiye kadar hâlâ büyük bir direnişçi olarak anılır. Fransa'nın ruhudur, direnişin, bağımsızlığın, özgürlüğün ruhudur. Ve Fransa bu temel üzerinde büyüyor.

Bizim bir değil, iki değil, üç değil, kendini sadece yakma değil, teslim olmamak için yüzlercesi bombayı kendilerinde patlatmış, kendilerini uçurumlardan atmışlardır. Bu büyük direnişleri tanımayan biri; "çalışıyorum, yürekliyim, Kürtlüğün, Kurdistan'ın sahibiyim" derse, o büyük bir sahtekârdır. Siyaset adına, edebiyat adına, tarih adına, savaş adına ne iş yaparsa yapsın, bu direnişlerden bir şey anlamazsa, bunların üzerine düşünmezse, bu yaşamı ve siyaseti birleştirmezse, savaşı, ruhu birleştirmezse, yaptığı, ihanetten daha kötü olur. Bazı şeyleri çok tekrarlıyorum, fakat böyle isteniyor. Bir ülke için kendini yakanlar, teslim olmamak için kendinde bombayı patlatanlar unutulmaz. "Bunların üzerine düşünmem, yazmam" diyemezsin. Böyle düşünenlere değer vermem. Böyle yaparsan; bitiksin, sahtekârsın, yüreksizsin, imansızsın, bilinçsizsin, ruhsuzsun. Böyle olursan yurtsever de olamazsın. Büyük değerlerin sahibi olamazsın. Siyaset sahibi, büyük ruh sahibi, önder kişilik sahibi olamazsın.

Bunun dışında neler oluyor? Bu kanlar, bu savaş ne içindi? Adıma konuşayım; içimde yeşerttiğim nedir? Bir halkın karşısında ne olduğum ispatlıdır. Edebiyat ruhu yaratmadır. Edep, ruhun yaratılmasıdır. Güç ister, yürek ister, büyük düşünce ister. Yüreksiz olanlar ve kara yürekli olanlar bu savaşı aydınlatıp, yüreklendiremezler, savaştıramazlar.

Kültürde belki fazla silahlar yoktur, ama kesinlikle o da bir savaştır. Kaldı ki kültürde şu ilkeyi kabul etmeliyiz; bizi savaşa bağlamayan hiçbir kültür değerimiz olamaz. Savaşa çağrı olamayan sanatçıyı, gerektiğinde cephenin en ön saflarında savaşıma götürmeyen sanatçılığı, kof bir sanatçılık olarak görmeliyiz. Bu bir ilkedir. Büyük sanatçı köle uluslarda özgürlük ateşini yakabilen ve gerektiğinde bu ateşte yanabilen kişidir. Kendimizi aldatmayalım. Sanatçı kendi kendini bireysel tutkular içinde tüketen biri olabilir mi? Bu akla uygun olabilir mi? Bu kişi devrimci sanatı geliştirebilir mi? Kendini düşünen, kendini savaştan çıkaran bir kişi, savaşa yüreğini kapatır. Savaş; bütün çelişkilerin çözüm aracıdır. Savaş; büyük özgürlük tutkularını gerçekleştirme aracıdır. İnsan buna yüreğini kapatırsa, özgürlüğe nasıl ulaşır? Özgürlüğe çağırmayan bir sanat, nasıl devrimci bir sanat olabilir?

Türkülerimiz aynı silah sesleri gibidir halkı uyandırır ve savaşı çağrıştırır

Bizde bazıları bunu böyle ele almak istediler. Kendilerini devrimci savaşıma kapatarak kültürü bu konuda gerici ve giderek oportünist bir araç haline getirmelerinden dolayı bu alanda neler yaşandığı iyi biliniyor. Örgütsüzlük, yozluk ve bireycilik yaşandı. Sonuçta Parti bunlara müdahale etmeseydi, yozlaşıp gideceklerdi. Bazılarının örneği açıktır. Eğer kişiliğini ulusal kurtuluşa verseydi ve gelip dağa çıkabilseydi, gerçekten bir ulusal kahraman olabilirdi. Ama bunun yerine neyi tercih etti? Düğün derneği, içki sofralarında oynamayı tercih etti. Sonuçta; zillet, düşkünlük! Eğer biz sanatla oynamak istemiyorsak, sanatın rolünün çok kötü bir karikatürünü çizmek istemiyorsak, en az silahlı savaşımı verenler kadar, sanatçının da bir savaşçı olduğunu unutmamız gerekiyor. Kesinlikle tanım böyledir. Bütün dünyanın saygıdeğer sanatçı kişilikleri, uluslarının derin özlemlerine ve özgürlük savaşımlarına yürekleriyle, bunu bir kutsal tutku düzeyine getirerek yaklaştıklarında ortaya çıkarlar. Bu ilkeyi uygulamalıyız. Biz bu ilkeyi devrimci sanat faaliyetlerinde uygulatmak istiyoruz. Elbette bu da gerilla kadar gelişim ister. Biz nasıl gerillanın inşası geliştirilmesi, sevk ve yönetimi büyük olmak zorundadır diyorsak, sanat birliği de bir savaş birliğidir. Onun da inşası, geliştirilmesi, sevk ve idaresi bir savaşçılığı gerektirir. Kendine özgü bir savaşçılıktır bu. Savaşçı ve sanatçı kişi köşesine çekilip rahata ulaşamaz. Bütün devrimci sanatçı kişilikleri inceleyin, yaşantıları ıstırap içindedir, ateş içindedir. Öyle olmazsa yaratıcılık gelişmez, arayış gelişmez.

O halde, tercihi doğru yapmak gerekiyor. Sanatçılığın da bir savaşçılık meselesi olduğunu bilmek gerekiyor. Kan ter içinde çalışarak sonuç alınabileceğini bilmek gerekir. Sanatçının sazıyla, savaşçının silahı ve namlusu arasında çok az fark vardır. İkisi de devrimi çağrıştırır, düşmana ateş kusar. Bu bağı da iyi anlamak gerekiyor. Türkülerimiz aynı silah sesleri gibidir. Yani, halkı uyandırır ve savaşı çağrıştırır. Oyunlarımız adeta gerillanın hareket tarzıdır. Böyle değerlendirmek gerekir. Bu aşamada rolü budur. Eğer incelenir ve araştırılırsa, halk sanatımızın özünde bu yatar. Kendi hareketli, direnişçi ve savaşçı özelliği vardır. İnceleyin, araştırın bunu bulursunuz. Sanatı modernleştirmek isteyenler, çağdaş halk savaşımlarına dönüştürmek isteyenler, özünü ancak bu şekilde tespit ederek ve gelişimi başararak, sanatı da ilerletebilirler. Bunu dışında, başka türlü olması mümkün değildir.

Devam edecek

UYGARLIK KAVRAMI DOĞRU YORUMLANMADAN EKOLOJİST OLUNAMAZ

Kemal Karer

Kapitalist modernitenin üretim çılgınlığı karşısında dünya artık kendisini yenileyemez ve sürdüremezhale geldi. Toplumsal doğa ise sanki geçmişinden intikam alır gibi. En zenginin en yoksuluna kadar herkes yaşama kaygıyla bakar oldu. Çünkü insanlığın kendisini ilk yarattığı coğrafya başta olmak üzere savaş hızından hiçbir şey kaybetmeksizin sürüyor. Her geçen gün boyutlanan savaş envanterleri içtiğimiz sudan, aldığımız havaya kadar her şeyi kirletiyor. Kirlenme insandan doğaya kadar bulaşıcı bir hastalık gibi her alana ve her şeye yansıyor. Hatta bulaşırken zengin ve yoksul ayrımı da yapmadan, kimseyi muaf kılmadan herkesi, her şeyi etkiliyor. Kirlenme, havasından suyuna kadar, onlara ihtiyaç duyan tüm canlılara aynı mesafede duruyor. Dolayısıyla sürekli kapıları çalan bu ekolojik felaket sadece kimi çevre, katman ve sınıfları etkilemekle yetinmiyor. Doğanın kendisi ve biyolojik alemle birlikte tüm toplumsal katmanlar da yolun sonunu yaşıyor. Doğa artık infilak etme aşamasına gelmiş bulunuyor. Her gün ve her an her noktadan SOS işareti veriyor.

Dünya Gıda Örgütü her yıl açlık tehlikesiyle karşı karşıya gelen ülkeler sıralaması yapıyor. O listeyegöre dünyamızın Güney Kutbu açlıkla kırılıyor. Dünyanın temel gıdası olarak bilinen ekmeğin hammaddesi olan buğday üretimi Güney Kutbu'nda durmuş bulunuyor. Dünya genelinde 761 milyon metrik ton buğdayın 535.5'ni Çin, Hindistan, Rusya, ABD, Kanada, Fransa, Pakistan, Ukrayna, Almanya ve Türkiye gibi neredeyse tümü Kuzey Kutbu'na düşen ülkeler tarafından üretilmektedir. Bu tablo bile doğanın bittiğinin alametidir. Afrika kıtası bir zamanların buğday deposuyken şimdi açlıkla boğuşmaktadır. Ekolojik kriz nedeniyle bu durum dünyanın diğer bölgelerine de yayılıyor ve her geçen gün buna yeni kara parçaları eklenmektedir. Nitekim Dünya Gıda Örgütü ile Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO)'nün ortak verilerine göre 2023 yılında Irak (Güney Kurdistan coğrafyası da buna dahil olarak hesaplanıyor) yaşanan savaşlar ve iklim değişimleri nedeniyle topraklarının yüzde kırkını kaybetmiş durumdadır. Çünkü su kaynaklarını elinde bulunduran Türkiye, Kürt halkına karşı yürüttüğü savaşa diğer ülkeleri de ortak etmek için başta Kurdistan toprakları olmak üzere komşu halklara karşı suyu savaş aracı olarak kullanmaktadır.

Dünya Gıda Örgütü Afrika kıtasında boyutlanan açlığa karşı her yıl mücadele programları dayatılıyor. Fakat bu programların ne düzeyde uygulandığı ve ne kadar "gıda" taşındığı da meçhul. "Zengin" Kuzey, yoksul "kara" Afrika'sını çoktan gözden çıkarmış durumdadır. Zengin Kuzey için Afrika, uzun süredir bir geri atık merkezi olarak kullanılıyor. Kuzey'in "kalkınan" ülkeleri bunun sonucunda ürettikleri atık maddeleri de Afrika ülkelerine gönderiyor. Afrika'nın bugün yaşadığı iklim krizi ve açlık sorununda pay sahibi olan Kuzey, bu icraatlarıyla toplumu da her gün zehirleyerek AIDS gibi birçok bulaşıcı hastalığın laboratuvarı olarak kullanılmaktadır.

"Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması" altında imzası bulunan devletlere bakılınca dünyamızın karşı karşıya olduğu tehlike daha net görülecektir. Bu ülkeler hem imzacı hem de stokçu konumundalar. Dolayısıyla yarın ne yapacakları bile belli değil. İşte Üçüncü Dünya Savaşı'na evrilen günümüzdeki savaş ortamı da hızla nükleer savaş alanına doğru ilerlemektedir. Taraflar imzaladıkları bu antlaşmaları da hiçe sayarak insanlığı onunla tehdit ediyorlar. Nükleer silahtan arındırılmış hemen hiçbir savaş alanı bulunmamaktadır. Zaman zaman kimyasal, zaman zaman "seyreltilmiş" nükleer başlıklı biyolojik silahlar kullanılmaktadır. "Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması"nda imzası bulunan başta ABD olmak üzere NATO üyesi ülkeler, sömürgeci faşist Türk devletine bunlardan yoğunca satmaktalar. Onlar da açıktan satın aldıkları bu silahları Kürt Özgürlük Hareketi'ne karşı kullanmakta hiçbir imtina göstermiyorlar.

Çevre hareketleri sisteme hizmet ediyor

Dünya genelinde "nükleer karşıtı" ve "çevre, ekoloji hareketleri" olarak tanımlanan birçok kesim tüm bu gerçekleri görüyor olmasına rağmen büyük çoğunluk sessiz kalarak izlemekle yetiniyor. "Green Peace" (Yeşil Barış) dünyada milyonları bulan en yaygın örgütlenme ağına sahip bir çevre hareketi olmasına rağmen Üçüncü Dünya Savaşı ve sebep olduğu ekolojik yıkıma karşı şu ana kadar dünyanın herhangi bir yerinde harekete geçmiş değil. Çünkü onlar kendilerini içinde bulundukları yaşam alanlarıyla sınırlandırıyor. Çölleşen dünyaya karşı herhangi bir tutumları, karşı refleksleri ve eylem planları bulunmuyor. Sömürgeci devletlerin Afrika kıtasını talan ederek çölleştirdikleri gibi onlar da insanlığın yaşam umudu ve özlemlerine sızıyorlar. Kapitalist modernitenin toplumda yarattığı parçalanmışlığı esas alıp kendilerini sistem karşıtı gibi göstererek sistemin ayakta kalmasına, ömrünü uzatarak yaşamasına hizmet ediyorlar. Her ne kadar bireysel destekçilerine dayanarak kendilerini devlet dışı kalmış bir örgütlenme gibi sunuyor olsalar da zihniyet olarak doğrudan onlara bağlı bir kurum olduğu da anlaşılmaktadır. Ayıca dünya çapında farklı isimlerde çok sayıda çevre, ekoloji ve nükleer karşıtı sistem dışı örgütlenmeler de vardır. Dünyanın neredeyse yarısında Yeşiller Partisi de bulunuyor.

Hatta Almanya örneğinde olduğu gibi içlerinde iktidarı gelen partiler de var. Yine birçok ülkede "çevre" veya "Ekoloji Bakanlığı" da bulunuyor. Özcesi dünya genelinde hem sivil toplum örgütlenmesi hem de iktidar perspektifli olarak belki de en yaygın örgütlenme ağlarının birinden bahsediyoruz. Özellikle kapitalist modernitenin sınıflarından kimi çevreler de kendi oluşturdukları ekoloji sorunundan dolayı çevre hareketlerinin içinde yer alıyor ve bu durumdan kaynaklı ekolojik alan tamamen bir ideolojik karmaşıklığı yaşıyor.

Bu konuda Türkiye'deki durum da örnek olarak verilebilir. Türkiye'de yapılan bir araştırmaya göre program ve adında "çevre" veya "ekoloji" kavramlarının olduğu ve Yargıtay'da resmi kuruluş başvurusu olan toplam 561 vakıf, dernek vb bulunuyor. Yasal zorunluluktan kaynaklı olarak bu kurumlarda en az 5 kişilik yönetim kurulu, en az 3 kişilik disiplin veya denetleme kurulları olmak zorunda. Dolayısıyla biz en az olan rakamlardan meseleye yaklaşırsak bir dernek veya vakfın kurulabilmesi için en az 8 kişi gerekiyor. Bir de bunlara seçici delegeler eklenince her dernek için en az 10 ile 15 kişiden oluşan üye listesi karşımıza çıkar. Mevcut 561 dernek ya da vakıf gibi oluşumların 2022 verilerine göre, TEMA Vakfı'nın 970 bin gönüllü çalışanı bulunuyor. Buna kendi merkezlerine bağlı şube vb oluşumları da eklenince karşımıza devasa büyüklükte bir yapı çıkar.

Bu rakamlara elbette devletin "çevre" ile ilgili örneğin "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı" gibi kurumları ve yerel yönetimlerde resmi çalışanlarının hesabını eklemeyeceğiz. Dolayısıyla bu verilerin üç aşağı beş yukarı katlarında dünyada çevre ve ekoloji bilincine sahip veya konuya ilgili belli düzeyde insan kitlesi olduğu da anlaşılır. Ve bu güç aslında dünyanın SOS haline de bir çaredir. Buna çözüm geliştirilmiyorsa elbette bunun nedenlerini doğru sorgulamak gerekiyor. Yaşanan sorunlara yönelik doğru sorgulama yapılamadığı takdirde sadece "temiz hava", "temiz su", "organik gıda" söylemlerinin dile getirilmesi yeterli görülür ve yaşanan sorunlara seyirci kalınır.

Rêber Apo, "demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü" paradigmaya yoğunlaştığında elbette sistem karşıtı tüm güçleri büyük oranda inceleyerek mevcut yetersizlikleri tespit etti. Dolayısıyla sistem karşıtı hareketlerin hem reel sosyalist mirastan ileri düzeyde etkilendiklerini hem de kapitalist modernist yaşamdan vazgeçemediklerini fark ederek haklı olarak şu soruları yönelti: "Sistem karşıtlığı kavram olarak çok problemlidir. Öncelikle bu karşıtlık uygarlığı da içermekte midir? Hangi yönleriyle içermekte veya dışlamaktadır? Sistemin moderniteyle ilişkisini nasıl görmektedir? Sistem modernitesine karşıt konum almadan, sistem dışında yeni bir sistem inşa edilebilir mi? Moderniteyi nasıl kavramaktadır, ikili karakterini tespit edebilmiş midir? Alternatif modernite kavrayışı var mıdır? Bu tür soruları yanıtlamadan, sistem karşıtı güçler kavramı havada kalmış olur. Sadece geleceğe ilişkin projeleri değil, geçmişe ilişkin tarihleri de doğru çözümlemeden anlamlı bir sistem karşıtlığı geliştirmek zordur. Çözümlememde bu zorlukları aşmak ve sorulara potansiyel yanıtlar oluşturmak için demokratik uygarlık ve modernite kavramını esas aldım. Geçmişteki kısır döngülere düşmemek için bunun doğru bir yöntem ve alternatif arayışı olduğu kanısındayım."

Geleneksel Marksist hareketler gibi çevre ve ekoloji hareketlerinin de en başta "sistem" olarak tanımladıkları ve algıladıkları şey kapitalizmin kendisidir. Dolayısıyla bu dar bakış açısı nedeniyle uygarlığın yorumlanmasında zorlanıyorlar. Kapitalizmi tanımlarken onun maskelenmiş halinin farkında bile değiller. Rêber Apo, kapitalizmi maskelerinden arındırarak "mahşerin üç atlısı" olarak tanımlıyor. Yine insanlığın daha doğru tanımlaması ve kavramasını sağlamak için onun maskesiz hali olan endüstriyalizm ve ulus devletçilik üçlüsü olarak tanımlamaktadır.

Çevre ve ekoloji hareketleri ve daha genel anlamda kendilerini "sistem karşıtı" olarak sunan hareketler, kapitalist modernitenin kimi zaman maskeli, kimi zaman da açık yüzüyle topluma ve toplumsal doğallığa karşı bir saldırı aygıtı olduğunu göremedikleri için toplumsal perspektifleri de sorunludur. Reel sosyalist paradigma ve onun tarih anlayışının gerçek uygarlık toplumunu "ilkellik", kapitalist moderniteyi de "uygarlık" olarak tanımlaması nedeniyle ardı sıra gelen tüm zihniyet yapıları da bu yanlışın üzerinden kendilerini şekillendirdi. Tanımlama sorunlu olunca algılama da sorunlu olmuştur. Dolayısıyla toplumun ekoloji sorununu da kapitalizmin 18. yüzyılda gerçekleştirdiği endüstriyel hamlesi ve 19. yüzyıldaki sanayi devrimi ve onun sonuçlarının ortaya çıkmasıyla gelişen bir felaket olarak gördüler. Oysa ki toplumsal ekoloji sorunu, uygarlığın bir sonucu ve onun yaratımıdır.

Uygarlığın doğuşundan önce toplumun ekoloji sorunu hiç olmadı. Fakat diğer toplumsal sorunlarda olduğu gibi toplumsal ekoloji sorununun uygarlıkla birlikte başladığını fark edemediler. Dolayısıyla ekolojik bilincin gelişmesi için uygarlığı sorgulamayı düşünemediler. Onun içindir bu hareketler, kendilerini "sistem karşıtı" hareketler olarak tanımlamalarına rağmen hiçbir zaman toplumsal örgütlenme gücü olarak da görülmeyip, hümanist, marjinal birey ve grupların örgütlenme alanı olarak var oldular. Elbette bunda reel sosyalist zihniyetin onları "proletarya ideolojisinin içine burjuva liberal ideolojisinin sızması" olarak tanımlayıp dıştalaması ve kendinden uzaklaştırmasının da büyük payı oldu.

Canavarlaşan sistem gerçeği

Bütün bu sorunlu halleriyle sistem karşıtı hareketler en zengininden en yoksuluna kadar bütün sınıf ve katmanların buluştuğu heterojen yapılar olarak hep var olagelmiştir. Toplum vicdanına dönük en çarpıcı söylem ve eylemleri genellikle bu hareketler geliştirmiştir. Bu anlamda insanlığa büyük hizmetlerde bulunup arkalarında büyük bir kültürel miras yaratmış olmalarına rağmen sistem içileşmekten de kurtulamamışlardır. Çünkü kapitalist modernite kendisini uygarlığın merkezi ve geliştirici gücü olarak sunmuştur. Yine radikal bir eleştiriyle karşılaşmadığı için neredeyse savaşsız bir günü olmayıp her gün ve her an dünyanın bir parçasını açlığa terk ettiği halde toplumda bu hakikatini saklamayı başarmıştır.

Bunu yaparken de esas olarak bilimi, bilim insanını kullanmıştır. Onun için Rêber Apo, "uygarlık top-

lumu, anlambilimin en çok zorlandığı yapısallıklar yığınıdır" diyerek ardından şu çözümlemeyi yapar: "Bu yığının varlığı, bizzat anlambilimin saptırılması ve anlam bilim olmaktan çıkarılmasıyla yakından bağlantılıdır. Elde tüm silahlarını kuşanmış olarak, can çekişmekte olan kurbanına son söz olarak 'yalanı' itiraf ettirmek, aksi halde her tür yöntemle 'imha' etmek olan garip bir varlık, bir Leviathan'dır o. Bu varlık yani uygarlık, yerinde bir tavırla her türlü canavara benzetilebilir. Fakat bu çok geri bir yaklaşımdır. Hele bilim insanı hüviyetimiz varsa, bu yaklaşım bizi çocukluk hayallerinin (canavarlık hayalleri) ötesinde bir yere götürmez. Canavarın yetkin biçimde teşhis edilmesi de yetmez. Acilen yapılması gereken, tedavidir. Bütün tedavi denemelerinin boşa çıktığı ortadadır. En son aşamasında oluk oluk akan kan, korkunç acılı ve soykırımlı geçen yaşamlar, beterin beteri açlık, işsizlik, her tür hastalıklar ve eko-çevrenin (mutlak gerekli olan yaşam çevresi) yıkılması, en son durumun bir cümleye sığdırabileceğim raporudur. Eğer yapısal sosyoloji ve özgürlük sosyolojimiz sosyal bilim yaptığını iddia eden binlerce kimsenin yaşadığına benzer bir çöp yığını olmaktan kurtarılmak isteniyorsa, teşhis ve tedavisindeki gücü kanıtlanmak durumundadır. Aksi halde, Adorno'nun söylediği gibi, "soykırım kamplarından sonra, gökteki tüm tanrıların -sözde bilim adamlarının- söyleyecekleri tek bir sözcükleri olamaz."

Doğa ile uyumlu birlik sağlanmalı

Sistemin bu Leviathan gibi canavarlaşmış gerçeğine rağmen sosyal bilim ile birlikte kendisini sol, sosyalist, çevreci ve ekolojist olarak tanımlayan örgütlerin cephesinde buna karşı yürütülen radikal, örgütlü bir mücadeleden söz etmek mümkün değildir. Sistem karşıtı olmak bir yana, bu yapıların her yönüyle kendini bu sistemin bir parçası olarak konumlandırması ve sistem ideolojisini aşamamalarının yarattığı sonuçlar da var. Ki sistemin bir uzantısı olarak sisteme karşı durulması, başarı sağlanması düşünülemez. Mevcut durum bu gerçeğin tespitinde yaşanan yüzeysellik ve ileride yaratacağı sonuçlara yönelik öngörüsüzlükle birlikte mücadelesizliği de doğurmaktadır. Hakikati ve insanlık değerlerini hiçe sayan kapitalist modernitenin yol açtığı ahlaki aşınma ve devasa sorunlar karşısında mücadele etmek, alternatif üretmek yerine bu sistemin mutlak olarak algılanması da şüphesiz düşünsel ve pratik olarak gerçekleşebilecek tüm eylemleri frenlemektedir. İmralı tecrit ve işkence koşullarında yani "uygarlığın en sert baskısı altında" onu çözümlemeyi ve aşmayı kendisi için bir görev olarak atfeden Rêber Apo, şu değerlendirmeyi yapıyor: "Uygar toplumun lehinde ve aleyhinde birçok görüş dile getirilmiştir. Fakat en zor ifade edilen ve başarılan şey, uygarlığın radikal eleştirisini yapmak ve aşılması pratiğine girişmektir. Bu da yapılan yorumların başarısızlığını göstermektedir. İnsanlığın özgürlük arzusu üzerinde muazzam bir baskının oluştuğu da ortak bir yargıdır. Uygarlığın sürdürülemez bir konuma çoktan geldiği sıkça söylenmektedir. Hegel uygarlık tarihini 'kanlı mezbahalar seremonisi' olarak yargılar. Savaşsız geçen bir yılı bile yoktur. Baskı altındaki yaşam sanki doğa kanunuymuş gibi yansıtılmaktadır. İstismar tam bir yaşam kuralı seviyesine yükseltilmiştir. Dürüstlük, saflık ve ahlaki kalabilme enayilik yerine konulmaktadır."

Kapitalist modernite ve onun sosyal bilim literatürü oluşturduğu istismarla çevreyi temiz tutalım, hayvanları koruyalım, suları koruyalım vb dar ve yüzeysel söylemlerle muazzam bir entelektüel bilinç de yaratmış durumdadır. Fakat bu konu tartışılırken nedenleri gözardı edilerek şu soru soru dile getirilmiyor: Çevreyi koruyalım ama tüm bu sorunlar neden ortaya çıkıyor? Aslında mevcut yaklaşımlarla günden güne büyüyen bu krizin sorumlularını gizliyor. Bu amaçla kendisini olabildiğince maskeliyor. Dolayısıyla çevre ve ekoloji hareketleri tarafından doğanın böyle yüzeysel algılanması doğanın SOS işaretine ulaşmasının da gerekçesi oluyor.

Onun için ekolojik bilincimizin temelinde uygarlığı sorgulayan, toplumla doğa arasındaki ilişkiyi parçalayan anlayışı aşmalıyız. Ancak bu bilinçle egemenlikçi zihniyeti aşarak, ona karşı sürekli mücadele edecek bir tutum geliştirebiliriz. Bu anlamda toplumsal doğayı tez, uygarlığı da antitez olarak görmek ve buradan yeni bir senteze ulaşmak gerekiyor. Doğa ile insansal doğanın uyumlu birliği ancak böyle sağlanabilir. Bu uyumu esas almayan hiçbir bilinç düzeyi toplumsallığa da hizmet edemez. Bunun için sadece bilinç düzeyinin yükseltilmesi de yetmez, toplumla doğa arasında bir duygu bağının oluşması-oluşturulması da gerekir. Tıpkı doğal toplumda olduğu gibi doğadaki bütün varlıkların da canlı olduğu bilinciyle veya daha genel anlamda bir anneyle çocuğun ilişkisini kurar gibi mücadele edilirse toplumsal ekoloji mücadelesi de kendisini sistem karşıtlığına evirebilir. Dolayısıyla sistem karşıtlığı da kendi anlamını bulmuş olur.

Sağlıklı ve objektif bir sistem eleştirisi için Rêber Apo'nun ifade ettiği şu tarzı esas almak gerekiyor: "Uygar toplumu, onu aşmak isteyen bir eleştiriye imkân sunacak bir içerikte yorumlamak gerekir. Başta Marksistler olmak üzere, birçok ekolün çabalarında açığa çıktığı gibi, kendi başına kapitalist moderniteyi eleştirmekle uygar toplum aşılamaz. Bunda en temel etken de kapitalist modernitenin bir zincirin halkası gibi bağlı olduğu uygar toplumun çözümlenememesidir. Avrupa merkezli dünya görüşü, en sert muhaliflerini bile etkisizleştirmiş gibidir. Neolitik kültür-Avrupa uygarlığı ilişkisi gibi, Avrupa uygarlığı-önceki uygarlıklar tarihi ve toplumu ilişkisinin anlaşılır bir yorumu da en çok ihtiyaç duyduğumuz husustur."

Çevre ve ekoloji hareketleri özgürlük arayışlarına böyle bir mücadele zemininden başlayınca kendilerini de anlamlandırmayı başarmış olacaklardır. Rêber Apo, İmralı tecrit ve işkence koşullarında en fazla da demokratik uygarlık değerlerinin yükseltilebilmesi için muazzam bir çözümleme gücüne ulaşmıştır. Uygarlığın sadece kan akıtmakla sınırlı kalmadığını da belirten Rêber Apo, şu hususlara da dikkat çekiyor: "Hegel'in dediği gibi uygarlık sadece bir 'kanlı mezbahalar seremonisi' değil, daha fazlası olan bir şeydir; insan yaşamının biricik nedeni olan özgürlüksel anlamının sürekli soykırıma tabi tutulmasıdır. Bu soykırımdan geriye kalan, yaşamın posasıdır. Uygarlık, en yalın teşhisle, özgür yaşamın anlamının boşaltılmasından geriye kalan şeydir… En basit canlıya baktığımızda gördüğümüz şey, yaşama anlam vermesidir. Bu öyle bir anlamdır ki, milyonlarca çeşide ulaşabilme, kayalıklara kök salma, gerektiğinde kutup soğuklarında varlığını sürdürme, gerektiğinde uçma, insan buluşlarının yanından bile geçemeyeceği sınırsız teknikleri geliştirme gücüne eriştirir. Uygar toplum ise başlangıcında yalan dolan ve örgütlenmiş zorla yaşamın en gelişmiş varlığını anlam yitimine uğratma, son aşamasında ise intiharın eşiğine getirme gücünden başka hangi anlama veya anlamsızlığa sahiptir?"

Sorunlar insan eliyle yaratılıyor

Dolayısıyla bu perspektiften hareketle ekoloji bilincimizin temeline insanın toplumsal bir varlık olarak kendi köklerinin üzerinde nasıl duracağını koymamız gerekmektedir. Toplumsal doğa da diğer biyolojik canlılar gibi kendi türünün içinde tekliği ifade eder. Renklerin, dillerin, kültürlerin ve en genel anlamda da etnisitenin farklılıkları onun sadece çokluğunu ve zenginliğini gösterir. Tıpkı yan yana dizilmiş birkaç elma ağacının çiçeklerindeki farklı renkler ve farklı büyüklüklerdeki çeşitliliği gibi. Nasıl ki, çiçeklerin farklı renklerde olması sonuçta elmanın şeklini ve bizim aşina olduğumuz tadını değiştirmiyorsa, insanın da etnik kimliği, kültürü, dili, rengi de insanın toplumsal bir varlık olduğu hakikatini değiştirmez. Buna bağlı olarak toplumsal ekoloji mücadelemizi elbette uygarlığın doğuşuyla başlatmak zorundayız. Onun, ana kadın etrafında örgütlenmiş olan doğal toplumda yarattığı ilk kırılma noktasından hareket ederek ardı sıra gelen toplumsal sorunları da doğru tanımlayabilir ve çözüm yollarını da birlikte örgütleyebiliriz.

Doğal afetlerin dışında doğada ve toplumsal doğada kendiliğinden oluşan sorunlar yoktur. Dolayısıyla yaşamımızı etkileyen herhangi bir şeyin sorun olarak tanımlanabilmesi için insan eliyle yaratılmış olması gerekir. Zihinsel, ideolojik, siyasi, ekonomik, askeri sorunların hepsi sonuçta insan eliyle oluşmuş sorunlardır. Cinsiyetçilik, milliyetçilik ve dincilik gibi sorunlar da sonuçta insan eliyle yaratılmış sorunlardır. Dolayısıyla ekolojik sorun bile ancak insan eliyle oluştuğunda sorun olarak tanımlanmıştır. O halde temel toplumsal sorunları, toplumu temellerinden yıkan ve çözen güçlere bağlamak bizi doğru bir tanımlamaya götürecektir.

Rêber Apo, sorunu şöyle tanımlamaktadır: "Evrensel olarak sorun kavramını, olmakta veya olmamakta zorluk çekmek, acılı süreç yaşamak biçiminde tanımlamak mümkündür. Tüm varoluş süreçlerinde yaşanan bir kategoridir bu. Toplum söz konusu olduğunda, sorun geniş ve dar anlamda tanımlanabilir. Geniş anlamda toplumsal sorun, toplumsal doğanın birinci doğa-çevre karşısında içine düştüğü zorlukları ifade eder. Dar anlamda toplumsal sorun hiyerarşik toplumun, kent, sınıf, iktidar- devlet olgularının ortaya çıkmasıyla bağlantılı olarak yaşanan baskı ve sömürüye dayalı gelişmeler, uygulamalar biçiminde tanımlanabilir. Sosyolojik bakımdan esas toplumsal sorunlar baskı ve sömürü kaynaklı olanlardır. Diğer sorunlar farklı kapsamlarda değerlendirilebilir."

Onun için uygarlık karşıtı mücadele yürütebilmek, uygarlığın ortaya çıkış süreçlerini iyi bilmek ve toplum karşıtı bu sistemin her yönüyle krizli, işte cins çelişkisi, ekonomik, ekolojik çelişki gibi sürekli çelişkili, toplum karşıtı özünü bilmek ve öyle mücadele etmek gerekir. Uygarlık bu kriz ve çelişkiler ile sürekli kendisini var edebilmektedir. Kendisini sürdürebilmek için dünyanın bir kısmını, örneğin Afrika'ya uyguladığı gibi çöp alanlarına dönüştürerek sürekli krizli alanlar da yaratabilmektedir. Zaten birçok yoksul ülke Avrupa'nın "geri dönüşümüne" taliptir. Çünkü çöplerinden kurtulabilmek için yüksek sübvansiyon uyguluyorlar. Tek başına bu bile insanlığın bittiği yeri tarif etmeye yetiyor. Ama geliştirdiği bilim yöntemiyle bu çelişkileri değişim ve dönüşümlerle içine çekip ehlileştirmeye çalışmaktadır. Başaramadığı durumda ise zor aygıtlarının hepsini devreye koymakta, bunun için istihbarat, ordu, polis vb zor kurumları yanında okul, üniversite vb bir dizi özel amaçlı kuruluşlar gibi ideolojik, kültürel kurumlar geliştirmekte ve bu amaçla etkili olarak kullanmaktadır.

Onun etki gücünden çıkarak kendi özgür yaşam doğrultumuza yöneldiğimiz an yolumuz da aydınlanmış olacaktır. Bunun için Rêber Apo'nun, "Uygarlık hakkında çok kaba ve kısa tanımlama kabilinden bu giriş, tarihsel ve sosyolojik bilgimizi sağlam bir temele oturtmak içindir. En değme filozoflar ve tarihçilerin bir ömür boyu içinden çıkamadıkları konuları bir çırpıda anlaşılır kılmak olağanüstü yetenek işidir. Bu iddiada değiliz. Ama özgür yaşama saygımızın gereği olarak, tarihsel-sosyolojik bir anlambilim ve yorum gücüne sahip olmak, kendine ciddi toplumsal ödevler biçen herkes için öncelikli koşul olmalıdır" biçiminde belirttiği gibi kendimize "öncelikli toplumsal ödev" olarak görelim ve vurguladığı şu yaklaşımı esas alalım: "Ağır trajediler yaşayan yüz elli yıllık 'reel sosyalizm' ile onlarca ulusal kurtuluş devrimi ve sosyal demokrat akımın küresel finans sermayesinin buzdan hesapları içinde nasıl eridiklerini bilerek, genelde uygarlığı ve özelde kapitalist uygarlığı yorumlama gücümüzü konusu özgür yaşam olan özgürlük sosyolojisiyle bütünleştirmemiz gerekir ki, büyük özgürlük davaları için aldanmayalım ve aldatmayalım."

Mücadele için ekolojik bilinç gerekli

Sonuç olarak, sınır tanımayan saldırılarıyla tüm değerlere, yaşamın her alanına müdahale eden kapitalist modernitenin bu kanlı, soykırımcı gidişatına dur demek ancak ekolojik paradigmamız çerçevesinde bilinçli, örgütlü bir mücadeleyle mümkün olabilir. Bu mücadelenin en önemli boyutunu da yaşadığımız sorunların temel kaynağını oluşturan insan ve doğa arasındaki dengenin yeniden özüne kavuşturulması, ahlaki-politik toplumun inşa edilmesi oluşturuyor. Rêber Apo bunun gerekliliğini şöyle ifade ediyor: "Günümüz insanında doğayla insan arasındaki ilişkinin özünü, doğanın kâr malzemesi olarak görülmesi oluşturuyor. Doğaya bakarken, para görüyor ve nasıl paraya çevireceğini düşünüyor. Doğaya bakış maddi, nesneler yığını ve yakın zamana kadar kaynakları sınırsız bir şey tarzındadır. Artık biliyoruz ki, doğanın potansiyeli sınırsız değil. Sular kuruyor, topraklar çoraklaşıyor, sular kirleniyor, canlı türleri ortadan kalkıyor… O anlamıyla ekolojik bilinç, paradigmamızın en temel bileşenlerindendir. Bunun için hem bilinç boyutunun oluşması hem de duygu boyutunun oluşması gerekiyor."

■■■

DEVRİMCİ ŞAİR VE HALK ÖNDERİ:
Mustafa Gezgör

Yıl 1992. Aylardan aralık. Soğuk bir kış günü. Suruç Ovası'nın kuru ayazını teninde hissediyor insan. Ve bir grup gerilla Suruç merkezde bir evde toplanmış propaganda yapıyor. Bir anda dışarda polis araçlarının siren sesleri, kısa, kesik kesik telsiz konuşmaları ve panzerler gerilla grubunun bulunduğu evin etrafını sarıyor. Hoparlörlerden cızırtılı yüksek sesle insanı rahatsız eden "teslim ol" çağrısı yapılıyor. Gerillalar gayet sakin. Evde bulunan sivillerin ellerine uzun bir çubuğa beyaz bir bez barçası bağlayarak dışarı çıkarıyorlar. Pencerelere mevzileniyorlar. Etrafı kolaçan edip daha rahat çatışabilecekleri yer arıyorlar. Teslim ol çağrıları sürekli tekrarlanıyor, ama onların kitabında teslim olmak yok. Onlar tüm insanlığın özgürlük umutlarını bünyesinde taşıyan PKK militanları, teslim olmuyorlar ve çatışma saatlerce sürüyor.

Cephaneleri tükenmek üzere. Bir anda kapının önünde bir gerilla beliriyor. İki eli ensesinde, teslim olmuş gibi, Polislere doğru gidiyor. Bulundukları evin damında bulunan bir keskin nişancı gerillanın elinde iki bomba tuttuğunu fark ediyor. Ve elleri ensesinde kendilerine doğru gelen gerillaya ateş ediyor. Gerillanın elindeki bombalar polislere yaklaşmadan yere düşüyor. Bombalar ard arda patlıyor. Gerilla vuruluyor. Çatışma devam ediyor. Cephaneleri tükeniyor. Leyla Efrîn adlı kadın gerilla ağır yaralı olarak ele geçiyor, diğerleri şehit düşüyor. Leyla yaralı haliyle TC işkencehanelerinde günlerce işkence görüyor. Leyla direniyor sonra zindana gönderiliyor. Bu çatışma ne Leyla'nın ne de o dönem Suruç'ta olanların aklından siliniyor.

Devrime aşkla bağlı bir militan

Gap'ın efsane militanı; Mustafa Gezgör, 1950'lerin ortalarında Ortadoğu'nun kadim kenti Urfa'da dünyaya gelir. Babası mahalle bekçisidir. Kısa boylu geniş omuzludur. Gezgör yüreğinin büyüklüğünden olsa gerek toplumsal haksızlıkları kabul etmez, "mazlumların ahı ahirete kalmamalı" der. Hakikatin peşinden gitmeye ant içer. Yürür, kavgaya atılır, yaralanır, ama devrimci görevlerinden asla taviz vermez.

Gezgör, daha ortaokul döneminde dünyada yaşanan devrimlerden etkilenir. Araştırır, okur. Siyasi düşünceleri gelişir. Türkiye ve Kurdistan'da o dönemde var olan örgütlerle tanışır. Daha çok kendisinden yaşça büyüklerle arkadaşlık yapar, siyasal, ideolojik açlığını onlarla tartışarak gidermeye çalışır. Lise yıllarında pek çok kez haksızlığı kabul etmediği ve siyasi görüşlerinden dolayı Urfa'nın çeşitli ilçelerine sürgün edilir. Gezgör, gençliğinin ilk yıllarında sürgünlerle terbiye edilmeye çalışılır. 1970'li yılların ortalarında Apocu hareketle tanışır. Apocu hareketi tanımadan önce sosyalist ve Kürt hareketleriyle ilişkilidir. Gezgör arkadaş Rêber Apo ve Apocu hareketle tanışır ve özgürlük hareketine katılır.

Kadim şehir Urfa egemenlerin sömürüsü altında can çekişmektedir. Halk kan ağlamaktadır. Ağalık rejimi, feodal kompradorlar filmlere taş çıkartacak denli vahşidir. Halk sindirilmeye çalışılır. Ağaların ortağı TC ve faşist ülkücü güçlerdir. Urfa'da kısa sürede örgütlenip, güçlenen Kürt Özgürlük Hareketi'ne karşı komprador güçler azgınca saldırır. Gezgör, bu süreçlerde gelişen saldırıların püskürtülüp, faşistlerin geriletilmesinde aktif rol oynar. İyi bir silahşordur. İyi bir örgütçüdür. Onlarca faşist ağa ve yandaşının cezalandırılmasında öncü düzeyde rol alır.

Salt eylemci değildir. O dönemlerde Urfa'da bulunan komün evlerinde pek çok kişiyi eğitir. Tam bir komünisttir. Mücadeleye, devrime aşkla bağlıdır ve inandığı gibi yaşar. İrade ve düşüncesiyle Urfa'da büyük gelişmelerin yaratılmasını sağlar. 12 Eylül darbesi öncesinde tutuklanır. Direnir. Zindanda dayatılan teslimiyet ve irade kırma girişimlerine karşı direnişi esas alır. Ölüm orucu eylemlerine katılır. Yani militanlığından asla taviz vermez.

Özgür dağlara uluşmak, yoldaşlarıyla omuz omuza sömürgeci işgalcilere karşı savaşmak için zindandan kaçmanın yollarını arar. Zindandan kaçmak için tünel çalışmasını bir mimar, mühendis ustalığıyla örgütler. Günlerce tünelde çalışır. O, bir hakikat arayışçısıdır. Hem hakikat arayışçısı, hem araştırmacı yazar, hem de romantik bir şairdir. Doksanlı yılların başında zindandan çıkar. Direk Mahsum Korkmaz Akademisi'ne gider. Burada Zindan Direniş Konferansı'na katılır. Daha sonra bir devre eğitim görür. Konferansta ve eğitim devresinde sürekli görüş bildiren, tartışan, eleştiren, yanlışları kabul etmeyen, doğrularda ısrar eden, mütevazi, arkadaş canlısı, sevgi dolu cıvıl cıvıl bir duruş sergiler. Eğitim devresinde parti Önderliği'yle birçok diyalog gerçekleştirir. Parti romanı ve Önderliğin yaşamını yazmak ister. "Akademide 15 Gün Gerçekleşen Rüya" diye şiirsel bir dille günlük tutmaya başlar. Gördüklerini yazar. Yazılanlar özgürlük hareketinin ruhunu yansıtıyor. Yazar ki yaşananlar bir gün unutulup gitmesin. Yaşananlar hep hatırlansın ve tarih doğru yazılsın ister. Akıcı bir dil, büyük bir heyecan ve zevk alarak son satırlarına kadar okumadan kapağını kapatmak istemeyeceğiniz bir günlük. Gezgör günlüğünde; Önderliği, yoldaşlık ilişkilerini, gördükleri siyasi, askeri dersleri, yaşanan zorlukları, fedakarlıkları, korkuları, kahramanlıkları, yapılan esprileri, aç kaldıkları günleri, kendi zorlanmalarını, kadınların nasıl özgürlüğe koştuklarını kaleme alır. Gerçekleşen Rüya, karanlığa gömülmüş bir tarihe ışık tutuyor.

Gezgör, eğitimden sonra GAP eyalet komutanı olarak görevlendirilir. Gider gitmez alanda devrim havası hissedilmeye başlar. Zindandaki arkadaşları ziyarete giden ailelerde farklı bir heyecan görürler. "Ne oldu" derler. Hepsi çok net bir şekilde şunu söyler: "Artık devrimin çok yakın olduğuna inanıyoruz" derler. Tutsak arkadaşlar bu sonuca nasıl vardıklarını merak ederler. Aileler; "Çünkü Gezgör arkadaş Urfa'ya geldi. Devrim kokuyor her taraf, halk canlandı, Gezgör herkese bir görev verdi. Gençler akın akın Parti'ye katılıyor, halk sürekli serlihdan halinde. Devrim yakın heval yakın, artık buna inanıyoruz." Ailelerdeki bu coşku "Bijî Serok Apo" sloganı ile zindanda gür bir sese dönüşüyor.

Efsaneleşen kahramanlar korku yaratan sistemin temel hedefidirler

İşte kitlelerde devrim inancını yeşerten bir militan öncüdür Gezgör. Bunu gider gitmez Urfa, Mardin ve ilçelerinde mahalle ve köy komiteleri örgütleyerek gerçekleştirmişti. Aynı zamanda bölgedeki ajan faşist güçlere dönük büyük bir saldırı hamlesi de başlatmıştı. Bazı eylemlerde direk kendisi yer almıştı. Bu halkta büyük bir umut yaratmıştı.

O dönemde tüm Kurdistan'da dalga dalga büyüyen ARGK'ye GAP Eyaleti'nden de yüzlerce genci katmıştı. O, gerillanın Kurdistan'ın özgürlüğünün garantisi olduğunu çok iyi biliyordu. Ayrıca gerillaya katılımla devrimin ve özgürlüğün daha erken gerçekleşeceğinin de bilincindeydi. Onun için canla başla çalıştı.

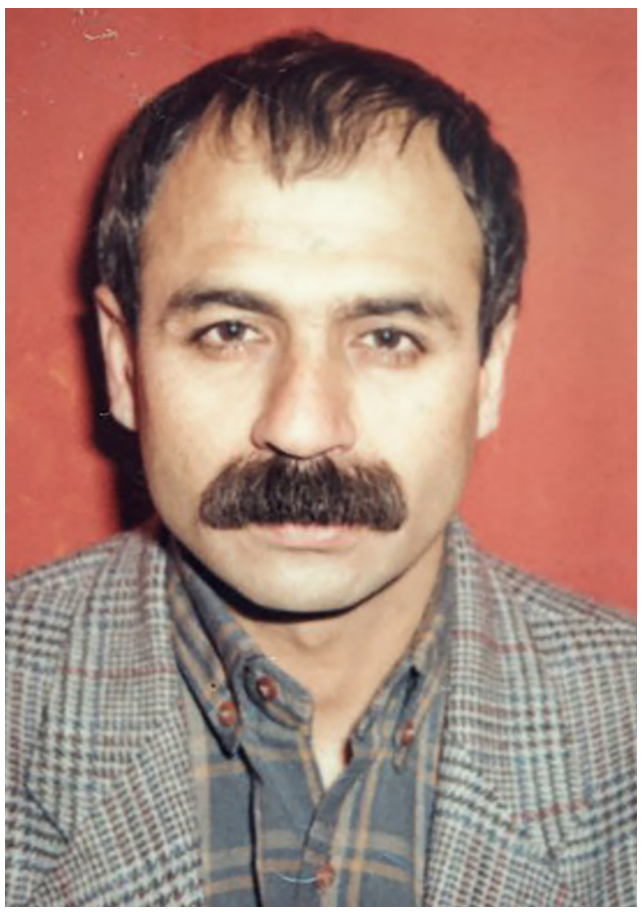

Efsaneleşen kahramanlar korku yaratan sistemin temel hedefidirler. Onlar umut yaratırlar. Şahıslarında güzel günleri yaşayan ve yaşatanlardır. Bunun için Gezgör o yıllarda sistemin hem korkulu rüyası hem de en çok aradığı kişidir. Fakat Kürtlerin toplumsal kördüğümü diye tanımlanan ihanet yine devrededir. Bir taraftan Ali Çiçek, Aliye Akıl, Dr. Mahsum gibi son mermilerine kadar çatışıp bombalarını kendinde patlatan kahramanlar diğer taraftan yoldaşlarını bir tas çorbaya satan korkak hainler. İşte Gezgör ve 5 yoldaşın şehit düştüğü o olayda bir korkak, düşkün ve hain düşmana teslim olur. PKK şehir komitesinin Suruç'ta toplantı yapacağı bilgisini düşmana verir ve 5 kahraman gerilla şehadete ulaşır.

Gezgör arkadaşın yaşamında yarattığı efsane, şehadete ulaştıktan sonra da sürer. Onun öldürdüğünü sanan egemenler yanılıyorlar. O onurlu halkımızın yüreğinde yaşıyor. Doğan çocuklara onun ismi veriliyor. Gençler onun yaşamından ilham alıp gerillaya katılıyor. Genç kadınlar onun adına yemin ediyor. Analar onun gibi yiğitler doğurduğu için mutlu ve gururlu. O Kurdistan dağlarının efsane komutanı. O mavzer elde savaşan gerillanın öncüsü. Yaratılan özgür toplumun harcında kesinlikle Gezgör arkadaşın alın teri, emeği fedakarlığı ve kanı var. Asla unutmayacak özlem ve umudunu gerçekleştirme sözünü veriyoruz.

Ve biz
Halaya duruyoruz az sonra
Halay başı bir yoldaş
Özgürlük türkümüzü söylüyor
Yer yok
Yer yok
İntikamı kesilmiş
yüreğimizde ağıtlara
Gabar
Cudi
Herekol
Cehennem deresi yetmez
Feriştahlar titresin
İntikam naramızla
İşte böyleyiz biz
Büyüyor halayımız
Zincirleri kırarak
Zılgıt zılgıt ihtilal
Hala hala heee....

Mustafa Gezgör - 1990
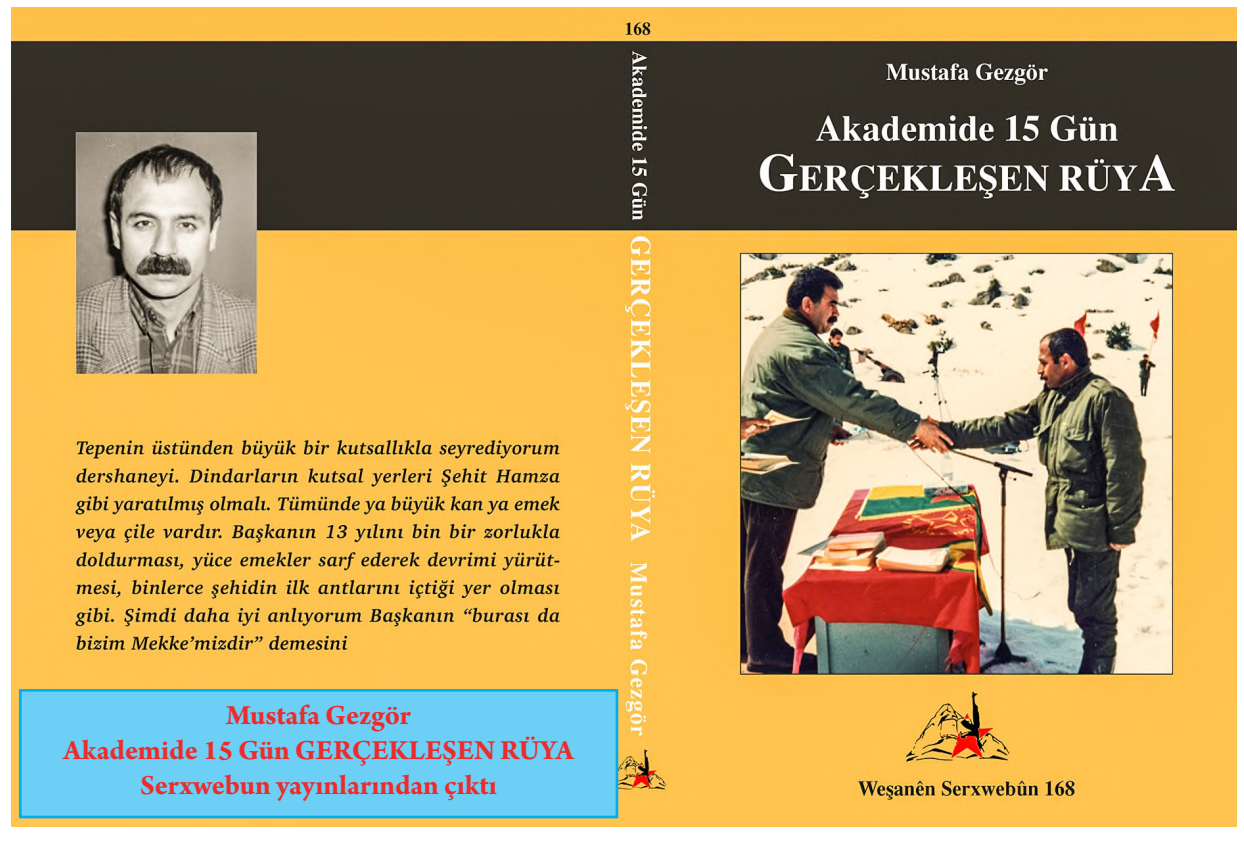
Mücadele arkadaşları adına
Serhat Masis